

İÇİNDEKİLER

MURATHAN MUNGAN	Önsöz	I 9
CESAREPAVESE	Kendini Öldürenler	I 13
HENRY MILLER	Madmazel Claude	I 29
VLADIMIR NABOKOV	Sesler	I 38
BERNARD MALAMUD	Meslek Seçimi	I 51
JOHN CHEEVER	Merhem	I 66
RAYMOND CARVER	Kameriye	I 77
ALBERTO MORAVIA	Fazla Karıştırma	I 84
HANIF KUREISHI	Gün Boyu Gece Yarısı	I 90
TRUMAN CAPOTE	Benim Anlatışım	I 107
CHARLES BUKOWSKI	Buluşma	I 118
PAUL BOWLES	taçen'le Hıdır'ın Öyküsü	I 124
JORGE LUIS BORGES	Araya Giren	I 133
MILAN KUNDERA	Otostop Oyunu	I 138
BERNHARO SCHLINK	Benzin istasyonundaki Kadın	I 157
KAZUO ISHIGURO	Bir Aile Yemeği	I 175
ERNEST HEMINGWAY	Aydınlık ve Temiz Bir Yer	I 185

MURATHAN MUNGAN | Önsöz

Elinizde tuttuğunuz kitabın, anlam esnekliği bakımından yorumlamaya açık olan adı, "Bu da erkeklerin hikâyeleri," diye okunabilir. Ya da erkeklerin nasıl gördüğü, nasıl hissettiği, nasıl yaşadığı ve nasıl anlattığı üzerine olan bu hikâyeler için "bir de erkeklerden dinleyelim bakalım," denebilir. Yazarların yalnızca erkeklerden seçildiğine bakılırsa, "erkek yazarların hikâyeleri" diye de yorumlanabilir. Bir kitabın adı, hemen her kitapta olduğu gibi, okurun kulağında asıl okunup bittikten sonra yankısını bulur; okurun kendi okumasının, kendi anlamlandırmasının tınısını taşır. Bana öyle geliyor ki, sonuçta adı erkeklerin hikâyeleri olsa da daha çok kadınlar okuyacak bu kitabı.

İlişki kurmada ya da sürdürmede, birlikte yaşamının ortak dilini tutturmada çeşitli güçlükler yaşayan; kadınlar tarafından kapana kısıtılma, tuzağa düşürülme, kafeslenme kuşkuları taşıyan erkeklerin ilişkiden anladıklarıyla kadınlarınki birbirinden farklı olmuş tarih boyunca. Anlaşıldığı kadarıyla yüzyılları dolduran bütün bu hikâyelerin, oyunların, romanların, filmlerin gürültüsü de buradan çıkıyor. Erkeklerin bağımsızlık merakları, serüven tutkuları, sevgi gereksinimleri, sahiplenme istekleri, bağlanma korkuları, toplumsal rolleri ve birlikteliğin tuzaklarından kalkarak çoğaltılabilecek nice durumun yarattığı iki cins arasındaki ezeli sorunlar içinde sıkışıp kalmış bu hikâyeler toplu olarak okunduğunda başka bir boyut kazanıyor.

Okuduğunuz onca hikâye arasından bir gün bir tanesi öne çıkarak size içinizi kamaştıran yeni bir kitap düşüncesi esinler. Hemen ardından hızlı bir çağrışımla aklınıza düşen ilk birkaç öykü kendi aralann-da eşleşerek birbiri ardına dizilmeye başlar ve birkaç dakika içinde

kitabı kafanızda neredeyse yarılamış olursunuz. O hikâyelerin sizde, içinizde bir yerlerde bunca zaman bir saklı su gibi beklemiş olduğunu fark eder, edebiyatın saklama gücüne duyduğunuz hayranlıkla bir zamanlar tanımış, tanışmış olduğunuz, bir biçimde hayatınıza karışmış kişileri anar gibi o hikâyelerdeki kişileri anarsınız. Sanatın hayatın önüne geçtiği anlardır bunlar. Sonuçta sanat, hayatı çoğaltmak için değil midir?

Oluşturduğunuz bu bağlam çerçevesinde kuracağınız kitaba uygun yeni hikâyelerin avına çıkar, her şeyi neredeyse bu gözle okumaya başlar, kendinizi birdenbire bir tutkunun izinde hikâye kitaplarına gömülüp gitmiş bulursunuz. İlk çağrışımlarla hemen anımsadığınız hikâyelerin yanı sıra, bir zamanlar okuyup unuttuğunuz, aklınızda kalan solgun imgelerden yola çıkarak ardma düştüğünüz, sizi yeniden okumalara çağıran hikâyelerle, bu çalışma sırasında keşfedeceğiniz hikâyeler iç içe geçerek başlı başına bir serüven oluşturur. Bir kitabın yazılma serüveni gibi, bir kitabın yapılma serüveni de vardır. Birikimine, belleğine, edebiyat beğenisine güvendiğiniz ve bu kitap için seferber ettiğiniz bazı arkadaşlarınızın önerileriyle sürmeye başladığınız izler, sizi başka konaklamalara çıkarır; bazı yazarlara yeniden uğrar, kimi kitapları yeni keşfedersiniz. Bütün bu süreç, farkında olmasanız da sizi yeniden öykü sanatının eğitiminden geçirir; sizi yeniden hikâye anlatmak, hikâye kurmak üzerine düşünmeye, derinleşmeye; önceki bilgilerinizi gözden geçirmeye yönlendirir. Bir hikâyeye seçkisi hazırlama sürecinin benim için aynı zamanda böyle bir anlamı da vardır. Her seferinde kendi açtığım bir okula yeniden öğrenci yazılırım.

Raslantılar, birikimlerin kıvılcımlarıdır; bazen başlatmak, bazen sonuçlandırmak için - bazen de bir döngüyü yeniden katetmek için. Bu kitabın ilk öyküsündeki Pavese'nin yakıcı, sade anlatımı, koyu bir yalnızlığı seyreltmeden sadeleştirme gücü olmasaydı, bu kitap ortaya çıkar mıydı, bilmiyorum. Bu örnekte olduğu gibi, o güne kadar erkekler, kadınlar, ilişkiler, roller üzerine düşündüğünüz, biriktirdiğiniz her şeyin ışığında bir öykü birdenbire kendinden daha geniş bir alanı aydınlatmaya başlar. Kitaba kadar giden bir alanı.

Belki de bu nedenle ilk hikâyenin taşıdığı temel duygu, kitabın bütünü de kurmaya başlar. Ardına düşülen hikâyelerde yalnızca konu ve izlek benzerliği değil, duygu benzerliği de aranır. Nitekim

bu kitaptakilere topluca bakıldığında, hepsinin de erkeklere özgü belli bir bakış açısının, bir yaklaşımın, bir tutumun benzeş özelliklerini taşıdığı görülür.

Söylediğim gibi, bu kitabın fikri Cesare Pavese'nin öyküsünden yola çıktı. Ben de bu nedenle kitabı onunla açmak istedim. Yazık ki, böyle dergilerde kalmış, unutulmuş nice güzel öykü vardır. Belki de bu çeşit seçkilerin bir hizmeti de, onları yeniden su yüzüne çıkarmak, yeniden okumaya açmak oluyor. Pavese'nin öyküsünün bendeki çakımının hemen ardmdan Henry Miller'ın, Bernard Malamud'un, John Cheever'ın, Nabokov'un, Raymond Carver'ın belleğimde tazeliklerini koruyan öyküleri neredeyse aynı anda üşüştüler kafama. Birden kitap zihnimde çatılmış oldu. İşin bu yanı, yeni bir oyun öğrenmeye benzeyen hmzır bir sevinç ve heyecan kaynağıdır. Size yeni bir kitap yapmanın heyecanını, telaşını yaşatan canlı bir süreç başlar. Her ne kadar bir yanıla benzese de, her şeyini sizin uydurduğunuz bir kitabı sıfırdan yazıyor olmaktan farklı bir süreçtir bu; en azından oyun kurma duygusu farklıdır. Bu sürecin sonunda, birbirinden farklı yazarların elinden çıkmış parçalardan yeni ve bütünlüklü bir yapı çıkaracaksınız ortaya.

İster yazılmış, ister yapılmış olsun, bir hikâye kitabında benim için bütünlük, tutarlılık, süreklilik, izlek birliği sağlanmış olması önemlidir. Bu öykülerin art arda gelişleriyle kitabın genel havası, kazandığı tempo, yarattığı süreklilik duygusu, kitabın toplamının çalıştığı üst cümle önemlidir. Her kitap aslında bir üst cümleye çalışır. Tek tek anlattıklarından bağımsız, ama hepsinin toplamından ortaya çıkan bir üst cümledir bu.

Her zaman söylediğim gibi, dilerim bu kitap okuru, başka kitaplardaki başka öykülerin varlığını keşfetmeye, edebiyatçıları başka seçkiler için başka toplamalar yapmaya kıskırtmayı başarmış olsun.

Erkek yalnızlığını en iyi anlatan hikâyelerden biri olduğunu düşündüğüm Hemingway'in öyküsü ile kapatmak istedim bu kitabı. Her zaman olduğu ve hepimizin bildiği gibi, bütün gürültülerden sonra geriye yalnızlık kalır.

Mayıs - Haziran 2004

i.

BAZI günler oluyor, yaşadığım şehir, gelip geçen insanlar, arabalar, ağaçlar, sabah tuhaf bir görünümle uyanıyor her şey, her zamanki gibi ama tanınmaz bir biçimde, insanın aynaya bakıp da "Bu da kim?" diye kendi kendine sorduğu anlarda olduğu gibi. Benim için, yılın tek sevilecek günleri bunlar.

Böyle günler biraz erken kaçıyorum işten, becerebilirim, sokaklara inip kalabalığa karışıyorum, yoldan geçen herkesi gözlemekten alamıyorum kendimi, sanırım, bazılarının da bana baktığı gibi, bu anlarda gerçekten pervasız oluyorum, başka bir insan oluyorum çünkü.

Yaşamdan daha değerli bir şey alamayacağıma inanıyorum, bu anların bana verdiği tattan daha değerli bir şey. Bazen uzatma yolunu buluyorum bu anları, birkaç kez başardım bunu, camlı aydınlık bir kahveye oturarak, sokağın, geliş gidişlerin gürültüsünü, parıldayan renklerle sesleri ve içeriğinin bütün bu uğultuyu dengeleyen dinginliğini algılayarak.

Çok hayal kırıklığına uğradım, çok vicdan azabı çektim birkaç yıl içinde, yine de en içten istediğim şeyin bu susku, bu dinginlik olduğunu söyleyebilirim. Fırtınalara, kavgalara göre değilim ben: Bazı sabahlar tir tir titreyerek insem de sokakları dolaşmaya, meydan okur gibi atsam da adımlarımı, yine söylüyorum, tek istediğim şu yaşamdan, bıraksın gözleyeyim onu.

Ama bu alçakgönüllü zevk bile bazen bir kusur acılığı bırakıyor bana. Farkına ilk dün varmadım insanın yaşamak için başkalarından önce kendisine karşı kurnaz olması gerektiğinin. Önceden, yaptıklarını kendi bilinçlerine karşı doğru gösterecek bir nedenler zinciri hazırlayıp kötü bir davranışta bulunmayı, bir haksızlık yapmayı ya da

yalnızca bir kaprislerini yerine getirmeyi başaran insanları -özellikle kadınlar bunlar- kıskanıyorum. Büyük kusurlarım yok -bu, güvensizlik yüzünden savaştan çekilip sessiz bir yalnızlık aramak kusurların en büyüğü değilse- ama bana verilen o pek az şeyin tadını çıkarırken kendimi kurnazca kullanmayı, kendime sahip olmayı bile beceremiyorum.

Sonunda ne oluyor, bazen caddede duruyor, çevreme bakmıyor, bu pervasızlıktan tat almaya hakkım olup olmadığını soruyorum kendi kendime. Özellikle, çıkışlarım daha süreklileştiği zamanlar oluyor bu. İşimden zaman çalışıyorum anlamına gelmesin: Rahat geçiniyor, annem denilen o yaşlı kadının evde istemediği tek yeğenimi yatılı okulda okutuyorum. Kendi kendime sorduğum, o coşkulu gezintilerde gülünç olup olmadığım: gülünç ve iğrenç. Çünkü gerçekte buna değmediğimi düşünüyorum arada bir.

Ya da, geçen sabah olduğu gibi, bir kahvede, başlangıçta kişilerin olağanlığıyla beni aldatan bir sahneyi ihtiyatsızca izlemem, suçlu bir yalnızlık duygusunun içine, ne kadar uzaklaşırlarsa, korkunç anlamları, kımlıtsız yaşamları içinde kıvrım kıvrım o kadar ortaya çıkan nice sıkıcı anıya düşmem için yetiyor.

Yanında arkadaşı olan açık renk pardösülü genç bir müşteriyle kasadaki genç kız arasında beş dakika süren bir şakalaşmaydı bu. Delikanlı bağırarak kasadaki kızm kendisine yüz lretin üstünü vermesi gerektiğini söylüyor, eliyle kasaya vuruyor, çantasını, ceplerini arayacağını öne sürüyordu.

"Müşteriye böyle davranılmaz küçük hanım," diyordu, sıkılgan arkadaşına göz kırparak. Kasadaki kız gülüyordu. Delikanlı o yüz lretle birlikte bir otelin asansöründe yapacakları bir yolculuk hikâyesi uydurdu. Güçlkle durdurulan neşe patlamaları arasında o parayı, ellerine geçtiği zaman, bir bankaya yatırmaya karar verdiler.

"Allahaismarladık, küçük hanım," diye bağırdı sonunda, çıkarırken. "Beni düşün bu gece."

Kasadaki kıza, kıkır kıkır gülerek, garsona, "Amma tip," diyor-du.

Başka sabahlar da gözlemiştim bu kızı, bazen bakmadan gülüm-süyordum ona, bir unutuş anında. Ama dinginliğim çok oynaktır benim, bir hiçten yapılmıştır. Sonunda, her zamanki gibi pişman oldum.

"Hepimiz iğrenciz bu dünyada, ama bir gülümseyen, gülümseten, içten bir iğrençlik var, bir de çevresinde boşluk yaratan, başka, yalnız bir iğrençlik. İlki, sonuç olarak, en aptalcası da değil."

Beni her seferinde yenilenmiş yakalayan, böyle sabahlar, yaşamımda suç olarak gerçekten aptallıktan başka bir şey olmadığı düşüncesi. Başkaları, hesapla, kendine güvenle, kurban ve oyunla ilgilenecek, esaslı bir kötülüğe neden olacaklar belki -böylesine harcanmış bir yaşamın çok sayıda hoşnutluk verebileceğinden de kuşkuluyum-; bana gelince, büyük, beceriksizce bir kararsızlığın acısını çekmekten, başkalarıyla ilişkiye girdiğim anda, kendimi budalaca bir acımasızlığın içine atmaktan başka bir şey yapmadım. Birkaç saniye yalnızlığımın vicdan azabına eğilmem -başka çare yok- yetiyor çünkü, çünkü Carlotta'yı düşünüyorum yine.

Öleli bir yılı geçti, anısının beni ansızın bastırmak için geçebileceği bütün yolları biliyorum artık. İstersem, belirivermelerini hazırlayan, başlatan ruh durumunu da tanıyabilir, sarsıp kurtarabilirim kendimi. Ama, her zaman istemiyorum; hâlâ bir yıl öncenin titreyen kuşkusuyla incelediğim karanlık köşeler, yeni noktalar getiriyor bana o vicdan azabı. Öyle çelişkili bir biçimde gerçek oldum ki karşısında, o eski günlerin her biri, belleğime, belirli bir şey değil, benim için bugünkü gerçeği, aynı gerçeği taşıyan aldırma yüzünü sunuyor.

Carlotta'nın bir gizem olduğu anlamına gelmez bu. Tersine, o bir an kendilerine bağlı kalmayı bırakıp bir kurnazlığa sapmaya, nazlanmaya kalktıklarında insanı kızdıran aşın basit kadınlardan -zavallı-cıklar- biriydi. Ama basit olduklarından kimse bakmaz bile. Kasadarlık yaparak yaşamaya nasıl dayandığını hiçbir zaman anlatmadım. Tam bir kız kardeş olabilirdi.

Bugün hâlâ köküne inemediğim şey, o zamanki duygularım, davranışım. Carlotta'nın beni iki odalı küçük dairesinde kabul etmek için kadife bir elbise giymiş olduğu -eski bir elbiseydi bu- benim kendisini mayoyla görmeyi istediğimi söylediğim o akşam için ne demeli sözgelimi? Onu görmeye ilk gidişlerimden biriydi, daha bir kez bile öpmemişim.

Neyse, Carlotta bana ürkek bir gülümseyişten sonra öbür odaya geçmiş ve inanılmaz bir şey bu, mayo giyip geri dönmüştü. O akşam oldu, kucaklayıp divanın üstüne atmam da, ama, bittikten sonra, se-

vişmeden sonra yalnız olmaktan hoşlandığımı söyleyip çıktım, üç gün görünmedim, döndüğüm zamansa sizli bizli konuşuyordum.

Sonra, onun titrek iç açmalarıyla benim tek tük sözcüklerimden oluşan saçma bir kırıltıya başladı yeniden; sonra ansızın sen diye konuşmaya başladım ama Carlotta yanaşmadı bu kez. O zaman kocasıyla barışıp barışmadığını sordum. Ağlamaklı oldu Carlotta. "Asla sizin davrandığınız gibi davranmadı bana karşı," dedi.

Başımı göğsüme yaslatmak, okşamak, kendisini sevdiğimi söylemek kolay oldu - yalnız olduğuma göre, bu bir tür dul olan kadını sevmeyi miydik sanki? Kendisini bıraktı Carlotta^ içini döktü hafif bir sesle, beni ilk andan beri sevdiğini, onun için olağanüstü bir adam olduğumu, ama şimdiden, tanıştığımız bu kısa süre içinde, ona çok acı çektiğimi, ona bütün erkeklerin böyle davrandığını -neden bilmiyordu- anlattı anlattı.

"Bir sıcak, bir soğuk", saçlarının üzerinden gülümsedim, "aşkın sürmesini sağlar."

Solgundu Carlotta, yorgunluktan donuklaşmış iri gözleriyle, gövdesi bile solgundu. O gece, geçen sefer vücudunu beğenmediğim için mi bırakıp gittiğimi sordu, odasının karanlığında.

Ama bu defa da acımadım, geceyarısı, giyindim, bahane filan ileri sürmeden, hareket etmek zorunda olduğumu söyleyip çıktım. Carlotta da benimle çıkmak istiyordu. "Olmaz, yalnız kalmayı seviyorum," diye bir öpücükle bıraktım onu.

II.

Carlotta'yı tanıdığımda, neredeyse yaşamıma mal olacak bir fırtınayı atlatmak üzereydim; beni sevenden kaçmış, şehrin ıssız sokaklarından dönerken buruk bir sevinç duyuyordum. Uzun süre, gecelerimi gündüzlerimi bir kadının kaprisiyle aşağılanmış ve çılgına dönmüş olarak geçirmek düşmüştü payıma.

Şimdi, hiçbir tutkunun, o tutkuyu içinde taşıyan kişinin yapısını değiştirecek kadar güçlü olmadığına inanıyorum. Ölünebilir, yine de değişmez hiçbir şey. Coşkunun doruğu aşıldıktan sonra, yine onurlu

kişi ya da dolandırıcı, aile babası ya da çocuk olur insan, daha önce neyse; hayatını yaşamayı sürdürür. Ya da daha iyisi: Kendi gerçek kişiliğimizi görürüz bunalım sırasında, bizi dehşete düşürür bu, olağanlık biktırır, uğradığımız aşağılamanın ağırlığı ölçüsünde ölmek isteriz belki, ama kendimizden başka suçlayacak kimse de yoktur. Bu yalnız yaşamı sürdürüyorsa, günlerimi amaçsız, dünyayla bağ kurmakta yeteneksiz yakınlarıma sevgi duymadan -dayandığım anneme, sevmediğim yeğenime karşı kayıtsız- geçiriyorsa, ona borçluyum bütün bunları: Her şeyi ona borçluyum, ama başka biriyle daha iyi olmaz mıydım acaba? Beni, doğamı istediği gibi aşağılama yeteneğinde olan başka biriyle demek istiyorum.

Bununla birlikte, bana kötülük yapıldığı, kadının beni aldatmış olabileceği düşüncesi biraz rahatlatıyordu beni, o sırada. Acının bir derecesinde, haksız olarak acı çekildiğinin düşünülmesi, kaçınılmaz bir şey, doğal bir uyuşturucudur: En kıskanç isteklerimize göre, yaşamın büyümesine güç kazandırır yeniden bu; nesnelerin karşısına değerimizi duyurur yeniden; yükseltir. Denedim bunu ve haksızlık, nankörlük daha da vahşice olsun isterdim, ayrıca. Bir hava ya da ışın yayılması gibi gizli, yaygın bir duygu -o uzun günlerde, o acı dolu gecelerde- anımsıyorum: Bir şaşkınlık bu, bütün bunların böyle olmasının, kadının gerçekten kadın olmasının, sayıklamaların, kasılmaların böyle olmasının, iç çekişlerin, sözlerin, olayların, benim kendimin gerçekten böyle olmamın verdiği şaşkınlık.

İşte böyle, bir haksızlığa uğrayınca, ben de bir başkasına, bu dünyada hep olduğu gibi, suçluya değil bir başkasına haksızlık ederek karşılık veriyordum.

Doymuş, dinlenmiş olarak çıkıyordum gece Carlotta'nın daire-sinden, özgür, uzayıp giden bulvarın tadına vararak, her türlü sevgi gösterisinden uzak, ilk gençliğimin duygulanmaları, düşünceleri peşinde, tek başına dolaşmak hoşuma gidiyordu. Gecenin basitliği -karanlık, lambalar- her zaman şefkatle almıştır beni içine, en sevgili, saçma düşleri kurdurtmuştur bana, karışıklığıyla renklendirmiştir onları, büyümüş büyümüştür. Arzulu alçakgönüllülüğü yüzünden Carlotta'ya duyduğum hınç bile, karşısında duyduğum acımanın beni içine düşürdüğü tutukluktan kurtuluyor, yalnızca bir oyun oluyordu burada.

Ama genç değildim artık. Carlotta'dan daha iyi kopmak için uzun uzun düşünüyor, gövdesini, okşayışlarını inceliyordum. Carlot-ta gibi kocasından ayrılmış, henüz genç, çocuksuz bir kadının benimle avunabilmesi olacak iş mi diye düşünüyordum, acımasızca. Ama çok basit bir sevgiliydi zavalıcık, belki bunun için aldatmıştı ya kocası da.

Yarı karanlık sokaklardan kol kola geçerek sinemadan döndüğümüz akşamı anımsıyorum:

"Memnunum. Seninle sinemaya gitmek çok güzel bir şey," demişti Carlotta.

"Kocanla da gider miydin?"

Gülümsüyordu Carlotta. "Kıskanıyor musun?"

Omuz silktim. "Kıskanmam neyi değiştirir?"

"Yorgunum," diyordu Carlotta, sıkı sıkı koluma girerek, "bizi bağlayan bu *yararsız zincir* hem benim hem onun yaşamını yıkıyor, bana yalnız kötülüğü dokunan bir ada saygı göstermek zorunda bırakıyor beni. İnsan hiç olmazsa çocuğu olmayınca boşanabilmeliydi."

Uzun ılık dokunuşun, isteğin verdiği bir yumuşaklık vardı üzerimde o akşam.

"Ne çok derdin varmış!"

"Ah sevgilim," dedi Carlotta, "niçin her zaman bu akşamki gibi iyi değilsin? Düşün, bir boşanabilseydim."

Hiçbir şey söylemedim. Yine boşanmaktan söz ettiği bir defasında patlamıştım. "Biraz insaf! ol ama, senden rahatı var mı? Canının istediğini yapıyorsun, ayrıca, seni aldattığı doğrusu bile, sen de karşılığını veriyorsun sanırım."

"Hiçbir şey yapmak istemedim," diye karşılık vermişti Carlotta. "O günden beri çalışıyorum." Bana bakarak: "Üstelik şimdi sen var-sın, öyle bir şey olsa, seni aldatmış duyumsardım kendimi."

Ağzını öperek kapatmıştım o sinema akşamı. Sonra istasyon kahvesine götürüp iki bardak içki içirmiştim.

Camların buğulu ışığında bir köşede iki sevgili gibi oturuyorduk. Ben de epey içtikten sonra, yüksek sesle:

"Bu gece bir çocuk yapalım mı, Carlotta?" dedim.

Birkaç kişi dönüp baktı, eliyle ağzını kapatmıştı çünkü Carlotta, yüzü kıpkırmızı, ama gülerek.

Konuşuyor konuşuyordum ben. Carlotta filmde söz ediyor, aptalca şeyler söylüyordu, tutkulu ve aptalca. Ben içiyordum, Carlotta'yi ancak öyle sevebileceğimi bildiğim için.

Dışarıya çıkınca soğuk canlandırdı bizi, eve koştuk. Bütün gece onunla kaldım, sabah uyandığımda, saçları dağılmış, uykulu, bana sarılmaya çalışır duyumsadım onu yanımda. İtmedim; kalktığımda başım ağrıyordu bununla birlikte, Carlotta'nın şarkılar mmlardanarak bana kahve hazırlamasındaki sevinç öfke veriyordu. Sonra da birlikte çıkmak zorunda kalacaktık, neyse kapıcı kadını anımsadı da beni önden gönderdi, kapının arkasında sarılıp öpmeyi unutmadan elbet.

O uyanıştan kalan en canlı anım caddedeki ağaçların dalları: Odanın perdelerinin ardından, siste belli belirsizdiler. İçerdeki o ılık-lık, o üstüme düşme, bekleyen sabahın çıplak havası diriltti beni; istediğim tek şey, tek *başına, çok başka bir uyanış, çok başka bir eş* düşleyerek çevreyi seyretmek ve sigara içmekti, yalnızca.

Carlotta'nın bu durumlarda benden kopardığı yumuşaklığa, ondan ayrılır ayrılmaz kızmaya başlıyordum. Onun en zavalı anısından kurtulmak için ruhumu didik didik ederek, zaten yeterince katı olan yüreğimi daha da katılaştırarak, öfkeli anlar geçiriyordum. Boşluktan ya da kötülüğe eğilimli olduğumuz için, ama onun kendini aldatmak istediğinden başka herhangi bir nedenle seviştığımız açıktı. Sevişmeden sonraki ağır, mutlu bakışını anımsamak öfkelenendiriyordu beni, yüzüne bakmak istemiyordum; bu bakışı istediğim tek insansa onu hep esirgemişti benden.

"Beni böyle olduğum gibi kabul edersen et," dedim bir defasında, "ama yaşamıma girmeyi kafandan çıkar."

"Beni sevmiyor musun?" diye kekeliyordu Carlotta.

"Bir parça sevme yeteneğim vardı, gençliğimde yok ettim onu da."

Bazen de, utanç ya da şehvet yüzünden onu biraz sevdiğim için öfkeleniyordum kendime.

Carlotta gülümsemeye çalışıyordu.

"Hiç olmazsa iyi birer dostuz, değil mi?"

"Bak," diyordum, ciddi, "iğreniyorum bu hikâyelerden: Sıkılan bir erkekle bir kadımız biz, yatakta iyi anlaşıyoruz..."

"Ah, bu doğru," diyordu tırnaklarını koluma geçirip yüzünü saklayarak, "hoşuma gidiyorsun."

"O kadar işte."

Ondan haftalar boyu kaçmam, kahvesinden daireye telefon ederse çok işim var diye yanıtlamam için, böyle bir konuşmadan sonra zayıf davrandığımı düşünmem yetiyordu. İlk defasında darılmayı denedi Carlotta. Üzüntülü bir akşam geçirttim o zaman, soğuk soğuk divanda oturuyordum, abajurdan dizlerine beyaz bir ışık düşüyor, bakişlarındaki acılı titremeyi duyumsuyordum yan gölgede. Bu dayanılmaz gerilim içinde, "Teşekkür edin bana, signora: Bu oturumu belki de diğerlerinden daha çok anımsarsınız," dedim sonunda.

Carlotta kımıldamadı.

"Niçin beni öldürmüyorsun, signora? Bana kadın tavrı takındığını sanıyorsan vakit kaybediyorsun. Ben kendim yaparım kaprisleri."

Soluğu duyuluyordu.

"Mayo bile," dedim, "işine yaramaz bu akşam..."

Birden önüne atıldı Carlotta, siyah başının atılmış bir eşya gibi beyaz ışıktan geçtiğini gördüm. Ellerimi ileri uzattım. Ama Carlotta, dizlerime kapanmış ağlıyordu. Elimi iki-üç kez başından geçirdim, sonra kalktım.

"Ben de ağlamalıyım Carlotta. Ama bir şeye yaramayacağımı biliyorum. Senin denediğin her şeyi denedim. Kendimi öldürme dercesine geldim, cesaretim yetmedi ama. Oyun burda işte: Kendini öldürmeyi düşünecek kadar zayıf olan, öldüremeyecek kadar da zayıf oluyor... Hadi, kendine gel, Carlotta."

"Böyle davranma bana," diye kekeliyordu.

"Sana böyle davranmıyorum. Ama yalnız olmaktan hoşlandığımı biliyorsun. Yalnız gitmeye bırakırsan beni, dönerim; yoksa, bir daha görüşmeyiz. Bak, seni sevmemi ister miydin?"

Elimin altında, bozulmuş yüzünü kaldırdı.

"Öyleyse beni sevmeyi bırak. Başka yolu yok. Asıl avcı tavşandır."

Bu tür sahneler, Carlotta'yı, beni bırakmayı düşündürecek kadar sarsıyordu. Bir mizaç benzerliğinin belirtileri değil miydi bunlar sonra? Aslında basit, çok basitti Carlotta, açıkça göremiyordu bunu, ama seziyordu mutlaka. Beni, işi alaya vurarak bağlamayı deniyor, "Ya-

şam böyle işte," diyordu arada bir -talihsiz-, arada bir de "Ne kadar zavallıyım."

O zamanlar cesur davranırsa, beni itmeyi bilseydi, biraz dayanabilirdim ona. Ama beni itmeyi bilmiyordu. İki akşam üst üste uğramasam, gözleri şiş karşılıyordu beni. Bazen acıma ya da yumuşaklık gibi bir nedenle kahvesine uğrayıp birlikte çıkmamızı istediğimde hemen alevlenip kalkıyor, allak bullak oluyor, hatta güzelleşiyordu.

Hıncım ona karşı değil, ilişkimizin beni içine sokar gibi göründüğü sınırlamalara, köleleştirmelere karşıydı. Onu sevmediğimden, üzerimde en küçük bir hakkı olması canavarca bir şey gibi görünüyordu bana. Öyle günler oluyordu ki ona sen demek içime bir iğrenme, bir aşağılanma duygusu veriyordu. Koluma girmek için neyim oluyordu benim bu kadın?

Karşılık olarak, işimi bitirdikten sonra, güneşli, serin havada, ondan, her şeyden uzak, gövdem doymuş, bir zamanların o eski acısı yatışmış, ıdıklı yollarda dolaşabildiğim bazı öğleden sonraları, bazı saatler yeniden doğuyormuşum gibi geliyordu bana: genç olduğum zamanlardaki gibi görmeye, koku almaya, duymaya hazır. Carlotta'nın benim aşkım yüzünden acı çekmesi, geçmiş acılarımı hafifletip zavallılaştırıyor, gülünecek bir dünyayla ilgiliymişler gibi bana yabancılaştırmıyordu onları; kendimi, ondan uzakta, el değmemiş, daha az görmüş geçirmiş buluyordum. Beni temizleyen bir süngerdi, sık sık böyle düşünüyordum onu.

m.

Bazı akşamlar konuşuyor konuşuyor, oyunun içinde erimiş, yeniden çocuklaşıyor, hıncımı unutuyordum.

"Carlotta," diyordum, "nasıl âşık olunur? Uzun süredir âşık değilim. Güzel bir şey olmalı, diye düşünüyorum. İyi giderse tadı çıkarılır, kötü giderse umulur. Günü gününe yaşadığını söylediler bana. Nasıl oluyor, Carlotta?"

Carlotta gülümseyerek başını sallıyordu.

"Sonra ne güzel düşüncelerimiz oluyor Carlotta. Sevdiğimiz, aş-

kızının lafını bile duymak istemeyen kişi, hiçbir zaman bizim kadar mutlu olamaz. Yalnız," gülümsüyordum, "başkalarıyla yatıp işi alaya almasın."

Carlotta kaşlarını çatıyordu.

"Güzel şey aşk," diye bitiriyordum sözlerimi, "Kimse kaçamaz aşktan."

Herkes gibi bana da içecek bir şey veriyordu Carlotta. Kendi adıma konuşuyordum böyle akşamlar. En güzel konuşmaktır bu.

"Aşk da vardır, aldatma da. Gerçekten aşkın tadını çıkarabilmek için, aldatmanın da olması gerekir. Gençlerin anlamadığı şey de bu işte. Siz kadınlar daha çabuk öğreniyorsunuz bunu. Sen hiç kocanı aldattın mı?"

Carlotta kızarak gülümsemeye çalışıyordu. "Biz erkekler daha aptaldık. Bir oyuncuya ya da bir kadın arkadaşımıza âşık oluyor, en iyi düşüncelerimizi sunuyorduk ona. Yalnızca, söylemeyi unutuyorduk bunu. Aşkın bir kurnazlık sorunu olduğunu bilmeyen bizim yaşımızda tek kız tanımıyorum. Erkeklerin genelevlere gidip sonra dışardaki kadınların farklı olduğu sanısına varmaları olacak iş değil. On altı yaşında sen ne yapıyordun Carlotta?"

Ama Carlotta'nın başka bir düşüncesi vardı. Yanıtlamadan önce gözleriyle kendisinin olduğumu söylüyordu bana; bense bakışlarında parlayan o üstüme düşmenin katılığından nefret ediyordum.

"On altı yaşında ne yapıyordun?" diye yineliyordum yere bakarak.

"Hiç," diye yanıtlıyordu, ağır.

Ne düşündüğünü biliyordum.

Sonra bağışlamamı diliyor, zavallının biri olduğunu söylüyor, bir hakkı olmadığını kabul ediyordu. Ama, gözlerindeki o parıltı yetmiş oluyordu. "Aptalın biri olduğunu biliyor musun? Benim için önemli olan şey yüzünden kocanı yeniden alabilirdi de seni." Soma, rahatlamış, çekip gidiyordum.

Ertesi gün ürkek bir telefon geliyor, kuru bir yanıt veriyordum. Akşama görüşüyorduk.

Carlotta, kolejdeki yeğenimden söz ettiğim zaman eğleniyor, asıl annemi koleje kapatıp çocukla birlikte yaşamak isterdim, dediğim zaman, inanmaz bir tavırla başını sallıyordu. Bizi, dayıyla yeğenmiş

gibi davranan, ama gerçekte, kendilerini hoşnut eden, içinde eridikleri bir gizler ve alaylar dünyası olan ayrı iki varlık olarak düşlüyordu. Benim kızım olup olmadığını soruyordu, ters bir tavırla.

"Tabii, doğduğunda on altı yaşındaydım. Bana inat sarışın oldu. Nasıl olur da sansın doğulur? Sarışınlar hayvandır benim için, maymun ya da aslan gibi bir şeydir. Hep güneşteymişim gibi gelirdi bana."

"Ben küçükken sarışındım," diyordu Carlotta.

"Bense keldim."

Bu son sıralarda, Carlotta'nın geçmişine karşı, zaman zaman bana daha önce anlattıklarını unutturan, sıkıcı bir merak duyuyordum. Bir tarih inceler gibi inceliyordum onu. Onunla oynuyor, garip çıkışlarla deşiyor, acımasız sorular sorup yanıtlarım kendim veriyordum. Gerçekte, kendimden başkasını dinlemiyordum.

Ama Carlotta beni anlamıştı. "Kendinden söz et bana," diyordu bazı akşamlar, kolumu sıkarak. Beni kendimden konuşturmanın, dostu kalmam için tek yol olduğunu biliyordu.

"Sana hiç anlattım mı, Carlotta?" dedim bir akşam, "birinin benim için kendini öldürdüğünü?" Gülerek, ama şaşırılmış, baktı bana.

"Gülecek ne var," diye sürdürdüm. "İkimiz birlikte denedik kendimizi öldürmeyi, o başardı. Gençlikte olur böyle şeyler." Garip, diye düşünüyordum o zaman, bunu hiç kimseye anlatmamıştım: Anlatacak tam da Carlotta'yı buldum. "Bir arkadaşım, sarışın bir çocuk. Gerçek bir aslana benziyordu. Siz kızların böyle arkadaşlıklarınız olmaz. O yaşta aşırı kıskanç olursunuz. Okula birlikte gider, ama hep akşamları görüşürdük. Çocukların hep yaptığı gibi, pis şeyler konuşurduk, ama bir hanıma âşık olmuştuk. Bizim ilk aşkımızdı bu, Carlotta. Akşamları aşktan, ölümden söz ederek geçirirdik. Hiçbir âşık, arkadaşının kendisini anladığına bizden daha çok güvenmemiştir. Beni utandıran, atak bir hüznü vardı Jean'ın - adı Jean'dı. Siste gezdiğimiz o akşamların bütün hüznünü o yaratırdı. Bu kadar acı çekilebileceğine hiç inanmazdık..."

"Sen de âşık mıydın?"

"Jean'dan daha az hüznümlü olduğum için acı çekiyordum. Sonunda kendimizi öldürebileceğimizi buldum, ona da söyledim bunu. Her zaman bir hayalci olan Jean bu düşüncüyü yavaş yavaş benimsedi. Bir tek tabancamız vardı. Patlayacak mı diye denemek için tepeye

ERKEKLERİN HİKAYELERİ

çıktık. Ateş eden Jean oldu. Gözüpek bir çocuktur, kadını sevmekten vazgeçse ben de vazgeçerdim, inanıyorum. Denemeden sonra -çıplak bir keçi yolundaydık, kıştı, kıyıya yakın- hâlâ patlamanın şiddetini düşünüyordum ki Jean namluyu ağzına koyup: '...yapanlar da var...' derken ateş aldı tabanca, öldürdü onu."

Carlotta, dehşet içinde, bana bakıyordu.

"Ne yapacağımı bilemedim ben, kaçtım."

O akşam, "Gerçekten seviyor muydun o kadını?" diye sordu Carlotta.

"O kadını mı? Jean'ı seviyordum ben, söyledim ya."

"Sen de kendini öldürmek istiyor muydun?"

"Elbet. Bir aptallık olacaktı tabii. Yapmamaksa büyük bir alçaklık oldu ama. Bazen vicdan azabı çekiyorum."

Carlotta bu hikâyeyi sık sık anımsıyor, Jean'dan söz ediyordu bana tanıdığı gibi. Bana onu tanımlattırıyor, o zamanlar benim nasıl olduğumu soruyordu. Tabancayı saklayıp saklamadığımı sordu.

"Kendini öldürme sakın. Hiç kendini öldürmeyi düşündün mü?" derken bir yandan inceliyordu beni.

"Her âşık olan düşünür bunu."

Carlotta gülümsemedi bile.

"Hâlâ düşünüyor musun bu olayı?"

"Jean'ı düşünüyorum, ara sıra."

IV.

Öğlen daireden çıkıp kahvesinin camlarının önünden geçerken, girip onunla konuşmak zorunda kalmamak için saklandığımda çok acıyordum Carlotta'ya. Öğlenleri eve dönmüyordum, o bir saatçik, bir lokantada, gözlerim yarı kapalı sigara içerek oturmak çok hoşuma gidiyordu. Carlotta, iskemlesinde, oturduğu yerde, makinalaşmış biçimde fiş kesiyor, başıyla işaretler yapıyor, gülümsüyor, kaşlarını çatıyordu, birkaç müşteri de ona takılıyordu bu arada.

Sabahın yedisinden öğleden sonra dörde kadar orda oluyordu. Mavi bir giysi oluyordu üstünde. Ayda dört yüz seksen liret alıyordu.

KENDİNİ ÖLDÜRENLER

Çalışma saatlerini ara vermeden doldurduğu için memnundu. Öğlen yemeğini, yerinden ayrılmadan, büyük bir fincan sütle yiyordu. Gelip gidenlerin sürekli kapı çarpmaları olmasa kolay bir iş olduğunu söylüyordu bana. Sanki beynine tokmakla vurulur gibi oluyormuş bazen.

O zamandan beri, kahveye girince yavaşça kapatırım kapıyı. Müşterilerin yaptıklarını bana anlatmaya çalışırdı Carlotta, ama benim gibi konuşmayı başaramazdı, bazı yaşlı müşterilerin yaptığı önerilerden üstü kapalı söz ederek sarsmayı da başaramadığı gibi.

"Sen de kabul et," dedim ona, "yalnız bana gösterme. Tek sayılı günlerde kabul edersen onu. Hastalık almamaya dikkat et."

Carlotta ağzını büzüyordu.

Birkaç günden beri bir düşünce kemiriyordu içini. "Yeniden âşık mı olduk, Carlotta?" dedim bir akşam.

Dayak yemiş bir köpek gibi bakıyordu bana. Bense yine sabırsızlanmaya başlıyordum. Akşam, yarı karanlık odada, o ışıklı göz atışlar, o el sıkışlar öfkelen diriyordu beni. Hep Carlotta'yla bağlanmaktan korkuyordum. Yalnızca düşünmekten bile nefret ediyordum bunu.

Sessizleştim yeniden, kabalaştım. Ama Carlotta bir zamanlarki alçakgönüllü coşkuyla karşılamıyordu artık sarılışlarımı. Kımıldasız kalıyor, donuk bir bakışla bakıyordu bana; arada bir, şefkatli bir davranışla, onu dinginleştirmek için uzattığım okşayışlarıma katılıyordu.

Bu, daha da az hoşuma gitti. Ona sahip olmak için kur yapmak zoruma gidiyordu. Ama olanlar birdenbire olmadı. Carlotta:

"Başım çok ağrıyor... o kapı! Bu akşam oturalım. Bir şeyler anlat bana," diyordu.

Carlotta'nın ciddi olduğunu, kendine yıkıma uğramış havası verdiğini, pişmanlıklar yarattığını fark ettiğim zaman, ben de, eskisi gibi sarılmadım artık: Basit bir şekilde aldattım onu. Bir zamanların, bir randevuevinden dönerken, sevinçsiz ve hüzensüz, bunalmış bir kahvede oturup dinlendiğim donuk akşamlarını yeniden yaşadım. Bunun doğru olduğunu düşünüyordum: Ya bütün tehlikeleriyle kabul edilir aşk ya da fahişelere gitmekten başka yol kalmaz.

Bunun Carlotta'nın kıskançlık yapma gösterisi olduğunu düşünüyordum, gülüyordum. Ama çektiği acıdan yararlanabilmek için çok basit-

ti. Tersine, gerçekten acı çekenler gibi, çirkinleşiyordu. Üzülüyor, ama onu bırakmak zorunda olduğumu duyumsuyordum.

Carlotta darbeyi önceden sezdi. Yatakta olduğumuz, içgüdümeye uyararak konuşmaktan sakındığım bir akşam, beni birden itip duvarın dibine büzüldü.

"Ne var?" diye sordum, öfkeyle.

"Ben yarın kendimi vursam," dedi birden bana dönerek, "senin için hiç önemi olur mu bunun?"

"Bilmem," diye kekeledim.

"Ya seni aldatsaydım?"

"Yaşam baştan sona bir aldatmadır."

"Ya kocama dönseydim?"

Ciddi konuşuyordu. Omuz silktim.

"Zavallı bir kadını ben," diye yeniden başladı Carlotta. "Seni aldatmaya yeteneğim de yok. Kocamı gördüm."

"Nasıl?"

"Kahveye geldi."

"Peki Amerika'ya kaçmamış mıydı?"

"Bilmiyorum," dedi Carlotta. "Kahvede gördüm onu."

Belki söylemek istemiyordu ama ağzından kaçtı: Kocasının yanında kürklü bir bayan varmış.

"Öyleyse konuşmadınız mı?"

Carlotta duraksadı. "Ertesi gün yine geldi. Benimle konuştu ve eve kadar getirdi sonra."

Kendimi sıkılmış duyumsuyordum, kabul etmeliyim. Hafif bir sesle, "Buraya mı?" dedim.

Carlotta bütün gövdesiyle sarıldı bana. "Ama ben seni seviyorum," diye fısıldadı. "Sanma ki..."

"Buraya mı?"

"Önemli değil sevgilim. İşlerinden söz etti bana. Yalnız, onu yeniden görmekle seni ne kadar çok sevdiğimi anladım, bana yalvarsa bile dönmezdim artık ona."

"Demek sana yalvardı?"

"Hayır, bir daha evlenmek zorunda kalsa, yine benimle evleneceğini söyledi bana."

"Sonra yine gördün mü onu?"

"Kahveye geldi yine o kadınla..."

Carlotta'yla geçirdiğim son gece oldu. Gövdesine veda etmeksizin, yakınmasız, onu aramayı, evine gitmeyi kestim. Bana telefon etmesine, kahvede beklemesine izin veriyordum, her akşam değil ama, ara sıra. Her defasında geliyordu Carlotta, gözleriyle parçalıyordu sanki beni. Ayrılacağımıza yakın, sesi titriyordu.

"Onu bir daha görmedim," diye fısıldadı bir akşam.

"İyi yapmıyorsun," diye karşılık verdim, "onu yeniden elde etmeye çalışmalıydın."

Carlotta'nın kocasını kaybettiğine üzülmeye -yüzde yüz üzülmüyordu buna- öfkelen diriyordu beni, bu konuşmalarla beni kendine bağlayacağını umması da öfkelen diriyordu. Ne Carlotta'nın vicdan azabı çekmesine, ne benim kendimi tehlikeye atmama değ erdi bu beyaz aş k.

Bir akşam evine uğ rayacağımı söyledim ona telefonda. İ nanmaz, kuşkulu bir tavırla aç tı kapıyı. Salonda, biraz kuşkuyla, çevreme bakındım. Üzerinde kadife bir giysi vardı. Nezle olduğunu, elinde mendilini buruşturup durduğunu, arada bir de kızarmış burnuna götürdüğünü anımsıyorum.

Anlamış olduğunu gördüm hemen. Uysal, sessiz, zavallı bakışlarla karşılık veriyordu sözlerime. Mendilin üzerinden kaçamak bakarak her şeyi söylemeye bıraktı beni. Sonra ayağa kalktı, karşıma gelip gövdesini yüzüme dayadı, sarılmak zorunda kaldım.

Hafifçe, "Yatağa gelmiyor musun?" dedi her zamanki sesiyle.

Gittim yatağa, yattığımız sürece nezleden alev alev yanan, nemli yüzü sinirime dokundu. Geceyarısı yataktan atlayıp giyinmeye başladım. Işığı yakıp bir an baktı Carlotta. Sonra söndürdü ve "Git, git," dedi. Ne diyeceğimi bilemeyerek, yolumu el yordamıyla bulup çıktım.

Sonraki günlerde telefon etmesinden korkuyordum, ama hiç rahatsız etmedi beni. Haftalarca dinginlik içinde çalıştıktan sonra, bir akşam Carlotta'yı arzuladım yine, ama utancım gitmeme engel oldu. O kapıyı çalsam mutluluk götüreceğimi de biliyordum oysa. Hep kesinlikle bildiğim bir şeydi bu.

Gitmedim, ama ertesi gün kahvesinin önünden geçtim. Kasada bir sarışın vardı. Saatlerini değiştirmiş olmalıydı. Akşam da görme-

ERKEKLERİN HİKÂYELERİ

yince, hasta ya da kocasına dönmüş olabileceğini düşündüm. Bu düşünce canımı sıktı.

Ama, kapıcı kadın sert, kötü kötü bakan gözleriyle beni süzerek, onu bir ay önce yatağmda ölü ve gazı açık bulduklarını söylediğinde, o zaman bacaklarım titredi.

ÇEVİREN: EGEMEN BERKÖZ

HENRY MILLER | Madmazel Claude

BU ÖYKÜYÜ ilk yazmaya başladığımda, Madmazel Claude'un orospu olduğunu söyleyerek söze girmiştım. Orospu tabii, yadsımaya çalışmıyorum, ama demek istediğim şu: Madmazel Claude orospuysa, tanıdığım öbür kadınlara ne demeli? Nedense, orospu sözcüğü yeterince kapsamlı değil. Madmazel Claude orospudan öte bir şey. Onu nasıl tanımlayacağımı bilemiyorum. Belki yalnızca Madmazel Claude diye. *Soit*.¹

Onu her gece oturup bekleyen bir teyzesi vardı. Bunu pek yutmamıştım, doğrusu. Teyzesiymiş! Büyük bir olasılıkla, *maquereau*' suyd² bekleyen. Ama bu da ondan başka kimseyi ilgilendirmezdi... Gene de bozuluyordum bu işe - o pezevengin onu beklediğini, paralan sökölmezse belki de bir tane patlatıverdiğini düşünüyordum. Ve Claude ne denli sevecen olsa (yani Claude, gerçekten sevmesini biliyordu), kafamın içinde, aslan payını alan o kan emici, aşağılık piçin imgesi vardı. Kendinizi aldatmayın orospular konusunda - ne denli cömert olurlarsa olsunlar, kendilerini ne denli verirlerse versinler, onlara bin frank bile verseniz (kim verir? O başka), arkada bekleyen bir herif vardır hep, sizin aldığınız da bir tadımlıktır ancak. Aslan payını arkadaki alır hep, bundan emin olabilirsiniz!

Ama boşuna heyecanlanıp öfkelendiğimi sonradan anladım. Ortada *maquereau* falan yoktu - Claude'un *maquereau* 'su yoktu yani. Claude'un ilk *maquereau*'su benim. Kendime *maquereau* da demiyorum üstelik. Pezevenk diyorum. Onun pezevengi benim şimdi. Tamam.

1. Olsun. 2. Pezevenk.

Onu odama ilk getirişimi ayrıntısıyla anımsıyorum - nasıl rezil etmişim kendimi. İşin içine kadınlar girdi mi, hep rezil ederim kendimi. Sorun, benim kadınlara tapmamdan çıkıyor, kadınlar da kendilerine tapılmasını istemiyorlar. Onların istedikleri... Her neyse, o ilk gece, ister inanın ister inanmayın, sanki ömrümde hiçbir kadınla yatmamışım gibi davrandım. Bugüne dek de anlayamadım niçin öyle olduğunu. Ama öyle oldu işte.

Anımsıyorum, daha üstündekileri çıkarmaya bile başlamadan yatağın yanında durup bana baktı; bir şey yapmamı bekliyordu herhalde. Titriyordum. Kahveden çıktığımızdan beri titriyordum. Hafifçe öptüm - dudaklarından galiba. Bilmiyorum -belki de alnından öpmüşümdür- beklenir benden böyle şeyler... İşin içinde kadınlar oldu mu, bilemiyorum. Bana çok büyük bir iyilik yaptığı duygusu vardı içimde nedense. Bir orospu bile bir adama bu duyguyu verebilir bazen. Ama dediğim gibi, yalnızca bir orospu değil Claude.

Daha şapkasını bile çıkarmadan gitti, pencereyi kapayıp perdeleri çekti. Sonra şöyle bir yan gözle baktı bana, gülümsedi ve soyunmakla ilgili bir şeyler mırıldandı. O, muslukla haşır neşir olurken, ben de soyundum. Sinirliydim aslında. Onu seyredersen, utanacağını düşündüm, onun için de masamın üstündeki kâğıtları karıştırdım biraz, anlamsız birkaç not yazdım, yazı makinesinin üstünü örttüm. Döndüğümde musluğun yanında kombinezonuyla duruyor, bacaklarını siliyordu.

"Çabuk! Yatağa gir!" dedi. "Isıt!" Ve biraz daha sildi orasını burasını.

Her şey öylesine doğaldı ki, huzursuzluğum, sinirim geçmeye başladı. Çoraplarını özenle yuvarlamış olduğunu gördüm. Belinden jartiyer gibi bir şey sarkıyordu, onu da az sonra çıkanp iskemlenin arkasına astı.

Oda gerçekten soğuktu. Bir süre, uzunca bir süre, birbirimize sokulup sarıldık ve sessizce yattık, birbirimizi ısıttık. Bir kolumu boyuna dolamış, öbürüyle de kendime çekmişim onu. Odaya ilk girdiğimizdeki o bir şeyler uman bakışını gözlerime dikeyordu durmadan. Titremeye başladım gene. Fransızcam yok olmaya başlıyordu.

Onu sevdiğimi hemen o anda söyleyip söylemediğimi anımsamıyorum. Söylemişimdir herhalde. Her neyse, söylediysem de, he-

men unutmuştur. Giderken de ona, okumadığını söylediği "Afrodit" romanını ve bir başkası için aldığı bir çift ipek çorabı armağan ettim. Çorapları beğendiği belliydi.

Onu bir daha gördüğümde otel değiştirmiştim. O aceleci, hevesli bakışıyla ortalığa bir göz attı ve durumun pek parlak olmadığını kavradı hemen. İyi beslenip beslenmediğimi sordu, büyük bir saflıkla.

"Burada uzun süre kalmamalısın," dedi. "Çok hüzün verici buyer burası."

Hüzün verici sözcüklerini kullanmadı belki, ama anlatmak istediği oydu, eminim.

Oda hüzün vericiydi gerçekten de. Eşyalar dökülüyordu, pencere camları kırık, halı yırtık ve pisti, su akıyordu. Işık da soluk, yatak örtüsüne gri, küflü bir renk veren soluk, san bir ışıktı.

Nedense o gece beni kıskanıyormuş gibi davrandı. "Sevdiğin bir başkası var," dedi.

"Hayır, başka kimse yok," dedim.

"Öp beni öyleyse," dedi ve sıcak, diri gövdesi sevgiyle sandı bana. Etinin sıcaklığında yüzüyor gibiydim... Yüzüyor değil, boğuluyordum, zevk içinde boğuluyordum.

Sonra Pierre Loti'den, İstanbul'dan söz ettik. Bir gün İstanbul'a gitmek istediğini söyledi. Ben de istediğimi söyledim. Sonra birdenbire galiba şöyle dedi: "Sen ruhu olan bir adamsın." Yadsımaya çalışmadım - çok mutluydum herhalde. Bir ruhunuz olduğunu bir orospu söyleyince daha anlamlı oluyor nedense. Orosplar genellikle ruhtan falan söz etmezler.

Sonra tuhaf bir şey daha oldu. Para almadı benden.

"Parayı düşünmemelisin," dedi. "Yoldaşız şimdi. Ve sen çok yoksulsun..."

Onu kapıya kadar yolcu etmek için yataktan kalkmama izin vermedi. Çantasından birkaç sigara döküp başucu masasının üzerine yerleştirdi; birini dudaklarımın arasına koyup, birisinden armağan küçük bronz bir çakmakla yaktı. Beni öpmek için eğildi.

Kolundan tuttum. "Claude," dedim, "*vous etes presque un ange*"³

3. Siz bir meleksiniz, neredeyse.

"Ah, non!"⁴ dedi hızla; acıya, ya da dehşete benzer bir şey vardı gözlerinde.

O "*presque*"⁵ sözcüğü mahvetti aslında Claude'u, eminim. Hemen anladım bunu. Bir de, kısa bir süre sonra ona verdiğim mektup - ömrümde yazdığım en güzel mektuptu, Fransızcasının tüm berbatlığına karşı. Her zaman buluştuğumuz kahvede, birlikte okuduk mektubu. Dediğim gibi, Paul Valery'den yürüttüğüm bir-iki paragraf dışında, mektubun Fransızcası iğrençti. O paragraflara geldiğinde bir an duraladı. "Çok güzel yazmışsın!" dedi. "Gerçekten çok güzel!" Sonra da bana tuhaf tuhaf bakıp yeniden okumasına döndü. Valery değildi ona koyan. Valery'siz de idare edebilirdim. Hayır, ona koyan o meleklikle ilgili sözlerdi. Aynı numarayı çekmiştim gene - ama bu kez elimden geldiğince ince ve inandırıcı bir biçimde süslemiştim konuyu. Oysa, mektubun sonuna geldiğimizde oldukça huzursuz olmuştum. Ondandır böylesine yararlanmak boktan bir işti. Yazdıklarımın içten olmadığını söylemiyorum, ama o ilk, içten yazıktan sonra - ne bileyim, yalnızca edebiyattı, geriye kalan. Sonradan yatağa birlikte oturup Claude da ısrarla mektubu yeniden okuyarak bu kez dil yanlışlıklarını düzeltince, durum daha da boktanlaştı. Biraz sabırsız davrandım ona karşı, o da alındı. Ama gene de çok mutluydu. Mektubu ömür boyu saklayacağım söyledi.

Tan yeri ağarırken gitti. Teyze sorunu gene. Alışmaya başlamıştım bu teyzeye. Hem de, gerçekten bir teyze yoksa ortalıkta, nasıl olsa yakında öğrenirdim. Claude gizli kapaklı işlerde başarısızdı - sonra bir de o meleklik sorunu... İyice koymuştu.

Yatağa uzanıp onu düşünüyordum. Gerçekten çok iyi davranmıştı bana. Ya *maquereaul* Onu da düşündüm, ama pek değil, endişe kaynağı olmaktan çıkmıştı artık. Claude'u - yalnız onu ve onu nasıl mutlu edebileceğimi düşündüm. İspanya... Capri... İstanbul... Onu, tembel tembel güneşin altında dolaşarak güvercinlere ekmek kırıntıları atıp yıkanmalarını seyrederken, ya da elinde bir kitapla -benim ona salık vereceğim bir kitapla- bir hamağa uzanmış yatarken getiriyordum gözlerimin önüne. Kim bilir, yavrucağın ömründe Versailles'dan öteye gitmemişti belki de. Trene binerken yüzündeki bakışı

4. Hayır. 5. Neredeyse.

görür gibi oluyordum, sonra da bir yerlerde, bir çeşme başında... Madrid ya da Seville'de. Onun yanımda yürüdüğünü içimde duyuyordum; yakındı, hep yakındı bana, çünkü bir basma kalırsa ne yapacağını bilemeyecekti ve bu, salakça bir düşünce de olsa, hoşuma gidiyordu. Allahın belası bir kaltaktan, yanında yatarken bile seni en kısa yoldan ekmeyi düşünen kuşbeyinli bir şıfırtıdan çok daha iyiydi tabii. Hayır, Claude'a güvenebilirdim. Somadan can sıkıcı olabilirdi bu - sonradan... somadan. Bir orospu seçmiş olmaktan mutluluk duyuyordum. *Sadık bir orospu!* Bu sözleri benden duysalar, kahkahalarla gülecek bir yığın insan biliyorum.

Her şeyi en küçük ayrıntısına dek tasarlıyordum: duracağımız yerleri, giyeceği giysileri, konuşacağımız şeyleri... Her şeyi... her şeyi. Katolik olduğumu sanıyordum, ama iylediğim yoktu. Aksine, hoşuma bile gidiyordu. Kiliseye Tanrı'ya yakarmak için gitmek, mimarlık öğrenmek ya da benzeri boktan bir gerekçeyle gitmekten yeğdi. İstese ben de Katolik olurdum... Ne olacak! Hoşuna gittiği sürece, ne istese yapardım. Çoğunun olduğu gibi, onun da bir yerlerde bir çocuğu olup olmadığını düşündüm. Düşünün, Claude'un çocuğu! Kendi çocuğundan da çok severdim onu. Evet, bir çocuğu olmalı Claude' un - üzerine eğilmem gerek bu işin. Bir gün, balkonu, ırmağa bakan bir odası, pencere kenarında çiçekleri olan ve şakıyan kuşlarla dolu bir evimiz olacağını biliyordum. (Elimde bir kuş kafesiyle eve girerken görüyorum kendimi. Tamam. Yeter ki o mutlu olsun.) Ama ırmak - aslında birçok ırmak olması gerekli. Bayılırim ırmaklara. Anımsanın, bir seferinde, Rotterdam'da... Ama o sabah uyanma düşüncesi, güneş pencerelerden içeri dolmuş, yanında seni seven, ölesiye seven, iyi, sadık bir orospu, kuşlar şakıyor, sofraya kurulmuş, ve o yıkanıp, saçlarını tarar ve eskiden birlikte olduğu tüm erkekleri aralarından atarken, şimdi sen, yalnız sen, ve gemiler geçiyor tekneleri ve direkleriyle, yaşam akıp gidiyor içinizden, onun içinden, senden önceki tüm heriflerden ve belki sonrakilerden, çiçekler ve kuşlar ve güneş doluyor içeri ve bu koku boğuyor seni, bitiriyor. Ulu Tanrım! Hep, hep bir orospum olsun!

Claude'a birlikte yaşamamızı önerdim, reddetti. Yıkım bu benim için. Yoksul olduğumdan değil bu, biliyorum - Claude parasal durumumu, yazdığım kitabı falan biliyor. Hayır, daha başka, daha derin

bir nedeni olsa gerek. Ama ne olduğunu söylemiyor.

Sonra bir şey daha var - ermiş bir adam gibi davranmaya başladım. Tek başıma uzun yürüyüşlere çıkıyorum, şu yazdıklarımın da kitabımla hiç ilgisi yok. Sanki evrende tek başımayım, sanki yaşamım bir heykelinki gibi bütün ve ayrı. Yaradammın adını bile unuttum. Sanki tüm yaptıklarım yükseklerden bir yerlerden esinleniyor, sanki bu dünyaya sırf iyilik etmek için gelmişim gibi bir duygu var içimde. Kimsenin onayını beklemiyorum.

Claude'dan yardım kabul etmiyorum artık. Ona olan her borcunun çetelesini tutuyorum. Üzgün görünüyor bugünlerde Claude. Bazen, oturduğu kahvenin terasının önünden geçerken, gözlerinin yaşlı olduğuna yemin edebilirim. O da bana âşık şimdi, biliyorum. Dehşetli seviyor beni. Saatlerce, saatlerce oturuyor kahvenin terasında. Ben de onu alıp götürüyorum bazen, çünkü orada, tek başına, hüzün içinde beklerken, beklerken, beklerken görmeye dayanamıyorum... Bazı arkadaşlarıma ondan söz ettim, kulaklarına fısıldadım bir bakıma. Evet, ne de olsa, Claude'u orada oturup beklerken, beklerken görmekten iyidir. Orada tek başına otururken neler düşünüyor?

Bir gün gidip ona bir bin franklık veriversem ne der acaba? Gözleri o hüzünlü bakışla doluyken, yanına gidip, "*Void quelque chose quej'ai oublie l'autre jour*"⁶ diyeyim. Bazen, birlikte yattığımızda, o uzun, dolu sessizliklerden biri oluşuverince, soruyor: "*Que pensez-vous maintenant?*"⁷ Ben de hep, "*Rien*"⁸ diye karşılık veriyorum. Ama aslında içimden geçirdiğim, "*Void quelque chose que..*"⁹ *L'amour a credit'nin*¹⁰ güzel yanı bu.

Benden ne zaman ayrılrsa, çanlar çılınca çalıyor. İçimdeki her şeyi öylesine güzelleştiriyor ki. Sırtımı yastığa verip bana bıraktığı hafif içimli sigaranın keyfini çıkarıyorum. Hiçbir şey için kımıldama gerek yok. Eminim, ağzımda takma diş olsa, başucu masamın üstüne, çalar saatin, kibritin ve öbür zırlıtların arasında duran bardağın içine koymayı unutmayacaktır. Pantolonlarım özenle katlanmış,

6. İşte geçen gün unuttuğum bir şey.

7. Şimdi ne düşünüyorsunuz?

8. Hiç.

9. İşte geçen gün...

10. Taksitle aşk.

paltomla şapkam kapının yanma asılı. Her şey yerli yerinde. Harika! İnsanın bir orospusu olsun, milyon borcu olsun...

En iyisi de, bu güzel duygunun sürmesi. Mistik bir duygu bu, mistik olmak da yaşamın bütünlüğünü kavramak demek. Ermiş miyim, değil miyim, pek ipelemiyorum artık. Ermişler fazla çaba harcıyorlar. Ben iyilik, barış, huzur saçıyorum. Claude'a gittikçe daha çok müşteri buluyorum, yanından geçtiğimde de o hüzünlü bakış yok artık gözlerinde. Hemen her gün birlikte yemek yiyoruz. Beni hep pahalı yerlere götürmekte direniyor, ben de artık nazlanmıyorum. Yaşamın her evresinden keyif alıyorum - pahalı yerlerden de, ucuz yerlerden de. Claude mutlu olsun da...

*Pourtant je pense à quelque chose.*¹¹ Küçük bir şey tabii, ama kafamda gün geçtikçe önem kazanıyor. Önceleri bununla ilgili hiçbir şey söylemedim. İstenmedik bir incelik diye düşündüm kendi kendime. Çok hoştu üstelik. İkinci seferinde - incelik mi, dikkatsizlik mi? Gene de, *rien à dire*¹². İkinciyle üçüncü arasında, denebilirse, aldattım onu. Evet, bir akşam, biraz sarhoş, *Grands Boulevards'daydım*. Place de la Republique'den *Le Matin'e*. dek her yere girip çıktıktan sonra, olağan halimde üzerine işlemeyi bile istemeyeceğim koskoca,» çibanlarla dolu bir akbaba kapdı beni. Eğlenceli bir olaydı. Dakika başı kapımızı çalan konuklar. İyi yürekli mösyönün kendilerine bahşış vermesini isteyen zavalılık *Folies Bergeres* kızları, çok değil -otuz frank kadar. Peki, ama niçin? *Pour rien... pour le plaisir*¹³ Acayip, gülünç bir gece. Bir iki gün sonra da kaşıntı. Endişe. Amerikan Hastanesini acele bir ziyaret. Kapkara puntolarıyla Ehrlich geliyor gözümün önüne. Ama bir şey yok. Yalnızca endişe.

Konuyu Claude'a açtığımda, bana hayretle bakıyor. "Bana sonsuz güvenin olduğunu biliyorum, Claude, ama..." Claude zamanını böyle bir konuya harcamayı reddediyor. Bir kadına bile hastalık geçiren bir adam katildir. Claude durumu böyle görüyor. "*C'est vrai, n'est-ce pas?*"¹⁴ diye soruyor. *Vrai*¹⁵ tabii. Gene de... Ama konu kail. Oysa bir şey düşünüyorum.

12. Diyecek bir şey yok.

13. Hiç... zevk için.

14. Doğru, değil mi?

15. Doğru.

panmıştır. Böyle bir şey yapan adam katildir.

Bugünlerde her sabah parafın yağını yutarken -yanında bir de portakal yiyorum hep- kadınlara hastalık bulaştıran katilleri düşünüyorum. Parafın yağı, kaşığı yapış yapış ediyor. Çok iyi yıkamak gerek. Bıçağı ve kaşığı büyük bir özenle yıkıyorum. Her şeyi özenle yapıyorum - yaradılışım böyle. Yüzümü yıkadıktan sonra havluya bakıyorum. Otelin sahibi haftada üç havludan fazlasını vermiyor; salı günü leş gibi oluyor hepsi. Bıçağı ve kaşığı havluya siliyorum, yüzümü kurulamak için de yatak örtüsünü kullanıyorum. Silmiyorum yüzümü - yatak örtüsünün ayakucuna yakın bir köşesini hafifçe yüzüme basıyorum.

Hippolyte Mandron sokağı iğrenç görünüyor gözüme. Bu çevredeki pis, dar, kargacık burgacık, romantik adlı sokakların tümünden nefret ediyorum. İri, çirkin bir çibana benzetiyorum Paris'i. Sokaklar kangren olmuş. Herkes hasta - ya belsoğukluğu, ya frengi. Avrupa'nın tümü hasta ve tümünü hasta eden de Fransa. Voltaire'le Rabe-lais'ye hayran olursa insan, böyle olur işte. İlk niyet ettiğim gibi, Moskova'ya gitmeliymişim. Rusya'da pazar günü yokmuş, ne olacak? Pazarları da öbür günler gibi şimdide, yalnız sokaklar daha kalabalık oluyor, daha çok sayıda garip ortalarda dolaşıp birbirine hastalık bulaştırıyor.

Yanlış anlaşılmasın, Claude'a karşı değil öfkem. Claude bir hari-kadır, *un ange*,¹⁶ bu işin *presque'i*¹⁷ falan da yok üstelik. Kuş kafesi pencerenin dışına asılı, çiçekler de var - ama Madrid ya da Seville değil, çeşmeyle güvercinler de yok. Hayır, her gün kliniğe gidiliyor. Bir kapıdan o giriyor, bir kapıdan ben. Pahalı lokantalar bitti. Her akşam sinemaya gidilip huzursuz olmamaya çalışılıyor. Döme'u ya da Coupole'u görmeye bile dayanamıyorum artık. Kahve teraslarında sağlıklı görünümleri, bej takımları, kolalı gömlekleri ve kolonyala-nyla oturan o piç kurulan. Suç yalnız Claude'un değil. Bu şık giyimli puştlara dikkat etmesini söylemişim ona. Ama çok güveniyordu kendine - aşılar, maşılar. Ondan sonra da her gelenle... Tam da öyle oldu işte. Bir orospuyla yaşamak -dünyanın en iyi orospusu bile olsa- güçlüklerle dolu. Her ne kadar bazen can sıkıyorsa da, adamların

16. Bir melek. 17. Neredeyse.

sayısı değil önemli olan; bitmek tükenmek bilmeyen temizlikler, ön-lemeler, yıkanmalar, incelemeler, endişeler, korkular. Sonra da, her şe-ye karşı... Claude'a söylemişim oysa... Kaç kez söylemişim - "Dikkat et bu bitirimlere!"

Hayır, olanların hepsi benim suçum. Ermekle yetinmeyip bir de ermişliği kanıtlamaya kalktım. Kişi bir kez erdiğini fark edince, durmalı orada. Küçük bir orospuya ermişlik taslamak, cennete arka merdivenlerden çıkmak gibi bir şey. Bana sokuluverdiği zamanlar - her zamankinden çok seviyor şimdi beni- ruhuna işlemeyi başarmış boktan bir mikropmuşum gibi geliyor bana. Bir meleklerle birlikte yaşıyor olsam bile, kendimi adam etmem gerektiğini düşünüyorum. Bu iğrenç izbeden çıkıp güneşte bir yerde, bir ırmağa bakan balkonlu bir odada yaşamalıyız, kuşlar, çiçekler, yaşam, akıp gitmeli önümüzden, yalnız o ve ben, başka kimse olmamalı.

PENCEREYİ kapatmak gerekiyordu: Yağmur pervaza çarpıp parkeyle koltukların üstüne sırıyordu. Dev gümüş hayaletler canlı, hisirttici sesler çıkartarak bahçede, yaprakların arasında, portakal renkli kumların üstünde koşuyorlardı. Yağmur oluğu takırdıyor, boğulurcasına gurulduyordu. Sen Bach çalıyordun. Piyano cilalı kanadını kaldırmıştı, kanadın altında bir lir vardı ve küçük çekiçler teller üzerinde dalgalanıyordu. Brokar örtü kaba kıvrımlar oluşturarak yarışma kadar piyanonun kuyruğundan aşağı kaymış ve sayfaları açık bir nota defterini de beraberinde sürüklemişti. Haziran sağanağı durmadan, görmekle camları döerken füğün coşkusu arasında tuşlara çarpan yüzüğünün tıkırtısı duyuluyordu. Ve sen, çalmaya ara vermeksizin, başını hafifçe geri atarak, ritme ayak uydurarak haykırıyordun: "Yağmur, yağmur... Onun sesini bastıracağım..."

Ama bastıramıyordun.

Masanın üstünde kadife tabutlar gibi duran albümlerden başımı kaldırmış, seni izliyor, füğü ve yağmuru dinliyordum. İçimi her yandan, raflardan, piyanonun kanadından, avizenin uzun prizmalarından süzülen ıslak karanfillerin kokusuna benzer bir ferahlık kapladı.

Gümüşü yağmur hayaletleri ile harelenen ısıltıya parmaklarını bastırduğunda ürperen eğik omuzlarının arasındaki müzikal bağı duyumsadığımda esrik bir dengelenmişlik duygusu sardı beni. Ve kendi benliğimin derinliklerine çekildiğimde bütün dünya da öyle göründü bana: türdeş, uyumlu, armoni yasalarına bağlı. O anda sen, ben, karanfiller, hepimiz porte üzerinde dikey notalar oluverdik. Evrendeki her şeyin -ağaçların, suyun, senin- özdeş tanecikler arasında farklı farklı titreşim uygunlukları oluşturan bir etkileşimden iba-

ret olduğunun ayırdına vardım. Her şey bir, eşit ve kutsaldı. Sen yerinden kalktın. Yağmur hâlâ gün ışığını biçmekteydi. Su birikintileri koyu renkli kumlar üzerinde birer delik, yeraltından süzülüp geçen başka gökkubbeler açılan birer menfez gibiydiler. Bir sıranın üzerinde Danimarka porseleni gibi parlayan raketin unutulmuş duruyordu; telleri yağmurdan kahverengileşmişti, kasnağı sekizgen biçiminde idi.

Patikaya girdiğimizde alacalı gölgeler ve çürümüş mantar kokusu başımı döndürdü.

Seni güneşin tesadüfen üstüne vurduğu bir andaki halinle anımsıyorum. Dirseklerin sivri ve solgun, bakışların bulanıktı. Konuşurken küçük elinin kemikli kenarıyla ve ince bileğindeki bileziğin pınlıtsıyla havayı yarardm. Saçın eriyerek çevresinde titreşen ısıtılı havayla kaynaşırdı. Sinirli sinirli çok miktarda sigara içerdin. Dumanı her iki burun deliğinden üfleyip, külü bir fiskeyle yana silkerdin. Kumru grisi malikânen bizimkinden beş *verst* uzaklıktaydı. İçerisi yankılı, tumturaklı ve serindi. Gösterişli bir metropol dergisinde fotoğrafı çıkmıştı. Hemen her sabah bisikletimin deri selesine atlayıp patika boyunca ormandan, sonra anayol boyunca köyün içinden, derken bir başka patikadan rüzgâr gibi geçerek sana gelirdim. Sen kocanın eylülde gelmeyecek olmasından cesaret alıyordun. Hiçbir şeyden korkumuz yoktu, senin ve benim - ne hizmetkârların dedikodularından, ne de benim ailemin kuşkulanasından. Her ikimiz de farklı biçimlerde kadere güveniyorduk.

Aşkın da sesin gibi biraz pes perdedendi. Göz ucuyla sevdiğin söylenebilirdi ve asla aşktan söz etmezdin. Sen suskunluklarına hemen alışılan her zaman ketum kadınlardandın. Ancak, arada bir içinde bir şey patlayıverirdi. İşte o zaman kocaman Bechstein'ın gümbürderdi ya da buğulu gözlerini dosdoğru ileri dikerek bana kocandan ya da onun bölükteki yoldaşlarından dinlediğin son derece gülünç fıkralar anlatırdın. Ellerini anımsıyorum - mavimsi damarlarıyla uzun, solgun eller.

Yağmurun kamçı gibi sakladığı ve senin şaşırtıcı bir ustalıklarla piyano çaldığın o mutlu günde aşkımızın ilk haftalarının ardından aramızda belli belirsiz oluşan tanımsız bir şey çözümleniverdi. Benim üzerimde bir gücün olmadığını, sevdiğimin yalnızca sen değil, tüm dünya olduğunu ayımsadım. Sanki ruhum her yana sayısız duyargalar uzatmıştı ve ben aynı anda hem okyanusun ötesinde, çok uzaklarda gürleyen Niagara Şelaleleri'ni, hem de patikada hışırdayıp tıırdayan uzun altrnsı yağmur damlalarını algılayarak her şeyin içinde yaşıyordum. Bir kayın ağacının parlayan gövdesi ilişti gözüme ve ansızın kollarımın yerine küçük ıslak yapraklarla örtülü eğik dallarım, bacaklarımın yerine toprağın içine büküm büküm uzanarak onu emen binlerce narin köküm olduğunu duyumsadım. Tüm doğayla böylece hemhal olmak, süngerimsi sarı alt yüzeyli olgun bir mantar, bir yusuçuk ya da güneş küre olmanın neye benzediğini yaşamak istiyordum. Öyle mutluydum ki, birden kakahalarla gülmeye başladım ve boynunla köprücük kemiğinden öptüm seni. Sana bir şiir bile okuyabilirdim, ama sen şiirden hiç hoşlanmazdın.

Yüzünde cansız bir gülücük belirdi ve "Yağmur sonrası ne hoş," dedin. Sonra, bir an düşünüp ekledin: "Biliyor musun, şimdi aklıma geldi - bugün çaya davetliyim, şeye, adı neydi... Pal Paliç'e. Sıkıcı adamın biridir. Ama, anlarsın ya, gitmem gerek."

Pal Paliç'i eskiden beri tanırdım. Birlikte balığa çıkardık ve ansızın, durup dururken gıcırtilı tenor sesiyle "Akşam Çanları" şarkısını söylemeye başladılar. Onu pek severdim. Ateşten bir damla bir yaprak-tan dudaklarımın tam üstüne düştü... Sana eşlik etmeyi önerdim.

Ürpererek omuz silktin. "Orada can sıkıntısından öleceğiz. Ne korkunç." Bileğine bir göz atıp göğüs geçirdin. "Gitme zamanı. Ayakkabılarımı değiştirmeliyim."

Puslu yatak odanda inik jaluzilerin arasından sızan gün ışığı yerde iki altın merdiven oluşturmuştu. Pes sesinle bir şeyler söyledin. Pencerenin dışında ağaçlar hoşnut bir hışırtıyla soluklanıp üzerlerinden sular damlatıyorlardı. Ve ben bu hışırtıya gülümseyerek sana hafifçe, tutkusuzca sarıldım.

Olay şöyle gelişti. Irmağın bir kıyısında senin parkın, senin çayırların, karşı kıyıda ise köy vardı. Ana yolda yer yer derin tekerlek izleri oluşmuştu. Çamur canlı bir menekşe moruydu ve tekerlek izlerinin içleri sütlü kahverengi suyla doluydu. Kütüklük kara ağaçların eğik gölgeleri özellikle belirgindi.

Gölgelerin altında sık kullanılan bir patikayı izleyerek yürüdük, bir manavın, levhası zümrüt yeşili bir hanın, buram buram gübre ve taze saman kokan güneşli avluların önünden geçtik.

Okul binası yeniydi, taştan yapılmıştı ve çevresine akçaağaçlar dikilmişti. Okulun eşğinde bir köylü kadın bezini bir kovaya sıkarken beyaz baldırları parlıyordu.

Sen sordun: "Pal Paliç evde mi?" Çilli, örgülü saçlı kadın güneşe karşı gözlerini kıstı. "Evde, evde." Topuğuyla ittirdiğinde kova çingirdadı. "İçeri buyrun, hanımefendi. İşlikte olmalılar."

Gıcırtilar arasında karanlık bir holden, derken ferah bir derslikten geçtik.

Giderayak gözüm gök mavisini bir haritaya takıldı ve işte bütün Rusya böyle, diye geçirdim içimden - gün ışığı ve çukurluklar. Bir köşede ezilmiş bir tebeşir parçası ısıldıyordu.

Daha ilerde, küçük işlikte hoş bir marangoz zımkı ve çam talaşı kokusu vardı. Ceketsiz, iriyarı ve terli Pal Paliç sol ayağını öne uzatmış, inilleyen beyaz bir keresteyi iştah kabartacak biçimde planyalamaktaydı. Nemli, çıplak kafası tozlu bir ışık demetinde ileri geri sallanıyordu. Tezgâhın altında, yerde talaşlar cılız saç lüleleri gibi kıvrık kıvrıktılar.

"Pal Paliç, konukların var!" diye seslendim.

İrkildi, anında eli ayağına dolandı, uzattığın eline tanıdık bir hareketle son derece kayıtsızca edepli bir öpücük kondurdu, sonra nemli parmaklarını bir an avcumun içine boşaltıp benimle tokalaştı. Sarkık bıyıkları ve şaşılasi derin çizgili yüzü tereyağımsı kilden biçimlendirilmiş gibiydi.

"Kusura bakmayın - görüyorsunuz ya, henüz giyinmedim," dedi suçlu bir gülümsemeyle. Pencere pervazında yan yana iki silindir gibi duran bir çift gömlek manşetini kapıp alelacele kollarına geçirdi.

"Ne üzerinde çalışıyorsunuz?" diye sordun sen, bileğini bir an ısıldatarak. Pal Paliç elini kolunu savurarak ceketini giymeye çabalıyordu. "Hiç, yalnızca oyalanıyordum," dedi tükürükler saçarak ve dudaksıl ünsüzlerde hafifçe dili dolanarak. "Bir çeşit küçük raf. Henüz bitmedi. Daha zımparalanıp cilalanacak. Ama şuna bir bakın -ona Sinek adını verdim..." Avuçlarının arasında sürterek hız verdiği minyatür bir tahta helikopteri havalandırdı, araç vızıldayarak yükseldi, sonra tavana çarpıp yere düştü.

Senin yüzünde nazik bir gülücüğün gölgesi görünüp kayboldu. "Ah, ne aptalım!" diye yeniden söze başladı Pal Paliç. "Dostlarım, yukarda bekleniyordunuz. Bu kapı gıcırıyor. Kusura bakmayın. İzninizle önden gideyim. Korkarım odam çok dağınık..."

"Beni davet ettiğini unutmuş galiba," dedin sen, İngilizce konuşarak, gıcırtilı basamakları çıkmaya başladığımızda.

Senin sırtını izliyordum, bluzunun ekose ipeğini. Aşağıda bir yerlerden, herhalde avludan, çınlayan bir köylü kadm sesi yükseldi: "Gerosim, hey Gerosim!" Ve ansızın dünyanın yüzyıllardır sırf şu anda aşağıda çınlayan sesi, senin ipeklere bürünmüş köprücük kemiklerinin devinimini ve çam kerestelerinin kokusunu birleştirip tek bir dikey akor halinde kaynaştırmak amacıyla açarak, solarak, dönerek değiştiğini kavrayıverdim apaçık.

Pal Paliç'in odası güneşli ama oldukça sıkıştıktı. Ortasına san bir aslan işlenmiş kıpkırmızı bir halı yatağın üstündeki duvara çivilenmişti. Bir başka duvarda Anna Karenina'nın çerçevelenmiş bir bölümü asılıydı ve öyle düzenlenmişti ki koyu ve açık renkli harflerin dizilişleriyle satırların ustalıklı yerleşimi Tolstoy'un yüzünün resmini oluşturuordu.

Ev sahibimiz ellerini ovuşturarak sana yer gösterdi. Bunu yaparken ceketinin eteğiyle bir sehpanın üstünde duran bir albüme çarpıp onu yere düşürdü. Albümü yerden kaldırdı. Çay, yoğurt ve birtakım yavan bisküviler çıktı ortaya. Pal Paliç bir büfenin çekmecesinden çiçekli bir Landrin şekerlemesi kutusu çıkarttı. Öne eğilince yakasının arkasından sivilceli bir deri kıvrımı pırtladı. Pencere pervazındaki bir örümcek ağının ince telleri arasında sarı, ölü bir yabanarısı vardı. Sen bir koltuğun üstünden kayıtsızca almış olduğun bir gazetenin yaprağını hışırdatarak ansızın, "Saraybosna nerede?" diye sordun. Pal Pa-

liç bardaklara çay koyarken seni yanıtladı: "Sırbistan'da."

Ve dumanı tüten gümüş zarflı bardağı eli titreyerek, dikkatle sana uzattı.

"Buyrun. Size bir parça bisküvi ikram edebilir miyim? Hem ne diye bomba atıyorlar ki?" diye sordu bana bakıp omuzlarını sertçe silkerek.

Ben kocaman cam bir kâğıt ağırlığını belki de yüzüncü kez incelemekteydim. Camın içinde pembeye çalan bir gök ve altın rengi kum tanecikleriyle nokta nokta bezenmiş Aziz İshak Katedrali bulunuyordu. Sen güldün ve yüksek sesle okudun: "Dün İkinci Esnaf Birliği üyelerinden Yeroşin adlı bir tüccar Quisisana Lokantası'nda tutulanmıştır. Yeroşin'in yalan vaatlerde bulunarak..." Yeniden güldün. "Yo, gerisi pek yakışksız."

Pal Paliç telaşlandı, yüzü kahveye çalan bir kızılığa büründü ve kaşığım düşürdü. Pencerenin hemen dibinde akça ağaç yaprakları pırlıladı. Bir yük arabası takırdayarak geçti. Bir yerlerden kederli, dokunaklı bir feryat yükseldi: "Dondur-maa!..."

Pal Paliç okuldan, sarhoşluktan, ırmakta beliren alabalıklardan söz etmeye başladı. Ben de onu incelemeye koyuldum ve eski tanış olmamıza karşın onu gerçekte ilk kez görüyormuşum duygusuna kapıldım. İlk karşılaşmamızda bende oluşan imgesi, benimsenip alışkanlığa dönüşmüş bir şey gibi beynime kazınıp hiç değişmeden kalmıştı sanki. Pal Paliç'i ne zaman zihnimde canlandırsam her nedense yalnız koyu sarı bıyıkları değil onlara uyan küçük bir sakalı da varmış gibime gelirdi. Düş ürünü bir sakal pek çok Rus çehresinin karakteristiğidir. Şimdi ona, deyim yerindeyse, içsel gözümle özel bir bakış atınca gerçekte çenesinin yuvarlak, tüysüz ve hafifçe çukur olduğunu gördüm. Burnu etliydi ve sol göz kapağının üstünde seve seve kesip alabileceğim sivilcemsi bir et beni çarptı gözüme - ama bu beni kesmek onu öldürmek olurdu. Tam anlamıyla, benzersiz bir biçimde onu içeriyordu ben. Bunların tümünün ayırdına vanp onu bir bütün olarak inceledikten sonra yokuş aşağı kaymasını sağlamak için ruhumu dürter gibi belli belirsiz bir hareket yaptım ve Pal Paliç'in içine süzülürdüm, onun içinde rahatça yayıldım ve adeta içinden kurışık

gözkapağının üstündeki o çıkıntıyı, yakasının kolalı uçlarını, kafasının kelinde yürümekte olan sineği duyumsadım. Onun her yanını devingen, kuru gözlerle inceledim. Yatağın üstündeki san aslan şimdi çocukluğumdan beri benim duvarımda duruyormuş kadar tanıdıktı. Dışbükey camın arkasındaki renkli kartpostal olağanüstü, zarif, keyifli bir şeye dönüştü. Önümde, sırtımın artık benimsediği o alçak hasır koltukta oturan artık sen değil, okulun bir hamisi, hemen hiç tanımadığım suskun bir hanımefendi. Anında aynı kolaylıkla senin de içine süzuldüm, dizinin üstünde jartiyerinin kurdelesini ve onun hemen üstünde ince patiskanın gıcıklayışını algıladım ve senin yerine, havanın çok sıcak, çok sıkıcı olduğunu, insanın canının sigara çektiğini düşündüm. Tam o anda çantandan altm bir tabaka çıkarttın ve ağızlığına bir sigara taktım. İşte ben her şeyin içindeydim - senin, sigaranın, ağızlığın, beceriksizce kibriti yakmaya çalışan Pal Paliç'in, cam kâğıt ağırlığının, pervazdaki ölü yaban arısının.

Aradan yıllar geçti, ürkek, tombul Pal Paliç'in şimdi nerede olduğunu bilmiyorum. Yine de bazen, aklımın ucundan bile geçmezken, onu o andaki yaşantımın mekân ve zamanına aktarılmış olarak düşümde görüyorum. Elinde rengi solmuş Panama şapkası, telaşlı ve güleç, bir odaya giriyor, yürürken eğilerek selam veriyor, kocaman bir mendille kafasının kelin ve pembe ensesini siliyor. Ve ne zaman onu düşlesem sen sırtında düşük belli bir ipek bluzla, tembelce düşümün içinden geçiyorsun.

O olağanüstü mutlu günde konuşkanlığım üstümde değildi. Sütün kaygan kesmiklerini yudumlayıp her sese kulak kabartıyordum. Pal Paliç sustuğunda karnının mırıldanışını duyabiliyordum - hafif bir gıcırta ve ardından minnacık bir gurultu. Bunun üzerine alayışlı bir biçimde boğazını temizliyor ve alelacele herhangi bir konuda konuşmaya başlıyordu. Takılıyor, doğru sözcüğü bulmaya çalışarak kaşlarını çatıp parmaklarıyla masanın üstünde tempo tutuyordu. Sen alçak koltuğa gömülmüş, aldırılmaz ve suskun oturuyordun. Başını yana çevirip sivri dirseğini kaldırarak ensedeki firketeleri düzeltirken kirklerinin arasından bana bir bakış atıyordun. İkimiz birlikte geldiğimiz için Pal Paliç'in ilişkimizi anlamış olabileceğini düşündüğümü

1

ye bu yüzden onun yanında tedirginliğe kapıldığımı sanıyordun. Se-, nin böyle sanman beni eğlendiriyordu. Kasıtlı olarak kocandan ve kocanın işlerinden söz ettiğinde Pal Paliç'in hafifçe ve kederle kızarması da beni eğlendiriyordu.

Okulun önünde güneşin sıcak sarısı akçaağaçların altma saçılmıştı. Eşikte Pal Paliç uğradığımız için teşekkür ederek önümüzde eğildi, sonra kapı aralığında durup bir kez daha eğildi ve dış duvarda bir termometre, cam beyazı ısıldadı.

Köyü geride bırakıp, köprüden geçip evine giden yolu çıkmaya başladığımızda seni dirseğinden tuttum ve sen mutlu olduğunu gösteren o özel çarpık gülücüğünü patlattın. Birden Pal Paliç'in küçük kırışıklarından, pullarla bezenmiş Aziz İshak Katedrali'nden söz etmek istedim sana, ama daha konuşmaya başlar başlamaz ağızımdan yanlış sözcüklerin döküldüğü, garip şeyler söylediğim duygusuna kapıldım ve sen sevecenlikle, "Gariban," deyince konuyu değiştirdim. Nelere ihtiyaç duyduğunu biliyordum: basit duygulara, basit sözcüklere. Suskunluğun kendiliğinden ve durgundu, bulutların ve bitkilerin suskunluğu gibi. Her suskunluk bir gizemin kabulüdür. Sende gizemli görünen pek çok şey vardı.

Kabarık gömlekli bir işçi orağını cınlata cınlata, sertçe biliyordu. Biçilmemiş uyuzotu çiçeklerinin üstünde kelekler uçuşuyordu. Omuzlarına açık yeşil bir başörtüsü atmış, koyu saçlarının arasına papatyalar takmış bir genç kız yoldan bize doğru geliyordu. Onu daha önce üç-beş kere görmüştüm ve güneş yanığı ince boynu belleğimde yer etmişti. Kız geçerken hafifçe çekik gözleriyle sana dikkatle baktı. Sonra hendeğin üstünden dikkatle sıçrayarak kızılâğaçların ardında gözden kayboldu. Mat dokulu çalılardan arasından gümüşü bir titreşim geçti. Sen, "Bahse girerim, benim parkımda hoş bir gezintiye çıkmış. Bu tatilcilere öyle sinir oluyorum ki..." dedin. Bir av köpeği, yaşlı, şişman bir dişi, sahibinin ardı sıra yolda koşturuyordu. Sen köpeklerle bayılırdın. Küçük yaratık karnının üstünde sürünerek, kulakları geriye yapışık, kuyruk sallayarak yanımıza geldi. Uzattığın

elinin altında sırtüstü yuvarlanıp sana haritamsı gri beneklerle kaplı pembe göbeğini açtı. "Ay, ne şeker şeysin," dedin o özel okşayan - tüyleri karıştıran sesinle.

Av köpeği bir süre yuvarlandıktan sonra nazikçe cıyakladı ve hendeği bir koşu aşırıp yoluna devam etti.

Alçak park kapışma yaklaştığımızda sen canının sigara çektiğine karar verdin, ama çantanın içini karıştırınca hafifçe dilini şaklattın. "Ne aptalım. Ağzılığımı Pal Paliç'te bırakmışım." Omzuma dokundun. "Hayatım, bir koşu gidip getiriver. Yoksa sigara içemem." Ben senin kırpışan kirpiklerini ve tutuk gülücüğünü öpüp kahkahayla güldüm.

Arkamdan seslendin: "Acele et!" Koşmaya başladım - acele etmemi gerektiren bir şey olduğundan değil, yalnızca çevremde her şey -çalıların yanardöner ısıltıları, nemli çimenlerde bulut gölgeleri, çimen biçme makinesinin çakan şimşeği önünde can havliyle kendilerini bir hendeğe atan morumsu çiçekler- koşturduğu için.

On dakika kadar sonra kan ter içinde okulun basamaklarını çıkıyordum. Kahverengi kapıyı yumrukladım. İçerde bir şilte yayı gıcırdadı. Kapının kolunu çevirdim ama kilitliydi. Pal Paliç'in, "Kim var orada?" diyen telaşlı sesi duyuldu.

"Haydi, aç kapıyı!" diye bağırdım. Şilte yine cıngırdadı ve çıplak ayakların şapırtısı işitildi. "Kapıyı neden kilitledin ki Pal Paliç?" Bunu söyler söylemez gözlerinin kızarmış olduğunu fark ettim.

"Gel, gir içeri... Seni gördüğüme sevindim. Gördüğün gibi, uyumuşum. Haydi, gir içeri."

"Burada bir ağızlık unutmuşuz," dedim bakışlarımı "kaçırarak.

Sonunda yeşil mineli tüpü koltuğun altmda bulduk. Onu cebime tıktım. Pal Paliç mendiline sümkürüyordu.

Durup dururken, "O harika bir kadın," dedi, kendini yatağın üstüne atarak. Göğüs geçirdi ve göz ucuyla beni süzdü. "Rus kadınlarında öyle bir şey var ki, belirli bir..." Yüzü çizgi çizgi kırışıklarla doldu ve alnını ovuşturdu. "Belirli bir..." Ağzından hafif bir homurtu döküldü, "...özveri ruhu. Dünyada bundan daha yüce bir şey yoktur. Olağanüstü incelikli, olağanüstü yüce bir özveri ruhu." Ellerini başı-

run arkasında kavuşturdu ve yüzüne coşkulu bir gülücük yayıldı.

"Olağanüstü..." Sustu, derken bambaşka bir ses tonuyla, sık sık beni güldürmek için kullandığı tonla sordu: "Pekâlâ, bana başka neler söyleyeceksin dostum?" İçimden ona sarılmak, ihtiyaç duyduğu sınırsız sözleri söylemek geldi. "Yürüyüşe çıkmalısın Pal Paliç. Ne diye havasız bir odada oturup somurtuyorsun?"

Elini, boş ver dercesine salladı. "Görülecek ne varsa gördüm. Dışarıda sıcaktan bunalmaktan başka ne yapılır ki..." Şiş gözlerini ve bıyığını sıvazladı. "Belki bu akşam balığa çıkanm." Gözkapığındaki sivilcemi et beni seyirdi.

Ona şunları sormak gerekiyordu aslında: "Sevgili Pal Paliç, demin neden yüzünü yastıklara gömüp yatmıştın? Saman nezlesi mi oldun, yoksa büyük bir derdin mi var? Sen hiç bir kadma âşık oldun mu? Hem dışarıda pırıl pırıl bir güneş ve su birikintileri varken böylesine güzel bir günde neden ağlıyorsun?..."

"Neyse, kaçmalıyım, Pal Paliç," dedim, kendi hallerine bırakılmış bardaklara, tipografik olarak yeniden yaratılmış Tolstoy'a, masanın altındaki, ilik halkaları kulakları andıran postallara göz gezdirerek.

Kırmızı zemine bir çift sinek kondu. Biri ötekinin üstüne bindi. Vızıldaşıp ayrıldılar.

Pal Paliç soluğunu ağır ağır koyverdi ve "Kırılmak yok!" dedi. "Gülümseyip sineye çekeceğim - git, seni tutmayayım."

Gene patikada kızılağaçların yanı sıra koşuyordum. Sanki bir başkasının üzüntüsüyle yıkanmışım, onun gözyaşlarıyla pırıl pırıl olmuşum. O gün bugündür pek ender yaşadım böylesi bir mutluluğu: yalnızca yerlere eğilmiş bir ağacın, delik bir eldivenin, bir atın gözlerinin karşısında... Herhangi bir devinim ya da ışıma nasıl mutlu olursa, öyle bir mutluluktan bu. Bir zamanlar milyonlarca varlığa ve nesneye bölünmüştüm. Bugün birim. Yarı yine bölüneceğim. Evrendeki her şey bu biçimde damıtılıp düzenlenir. Ben o gün bir dalganın tepesindeydim. Çevremdeki her şeyin tek bir armoninin notaları olduğunun bilincindeydim; içten içe, bir anlığına bir araya gelen seslerin kaynağını ve kaçınılmaz çözülümünü ve dört bir yana dağılan nota-

ların her birinden doğacak yeni akorları da biliyordum. Ruhumun müzik kulağı her şeyi bilip anlıyordu.

Beni bahçenin taşlık bölümünde, verandaya çıkan basamakların önünde karşıladın. Ve söylediğin ilk söz şu oldu: "Ben yokken kocam şehirden aramış; On treniyle geliyor. Herhalde bir şey oldu. Belki de tayini çıkmıştır."

Bir kuyruksallayan gri-mavi bir rüzgâr gibi kumların üstünde hızla sekmekteydi. Duraklıyor, iki-üç adım sekiyor, yine duraklıyor, birkaç adım daha sekiyor... Kuyruksallayan, elimdeki ağızlık, senin gözlerin, elbisenin üstünde güneş ışığı benekleri... Başka türlü olmazdı.

"Aklından geçenleri biliyorum," dedin kaşlarını çatarak. "Birilerinin ona her şeyi anlatacağını filan düşünüyorsun. Ama fark etmez... Biliyor musun, ben..."

Dimdik yüzüne baktım. Bütün varlığımla, dosdoğru baktım. Seninle çarpıştım. Gözlerin, değerli kitaplardaki resimleri korumakta kullanılan ince ipek kâğıt tabakaları üzerlerinden kaldırılmışçasına duruydular. Sesin de ilk kez duruydu. "Ben neye karar verdim, biliyor musun? Dinle. Sensiz yaşayamam. Kocama aynen bunu söyleyeceğim. Beni hemen boşayacaktır. İşte o zaman, diyelim sonbahara, biz..."

Susunluğumla sözünü kestim. Sen hafifçe geri çekilince bir ışık beneği eteğinden kumların üstüne kaydı.

Sana ne diyebilirdim? Özgürlükten, tutsaklıktan dem vurup seni yeterince sevmediğimi mi söyleseydim? Yoo, bu çok yanlış olurdu.

Bir an geçti. Bu an süresince dünyada pek çok şey oldu: Bir yerlerde dev bir gemi denizin dibini boyladı, bir savaş ilan edildi, bir dâhi doğdu. An geçip gitti.

"İşte ağızlığın," dedim. "Koltuğun altından çıktı. Ne oldu biliyor musun? Ben içeri girdiğimde Pal Paliç..."

"Tamam, artık gidebilirsin," dedin sen. Döndün ve basamakları hızla koşarak çıktın. Camlı kapının kolunu tuttun ama bir an açamadın. Senin için tam bir işkence olmalıydı.

Tatlımsı ıslaklığın ortasında bahçede bir süre durdum. Sonra ellerimi ceplerime daldırıp evin çevresini dolanan alacalı kumluk boyunca yürüdüm. Ön balkonda bisikletimi buldum. Gidonun alçak kollarının üstlerine eğilerek park yolunda sürdüm. Sağda solda kara kurbağalar vardı. Elimde olmadan birini ezdim. Lastiğin altında "poff" etti. Yolun sonunda bir sıra vardı. Bisikleti bir ağaç gövdesine yasladım ve davetkâr beyazlıkta tahtanın üstüne oturdum. Birkaç güne kadar senden bir mektup alacağımı, beni çağıracağım, ama sana geri dönme-yeceğimi kurdum. Kuyruklu piyanosuyla, *Sanat Dergisi'nin* tozlu dilleriyle, yuvarlak çerçeveler içindeki silüetleriyle birlikte evin harikulade, hüzünlü bir uzaklığa doğru süzülürdü. Seni yitirmek harikaydı. Camlı kapıyı sertçe çekiştirerek gittin. Ama bir başka sen, coşkulu öpücüklerimin altında soluk gözlerini açarak başka türlü ayrıldın.

Akşama kadar orada öylece oturdum. Tatarcıklar görünmez ipler tarafından çekiltiliyormuş gibi aşağı yukarı zıplıyorlardı. Ansızın yakınlarda bir yerde parlayan bir leke ilişti gözüme - senin elbisendi ve sen...

Son titreşimler durulmamış mıydı? Bunun için bir kez daha buraya gelmen, yan tarafta bir yerde, görüş alanımın dışında durman, yürüyor, yaklaşıyor olman beni tedirgin etti. Kendimi zorlayarak başımı çevirdim. Gelen sen değildin, şu yeşilimsi başörtülü kızdı - anımsadın mı, hani yolda karşılaştığımız kız? Bir de onun şu komik göbekli av köpeği...

Yaprakların arasındaki boşluklardan geçip gitti ve renkli camlan olan küçük bir kameriyeye uzanan köprüyü geçti. Kızın canı sıkılıyor, senin parkında geziniyor, herhalde bir ara onunla tanışırım.

Yavaşça yerimden kalktım, bisikletimi ağır ağır sürerek kıpırtısız parkı geçip anayola, doğruca görkemli bir günbatımına çıktım ve bir dönemecin sonuna doğru bir at arabasını geçtim. Bu tıngır mıngır istasyona gitmekte olan arabacın Semyon'du. Beni görünce yavaşça kasketini çıkardı, başının arkasındaki parlak saç tutamlarını sıvazladı ve yeniden başına geçildi. Oturma yerinin üstünde ekose bir diz

örtüsü katlanmış duruyordu. Siyah beygirin gözünde şaşırtıcı bir yansıma çıktı. Hareketsiz pedallarla ırmağa doğru yokuş aşağı uçarcasına indiğimde köprünün üstünden aşağıda avcunda bir balık olta-sıyla plaj kabininin bir uzantısı üzerinde oturan Pal Paliç'in Panama şapkasını ve yuvarlak omuzlarını gördüm.

Frene basıp elimle köprü korkuluğuna tutunarak durdum.

"Hey, hey, Pal Paliç! Oltaya geliyorlar mı?" Yukarıya baktı ve sevimli, içten el salladı.

Gül rengi aynamsı yüzeyin üstünde bir yarasa ok gibi havalandı. Yaprakların yansılarını siyah danteli andırıyordu. Pal Paliç uzaktan bana sesleniyor, el ediyordu. İkinci bir Pal Paliç kara dalgacıkların arasında titreşiyordu. Bir kahkaha savurarak korkuluğun yanından çekildim.

Zemini iyice sıkıştırılmış patika üzerinde bir tek sessiz savruluşla kütüklük ağaçların önünden geçtim. Donuk havada asılı inek böğürtüleri uzaklaştı. Bir-iki yaban kuşu gaklayarak havaya yükseldi. Derken, daha ilerde, anayolda, günbatımının uçsuz bucaksızlığında, hafifçe puslu tarlaların arasında, sessizlik.

BERNARD MALAMUD | Meslek Seçimi

CRONIN, karısı Marge'ın kendisini bir arkadaşıyla aldattığını fark ettikten sonra aylar süren bir bunalıma girdi. Marge'ı sevmiştii ve onu deliler gibi kıskanıyordu. Bir süre kendisini aşağılanmış hissetti ve acı içinde kıvrandı. Boşanmasından birkaç ay sonra, Chicago'daki kazançlı işini bıraktı ve öğretmenliğe başladı. Her zaman öğretmenlik yapmak istemişti. Kuzey California'da küçük bir üniversite kasabasında kompozisyon ve edebiyat dersleri vermeye başladı. Başlangıçta bu iş ona heyecan veriyordu, ancak bir süre sonra sıkılmaya başladı. Bu durum onu kaygılandırıyordu, çünkü işinde huzur bulmayı ummuştu. Bu gerçek bir can sıkıntısı mıydı, yoksa hayatının geri kalan kısmında öğretmenlik yapmayı isteyip istemediğini bilmemek miydi, bundan emin değildi. Onu daha çok dersler dışındaki angarya işler sıkıyordu; okunacak ve notları hesaplanacak bir sürü sınav kâğıdı vardı, kendisinin de sürekli ders çalışması gerekiyordu. Öğretmenlik mesleğinden çok şey umduğunu fark etti. Öğretmenliği her zaman kutsal bir iş olarak düşünmüştü, hâlâ da öyle düşünüyordu. Öğretmenlik, bir bakıma kendini başkaları için feda etmektii; bu, evliliğinde hiçbir zaman başaramadığı bir şey olmuştu. Cronin, uzun boylu ve geniş omuzluydu; duyarlı gözleri ve kahverengi sık bıyıklan vardı. Çok fazla sigara içiyordu; sürekli fırçaladığı pantolonları sigara küllerine bulanmış oluyordu. Son zamanlarda bir süre kendi kendisiyle savaş vermiş, ama ne yazık ki daha sonra içki içmeye de başlamıştı. Öğrencilerin dışında çevresinde evli olmayan birkaç bayan vardı, ama genellikle yalnızdı. Başlangıçta onu okul partilerine davet ediyorlardı, ancak Cronin, meslektaşlarının eşleriyle vakit geçirmek istemiyordu.

Sonbahar geçip gitti. Cronin, kış tatili için bir plan yapmamıştı ve kasabada kaldı. Bahar döneminde edebiyat derslerine yaşı büyükçe olan bir kız öğrenci girmeye başladı, öbür kızların aksine, bu kız çekici parlak elbiseler ve yüksek topuklu ayakkabılar giyiyordu. Cronin, onun parlak saçlarını dağınık topuz yaptığını, ancak bununla beraber, zarif ve olgun bir bayan olduğunu fark etti. Aslında pek sevimli değildi, ama temiz yüzlüydü ve çekiciydi. Cronin, onun anlamlı gözlerine ve dolgun göğüslü vücuduna hayran kalmıştı. Yuvarlak omuzlan, kaim ama biçimli bacakları vardı. Başlangıçta onun, hocalardan birinin eşi olabileceğini düşünmüştü, ancak o kadınlardaki cüretkâr ve çekingen havayı taşımıyordu ve büyük bir ihtimalle evli değildi. Bu kızın derslerde kendisini dinlemesi de hoşuna gidiyordu. Cronin ders anlatırken öğrencilerin yüz ifadeleri uyuklu, sersemlemiş ya da heyecanlı olurdu ama, o, Cronin'i sanki ondan bir mesaj beklermişçesine ya da mesajı almışçasına bir ciddiyetle dinliyordu. Cronin, sınıftaki öbür öğrencilerin şiiri dinlemediğini, ama onun kendisini dinlediğini fark etti. Kızın ismi oldukça sıradan bir isimdi: Mary Lou Miller. Mary Lou kendisine baktığında, kendisini tam bir erkek olarak hissediyordu. Tedirgin geçen uzun bir süre sonunda o da Mary Lou'ya bir kadın olarak bakmaya başladı. Öğrencilerle ilişkiye girmeyi düşünmediği halde, zaman zaman "neden olmasın" diye düşündüğü de oluyordu; ancak prensipte buna karşıydı. Aşkta bazı kuralları olsun istiyordu, ama bir öğrenciyi sevmek kural sayılmazdı.

Cronin, Mary Lou'ya ilgi duyuyordu. Kız da zaman zaman derslerden sonra onu bekliyor ve ofisine kadar ona eşlik ediyordu. Cronin, her defasında onun kendisine söyleyeceği özel bir şeyler olduğunu hissediyordu, ama kız konuştuğu zaman şu ya da bu şiirin kendisini nasıl etkilediğini anlatıyordu. Cronin'e göre oldukça geniş kapsamlı bir zevke sahipti. Mary Lou sınıfta nadiren konuşuyordu ve birlikte beş dakikadan fazla konuştuklarında biraz sıkıcı oluyordu ama bu durum içten içe Cronin'in hoşuna da gidiyordu, çünkü onu oldukça çekici buluyordu ve bu durumu bir garanti olarak görüyordu. Bir sabah boş bir saatte bir şeyleri bahane edip kayıt bürosuna gitti ve onunla ilgili notlara baktı. Mary Lou yirmi dört yaşındaydı ve hâlâ birinci sınıf öğrencisiydi. Onun hakkında öğrendikleri Cronin'i oldukça şaşırtmıştı. Zaman zaman kendisini kırklarında hissetmesin

rağmen henüz yirmi dokuz yaşındaydı. Malum sebeplerin yanı sıra, yaşlarının birbirine denk olmasından dolayı ona çıkma teklif etmeye karar verdi. Aynı günün akşamı, Mary Lou onun kapısını çaldı ve henüz öğrendiği bir sınav sonucu hakkında görüşmeye geldi. C almıştı ve bu da kendisini oldukça üzmüştü. Cronin kızın sigarasını yaktı ve sınavda neler yazması gerektiğini açıklarken onun kendisini, gözlerini, bıyığını, ellerini dikkatle izlediğini fark etti. Birbirlerine yakın oturuyorlardı ve Mary Lou topuzunu düzeltmek için kollarını kaldırdığında, elbisesinin altında belirginleşen göğüs uçları dikkatini çekti. Cronin, hafta sonu bir akşam arabayla gezintiye çıkmayı teklif etti. Mary Lou bir yerlerde oturup bir şeyler içebileceklerini de söyleyerek kabul etti. Karar verilmişti. Tüm bu konuşmalar sırasında kız ona derinlerden bir yerlerden bakıyordu, ancak Cronin içten içe onun yüzeysel bir insan olduğunu düşünüyordu.

O gece çıktıklarında, Mary Lou, Cronin'e oldukça yakın oturdu. İlk önce kapı kenarında oturmuştu, ama sonradan Cronin, onun hareket ettiğini fark etmediği halde yanında sıcaklığını hissetmeye başladı. Güneş batarken yola çıkmışlardı ve bir saattir yolda olmalarına rağmen gökyüzü hâlâ aydınlıktı. Kuzey California'nın kışları Chicago'dakilere göre daha ılıman geçiyordu. Gerçi Cronin burada kışın daha soğuk geçeceğini ummuştu, ama hayatından memnundu, çünkü burada baharı hissedebiliyordu ve uzun günleri severdi. O gece tekrar bir kadınla beraber olmak onu rahatlatmıştı. Daha önce hiç görmediği kasabalardan geçtiler; hepsi de neon ışıklarıyla aydınlatılmıştı. Önlerinden geçtikleri otellerin aralıklarla yanan ışıklı tabelaları vardı. Cronin bir yandan hayatında yeni bir dönemin başladığını hissediyor, bir yandan da bu durum kafasını kurcalıyordu, ama sonunda tasalanacak bir şey olmadığına karar verdi, çünkü Mary Lou kendisinden faydalanılacak on sekiz yaşında bir çocuk değildi, aksine yetişkin bir kadındı; kendisi de ne evliydi ne de zina yapmak üzereydi. Ona daha da yakınlaştığını hissediyordu.

Arabayla yaptıkları bu hoş gezinti mart başlarında bir akşama rastlıyordu. Dönüşte, Red Bluff da bir barda mola verdiler; burası okula kırk mil uzaklıktaydı ve burada onları kimsecikler göremezdi. Garson içkilerini getirdi. Mary Lou kendininkini bitirince izin istedi, tualete gitti ve dönüşünde sek bir viski ısmarladı. Üzerinde oldukça

kısa parlak mavi bir elbise vardı ve çorap giymemişti. Daha önce hiç ruj ya da oje gibi kozmetik ürünleri kullanmadığı halde, o gece her ikisini de sürmüştü. Ancak Cronin, onun sade haliyle daha hoş olduğunu düşünüyordu. Mary Lou gülümsüyordu; ikinci içkiden sonra yüzü kızarmıştı. Gülümsemesinde alaycılıkla katışık derin bir acı ifadesi vardı ve Cronin bunun sebebinin merak etmişti. Arabada kendilerinden bahsetmişlerdi; Cronin açık vermemeye gayret etmiş, Mary Lou ise az konuşmuştu. Mary Lou, Idaho'da bir çiftlikte büyümüştü. Cronin ise hayatının büyük bir kısmını büyükbabasının protestan bir papaz olarak yaşadığı ve vaaz verdiği Illinois, Evanston'da geçirmişti. Babası, o on dört yaşındayken ölmüştü. Mary Lou ona, bir zamanlar evli olduğunu, ama sonradan boşandığını anlattı. Cronin onun farklı bir hikâyesi olduğunu hissediyordu ve kendisinin de boşanmış olduğunu söyledi. Masanın altında Mary Lou'nun bacağının kendisinininkine değdiğini hissediyordu ve bunu onun bilerek yaptığını fark etti. Cronin birinci içkiyle, Mary Lou ise ikincisiyle gevşemişti; Mary Lou üçüncüyü ısmarladığında, Cronin daha birincisini bitirmemişti. Mary Lou bir an suskunlaştı, ama göz göze geldiklerinde tekrar gülümsedi.

"Sana Mary Louise diyebilir miyim?" diye sordu Cronin.

"Eğer istiyorsan tabii ki," dedi, "ama benim gerçek ismim Mary Lou. Nüfus cüzdanımda öyle yazar." Cronin ona, ne kadar evli kaldığını sordu.

"Üç sene kadar. Bir senesinde ayrı yaşadık. Peki ya sen?"

"İki," dedi Cronin.

Mary Lou içkisinden bir yudum aldı. Geçmişini çok fazla kurcalamaması Cronin'in işine gelmişti. Birbirlerinin sırlarını bilmek için daha çok erken olduğunu düşünüyordu. Cronin bir sigara yaktı; geldiklerinden beri bu ikinci oluyordu. Mary Lou ise birini söndürüp diğerini yakıyordu. Cronin, onun niye bu kadar gergin olduğunu merak ediyordu.

Cronin, "Mutlu musun?" diye sordu.

"İyiym, sağ ol." Yeni yaktığı sigarayı söndürdü, biraz düşündü ve bir tane daha yaktı. Bir şeyler söylemek ister gibiydi, bir an durakladı ve, "Ne kadar zamandır öğretmenlik yaptığını sorabilir miyim?" dedi.

Cronin, onun aklından neler geçtiğini merak ediyordu. "Çok uzun zamandır değil," diye yanıtladı. "İlk senem."

"Kesinlikle iyi bir hocasın."

Cronin, Mary Lou'nun bacaklarının kendisine sıcaklık sürdüğünü hissediyordu. Mary Lou çevredekileri gözetmeden, dikkatsizce davranıyordu.

Cronin, "Senden ne haber?" diye sordu.

"Ne bakımdan?"

"Nasıl oldu da bu fakülteye bu kadar geç başladın?" Mary Lou içkisini bitirdi.

"Liseyi bitirdiğimde devam etmeyi hiç istemedim. Onun yerine birkaç sene çalıştım, sonra da orduya katıldım." Suskunlaştı. Cronin, bir içki daha isteyip istemediğini sordu.

"Henüz değil." Mary Lou dikkatle Cronin'in yüzüne bakıyordu. "Önce sana kendim hakkında bazı şeyler anlatmak istiyorum. Dymak ister misin?"

"Tabii, eğer anlatmak istiyorsan."

"Geçmişim hakkında," dedi Mary Lou. "Ordudayken Rhode Island bölgesinde T-5 olarak görev yapan bir adamla tanıştım; adı Roy A. Miller idi. Bir süre sonra gizlice Las Vegas'ta evlendik. Birinci sınıf bir baş belasıydı."

Cronin ona baktı, daha başka şeylerin de olup olmadığını merak ediyordu; o anda kalkmalarını önermeyi düşündü, ama Mary Lou paketindeki son sigarayı içerken orada öylece oturuyordu ve anlatmaya devam ediyordu.

"Ona baş belası dedim, çünkü gerçekten öyleydi. Benimle sadece benden faydalanmak için evlendi. Bana ne istiyorsa yaptırıyordu; ben de hayır diyemeyecek kadar aptaldım çünkü o zamanlar onu seviyordum. Ordudan ayrıldıktan sonra beni San Francisco'da pire dolu üç gözlü bir daireye tıktı, orada telekızlık yaptım. O sefasını sulu-yordu, ben de cefasını çekiyordum."

"Telekız mı?" diye inledi Cronin.

"Fahişe de denebilir."

Cronin'in başından aşağı kaynar sular dökülmüştü. O anda kalbinin sıkıştığını hissetti; bir yandan korkuyor, bir yandan da tuhaf bir şekilde kışkırtıyordu. Ardından içini hayal kınıklığı ve umulmadık

bir boşluk duygusu kapladı. "Üzüldüm," dedi. Mary Lou'nun bacağı Cronin'inkine yapışmıştı. Cronin kendi bacaklarının titrediğini hissediyor, ancak onları kıpırdatamıyordu. Sigarasının külü dökülmüştü ve külü silkelerin bacaklarını çekmeyi başardı. Mary Lou'nun yüzü donuklaşmıştı.

Mary Lou usulca topuzunu düzeltti; tokalarını çıkarttı, sonra hepsini sıkıca geri taktı. "Herhalde şu anda hakkımda kötü şeyler düşünüyorsunuz..." diye sordu saçını düzelttikten sonra.

Cronin öyle bir şey düşünmediğini söyledi, ama aslında düşünüyordu. "Sadece böyle şeyler yaşadığına üzüldüm."

Mary Lou dikkatle ona baktı. "Bilmeni isterim ki, artık öyle bir hayatım yok. O tür bir hayat ilgimi çekmiyor. O iş olacaksa olur, ama artık para için yapmam. Bir daha bana böyle şeylerin olmasına izin vermeyeceğim."

Cronin böyle bir şeyin nasıl olabileceğine şaşırdığını söyledi.

"Bu bir işi ve yapmam gerekiyordu," dedi Mary Lou. "Hep bir iş olarak düşündüm. Yaptım çünkü Roy'un beni terk etmesinden korkuyordum. O hep ne istediğini bilirdi, ama ben bilmiyordum. O güçlüydü, ben ise değildim."

"Seni terk mi etti?"

Mary Lou başını sallayarak onayladı. "Parayı ne yapacağımız konusunda kavga ederdik. Hep bir iş kuracağımı söylerdi, ama hiç yapmadı."

"Sen de işi bıraktın?"

Mary Lou bakışlarını yere çevirdi. "Tam olarak değil. Bir süre devam ettim. Fakülteye başlamam için para gerekiyordu, ama yeterince param yoktu. Ben de bir kafeteryada çalışmaya başladım."

"Tam olarak ne zaman başladın?"

"Üç ay sonra tutuklandığımda."

Cronin bu konu hakkında her şeyi bilmek istiyordu.

"Daireme iki San Francisco polisi baskın yaptı. Ama ilk suçum olduğu için şartlı tahliye edildim. Gözetimim bunun dışında bir sene daha sürecek."

"Anladığım kadarıyla büyük sıkıntılar geçirmişsin," dedi Cronin gözlüğüyle oynayarak...

"Tabii ki geçirdim," diye yanıtladı Mary Lou, "ama artık eski

ary Lou değilim. Çok şey öğrendim."

"Kalkmadan önce son bir içki alır mısın?" diye sordu Cronin. [Seç oluyor; daha bir saatlik yolumuz var."

"Hayır, gene de sağ ol."

"Ben son bir içki daha içeceğim." Garson Cronin'e bir viski getirdi. "Bana bunları niye anlattığını söyler misin?" diye sordu içkisini yudumladıktan sonra.

"Emin değilim," dedi. "Belki biraz seni beğendiğim için. Sınıfta ders anlatışın hoşuma gidiyor. Bir bakıma sana açılmamın sebebi bu."

"Ama tam olarak neden?"

"Çünkü şimdi her şey daha farklı."

"Geçmişte yaşadıkların seni rahatsız etmiyor mu?"

"Pek değil. Sana bunları daha önce de anlatmak istedim, ama Ofisinde olmadı. Hem içki içerek daha rahat konuşabileceğimizi düşündüm."

"Senin için yapabileceğim bir şey var mı?" diye sordu Cronin.

"Ne gibi?" dedi Mary Lou.

"Birleriyle konuşmak istersen sana bir psikiyatrist ayarlayabilirim."

"Sağ ol," dedi. "Buna ihtiyacım yok. Birisiyle konuşacağım zaman bunu gerçekten istediğim için yaparım, laf olsun diye değil."

Mary Lou bir sigara istedi ve Cronin içkisini yudumlarken o da sigarasını içti. Kalkmak için hazırlanırken Mary Lou, "Bunlar tam olarak benim hatam değildi. Her şey yaşandı ve bitti. Artık geleceğimi düşünmeyi hakediyorum," dedi.

"Tabii ki ediyorsun," dedi Cronin.

Yolda Cronin Mary Lou'ya daha tarafsız bir gözle bakabildi ve hatta onun neler hissedebileceğini dahi anlamaya çalıştı. Ama hâlâ hayal kırıklığı içindeydi ve zaman zaman kendi kendine kızıyordu.

"Olan olmuş," dedi Cronin, "bundan sonra yeni bir hayat kurmaya çalışırsın."

"Eğitim görmek istememin sebebi de bu," dedi Mary Lou.

Cronin, Mary Lou'nun anlattıkları yüzünden büyük bir hayal kırıklığına uğramıştı ve bunu atlatması oldukça uzun zaman aldı. Onu hep, birlikte hoş vakit geçirebileceği bir kadın olarak hayal etmişti, ancak Mary Lou'nun itiraflarının yarattığı şaşkınlık ve hayal kırıklığı o kadar uzun sürdü ki, Cronin'in tüm planları altüst oldu. "Bu da ne böyle, başka bir Marge daha mı?" Daha önce yaşadıklarını bu kızla yeni baştan yaşamak istemiyordu. Onu eskiden olduğu gibi haftada üç kere derslerinde görüyordu. Mary Lou, kendisini aynı ilgiyle dinler görünüyordu, belki biraz hevesi kırılmıştı, ama artık ona yaklaşmıyordu ve ofisine kadar eşlik etmek için onu kapıda beklemiyordu. Cronin tüm bunların ne demek olduğunu anlamıştı ve ilk adımı kendisinin atması gerektiğini de biliyordu, ama yapmadı. O ne diyebilirdi ki, tüm bunları bilmemesinin daha iyi olacağını mı söyleseydi? Ama artık her şeyi biliyordu ve zaman zaman derste Mary Lou'ya baktığında, onu yattığı son adamdan parasını alırken görüyordu. Zamanının büyük bir kısmını onu düşünerek geçiriyordu. Eğer Mary Lou ona bu itirafta bulunmasaydı, beraber neler yaşayabileceklerini hayal ediyordu. Acaba yataktaki halinden onun bir profesyonel olduğunu anlayabilir miydi? Onunla birlikte olduğunu hayal ediyordu ve kimi zaman bu hayaller yüzünden o kadar yorgun düşüyordu ki, derslerde onun yüzüne bakamıyordu. Arzuları o kadar şiddetlenmişti ki, artık dayanamaz hale gelmişti, ancak bir ay sonra hepsi tükendi. Artık Mary Lou'ya ilgi duymuyordu, hatta kızın ifadesindeki iticiliğin bile farkına vardı. Cronin, Mary Lou için üzülüyordu, zaman zaman ona selam bile veriyordu ve hatta bir keresinde o da ona alaycı bir ifadeyle karşılık verdi.

Cronin, George Getz adında bir ressamla arkadaş olmuştu. Sanat bölümünde asistan olan George oldukça hareketli bir yapıya sahipti ve saçları erken yaşta dökülmüştü. George genellikle cumartesi veya pazar akşamları resim yapabileceği bir yerler arar, Cronin de ona eşlik ederdi. Ressam bir şeyler çizip boyayla su renklerini elde etmeye çalışırken, Cronin de bir ağaca yaslanıp sigarasını içerdi. Bazen nehir kenarında ya da ormanda dolaşırlardı. Genç yaşta evlenmiş olan ressam, şimdi üç kız çocuğu babasıydı. George hafta sonları meşgul olduğunda, Cronin ya tek başına arabayla gezinir ya da yürüyüşe çıkardı; ama aslında kasabada dolaşmaktan pek hoşlanmazdı ve ne ya-

pacağını bilemezdi. Nisan ayında güzel bir pazar günü George ailesi ile birlikteydi; Cronin ise yürüyüşe çıktı, ancak bir süre sonra sıkılıp evine geri döndü ve yatağına uzandı. Bir arkadaşına ihtiyacı vardı, ama bu kim olabilirdi? Biraz tereddüt ederek Mary Lou'nun telefon numarasını buldu ve çevirdi. Aslında çok çekiniyordu ve bunu neden yaptığından pek emin değildi.

"Buyrun?"

Mary Lou, Cronin'in sesini duyduğunda bir an duraksadı, ama sonra oldukça samimi bir ifadeyle konuştu. Cronin ona arabayla dolaşmayı teklif etti; o da kabul etti. Mary Lou arabaya geldiğinde biraz mesafeli davranıyordu, ancak oldukça çekiciydi. Cronin, Mary Lou'dan çok etkilenmişti ve onun sıcak havalarda daha tatlı görünüşünü düşündü.

"İşler nasıl gidiyor?" diye sordu Cronin ona kapıyı açarken.

"Sanırım iyi, ya seninkiler?"

"İyi," dedi Cronin.

"Öğretmenlik nasıl gidiyor?"

"Oldukça iyi. İşimden eskisine göre daha çok zevk alıyorum."

Aslında çok da zevk alıyor değildi, ama şimdi bunun sebebini açıklamak oldukça zor olurdu.

Mary Lou rahat görünüyordu. Cronin'in daha önce George ile keşfettiği yollardan geçerek dağlara doğru gittiler ve sonunda uçan bir kuş şeklindeki uzun mavi bir göle geldiler. Cronin arabayı park etti ve beraber çam ağaçlarının arasından geçip göl kenarına geldiler. Cronin'in isteği üzerine göl kenarında biraz yürüyüş yapıp geri döndüler. Bu yürüyüş bir saatten fazla sürmüştü ve Mary Lou yıllardır bu kadar çok yürümediğini söyledi.

"Hayattan zevk almak kolaydır," dedi Cronin.

"Hayır, değildir," diye karşılık verdi Mary Lou.

Cronin bu konu üzerinde pek fazla durmadı. Her ikisi de daha önceki görüşmeleri hakkında konuşmak istemiyordu; aslında söylecek pek bir şey de yoktu. Her şeyin yolunda gitmesi Cronin'i keyiflendirmişti; daha bir gece önce Mary Lou'yu hayal etmiş ve huzursuz bir gece geçirmişti. Ama şu bir gerçektir ki, Mary Lou ile arkadaşlık etmekten ve onunla beraber göl kenarında yürüyüş yapmaktan büyük keyif duymuştu. Mary Lou vücut hatlarını belli eden pamuklu sarı bir

elbise giymişti ve saçlarını ensesinde büyük ve ilk kez düzgün bir topuzla toplamıştı. Oldukça sessizdi; sanki hata yapmaktan korkar gibiydi ama zamanla rahatladı ve tatlı bir sohbetle koyuldular. Cronin, Mary Lou'nun yanında göle bakarak öylece otururken, onun şimdiye kadar tanıdığı kadımlardan çok farklı olmadığını düşünüyordu. Aslında Mary Lou hatalarının kurbanı olmuştu. Cronin de kendi hatalarının kurbanı değil miydi? Mary Lou'nun geçmişi hakkında bildiklerini unutmaya çalışıyordu, ancak onun bir zamanlar fahişelik yaptığı gerçeği Cronin'i rahatsız etmeye devam ediyordu. Birçok erkekle yapıp kalkmıştı; Cronin onun kaç kişiyle beraber olduğunu düşünmek bile istemiyordu. Daha önce böyle biriyle hiç beraber olmamıştı ve şimdi Mary Lou ile arkadaşlığı kendisine tuhaf geliyordu. Ama gene de Cronin o anda yaşadıklarının çok olağandışı olduğunu düşünüyor. Çünkü bir insan geçmişte yaşadıklarına göre değerlendirilmemelidir. Önemli olan, geçmişte değil, şu anda nasıl bir insan olduğunuzdur. Mary Lou, üzerinde sarı elbisesi, dolgun ancak biçimli bacaklarıyla Cronin'in yanında oturuyordu ve genç adam onun ait olduğu yerde olduğunu hissediyordu. Cronin, bu durumun kendisi için ilginç bir ders olduğunu düşünüyordu. Kendi geçmişi kişiye zarar verebilir; insanlar geçmişlerinden çekinirler çünkü geçmiş geleceğin belirleyicisidir. Ancak yaşamın ne kadar değişken olduğunun farkına varır, onu ne şekilde değiştirebileceğinizi düşünür ve bunu yaparsınız, geçmişiniz geleceğinizin belirleyicisi olmaktan çıkar. Cronin, Mary Lou ile tekrar arkadaş olabileceklerine inanmaya başladı.

Mary Lou elbisesindeki çam ağacı iğneciklerini silkeleyerek ayağa kalktı. "Hava çok sıcak," dedi. "Soyunup suya girmemin sence bir sakıncası var mı?"

"Hayır, yok," diye yanıtladı Cronin.

"Neden sen de geliniyorsun?" diye sordu Mary Lou. "İstemiyor-san çamaşırlarını çıkarmazsın, nasıl olsa güneşte kururlar."

Cronin, "Yok, istemem," dedi. "Pek iyi bir yüzücü sayılmam." "Ben de değilim," dedi Mary Lou, "ama suyu seviyorum." Mary Lou

fermuvarını indirdi ve elbisesini kafasından çıkardı. Sonra ayakkabılarını çıkardı, kombinezonundan sıyrıldı ve son olarak beyaz külotunu çıkardı. Vücudunun güzelliği ve göğüslerinin dolgunluğu Cronin'i etkilemişti. Mary Lou suya girdi, önce tüyleri

ürperdi, ama sonra zevkle yüzmeye başladı. Cronin bir sigara yaktı ve onu seyretmeye koyuldu. Mary Lou bir süre yüzdükten sonra sudan çıktı. Çıplak vücudu güneşte parlıyordu. İç çamaşırlarını giydi. Bir yandan ıslak saçlarını topluyor, bir yandan da güneşte kurumaya çalışıyordu. Kızın ıslak vücudu Cronin'i heyecanlandırmıştı.

Mary Lou giyindiğinde, Cronin ona akşam yemeğini birlikte yemeyi teklif etti; o da kabul etti. "Ama önce bir şeyler içmek için da-ireme gel, sana orayı nasıl düzenlediğimi göstermek istiyorum." Cronin bu teklifi memnuniyetle kabul etti.

Dönüş yolunda Mary Lou oldukça konuşkandı. Cronin'e çocukluğunu anlattı. Babası Idaho'da bir buğday çiftçisiydi. Evli bir kız kardeşi ve evli iki erkek kardeşi vardı. Büyük ağabeyinin tam bir piç kuruşu olduğunu söyledi.

"Şimdi çok zengin," dedi, "sürekli Tanrı'nın rahmetinden bahse-der ama gerçekte tam bir piç kuruşudur. On üç yaşındayken beni ahırda yakaladı ve zorla benimle ilişkiye girdi."

"Aman Tanrım," dedi Cronin, "yani siz enest ilişkide mi bulundunuz?"

"Evet, ama o zamanlar daha çocuktum."

"Neden bunları kendine saklamıyorsun?" diye sordu Cronin. "Bütün bunları duymak istediğimi de nereden çıkarıyorsun?"

"Sanırım sana güvenebileceğimi hissettim."

"Bana sakm güvenme," diye bağırdı Cronin.

Cronin arabasıyla Mary Lou'yu evine kadar götürdü ve onu kal-dırımın köşesinde indirdi. Daha sonra da çekip gitti.

Ertesi sabah Mary Lou, Cronin'in dersine girmedi; birkaç gün sonra da onun dersi bıraktığı haberi geldi.

Aradan bir hafta geçmişti ki, bir gün Cronin, Mary Lou'yu George Getz ile beraber yürürken gördü ve birden içini büyük bir kıskançlık duygusu kapladı. Ona karşı hissettiği arzulardan arındığını hissediyordu; ama işte Mary Lou ressamın yanı başında yürürken neşeyle konuşuyordu ve George da onu ilgiyle dinliyordu. Mary Lou üzerindeki yazlık beyaz elbiseyle çok hoş görünüyordu ve Cronin'siz de her şey yolunda gidiyordu. Gördükleri Cronin'de büyük bir boşluk ve

kıskançlık duygusu uyandırdı ve hatta Mary Lou'ya âşık olabileceğini dahi düşündü. Cronin, onların sanat binasının merdivenlerinden çıkışını seyretti ve birdenbire onları George'un stüdyosundaki kanepede çıplak birbirlerinin kollarında görür gibi oldu. Hayalinin kendisi üzerinde bıraktığı etki dehşet vericiydi.

"Aman Tanrım," dedi Cronin, "işte Marge için hissettiğim sefil duygulan Mary Lou için tekrar hissediyorum. Aynı şeyleri tekrar yaşamak istemiyorum."

Mary Lou'yu aklından çıkarmaya çalışıyordu. Acaba o ve ressam arasında bir ilişki olabilir miydi? Mary Lou'nun göldeki ıslak vücudunun hayalini hatırlamak, yabancı erkeklerle yaşadığı tecrübeleri hayal etmek; mesela George'la neler yaptığını ve eğer sevgili olsalardı, kendisiyle neler yapabileceklerini düşünmek Cronin'i çileden çıkartıyordu. Bu kızla yaşadıkları Cronin için sürekli kanayan bir yaraya benziyordu ve bu yaranın sancısı ancak başka bir yara kanamaya başlarsa unutulabilirdi. Cronin sadece sarhoş olduğunda teselli buluyordu, ama kendine geldiğinde daha da kederleniyordu.

Bir sabah, yoğun bir kıskançlık duygusu Cronin'in içini kemirmeye başladı. Aslında bu çok yersiz bir duyguydu; Mary Lou'nun kendisi için hemen hemen hiçbir şey ifade etmediğine inandığı bir sırada niye böyle hissediyordu ki? Hem kızın geçmişi kendisinin tüm inanç ve iyi niyetine rağmen kabul edilir gibi değildi. Ama gene de onları saatlerce sanat binasının karşı tarafındaki mimarlık bölümünün önünde bekledi. Cronin ilk başta niye ve neyi beklediğini bilmiyordu, ama beklemek zorunda olduğunu hissediyordu, çünkü onların gerçekten bir ilişki yaşayıp yaşamadığını öğrenmesi gerekiyordu. Fakat o gün ikisi de görünmedi. Ertesi akşam Cronin, ressamı uzaktan Mary Lou'nun apartmanına kadar takip etti ve saat beşe birkaç dakika kala onun içeri girdiğini gördü. George, on buçukta Mary Lou'nun apartmanından çıktığında Cronin hâlâ umutsuzca caddenin karşısında bir ağacın altında bekliyordu. O gece hiç uyuyamadı.

Cronin, bu duruma daha fazla katlanamayacağını hissederek çıkış yolları aramaya koyuldu. Acaba Mary Lou'yu aramalı ve ona dersini tekrar almasını mı teklif etmeliydi; böylece ilişkileri bir kez daha düzelebilirdi. Ama kayıt bürosu bu durumu kabul etmeyebilirdi. Belki de onu arayıp davranışı için özür dilemeliydi, daha sonra da

tekrar arkadaşlık teklif ederdi. Yoksa Mary Lou'nun geçmişinden bahsedip George'un gözünü korkutmak daha mı iyi olurdu?

Ressam saygın bir aile babasıydı ve şayet Mary Lou ile ilişkisi fark edilirse, bu işi hemen bitirirdi. Cronin bundan emindi. Ne de olsa bakılacak üç kızı vardı. Ancak ona Mary Lou'nun geçmişini anlatmak aşağılık bir davranış olurdu ve Cronin böyle bir şey yapamazdı. Bununla beraber her şey öyle sarpa sarıyordu ki, Cronin en sonunda George ile konuşmaya karar verdi. Ressamın Mary Lou ile ilişkisi olmadığını öğrenecek olursa, kıskançlığının geçeceğini ve kızın kendi hayallerinden silineceğini düşünüyordu.

Cronin, George'un kendisini bir akşam gezintiye davet etmesini bekledi. Onunla ofiste ya da stüdyoda konuşmaktansa, konuyu böyle bir ortamda açmak daha iyi olurdu. Cronin Mary Lou'dan bahsedip, George'a onun San Francisco'da birkaç sene fahişelik yaptığı bilip bilmediğini sorduğunda ormandaydılar ve George resim yapmaya çalışıyordu. George bir bez parçasıyla fırçasını kuruladı ve Cronin'e bu bilgiyi nereden edindiğini sordu.

Cronin, Mary Lou'nun kendisinden öğrendiğini söyledi. "Onu bu işte kullanan herifin tekiyle evlenmiş, adam bütün parayı almış, sonra da çekip gitmiş. Adamın kendisini terk etmesinden bir süre sonra Mary Lou da işi bırakmış."

"Vay orospu çocuğu vay," dedi George. Bir süre çalışmaya devam etti, sonra Cronin'e dönüp sordu: "Bana bunları niye anlatıyorsun?"

"Bilmen gerektiğini düşündüm."

"Neden bilmem gerekiyormuş?"

"Senin öğrencin değil mi?"

"Hayır, değil. Ofisime geldi ve bana modellik yapabileceğini söyledi. Buralarda çıplak poz verecek birilerini bulmak oldukça zor oluyor, o yüzden ben de kabul ettim. Aramızdaki tek ilişki bu." George duyduklarına şaşırılmış görünüyordu.

Cronin kafasını çevirdi. "Zaten aranızda bir şey olduğunu düşünmemiştim. Sadece öğrencin olduğuna göre bilmek isteyeceğini düşündüm, tabii öğrencin olmadığını bilmiyordum."

"Evet," dedi George, "artık biliyorum, ama gene de onu model olarak kullanmaya devam edeceğim."

"Neden olmasın ki?"

"Gene de söylediğin için sağ ol," dedi George. "Zaman zaman o kızda hafif bir sürtüklük havası seziyordum. Aman canım boş ver, uğraşmaya değmez."

Cronin, kendinden biraz da tiksinererek: "Doğrusunu söylemek gerekirse George, bu konuda ben de çok masum sayılmam. Kızı yatağa atmak istemişim."

"Attın mı?"

"Hayır."

"Ben attım sayılır," dedi George.

Cronin, ressamın bu işi yapıp yapmadığından emin değildi, ama kesinlikle emin olduğu bir şey vardı; artık Mary Lou'ya yaklaşmaya asla cesaret edemezdi. Eve döndüğünde utançla karışık bir rahatlama hissediyordu ve bir süre kendi kendine söylendi, ama o gece çok daha iyi uyudu.

Birkaç gece sonra, Mary Lou Cronin'in kapısını çaldı, merdivenleri çıktı ve dairesine girdiğinde onunla konuşmak istediğini söyledi. Cronin pijamasını giymişti ve bir şeyler okumaya çalışıyordu. Mary Lou'ya bir içki ikram etti ama o kabul etmedi. Mary Lou'nun yüzü solgundu ve ifadesi acılıydı. Üzerinde kot pantolon ve sarkmış bir kazak vardı; topuzu darmadağın olmuştu.

Mary Lou, Cronin'e, "Bana bak," dedi. "Buraya seninle sohbet etmeye gelmedim. Profesör Getz'e başıma gelenleri anlattın mı? Yani San Francisco'da olanları..."

"Anlattığımı mı söyledi?" diye sordu Cronin.

"Hayır, ama onunla tam dost olmaya başlamıştık ki, birdenbire bana karşı değişiverdi. Ben de birilerinin ona bir şeyler anlatmış olabileceğini tahmin ettim. Bu da ancak sen olabilirsin, çünkü senin dışında kimse bir şey bilmiyor."

Cronin, George'a her şeyi anlattığını itiraf etti. "Bu şartlar altında bilmesi gerektiğini düşündüm."

"Hangi şartlar?" diye sordu Mary Lou yüzünü asarak.

Cronin bir an duraksadı. "O, evli ve üç çocuklu bir adam. Ciddi sorunlar çıkabilirdi."

"Bu onun problemi."

Cronin ona hak vermişti: "Üzgünüm, Mary Lou. Söyleyebileceğim tek bir şey var; o da hayatımın son zamanlarda çok karmaşıklaştığı ve zorlaştığı..."

"Peki ya benimki?" Mary Lou sandalyede oturuyordu, kafasını çevirdi ve ağlamaya başladı.

Cronin ona bir içki hazırladı, ama Mary Lou içmedi.

"Sana bunları anlattım, çünkü sana güvendim, hatta arkadaş olabileceğimizi dahi düşündüm. Ama yanılmışım. Anlattıklarım seni sıkıtsa özür dilerim, ama dahası da var ve bilmeni isterim ki, artık bunlar beni üzmüyor, çünkü hayatla barışık olmayı öğrendim."

"Ama ben öğrenemedim," dedi Cronin inleyerek.

"Bunları duymak istemiyorum," diye yanıtladı Mary Lou ve Cronin ondan kalmasını rica ettiği halde çekip gitti.

Mary Lou gittikten sonra, Cronin kendi kendine düşündü. Mary Lou yaşadıklarından birçok şey öğrenmişti, ama Cronin kendi yaşadıklarından hiçbir şey öğrenememişti ve Mary Lou'ya yaptıklarından dolayı pişmanlık duyuyordu. Ahlaklı olmak kolay değil, diye düşündü Cronin. Yatağına girmeden önce bir karar verdi; güz döneminde okula geri dönmeyecekti ve öğretmenliği bırakacaktı.

Diploma günü Cronin yolda Mary Lou ile karşılaştı; Mary Lou'nun üzerinde sarı elbisesi vardı. Her ikisi de konuşmak için durdu. Mary Lou kilo almıştı ve pek iyi görünmüyordu. Konuşurlarken midesi guruldadı, o da utanarak karnını tuttu.

"Çok çalışmaktan," dedi. "Finallerim için çok endişeleniyorum. Revirdeki doktor kendime dikkat etmemi yoksa ülser olabileceğimi söyledi."

Cronin de ona, kendisine dikkat etmesini öğütledi: "Sağlık her şeyden önce gelir."

Vedalaştılar. Cronin Mary Lou'yu bir daha hiç görmedi, ama bir sene sonra Chicago'da ondan bir kart aldı. Mary Lou kartta hâlâ okula devam ettiğini, eğitim konusunda uzmanlaştığını ve bir gün öğretmen olmak istediğini yazmıştı.

ŞİMDİ anlatacaklarım, yazın oldu. Hava çok sıcaktı, anımsıyorum. New York'ta da boğucuydu, bizim oturduğumuz banliyöde de. Karımla kavga ettik, o da çocukları alıp steysına atladı, gazladı gitti. Dikizci, onların gidişinden iki hafta sonraya kadar görünmedi - ya da ortalıktaydı da ben görmedim - yine de Rachel'ın gidişiyle onun geliş arasında bir bağlantı vardı. Rachel geri dönmeyecekti. Daha önce de iki kere beni terk etmişti -ikincisinde boşandık, sonra yine evlendik- ve ben her keresinde, pek mutluluk sayılmasa da acı bir gerçekle yüzleşmenin ödülü olan eski saygınlığıma ve sağlam sinirlerime kavuşma duygusunu yaşamıştım. Dediğim gibi mevsim yazdı, karımın çingar çıkarmak için bu mevsimi seçmesine bir bakıma sevinmişim.

Ayrılığımızı bir an önce yasallaştırma telaşından kurtuluyorduk. Birkaç kopukluk sayılmazsa, on üç yıl birlikte yaşamıştık, üç çocuğumuz, birtakım ortak banka hesaplarımız vardı. Onun da benim gibi, eylüle ya da ekime kadar resmi işleri savsaklamaktan yana olduğunu düşünüyordum.

Ayrılığın yaza denk gelmesine sevinmemin nedeni, yılın o mevsiminde işlerimin yoğunluğuydu, o kadar ki akşamları kolumu kaldıramayacak kadar yorgun olurdu; bir başka neden de yaz, tek başıma en kolay geçirdiğim mevsimdir, önceki deneylerimden biliyorum. Ayrıca, dava sonuçlandığında evin Rachel'a kalacağını seziyordum, evimizi çok sevdiğimden önümdeki günlere orada geçireceğim son günler gözüyle bakıyordum. Evde birkaç önemsiz huzursuzluk çıkmadı değil. Önce köpek kaçtı, sonra da kedi. Derken bir gece eve geldiğimde hizmetçimiz Mrs. Maureen'i zil zurna sarhoş buldum.

Bana kocasının İşgal Ordusu'yla Almanya'da görev yaparken başka bir kadına âşık olduğunu anlattı. Hüngür hüngür ağlıyordu. Önümde diz çöktü. İkimizin, içinde kadm ve çocuk yokken ıpsız görünen bir evde bir yaz akşamı baş başa kalmamız, hiç olağan değildi, bu tür grotesk olayların kişinin kararlılığını sıfıra indirdiğini görmüşümdür. Ona kahve yaptım, iki haftalık ücretini peşin verip arabamla evine götürdüm, birbirimize iyi geceler dilerken, kendini toparlamış, oldukça ayılmış görünüyordu, demek grotesk durumlar unutulabiliyordu pekâlâ. Bu olaydan sonra, sonbahara kadar uygulayacağım basit bir program çizdim kendime.

Kişi, duygusal açıdan romantik, cinsel açıdan azgın bir evliliğin belalarından pekâlâ kurtulabilir, dedim kendime, ama tıpkı bakım sürecinin sancılarını çeken bir bağımlı gibi attığın her adımı çok ince hesaplamalısın. Gelen telefonları açmamaya karar verdim, çünkü Rachel'ın pişmanlığa kapılma olasılığı vardı, bizi yeniden bir araya getirebilecek şeylerin boyutları ve özellikleri artık apaçıktı gözümde. Diyelim yağmur beş gün boyunca yağsa, çocuklardan birinin ateşi çıksa, aldığı mektupta üzücü bir haber okusa, bu tür olaylarda Rachel hemen telefona sarılırdı, ben de bu berbat ilişkiyi sürdürmeye kıskırtılmak istemiyordum. İlk aylar merhem gibi gelecek düşüncesiyle zamanımı düzene oturttum. Sabahları sekizi on geçe treniyle kente inip akşamları altı otuz treniyle döndüm. Yaz alacakaranlığında bomboş bir eve girmenin iyi gelmeyeceğini bildiğimden, istasyona park ettiğim arabama atlayıp Orpheo'nun Yeri denilen şık bir lokantaya gidiyordum. Orada konuşacağım biri nasılsa çıkıyordu, birkaç martini içtikten sonra bifeğimi yiyordum. Sonra, Stony-brook Açık hava Sineması'nda iki film izliyordum peş peşe. Bütün bunlardan -yani martiniler, biftekler, sinemalar falan- bir çeşit uyuşturucu işlevi bekliyordum, oluyordu da. İşyerimdekilerin dışında kimseyi görmek bile istemiyordum artık.

Ne yazık ki bomboş bir yatakta kolay kolay uyuyamam, şimdi başıma bir de uykusuzluk sorunu çıkmıştı o yetmezmiş gibi. Sinemadan döndüğümde hemen uyuyordum ama birkaç saatliğine. Ben de uykusuzluğun tadını çıkarmaya karar verdim. Yağmur yağıyorsa, yağmura, gökgürültüsüne kulak kabartıyordum. Yağmıyorsa, turnikeden geçen kamyonların uzaktan gelen seslerine kulak kabartıyordum.

ERKEKLERİN HİKÂYELERİ

dum, bana Bunalım Dönemi'ni anımsatan bir sestir, o aralar boşta geziyordum. Kamyonlar -tavuklar, konserveler, sabun tozları ya da mobilyalarla tepeleme dolu olarak- dalıyorlardı turnikeye. O ses, karanlık demekti benim gözümde, karanlık ve serüven duygusu - bir de gençlik herhalde, kulağa iyi geliyordu çünkü. Ara sıra ya yağmurun sesi, ya trafiğin gürültüsü ya da ona benzer bir şey aklımı çelince yeniden uyuyabiliyordum, ama bir gece hiçbirinin yararı dokunmadı, sabahın üçünde aşağıya inip okumaya karar verdim.

Oturma odasındaki ışığı yaktım, Rachel'm kitaplarına bir göz attım. Lin Yutang adlı bir yazarın yapıtını seçtim, sedire ışığın altına kurulup okumaya başladım. Oturma odamız çok rahattır. Kitap da ilginç gibiydi. Ön kapıların çoğunun kilitlemediği bir mahallede, yaz geceleri ıssız kalan bir sokaktaydım. Bütün hayvanlar evcilleştirilmiştir burada, seslerini geceleri duyduğum tek kuşlarsa, istasyon yakınlarındaki baykuşlardır. Yani çok sessizdi ev. Barstow'ların köpeğinin, bir karabasandan uyanmışçasma kesik kesik havladığını duydum, sonra sustu. Her şey yine sessizliğe gömüldü. Sonra çok yakınmda bir ayak sesi, bir öksürük duydum.

Tüylerim diken diken oldu -o duyguyu bilirsiniz- yine de başımı kitabımdan kaldırmadım, izlendiğimi hissetsem de. Sezgi denilen türden şeyler belki gerçekten vardır da ben yok sayınca daha mutlu oluyorum, yine de gözlerimi kitabımdan kaldırmadan yalnızca izlendiğimi değil, oturma odasının öbür ucundaki geniş pencereden beni Özellikle dikizleyen, düpedüz kişisel yaşamıma el atan biri tarafından izlendiğimi anlamıştım. Parlak bir ışığın altında karanlık bir odada oturmak, silahlarımı elimden alıyordu. Bir sayfa çevirip okur gibi yaptım. Derken müthiş bir korku, pencerenin dışındaki kaçığın duyduğundan çok daha beter bir korkuya kapıldım. O öksürük, o ayak sesi, o izleniyormuşluk duygusu benim kuruntum muydu yoksa. Başımı kaldırdım.

Onu gördüm görmesine, o da zaten görmemi istiyordu ki sırtıyordu. Işığı söndürdüm ama dışarı çok karanlıktı, gözlerim parlak okuma ışığına o kadar alışmıştı ki camın dışındaki herhangi bir kahraltıyı seçemezdim. Sofaya koşarak ön kapıdaki fenerleri yaktım (ışıkları parlak değildi ama çimenliği geçen birini görmeme yetiyordu), gelgelelim pencerenin başına döndüğümde çimenlik bomboştu,

MERHEM

onun durduğu yerde kimse yoktu kesinlikle. Gizlenebileceği sürüyle yer vardı tabii.

Yolun ucunda bir adamı rahatça gözden gizleyecek bir ful öbeğiyle leylak dalları var, bir de yaprakları çatallı bir akçağaç. Yok canım, samurai kılıcımı çekip onun peşine düşecek değildim. Bana göre iş değil. Yine fenerleri söndürdüm, karanlıkta durup kim olabilir acaba diye düşündüm.

Gece kuşlarıyla hiçbir ilişkim olmamıştır, ama öyle birilerinin varlığından haberim var; bu da demiryolunun oradaki döküntü kulübelerden birinden gelme çatlak bir ihtiyar olsa gerek, diye düşündüm, belki de her şeyi güler yüzle -en azından anlayışla- karşılama kararım ya da gereksinimimden ötürü onu o yaşta evinden atılmış, gece-yansı yabancı bir semtte köpeklerle polislerin insafına bırakılmış, bütün bunların karşılığında da Lin Yutang okuyan bir adam, hasta çocuğuna ilaç veren bir kadın ya da buzdolabındaki kıymalı fasulyeyi atıştıran birinden başka hiçbir şey dikizleyememiş bir zavallı ihtiyar olarak görüp acımayı bile başardım ona. Karanlık basamaklardan çıkarken gökgürültüsünü duydum, bir saniye sonra da bir yaz yağmuru boşaldı, ortalığı seller götürdü, ben de zavallı dikizcinin o fırtınada uzaktaki evine nasıl yürüyeceğini düşündüm.

Saat dördü geçmişti, karanlıkta yatağmda yağmurun, erkenci trenlerin seslerini dinliyordum. Buffalo'dan, Chicago'dan, Batı'dan gelir, Albany'den geçerek sabahın erken saatinde ırmak boyunca yol alırlar, çoğunda yolculuk etmişim, karanlıkta yatarken, Pullman'lardaki acı esinti, pijamaların kokusu, yemekli vagondaki suyun tadı, Cleveland'de ya da Chicago'da bir günü bitirip New York'ta yeni bir güne başlama duygusu -hele birkaç yıl uzakta kaldıktan sonra, hele mevsim yazsa- nasıldı, bir bir anımsadım. Karanlıkta, trenin ışsız vagonlarını, kahvalt masalarını, kokularını getirdim gözlerimin önüne.

Ertesi gün uykumu alamamıştım ama işlerimi bitirdim, eve dönerken trende uyukladım. O anda yatsam uyurdum belki ama riski göze alamazdım, Orpheo'nun Yeri'ne, oradan da sinemaya gitme döngüsünü sürdürdüm. Feci iki film seyrettim art arda. Serseme döndüğümde olacak, yatağa yatar yatmaz uyudum, bir ara telefonun ziliyle uyandım. Saat ikiydi. Telefonun zili durana kadar yataktan çık-

madım. Gece sesleri -rüzgâr ya da trafik uğultusu- beni uyutamazdı artık, uykum kaçmıştı bir kere, aşağı indim. Dikizci'nin döneceğini sanmıyordum, yine de okuma lambamın ışığı karanlık mahallede gözü alıyordu, ben de kapıdaki fenerleri söndürüp Lin Yutang'ın kitabını okumaya koyuldum yine. Barstow'lann köpeğinin havladığını duyunca kitabı elimden bıraktım, Dikizci'nin gelmediğine iyice inanmak için geniş cama diktim gözlerimi -böylelikle gelse bile- o beni görmeden ben onu görebilecektim.

Gerçi hiçbir şey görmedim ama birkaç dakika sonra yine kaskatı kesildim, biri mutlaka gözlüyordu beni. Kitabımı yine elime aldım, okuyacağımdan değil, ona geri gelmesini umursamadığımı göstermek amacıyla. Tabii odada bir sürü pencere vardı, bir an onun hangisinin arkasında pusuya yatmış olabileceği düştü aklıma. Birden anladım, tam arkamda durduğunu kavramak, beni o kadar çileden çıkarmıştı ki ışığı söndürmeden ayağa fırladım, piyanonun üstündeki daracık pencerede gördüm yüzünü. "Defol git burdan!" diye bağırdım avaz avaz. "Rachel gitti! Seyirlik hiçbir şey yok! Git başımdan!" Pencereye koştum ama gitmişti. Sonra, bomboş bir evde böyle avaz avaz bağırdığım için acaba aklı mı kaçırıyorum diye düşündüm. Belki de penceredeki yüz benim kuruntumdu, hemen feneri kapıp dışarı çıktım.

Dar pencerenin altında bir çiçek tarhı vardır? Fenerin altında tarhı inceledim, evet, kesinlikle gelmişti. Toprakta ayakizleri vardı, çiçeklerin bazılarını ezmişti. Tarhtan çimenliğin kıyısına kadar uzanan ayakizlerini sürdüm, rugan bir erkek terliği duruyordu karşımda. Azıcık eskiydi, derisi çatlamıştı, belki de ihtiyar bir adamın terliğiydi, ama temizlik işleri gören birinin terliği olmadığı kesindi. Galiba Dikizci, komşularımdan biriydi. Terliği benim çitin ötesine, Barstow'lann gübre yığınına doğru savurdum, eve girip ışıkları söndürdükten sonra yukarı çıktım.

Ertesi gün birkaç kere polise haber vermeyi düşündüm ama kesin bir karara varamadım. Akşam, Orpheo'nun Yeri'nde barda durup bifteğimin pişmesini beklerken de düşündüm bir ara. Gerçi durum ilk bakışta gülünçtü, o kadarını biliyordum, ama onun yüzünü yine penceremde görme korkusu hem gerçekti hem de giderek büyüyüp katlanıyordu, peki neden, özellikle de bütün yaşamımı yeniden rayına

oturtmaya çalıştığım bir sırada buna göğüs gerecektim ki? Hava kararıyordu. Bir telefon kabinine gidip polisi aradım. Ara sıra istasyonda trafik memuru olarak çalışan Stanley Madison açtı. Mahallede kuşkulu birinin dolaştığını ihbar ettiğimde, "Ya," dedi. Rachel evde mi diye sordu. Sonra da kasabamız 1916'da anonim şirket kapsamına gireli beri polis kayıtlarında böyle bir şikâyetle rastlanmadığını belirtti. Hepimizin yaşadığımız mahalleden duyduğumuz o anlaşılır gurur vardı sesinde konuşurken. Gerçi kendimi güç bir duruma sokacağımı kestirmiştim, ama Stanley yöredeki emlak fiyatlarını özellikle kırma çabasına girişmişim gibi konuşuyordu. Beş kişilik bir polis timinin yetersiz olduğunu, zaten az para karşılığında çok ağır koşullarda çalıştıklarını, kapımda bir bekçi istiyorsam, önümüzdeki kurul toplantısında polis örgütünün genişletilmesini önermem gerektiğini belirtti. Sesinin düşmanca çıkmamasına özen gösteriyordu, konuşmayı Rachel'la çocukların hatırlarını sorarak bitirdi, yine de ben kulübeden çıktığımda, bir yanlış yaptığımı biliyordum.

O gece filmin ortasında müthiş bir fırtına koptu, yağmur sabaha kadar yağdı. Galiba Dikizci fırtına yüzünden dışarı çıkamadı, ne yüzünü gördüm, ne sesini duydum. Ama ertesi gece sükun etti yine. Saat üç sularında geldiğini, bir saat sonra gittiğini duydum, gözlerimi kitabımdan ayırmadım. Zararsız bir baş belasıydı herhalde, yalnızca kim olduğunu bilsem -adını bilsem- sınırlarımı bozamayacaktı bence, iyileşme programını başarıyla sürdürecektim. Kim olduğu üstüne kafa yormaktan vazgeçmeden yukarı çıktım. Bizim ordan olduğu kesin gibiydi. Acaba arkadaşlarımdan ya da komşularımdan birinin yazı geçirmek için evlerine gelen çatlak bir akrabaları mı vardı? Tanıdığım herkesi tek tek gözden geçirdim, onlara çatlak bir amca ya da dede yakıştırmaya çabaladım. Yabancıyı geceden, şu karanlıktan çekip çıkarırsam, her şey yoluna girecekti.

Sabah istasyonda, perondaki kalabalığın arasına karışıp sanık adayı yabancı bir yüz aradım. Gerçi yüzünü şöyle bir görmüştüm ama tanıyacağımdan emindim. Derken buldum aradığım adamı. Hem de şıp diye. Hepimizle birlikte sekizi on geçe trenini bekliyordu, ama yabancı falan değildi.

Blenhollow Yolu'ndaki kocaman sarı evde oturan Herbert Marston'du. Başta ufak bir kuşku olsa bile, onu tanıdığımı fark ettiği an-

da yüzünün nasıl bozulduğunu gördüğümde sinirli, korkmuş, suçlu bir hali vardı. Ona doğru yürüdüm, aklımdan geçenleri söyleyecektim. Tam tersine duyabileceği bir sesle, "Geceleri pencerelerimden evimi dikizlemenize itirazım yok da karımın ektiği çiçekleri ezmese-niz Mr. Marston," demeye hazırlanırken durdum. Durdum çünkü yalnız değildi. Karısı ve kızıyla birlikteydi. Arkalarından yürüdüm, bekleme salonunun köşesinde durup aileyi gözden geçirdim.

Mr. Marston'm yüz çizgilerinde de bir gariplik yoktu -belki yavaşlığı bırakacağını anladığından- davranışında da. Ak saçlı, uzunca boylu bir adam, gençliğinde yakışıklı olduğu, kemikli yüzünden belli. Düzenbazlığın, inmeler, seyirmeler ve benzeri sağlıksızlık belirtileriyle kendini ele verdiği inancı kolay kolay pes etmiyor. O sabah onun yüzünde bu tür bir belirti ararken ben pes ettim ama. Kararlı, dingin, dürüst görünüyordu - hele bir türlü iş bulamayan Chucky Ewing'den, oğlu çocuk felcine yakalanan Larry Spencer'dan, peronda tren bekleyen düzinelerce erkekte kesinlikle üstündü. Sonra kızı Lydia'ya baktım. Lydia bizim oranın en güzel kızlarından biridir. Bir-iki kere trende karşılaştığımızda Kızıl Haç için gönüllü olarak çalıştığını, yazışmaları yürüttüğünü öğrenmiştim. O sabah mavi bir giysi vardı üstünde, kolları çıplaktı, o kadar körpe, o kadar tatlı ve güzeldi ki onu incitecek, üzecek hiçbir şey yapmak gelmezdi elimden. Sonra Mrs. Marston'a baktım, aradığım işaret onun yüzündeydi nedense, her ne kadar kocasının serkeşliğinin ona bulaşmasına akıl er-diremedimse de. Hava çok sıcaktı, Mrs. Marston'sa kahverengi bir tayyör giymiş, omuzuna kürk bir etol almıştı. Yüzü, karasarı, kaba bir yüzdü, yine de sabah trenini beklerken bile yalıtlanmış bir gülümsemeyle işiyordu. Uzun yıllar önce çizgileri şiddetli, hatta kara bir tutkuya göre biçimlenmiş bir yüzdü. Ama yıllarca süren sofuluk ve perhiz sonucu, şiddet belirtileri silinmişti bence, geriye kala kala ağzın ve gözlerin çevresindeki birkaç çirkin çizgi kalmıştı, Mrs. Marston'a katı bir hoşgörüsüzlük, ekşi bir sevimlilik havası katan. Herhalde kocası evlerin arka bahçelerinde bornozuyla dolanırken bu kadın onun için dua ediyordur, diye düşündüm. Dikizcinin kimliği kafamı çok kurcalamıştı, ama artık öğrenmeme karşın düzeldiğim söylenemezdi. Saçları aklaştan ihtiyarın güzel kızıyla ve o kadınla yan yana duruşları, içimi büsbütün kararttı.

O gece kentte kalıp bir kokteyl partiye gitmeye karar verdim. Dev otellerin birinin üst katındaki bir dairedeydi parti - ta tepede. Daha gider gitmez, benimle akşam yemeğine gelmeye razı olacak birini ayarlamak üzere taraçaya çıktım. Gönlümde yatan, yeni pabuçlarını giymiş güzel bir kızdı, ama bütün güzel kızların kıtlığına kıran girmişti sanki. Az ötede ak saçlı bir kadın duruyordu, eski püskü bir şapka giymiş bir kadın daha, bir de daha önce birkaç kere karşılaştığım Grace Harris - ünlü oyuncu. Grace Harris, solgun dilberlerdendir, daha önce birbirimize söyleyecek fazla bir şeyimiz olmamıştı ama o akşam bana içtenlikle gülümsedi. İçten, yine de hüznü bir gülümsemeydi, herhalde Rachel'm beni terk ettiğini öğrenmiş diye geçirdim içimden. Ben de ona gülümsedim aynen, bara yürüdüğümde Harry Purcell çıktı karşıma. Onunla üç-beş kadeh içip lafladım. Odaya her göz atışında Grace Harris beni o koyu, hüznü bakışlarıyla süzüyordu. Nedenini merak ettim, galiba beni biriyle karıştırıyordu. Yaşlarını belli etmeyen bu menekşe gözlü dilberlerin çoğu yarı kördürler, bilirim: Ola ki odanın öbür ucunu göremiyordur. Geç olmuştu ama nasılsa zamanım kısıtlı değildi, içmeyi sürdürdüm. Bir ara Harry tuvalete gitti, ben de birkaç dakika barın başında yalnız kaldım, nedense çok uzun geldi bu süre. O sırada odanın öbür ucunda birileriyle konuşan Grace Harris yanıma yaklaştı. Burnumun dibine kadar sokulup kar beyazı elini koluma dayadı. "Zavallı çocuk," diye mırıldandı, "zavalılık."

Ne çocuğum ne de zavallı, bir an önce defolup gitse dedim içimden. Grace'in yüzünden zekâ fişkırrı ama ben o gece o yüzde büyük bir hüznü ve müthiş bir kötücüllük okudum. "İpe gidiyor gibisin," dedi hüznü bir sesle. Sonra elini, ceketimin yeninden çekip odadan çıktı, galiba evine gitti, çünkü bir daha görmedim onu. Harry tuvaletten döndüğünde olup bitenden söz etmedim, ben de fazla kafa yormamaya karar verdim. Umduğumdan uzun kaldım partide, eve geç trenlerden biriyle döndüm.

Banyo yaptığımı, pijamamı giyip yattığımı anımsıyorum. Gözlerimi yumar yumamaz sözü edilen ipi gördüm. Ucunda cellatın ilmiği vardı, zaten Grace Harris'in ne demek istediğini baştan anlamıştım: Kendimi asacağım içine doğmuştu. İp ağır ağır bilincime iniyordu sanki. Gözlerimi açtım, sabah yapacağım zorunlu işleri düşündüm,

gözlerimi yine kapadığımda, bir anlık bir boşluktan sonra ip, bir ki-rişten savrulmuşçasına önüme sarktı, boşlukta asılı kaldı. O gece, uyumak üzere gözlerimi her yumuşumda, uyku körlüğün çaresizliğini devralmışmış gibi geldi bana. Gözle görülür dünya yittiğine göre, düşsel ipin o karanlığı kaplaması engellenemezdi. Yataktan kalkıp aşağı kata indim, Lin Yutang'ı açtım. Daha birkaç sayfa okumuştum ki Mr. Marston'ın çiçeklerin arasında yürüdüğünü duydum. Galiba neyi seyretmek istediğini anlamıştım artık. Ürktüm. Işığı söndürüp yerimden kalktım. Pencerenin dışarısı karanlıktı, onu göremiyor-dum. Acaba evde ip var mıydı? Aklıma oğlumun küçük kayığının halatı geldi - kayık aşağıdaki yüklükteydi. Yüklüğe indim. Testere tez-gâhının üstündeydi kayık, halatı uzundu, birinin kendini asmasına yetecek uzunlukta. Doğru yukarı, mutfağa koştum, bir bıçak alıp ha-latı kestim. Sonra bulduğum gazeteleri fırına tıkıp havalandırmayı çalıştırdım, halatı yaktım. Daha sonra da en üst kata koşup yatağıma girdim. Kurtulmuştum.

Böyle deliksiz bir uyku çekmeydi ne kadar olmuştu bilmem. Yine de sabahleyin bir tuhaflık vardı üstümde, pencereden baktığımda hava çok güzeldi ama ben isteksizdim. Gök, güneş ışığı, her şey bulanık ve uzak görünüyordu, hepsine çok uzaktan bakıyormuşum gibi. Marston ailesine bir daha rastlamak işime hiç gelmiyordu, o yüzden sekiz on treninden vazgeçip daha geç saatteki bir trene atladım. İp imgesi, kafamın bir yerindeydi hâlâ, yolculuk sırasında bir-iki kere gördüm. Sabahı zar zor atlattım da öğlen işten çıkarken sekreterime ikindide dönmeyeceğimi bildirdim. Nathan Shea ile Üniversite Kulübü'nde buluşacaktık, ben erken gidip barda bir martini içtim. Arkadaşına alışkanlıklarının hiç sekmediğini anlatan yaşlı bir beyin yanında duruyordum, içimden onun başına bir çanak dolusu patlamış mısır geçirmek geliyordu ama içkimi usulca yudumladım, barmenin saatine baktım, beyaz menta kremi şişesinin boynunda asılıydı. Shea geldiğinde onunla da iki kadeh yuvarladım. Cinin uyuşturması saye-sinde öğle yemeğini başarıyla atlattım.

Park Caddesi'nde vedalaştık. Martinilerim o anda ihanet ettiler bana, ipi yine gördüm. Güneşli bir ikindinin saat ikisiydi olsa olsa, ama hava bana karanlık geliyordu. Corn Kambiyo'ya gittim, beş yüz dolarlık bir çek bozdurdum. Sonra Brooks Brothers'dan çeşitli bo-

yunbağlan, bir kutu puro alıp yukarı kata, takım elbiselere bakmaya çıktım. Mağazada topu topu birkaç müşteri vardı, onların arasında yalnızmış izlenimini uyandıran bir genç kız ya da kadın dikkatimi çekti. Galiba kocasına bir şeyler almak için bakmıyordu. Saçları açık kumraldı, teni incecik kâğıtları andırır duruluktaydı. Hava çok sıcaktı ama o sıcaktan etkilenmemiş görünüyordu, Rye'dan ya da Green-wich'ten trenle gelirken evde yaptığı banyonun tazeliğini nasılsa ko-ruyabilmiş gibiydi. Kollarıyla bacakları çok güzeldi, yüzündeysel akıllı başlı, şakacı, hatta ev kadınımsı bir hava vardı ve bu hava, kollarıyla bacaklarının çekiciliğini pekiştiriyordu sanki. Yürüdü, asansörü çağırdı. Ben de koşup yanında dikildim. Aşağı birlikte indik, onun ardından Madison Caddesi'ne kadar yürüdüm. Kaldırım kalabalıktı, yanında yürüyordum. Bana bir kerecik baktı, onu izlediğimi anladı, yine de ben onun kolay kolay çevreden yardım istemeyecek bir kadm olduğundan emindim. Köşede durdu, trafik lambasının değişmesini bekledi. Ben de yamnda usulca bekledim. Ona çok ama çok usul bir sesle, "Madam, lütfen elimi ayak bileğinize dolamama izin verir miydiniz? Tek isteğim bu madam, hayatımı kurtaracaksınız," dememek için kendimi nasıl tutabilirdim? Bir daha başını çevirmedi, ama korktuğunu sezmiştim. Karşı kaldırıma geçti, ben de geçtim, bu arada kafamın içindeki bir ses yalvarıp duruyordu. "Lütfen elimi ayak bileğinize dolamama izin verin. Hayatımı kurtaracaksınız. Yalnızca elimi ayak bileğinize dolamak istiyorum. Bedelini ödemeye hazırım." Cüzdanıma davranıp kâğıt paraları çıkardım.

Derken kulağımın dibinden birinin bana seslendiğini duydum. Bizim işyerine girip çıkan bir satıcıydı, bir reklam ajansında çalışı-yordu, onun bildik gevrek sesiydi bu. Cüzdanı cebime sokup sokağın karşı kaldırımına geçtim, kalabalığa karışmaya çalıştım.

Park Caddesi'ne, Lexington'a yürüdükten sonra sinemaya girdim. Havalandırma aygıtından gelen pis, soğuk esinti, Chicago'dan ya da Uzak Batı'dan gelen erkenci trenlerin nicedir kulak verdiğim uğultusuna benziyordu. Girişteki salon boştu, bir saraya ya da bir ki-liseye adım atmış gibiydim. Yukarı çıkan dar merdiven birdenbire görkemle ilişkisini kesti, yana kıvrıldı. Sahanlık kirli, duvarlar çıp-laktı. Merdivenden çıkınca balkona saptım, orada karanlıkta artık hiçbir şeyin beni kurtaramayacağını, hiçbir güzel kızın yeni pabuçla-

rıyla yoluma çıkmayacağını düşündüm.

Eve trenle döndüm ama Orpheo'nun Yeri'ne, sonra da sinemaya katlanamayacak kadar yorgundum. İstasyondan arabamla döndüm eve, arabayı garaja park ettim. Ta ordan evdeki telefonun çaldığını duyuyordum, bahçede durup zil sesinin kesilmesini bekledim. Oturma odasına girdiğimde çocukların gitmeden önce duvarlarda bıraktıkları kirli el izlerini gördüm, izler yere yakın olduklarından öpmek için çömeldim.

Sonra uzun süre oturma odasında oturdum. Uykuya dalmışım, uyandığımda saat epey geçti, öbür evler karanlıktı. Işığı yaktım. Dikizci bu saatte terliklerini, bornozunu giyiyor olsa gerekti, arka avlularda, bahçelerde sinsice dolaşmaya başlamadan önce. Mrs. Marston dizüstü çökmüş dua ediyordu herhalde. Ben de Lin Yutang'ımı aldım, okumaya başladım. Barstow'lann köpeğinin havladığını duydum. Telefon bir daha çaldı.

Rachel'ın sesini duyar duymaz "Sevgilim!" diye haykırdım. "Sevgilim! Birtanem!" Ağlıyordu. Seal Limanı'ndaymış. Bir haftadır yağmur yağıyormuş, Tobey'nin ateşi kırka çıkmış. "Şu anda yola çıkıyorum," dedim. "Yarın orada olurum. Yarın sabah varmış olurum. Sevgilim!"

Hepsi bu. Bitmişti işte. Hepsi geçmişti. Bir valiz hazırladım, buzdolabını çözüp bütün gece araba sürdüm. O günden beri mutluyuz. Bildiğim kadarıyla Mr. Marston hava karardığında evimizin önünde bir daha görünmedi, ama ben onu istasyonda ve şehir kulübünde sık sık gördüm. Kızı Lydia gelecek ay evleniyor, karasarı suratlı karısı da hayır işlerinde gösterdiği başarıdan ötürü yakınlarda ödüllendirildi. Yani herkes iyi.

ÇEVİREN: TOMRİS UYAR

RAYMOND CARVER | Kameriye

O SABAH Teacher's'ı göbeğime döküyor ve yalayıp içiyor. O gün öğleden sonra kendini pencereden aşağı atmaya kalkıyor.

Diyorum ki, "Holly, bu böyle devam edemez. Artık sona ermeli."

Yukarıdaki süit odalarından birinde oturuyoruz. Seçebileceğimiz başka boş odalar da vardı. Ama bizim bir süite ihtiyacımız vardı, içinde rahatça hareket edebileceğimiz ve konuşabileceğimiz bir yere. Bu yüzden sabah otelin ofisini kilitleyip yukarıda bir süite taşındık.

O diyor ki, "Duane, bu beni mahvediyor."

Buz ve su ile Teacher's içiyoruz. Sabah ile öğlen arası bir süre uyumuşuz. Sonra o kalkıyor ve iç çamaşırlarıyla pencereden aşağı atlamakla tehdit ediyor beni. Kalkıp onu tutmam gerekiyor. Sadece iki kat yukardayız. Ama hiç belli olmaz.

"Yetti artık," diyor. "Daha fazla dayanamayacağım."

Elini yanağına koyup gözlerini yumuyor. Başını ileri geri sallıyor ve inliyor.

Onu böyle görmek beni öldürecek.

"Neye dayanamıyorsun?" diyorum, kuşkusuz bildiğim halde.

"Bunu sana bir kere daha anlatmam gerekmiyor," diyor. "Kontrolü kaybettim. Gururumu kaybettim. Bir zamanlar gururlu bir kadındım."

Otuzunu henüz doldurmuş, çekici bir kadın. Uzun boylu, siyah saçları ve yeşil gözleri var, tanıdığım tek yeşil gözlü kadın. Eskiden ona yeşil gözleri hakkında bir şeyler söyledim ve o da bana gözleri yüzünden kendisinin özel bir şeyler yapmak için yaratılmış olduğuna inandığını söyledirdi.

Bilmez miyim!

Her şey yüzünden kendimi kötü hissediyorum.

Aşağıda ofiste çalan telefonun sesini duyuyorum. Bütün gün boyunca çaldı durdu. Kestirdiğim zamanlar bile çaldığını duyuyordum. Gözlerimi açıp tavana bakıyor ve çalışını dinliyor ve bize neler olmakta olduğunu düşünüyordum.

Belki de yere bakmam gerekiyordu.

"Kalbim kırıldı," diyor. "Taş kesildi. Hiç iyi değilim. Bundan kötüsü de olamaz, yani hiç mi hiç iyi değilim."

"Holly," diyorum.

Buraya ilk taşındığımız ve yönetici olarak işe alındığımız zaman, yırttık diye düşünmüştük. Kira vermeyecek, eşyaları bedava kullanacak ve üstelik ayda üç yüz dolar kazanacaktık. Böyle bir teklif geri çevrilmez.

Holly muhasebe işlerine bakıyordu. Rakamlarla arası iyiydi ve kulübeleri kiralama işini de o üstlenmişti. İnsanları seviyordu, insanlar da onu seviyordu. Ben saha işlerine bakıyor, çimleri biçip yabancı otları ayıklıyor, yüzme havuzunu temizliyor, ufak tefek tamir işleriyle ilgileniyordum.

İlk yıl her şey yolunda gitti. Bazı geceler başka işlerde çalışıyordum ve yol almaya başlamıştık. Planlarımız vardı. Sonra bir sabah. Bilmiyorum. Şu ufak tefek Meksikalı hizmetçi temizlik yapmak için içeri girdiğinde, kulübelere birinin banyosuna henüz birkaç karo döşemiştik. Onu işe alan Holly'ydi. Karşılaştığımız zamanlar konuşurduk ama bu ufaklığın daha önce hiç farkına varmamıştım. Hatırlıyorum, bana Bayım derdi.

Her neyse, öyle ya da böyle.

İşte o sabahтан sonra ona dikkat etmeye başlamıştım. Düzgün beyaz dişleri olan, derli toplu, ufak tefek bir şeydi. Ağzını seyrederdim.

Bana adımla hitap etmeye başlamıştı.

Bir sabah banyo musluklarından birinin lastiğini değiştiriyordum, o içeri girip her hizmetçinin yaptığı gibi TV'yi açıyor. Yani temizlik yaparlarken. Yaptığım işi bırakıp banyodan çıktım. Beni görünce şaşırdı. Bana gülümsüyor ve adımlı söylüyor.

1 "Holly, sen hâlâ gururlu bir kadınsın," diyorum. "Sen hâlâ bir nymarasın. Haydi Holly."

Holly başını sallıyor.

"İçimde bir şeyler öldü," diyor. "Ölmesi uzun sürdü ama sonunda öldü işte. Sen her şeyi öldürdün, tıpkı bir balta alıp kesmişsin gibi. Her şey kirlendi artık."

İçkisini bitiriyor. Sonra ağlamaya başlıyor. Ona sarılmaya kalkışıyorum. Ama fayda etmiyor.

İçkilerimizi tazeliyorum ve pencereden dışarı bakıyorum.

Ofisin önünde yabancı eyalet plakası taşıyan iki araba park etmiş, sürücüleri kapıda durmuş konuşuyorlar. Biri ötekine söylediği şeyi bitiriyor ve kulübelere bakıp çenesini çektiyor. Aşağıda bir de kadın var, yüzünü cama yaslamış, ellerini gözlerine siper ederek içeri bakıyor. Kapıyı zorluyor.

Aşağıdaki telefon çalmaya başlıyor.

"Biraz önce benimle sevişirken bile onu düşünüyordun," diyor Holly. "Bu çok acı, Duane."

"Holly," diyorum.

"Gerçek söylediğim Duane," diyor. "Benimle tartışma," diyor.

Odanın içinde bir aşağı bir yukarı yürüyor, üstünde külotu, sut-yeni ve elinde içkisi var.

Holly diyor ki, "Sen evliliğin dışına çıktın. Öldürdüğün şeyse güven."

Dizlerimin üstüne çöküp yalvarmaya başlıyorum. Fakat Juanita'yi düşünüyorum. Korkunç bir şey bu. Bana ya da elâleme ne olacak bilmiyorum.

Diyorum ki, "Holly, tatlım, seni seviyorum."

Park yerinde birisi korna çalıyor, duruyor ve ardından tekrar çalıyor.

Holly gözlerini siliyor. Şöyle diyor: "Bana bir içki hazırla. Bu çok sulu olmuş. Bırak o lanet olası kornalarım çalsınlar. Umurumda değil. Ben Nevada'ya taşınıyorum."

"Nevada'ya taşınma," diyorum. "Saçma sapan konuşuyorsun," diyorum.

"Saçma sapan konuşmuyorum," diyor. "Nevada'nın nesi saçma

sapan? Sen burada temizlikçi kadınınla kal. Ben Nevada'ya gidiyorum. Ya oraya giderim ya da kendimi öldürürüm."

"Holly!" diyorum.

"Holly'ymiş!" diyor.

Kanepeye oturup dizlerini çenesinin akma çekiyor.

"Bana başka bir içki hazırla, orospu çocuğu!" diyor. Diyor ki, "Siktir et şu korna çalanları. Gitsinler pisliklerini Travelodge'da yapsınlar. Senin temizlikçi kadının şimdi orada mı temizlik yapıyor? Bana başka bir içki hazırla, orospu çocuğu!"

Dudaklarını gerip o bakışıyla bakıyor bana.

İçmek tuhaf iş. Geriye baktığımda bütün önemli kararlarımızın içerken alınmış olduğunu görüyorum. İçkiyi bırakmak konusunda konuştuğumuz zaman bile mutfak masası ya da piknik masasına altılık bira paketi ya da viskiyle otururduk. Buraya taşınıp yönetici olarak işe başlamaya karar vereceğimiz zaman birkaç gece boyunca oturup içki içmiş, işin artılarını ve eksilerini tartışmıştık.

Teacher's'ın sonunu bardaklarımıza boşaltıp buz ve su ekliyorum.

Holly kanepeden kalkıyor ve boylu boyunca yatağa uzanıyor.

Diyor ki, "Bu işi onunla bu yatakta mı yaptın?"

Söyleyecek sözüm yok. İçimdeki bütün sözcüklerin bittiğini hissediyorum. Ona bardağını uzatıp sandalyeye oturuyorum. İçkimi içiyor ve hiçbir şeyin artık asla eskisi gibi olamayacağını düşünüyorum.

"Duane?" diyor.

"Holly?" diyorum.

Yüreğim daralıyor. Bekliyorum.

Holly benim gerçek aşkımdı.

Juanita ile yaptığım şey haftanın beş günü saat on ile on bir arasında oluyordu. Temizleme işi sırasında hangi kulübedeyse orada oluyordu. Çalıştığı yere giriyor ve arkamdan kapıyı kapatıyordum.

Fakat çoğunlukla on bir numarada oluyordu. Şanslı odamız on birdi.

Birbirimize karşı sevecendik fakat hızlıydık. İyiydi.

Holly'nin bunu hoşgörüp geçiştirebileceğini düşünüyordum. Tek

yapması gereken bir kere denemek, diye düşünüyordum.

Ben kendimi gece işine vermişim. Bu işi bir şebek bile becerebilirdi. Fakat işler hızla yokuş aşağı inmeye başlamıştı. Artık içimizde hiç istek kalmamıştı.

Havuzu temizlemekten vazgeçmişim. İçi yeşil yosun ile dolmuş ve bu yüzden müşteriler artık havuzu kullanmaz olmuştu. Artık muslukları tamir etmez, karoları değiştirmez, gereken yerlere boya ile yama yapmaz olmuştum. İşin gerçeği şu ki, ikimiz de kendimizi iyice içkiye vermiştik. Kafanı bir kere takmaya gör, alkol çok zaman ve emek alır.

Holly de müşterileri doğru dürüst kaydetmez olmuştu. Ya gerektiğinden fazla para alıyor ya da alması gerekeni almıyordu. Bazen içinde yalnız tek yatak bulunan bir odaya üç kişi yerleştiriyor ya da çift kişilik büyük yataklı bir odayı tek kişiye veriyordu. Şikâyetler kesilmiyor, bazen küfürleşmeler oluyordu inanın. İnsanlar, bavullarını toplayıp başka yere gidiyorlardı.

Demeye kalmadı, yöneticilerden bir mektup geldi. Sonra bir tane daha, bu seferki taahhütlüydü.

Telefonla arıyorlar. Şehirden birileri buraya gelecek.

Biz artık umursamıyorduk; gerçek bu. Günlerimizin sayılı olduğunu biliyorduk. Hayatımızın bokunu çıkarmıştık ve iyice bir silkenmeye hazırlanıyorduk.

Holly akıllı kadındır. Bunu ilk o fark etti.

Derken o cumartesi sabahı, durumumuza yenilik getirmeyen tartışmalarla geçen bir geceden sonra uyandık. Gözlerimizi açtık ve birbirimize şöyle iyice bir bakabilmek için yatakta yüz yüze döndük. O zaman ikimiz de anladık durumu. Bir şeyin sonuna gelmiştik ve yapmamız gereken, her şeye yeniden başlayabileceğimiz bir nokta bulmaktı.

Kalktık, giyindik, kahve içtik ve bu konuşmayı yapmaya karar verdik. Hiçbir şey bizi engellememeliydi. Ne telefon zili ne de müşteriler.

Teacher's'ı o zaman çıkardım ortaya. Kapıyı kilitledik; buz, bardaklar ve şişeyle yukarı kata çıktık. Önce renkli TV izledik, biraz gü-lüşüp eğlendik ve aşağıda çalan telefonlara kulak asmadık. Yemek

için dışarı çıkıp otomattan peynirli cips aldık.

Matrak bir "her şey olabilir" noktasına gelmiştik, her şeyin olup bittiğini fark ettiğimiz şu anda.

"Hatırlıyor musun?" diyor Holly. "Evlenmeden öncesini, daha çocuk olduğumuz zamanları? Büyük planlarımız ve umutlarımız olduğu zamanları?" Dizlerini ve içkisini tutarak yatakta oturuyor.

"Hatırlıyorum, Holly," diyorum.

"Sen benim için ilk değildin, biliyorsun. İlk Wyatt vardı. Düşünebiliyor musun, Wyatt. Senin admsa Duane. Wyatt ve Duane. O yıllarda kim bilir nelerin özlemine duyuyordum? Sen benim her şeyimdin, tıpkı o şarkıdaki gibi."

Diyorum ki, "Sen muhteşem bir kadınsın, Holly. Karşına başka fırsatlar çıktığını biliyorum."

"Ama onları kullanmadım!" diyor. "Evliliğin dışına çıkamazdım."

"Holly, lütfen," diyorum. "Artık kapatalım tatlım. Birbirimize eziyet etmeyelim. Şimdi ne yapmamız gerekiyor?"

"Dinle," diyor. "Yakima dışında Tenace Tepeleri'ni geçtikten sonra geldiğimiz o eski çiftlik yerini hatırlıyor musun? Araba ile öyle dolaşıyorduk. O dar toprak yolda ilerliyorduk, hava sıcak ve tozlu. Gittik, gittik, o eski eve geldik ve sen bir bardak suyunuz var mı diye sordun. Aynı şeyi şimdi yapabileceğimizi düşünebiliyor musun? Bir eve gitmek ve bir bardak su istemek?"

"O yaşlı insanlar artık ölmüş olmalı," diyor, "bir mezarda yan yana yatıyor olmalı. Bizi pasta yemek için içeri davet etmişlerdi, hatırlıyor musun? Ve sonra bize çevreyi göstermişlerdi. Arkada bir yerde karşımıza çıkan kameriye. Arkalarda, ağaçların altındaydı. Hafifçe bombeli bir damı vardı, boyası solmuştu ve basamaklarını yosunlar kaplamıştı. Kadın demişti ki, yıllar önce, yani uzun bir zaman önce, pazar günleri oraya müzik çalmak için adamlar gelirmiş ve insanlar oturup onları dinlemiş. İyice yaşlanınca bizim de onlar gibi olacağımızı düşünmüştüm. Onurlu. Ve bir arada. İnsanlar bizim karpımıza geleceklerdi."

Hemen bir şey söylemiyorum. Sonra diyorum ki, "Holly, bunlara, biz de dönüp bunlara bakacağız. Diyeceğiz ki, 'Havuzu bir sürü

pislikle dolmuş o moteli hatırlıyor musun?" Diyorum ki, "Ne dediğimi anlıyor musun, Holly?"

Fakat Holly elinde bardağı ile yatakta öyle oturuyor.

Anlamadığını görebiliyorum.

Pencereye gidiyorum ve perdenin arkasından bakıyorum. Aşağıda birisi bir şeyler söylüyor ve ofis kapısını sarsıyor. Olduğum yerde kalıyorum. HoUy'den bir işaret gelsin diye dua ediyorum. Holly bu işareti versin diye dua ediyorum.

Bir arabanın çalıştığını duyuyorum. Ardından bir başkasının. Farlarını binaya doğru yakıyorlar ve geri geri gidip trafiğin içine kaşıyorlar.

"Duane," diyor Holly.

O, bu konuda da haklı çıktı.

AGNESE, "Cehennemin dibine kadar yolun var!" bile demeksizin böyle çekip gitmektense bana haber verebilirdi. Kusursuz olduğumu iddia etmiyorum, ama bana neyin özlemini duyduğunu söyleseydi, üzerinde konuşabilirdik. Oysa tam tersine, iki yıllık evlilikten sonra bir tek kelime bile demeksizin, üstelik bir sabah benim evde olmadığım bir anı kollayarak gizlice çekti gitti, tıpkı daha iyi bir ev bulan hizmetçilerin yaptığı gibi. Çekti gitti ve ben hâlâ beni bırakıp gittikten altı ay sonra bile nedenini anlamış değilim.

O sabah, semt pazarında alışveriş yaptıktan sonra (alışveriş yapmak benim çok hoşuma gider, fiyatları öğrenirim, ne istediğimi bilirim, pazarlık etmek ve konuşmak, yiyeceklerin tadına bakmak, onlara dokunmak bana keyif verir, bifteğin hangi hayvandan, elmanın hangi bahçeden geldiğini bilmek isterim), yemek odasındaki perdeye dikmek için bir buçuk metre püskül almak üzere yeniden dışarı çıktım. Gerektiğinden fazla harcamak istemediğimden, Umiltà sokağındaki küçük bir dükkânda aradığım püskülü bulmadan önce epey dolaşmışım. On biri yirmi geçe eve döndüm, yemek odasına girdim, amacım püskülün renginin perdeye uyup uymadığına bakmaktı, girer girmez masanın üzerindeki mürekkep hokkası, kalem ve mektubu gördüm. Doğruyu söylemek gerekirse, ilk fark ettiğim şey masa örtüsündeki leke oldu. "Şuraya bak, ne pasaklı... örtüyü lekelemiş," diye düşündüm. Hokkayı, mektubu ve kalemi kaldırıp örtüyü aldım, mutfığa gittim ve limonla bastıra bastıra ovalayarak sonunda lekeyi çıkardım. Sonra yemek odasına döndüm, örtüyü yerine koydum, ancak o anda mektubu hatırladım. Bana yazılmıştı: Alfredo. Mektubu açtım ve okudum: "Temizlik yaptım. Öğlen yemeğim kendin pişir,

nasılsa alışkınsın. Elveda. Ben annemin evine dönüyorum." Bir an hiçbir şey anlamadım. Sonra mektubu tekrar okudum ve en sonunda anladım: Agnese iki yıllık evlilikten sonra beni terk etmiş, çekip gitmişti. Her zamanki alışkanlığımla, mektubu diğer mektupları ve faturaları koyduğum komodinin çekmecesine koydum, pencerenin yanında bir sandalyeye oturdum. Ne düşüneceğimi bilemiyordum, buna hazır değildim ve olan bitene inanamıyordum. Bunları düşünürken, gözüm yer döşemesine takıldı ve küçük beyaz bir tüy gördüm, herhalde Agnese toz alırken fırçadan kopmuş ve yere düşmüştü. Tüyü aldım, pencereyi açtım ve dışarı attım. Sonra şapkamı aldım ve evden çıktım.

Yürürken kötü bir huyum vardır, kaldırımın bir karesine basar, diğerine basmadan geçerim, yine böyle yaparak bir yandan yürüyor, bir yandan da kendi kendime, Agnese'nin beni yaralamak ister gibi, haince çekip gitmiş olması için ona ne yapmış olabileceğimi soruyordum. İlk aklıma gelen, Agnese'nin ufacık bile olsa beni ihanetle suçlayıp suçlayamayacağı oldu. Hemen cevapladım: Asla. Zaten kadınlarla çok fazla ilişkim yok, onları anlamam, onlar da beni anlamazlar, üstelik evlendiğim günden beri, benim için artık var olmadıkları söylenebilir. Bu konuda Agnese beni sık sık kışkırtmaya çalışırdı: "Eğer başka bir kadma âşık olursan ne yaparsın?" diye sorardı. Ben de, "İmkânsız; seni seviyorum ve bu duygu ömür boyu sürecek," diye yanıtlardım.

Şimdi, tekrar düşündüğümde, o "ömür boyu" sözcüğünün onu mutlu etmediğini, aksine, suratını astığını ve suskunlaştığını hatırlar gibi oldum. Konuya tamamen farklı bir açıdan bakmayı deneyerek Agnese'nin beni para yüzünden, yani para konusundaki davranış biçimim yüzünden bırakmış olup olmadığını irdelemek istedim. Ama bu kez de vicdanımın rahat olduğunu fark ettim. Para söz konusu olduğunda, doğru, ona çok fazla para vermiyordum ama paraya ne ihtiyacı vardı ki? Ben her zaman yanmdaydım, ödemeye hazırdım. Davranış biçimime gelince, pek de kötü sayılmazdı: Siz değerlendirin biraz. Haftada iki kez sinema, iki kez kafe, üstelik ister dondurma yesin, ister sadece kahve içsin, bunun hiç önemi yoktu, ayda iki tane magazin dergisi, her gün gazete; kışın opera bile; yazın Marino' ya, babamın evine sayfiyeye. Bunlar eğlence için harcananlar; elbi-

selere gelince, Agnese'nin bu konuda şikâyet etme ihtimali daha azdı. Herhangi bir şey ihtiyacı olduğunda, bir sütyen, bir çift çorap ya da bir eşarp ben hep hazırdım. Onunla birlikte mağazalara gider, onunla birlikte gerekeni seçer, hiç itiraz etmeksizin ödemeyi yapardım. Aynı şey terziler ve şapkacılar için de geçerliydi. Bana, "Bir şapkaya ihtiyacım var, bir elbiseye ihtiyacım var," dediğinde, "Hadi gidelim, sana eşlik edeyim," diye yanıtlamadığım an olmamıştır. Ayrıca, Agnese'nin güç beğenir bir tip olmadığını da kabul etmek gerekir: Evliliğimizin ilk yılından sonra, kendine elbise yaptırmaktan neredeyse tamamen vazgeçti. Hatta bazen, o ya da bu giysiye ihtiyacı olduğunu hatırlatan ben olurum. Ama o geçen yıl aldıklarının yeterli olduğunu, eksik şeyleri umursamadığını söylerdi, öyle ki ben sonunda, bu yönü ile diğer kadınlara benzemediğini, iyi giyinmek gibi bir kaygı taşımadığını düşünmeye başladım.

Yani gönül ve para işi değildi bu iş. Bir tek avukatların karakter uyumsuzluğu dedikleri seçenek kalıyordu. Kendi kendime, iki yıl içinde tek bir tartışma bile yaşamadığımıza göre, bir tek küskünlük bile olmadığına göre, ne tür bir karakter uyumsuzluğundan söz edilebileceğini sordum. Her zaman birlikteydik, eğer böyle bir uyumsuzluk söz konusu olsaydı, ortaya çıkardı. Üstelik Agnese bana hiç itiraz etmezdi, hatta hiç konuşmadığı bile söylenebilir. Bazen kahvede ya da evde olduğumuz gecelerde, güç bela ağzını açardı, hep ben konuşurdum. İnkâr etmiyorum, konuşmak, dinlenmek benim hoşuma gider, özellikle içli dışlı olduğum biriyle birlikteysem. Sakin, düzgün, inişsiz çıkışsız, akılcı, akıcı bir biçimde konuşurum ve ele aldığım konuyu baştan sona tüm yönleriyle değerlendiririm. Tercih ettiğim konular ise ev işleriyle ilgili olanlardır. Fiyatlar, mobilyaların düzeni, mutfak, termosifon, özetle saçma sapan şeylerden söz etmekten hoşlanırım. Bunlardan söz ederken hiç yorulmam; öylesine büyük bir keyifle konuşurum ki, sık sık aynı yönleriyle konuyu en başından tekrar ele aldığımı fark ederim. Bir kadınla konuşulması gereken konular bunlar değil midir? Başka neden söz etmek gerekir ki? Ayrıca Agnese beni dikkatle dinlerdi, en azından bana öyle gelirdi. Sadece bir kez, ona elektrikli şofbenin nasıl çalıştığını anlatırken uyuyakaldığını fark ettim. Onu uyandırarak, "Ne oldu? Sıkılıyor musun yoksa?" diye sorduğumda, "Yok, yok, yorgunum, dün gece hiç uyuma-

",

dim," diye cevaplamıştı.

Genellikle kocalar ya ofislerine, ya dükkânlarına giderler, yapacak hiçbir şey bulamazlarsa arkadaşlarıyla gezintiye çıkarlar. Ama Agnese benim için her şeydi, ofisim, dükkânım, arkadaşlarım. Onu bir dakika dahi yalnız bırakmıyordum, belki şaşıracaksınız, ama yemek yaparken bile yanından ayrılmıyordum. Mutfak işlerini çok severim ve her gün, her öğünden önce, bir önlük takar ve Agnese'ye yardım ederdim. Hemen hemen her işten birazcık yapardım: Patatesleri soyar, fasulyeleri ayıklar, sebzeleri ve etleri doğrar, yemeklere bakardım. Ona öylesine kusursuz bir biçimde yardım ediyordum ki, bana, "Bak, sen yap... başım ağrıyor... biraz uzanacağım," derdi. O zaman yemeği kendi başıma pişirirdim, hatta yemek kitabı sayesinde yeni şeyler denemeye de başlamıştım. Ne yazık ki Agnese iştahlı biri değildi; hatta son günlerde iştahı iyice kesilmişti ve neredeyse yemeklere hiç dokunmuyordu. Bir kez bana şaka olarak, "Erkek doğmakla yanlış yapmışsın... sen bir kadınsın... üstelik tam bir ev kadını," demişti. Bu söylediklerinde doğru bir yan olduğunu kabul etmem gerek: Gerçekten de yemek pişirmenin dışında, yıkamak, ütölemek, dikiş dikmek ve hatta boş zamanlarımda tülbentlerin kenarlarım oyalamak çok hoşuma gider. Daha önce de söylediğim gibi onu hiç yalnız bırakmıyordum: Bir arkadaşı ya da annesi geldiğinde bile; hatta nereden aklına geldiyse bilmiyorum, İngilizce dersleri almaya karar verdiğinde bile, ben de bu zor dili öğrenmeye çabalamıştım. Ona o kadar yapışmıştım ki, bazen kendimi gülünç hissettiğim bile oluyordu; bana bir kafede, alçak sesle söylediği şeyi iyi anlamadan, onun peşine takıldığım ve girmeye çalıştığım yerin kadınlar tuvaleti olduğunu bana görevlinin hatırlattığı o gün olduğu gibi... Sık sık bana, "Şuraya gitmem gerekiyor... Seni ilgilendirmeyen falanca kişiyi görmem gerekiyor," derdi. Ama ben ona, "Ben de geliyorum... Zaten yapacak bir şeyim yok," derdim. Bu yanıt üzerine, "Benim için, gelsen de gelmesen de fark etmez, ama seni uyarıyorum, sıkılırsın," derdi. Oysa hayır, hiç sıkılmazdım, sonra ona bunu söyledim: "Gördün * mü, sıkılmadım." Uzun lafın kısıtı, yapışık ikizler gibiydik.

Bunları düşünerek ve Agnese'nin beni niçin terk ettiğini kendi kendime sorarak, babamın dükkânına vardım. Minevra Meydanı ya da kınlarında kutsal eşyaların satıldığı bir dükkândır. Babam hâlâ genç

bir adam: siyah kıvrık saçlı, kara bıyıklı bir adam ve bıyıklarının altında asla ne anlama geldiğini çözemediğim bir gülümseme. Kim bilir belki de rahipler ve dindar kişilerle birlikte olmaya alıştığından, tatlı mı tatlı, sakın ve iyi huyludur. Onu iyi tanıyan annem aslında çok sinirli olduğunu, ama göstermediğini söyler. Her neyse, kutsal çüppeler ve ayın taşlarıyla dolu vitrinlerin arasından geçerek doğru-
dan yazı masasının bulunduğu depoya girdim. Her zaman olduğu gibi, bıyıklarını ısırarak ve düşünerek hesap yapıyordu. Ona nefes nefese, "Baba, Agnese beni terk etti," dedim. Gözlerini kaldırdı, bana bıyık altından gülümsüyormuş gibi geldi; ama bu bir kuruntudan ibaret olabilir. "Üzuldüm, çok üzuldüm... nasıl oldu?" dedi.

Ona neler olduğunu anlattım. "Tabii ki çok üzgünüm... Ama tek bilmek istediğim beni niçin terk ettiğini," diyerek sözlerimi bitirdim.

Şaşırılmış bir halde, "Anlamıyor musun?" diye sordu.

"Hayır."

Bir an sessiz kaldı ve bir solukta, "Alfredo, üzgünüm, ne söyleyeceğimi bilemiyorum... Sen benim oğlumsun, senin gereksinimlerini karşılıyorum, seni seviyorum... Ama karınla ilgili sorunları kendin çözmelisin," dedi.

"Evet ama niçin beni terk etti?"

Kafasını salladı: "Senin yerinde olsam bu işi fazla karıştırmam... Boş ver... Nedenlerini bileceksin ne olacak?"

"Benim için çok önemli... Her şeyden çok."

O anda içeriye iki rahip girdi; babam ayağa kalktı ve onları karıştırmaya gitti, bu arada bana, "Daha sonra gel... Konuşuruz... Şimdi işim var," dedi. Ondan başka bir şey bekleyemeyeceğimi anladım ve çıktım.

Agnese'nin annesinin evi uzak değildi, Vittorio Caddesi'ndeydi. Ayrılışının sırrını bana açıklayabilecek tek kişinin Agnese'nin bizzat kendisi olduğunu düşündüm ve ona gittim. Merdivenleri koşarak çıktım, beni salona aldılar. Agnese'nin yerine annesi geldi, tahammül edemediğim bir kadındır, o da esnaf, siyaha boyanmış saçları ve al yanaklarıyla sahte, sinsi gülümsemesiyle tahammül edilmez bir tip. Sabahlıklaydı. Göğsünde bir gül vardı. Beni gördüğünde sahte bir ki-
barlıkla, "Ooo, Alfredo, hangi rüzgâr attı seni buralara?" dedi.

"Neden geldiğimi biliyorsunuz anne. Agnese beni terk etti."

O sakın bir biçimde: "Evet, burada... Evladım: Elden ne gelir, böyle şeyler oluyor."

"Nasıl böyle söyleyebilirsiniz?"

Bir an bana baktı ve, "Sizinkilere söyledin mi?" diye sordu.

"Evet, babama."

"O ne dedi?"

Babamın ne söylediğini onu ne ilgilendirirdi ki? Keyifsizce yanıtladım: "Babamı bilirsiniz... Fazla karıştırma, diyor."

"Doğru söylemiş evladım... Fazla karıştırma."

"Ama," dedim, yaram yeniden depreşmişti. "Niçin beni bıraktı? Ona ne yaptım? Niçin söylemiyorsunuz?"

Sinirden titreyerek konuşurken, gözüm masanın üzerine takıldı. Masanın üzerinde, tam ortası beyaz nakışlı bir örtü ve nakışın üzerinde kırmızı karanfillerle dolu bir vazoda vardı. Ancak örtü iyi ortalanamamıştı. Ne yaptığımı düşünmeksizin, mekanik bir biçimde, vazoyu

İ

kaldırdım ve örtüyü ortaladım. Bu sırada Agnese'nin annesi bana gülümseyerek bakıyor, soruma yanıt vermiyordu. Bu hareketi yaptıktan sonra: "Bravo... Şimdi örtü ortalandı... Ben farkına varmamıştım bile, ama sen hemen gördün... Bravo... Şimdi gitsen iyi olur evladım."

j

Ayağa kalktı, o arada ben de kalktım. Agnese'yi görüp göremeyeceğimi sormak istiyordum, ama faydasız olduğunu anladım; onu görürsem, serinkanlılığımı yitirip aptalca bir şey yapmaktan ya da söylemekten korkuyordum. Sonunda oradan ayrıldım ve o günden beri karımı görmedim. Kim bilir belki bir gün, benim gibi bir kocanın kolay bulunmayacağını anlayarak geri döner. Ama neden beni terk ettiğini söylemeden, eşikten adımını atamaz.

HAKIF KUREISHI | Gün Boyu Gece Yarısı

IAN Paris'teki odada, odadaki tek koltukta arkasına yaslanmış oturuyor, Marina'nın banyoda işini bitirmesini bekliyordu. Biraz zaman alacaktı bu, çünkü Marina kremleniyordu -tam yedi değişik krem kullandığını söylemişti Ian'a- her yanma ovuştura ovuştura sürüyordu. Bedeni onun için değerliydi.

Birkaç dakika yalnız kalabilmesine memnundu Ian. Son zamanlarda epeyce önemli günler geçirmişti; en önemlisinin bugün olacağı ve geleceğinin bugüne bağlı olduğunu düşünüyordu.

Son birkaç sabahdır, kahvaltı için dışarı çıkmadan önce Schubert'in Si bemol majör sonatını dinlemişti, bu parçayı eskiden bilmezdi. Birkaç pop müzik kaseti dışında Anthony'nin evindeki tek müzik buydu. Bu evdeki ilk günlerinde Ian onu şiltenin altından bulup çıkarmıştı.

CD'yi çalmak üzere ayağa kalktığı anda gözü gardırobun aynasındaki yansısına ilişti ve kendini Lucian Greud'un tablolarındaki insanlardan birine benzetti: ince, kahverengi bir yağmurluk giymiş orta yaşlı bir adam, benzi kül rengi, saksıdaki solmuş çiçeğin yanında dikiliyor, aşın kilolu; gözlerindeki o tuhaf umut ifadesi ya da karşısındakinin hoşuna gitme arzusu insanı şaşırtıyor. Mizah duygusunu yitirmemiş olsa gülebilirdi Ian.

Müziğin sesini açtı. Yakındaki bir okuldan gelen sesleri bastırıyordu müzik. Çocuk sesleri ona kızını hatırlattı, kızı şu sırada Londra'daki büyükannesinin yanında kalıyordu. Ian'ın karısı Jane hastaneye yatırılmıştı. Bunu Marina'yla konuşması gerekiyordu; Marina'nın bu olaydan henüz haberi yoktu. Ian'ın karısının lafını duymak istemiyor, o da bu konuyu açmak istemiyordu. Ama konuşmadıkça

GÜN BOYU GECE YARISI

katısının gölgesi üzerinden -her ikisinin üzerinden- eksik olmayacak ve her şeyin üzerine çökecekti.

Ian bir pop çocuğuydu, klasik müziği düşünmek onu ürkütürdü, ama yine de Schubert'in sonatını istekle dinliyor, ara sıra odada bir aşağı bir yukarı yürüyordu. Bu sonatı sık sık dinliyor olsa da müziğin açılımını hatırlayamıyordu; müziğin kendisine ne söylediğini de bilemiyordu, çünkü sonatın yarattığı belirgin bir izlek yoktu. Bunun kendisinin asla anlayamayacağı bir müzik olduğunu düşünmek hoşuna gidiyordu; sanki böyle olması müziğin önemli bir parçasıydı: Hem zihninin uyarılması ve meşgul edilmesi hem de sakinleşebilme yeteneğini hâlâ koruyor olmak Ian'ın içini rahatlatıyordu. Bazı sabahlar uyandığında o müziği dinlemek isteğiyle dolup taşıyordu.

Ian'ın en yakın arkadaşı ve iş ortağı Anthony'ye ait olan bu dairede Marina ile birlikte on gün geçirmişlerdi; Anthony'nin de bir Fransız sevgilisi ya da metresi vardı. Rue du Louvre'da bulunan daire, yürüyüşlere çıkmak, müzelere ve barlara gitmek için çok uygun bir konumdaydı, ama altıncı kattaydı. Daracık, eğri büğrü ahşap basamakları tırmanmak Marina'ya gitgide güç geliyordu. Aslında günde bir kereden çok çıkmıyorlardı dışarı. Hava temiz ve pırıl pırıldı, ama dondurucu bir soğuk vardı. Bir tek yeri dışında ev soğuktu, o yer de evdeki tek koltuğun durduğu, duvara bitişik elektrikli şöminenin yanındı.

Marina ile arasında ne vardı? Birbirlerini yalnızca istemişler miydi? Bilmiyordu bunu, şimdi bile bilmiyordu. Elinden gelen tek şey, bu budala, harika, bencil aşklarının her iç çekişini, her haykırışını alabildiğine yaşayıp bu soruya yanıt bulmaktı. Her ikisi de ancak o zaman devam edip edemeyeceklerini öğreneceklerdi.

Marina çırılçıplak, eliyle midesini tutarak içeri girdiğinde Ian sonatı iki kez dinlemişti bile. Marina giyinmek üzere şiltete oturdu. Ian günlerce, aylarca, yıllarca Marina'nın özlemine çekmişti, şimdiyse o sırada konuşmakta olup olmadıklarını bile hatırlayamıyordu.

|"Üşüyeceksin," dedi Marina'ya.

"Giyecek bir şeyim yok!"

Marina gebe olduğundan eteklikleriyle pantolonlarının içine sığamaz olmuştu. Ian da Londra'dan ayrılırken yanına iki pantolonla üç gömlek almıştı, bunlardan biri genellikle Marina'nın sırtında olu-

yordu. Karısıyla paylaştığı evden eşyalarını alıp gitmeyi düşünmek - özellikle de karısı evde yokken- kendisini hırsız gibi hissetmesine neden olmuştu. Yirmi yıl önceki öğrencilik günlerinde sahip olduğundan daha az şeye sahipti şimdi.

"Üst baş almamız gerek," dedi lan.

"Ne kadar paramız kaldı?"

"Kredi kartlarından biri hâlâ geçerli. En azından dün gece öyleydi."

"Sonra nasıl ödeyeceğiz onu?"

"Ben işe girerim."

Marina homurdandı. "Öyle mi?"

Londra'dan ayrılmadan önce başvurduğu bir işten gebeliği yüzünden geri çevrilmişti Marina.

"Belki ruhsatsız içki satan bir dükkânda. Neden gülüyorsun?"

"Sen -ki o kadar kibar, o kadar gururlusun- birayla fındık fıstık mı satacaksın?"

"Seni güç durumda bırakmamak önemli benim için."

"Ben her zaman başımm çaresine baktım," dedi Marina.

"Şimdi bakamazsın."

"Bakamam mı?"

"Anthony'den borç alabilirim. Bugün öğleden sonra geleceğini unutmadın, değil mi?" dedi lan.

"Durmadan ondan para isteyemeyiz."

"Seni seviyorum," dedi lan.

Marina ona baktı. "Ne iyi."

Dün akşam Luxembourg Bahçeleri yakınındaki bir lokantaya yürüyerek gitmişler ve Parislilerin yemekleri ne kadar ciddiye aldığından söz etmişlerdi. Garsonlar öğrenci değil, profesyonel garsonlardı, yemekler de bol kepçe ve eski modaydı, seyretmek için değil de gerçekten yenilsin diye hazırlanmışlardı. Yaşlılar göğüslerine kocaman peçeteler takıyorlar, çocuklar da sandalyelerin üzerine konulan minderlere oturuyorlardı.

"Genç kızken hayalim buydu," demişti Marina, "yaşamak ve çalışmak üzere Paris'e gelmek."

lan da, "Paris'te yaşıyoruz şimdi," diye yanıtlamıştı onu. "Yani öyle sayılır."

"Böyle olacağını hiç düşünmemiştim. Bu koşullar altında," dedi Marina.

Marina'nın sesindeki burukluk lan'a onu tuzağa düşürmüş olduğunu hissettirdi; belki Marina da aynı şeyi hissetmişti. Hiç konuşmadan geri dönerlerken lan onun kim olduğunu, her katmanını merak etti. Her ikisi de altındaki insanı bulup ortaya çıkarmak için birbirlerini tabaka tabaka soyuyor, kazıyorlardı, sanki böyle yaparlarsa işe yarar tek gerçek ortaya çıkacaktı. Oysa sonunda bir başkasının her şeyiyle birlikte yaşamak zorunda kalıyordunuz.

lan ile Marina, bir yıl kadar önce bir iş gezisi bahanesiyle Paris'e gelmişlerdi, bunun dışında yalnızca ara sıra buluşmuşlardı. Bu on gün, birlikte geçirdikleri en uzun süreydi. Marina başka gençlerle birlikte kaldığı evdeki odasını hâlâ tutuyordu. Onun gebeliği o evdeki kadınları kısıktırıyor, kafalarını karıştırıyordu, erkekler de çocuğun babasının adını gizlediği için meraktan ölüyorlardı.

lan karısını terk edince Marina ile birlikte Anthony'nin Londra'daki evinde birkaç gün birlikte kalmışlardı. Anthony yalnız yaşıyordu; evi ferah ve beyaz boyalıydı, zemini son moda uzun parke döşeliydi. Açık renkli, pahalı birkaç kanepenin dışında ev boş sayılırdı, oyuncuların az sonra boy göstereceği bir sahneye benziyordu. Ama lan kendini davetsiz konuk gibi hissetti ve Anthony'ye oradan gitmek istediğini söyledi. Beş yıl önce ikisi bir film yapım şirketi kurmuşlardı. Ancak lan neredeyse üç ay işe gelememişti. Anthony'ye maaşını dondurmasını söylemiş, kentte sarhoş dolaşmış, kendisini tanımayan kaçıklarla serseriler dışında kimseyle konuşmamıştı. Kendinizi onulmaz derecede hasta ederseniz ancak şimdide yaşayabilirsiniz; gidecek başka yeriniz yoktur. Ama insanın kendini tüketmesi güçtür, zaman alır; Anthony de onu bundan vazgeçmişti. lan yeniden işe dönüp dönemeyeceğini bilmiyordu. Ne yaptığının farkında değildi. Anthony'nin Paris'e gelmesinin bir nedeni de buydu, lan'ın kararnı öğrenmek istiyordu.

lan, Anthony'nin kendisine ne kadar cömert davranmış olduğunu unutmamıştı. lan ile Marina onun ısrarıyla ve masrafları ödemesi sayesinde Paris'e gelebilmiş ve evinde kalabilmişlerdi.

"Gidin görün bakalım, birlikte olmak istiyor musunuz?" demişti onlara. "İstedığınız kadar kalın orada. Sonra da bana haber verin."

"Herkes bana Marina'yı terk edip Jane'e dönmemi öğütledi. Jane'in ne kadar iyi biri olduğunu söyleyip duruyorlar. Bunu yapamam, ama herkes benim budala olduğumu düşünüyor..."

"Budalaysan budalasin, herkesin canı cehenneme," demişti Anthony.

Şimdi Marina giyinirken, lan birbirlerinden kopmalarının yakın olduğunu biliyordu. Paris'te yaşayacaklarını yaşamışlardı, aralarında hatırı sayılır bir soğukluk vardı. Son birkaç gündür Marina Londra'ya dönmekten, kendine küçük bir daire bulmaktan, işe girmekten ve çocuğunu tek başına yetiştirmekten söz eder olmuştu. Bunu pek çok kaddın yapıyordu artık; bir gurur meselesi gibi olmuştu bu. lan işsiz olacaktı. lan'sız da idare edebileceğini bilmek önemliydi Marina için; lan anlıyordu bunu. Ama eğer aşkları, belli bir açıdan bakıldığında, tehlikeli bir bağımlılık gibi görünüyorsa, kendisi her zaman buna inanmasa bile birlikte bir şansları olduğuna Marina'yı ikna etmesi gerekiyordu, lan tartışmak istemiyordu; her şey berbat gidiyordu ve alnında yazılı olan buydu. Ama bir yanıyla pes etmeye hazır değildi. Kadere inanmak, kendi iradesinin olmadığına inanmaya çalışmaktı; lan bunu da istemiyordu.

"Karnım aç," dedi Marina.

"Yiyelim o zaman."

Onun ayağa kalkmasına yardım etti.

"Başım dönüyor," dedi Marina.

"Oturmak istediğin zaman hemen bana haber ver, sana iskemle getiririm."

"Olur. Teşekkür ederim." lan onu tuttu, karnının üzerinden öne eğildi.

"Yanımda olduğun için çok memnunum," dedi Marina.

"Beni istediğin sürece yanında olacağım."

Marina aynada kendine baktı. "Penguene benziyorum."

"O zaman tundranın karşısına yollanalım."

"Benimle alay etmesene."

"İncittiysem özür dilerim."

"Yine başlamayalım," dedi Marina.

Göğüsleri dolmuş, yanakları kızarmış, kollan, bacakları ve kolları kalınlaşmıştı, lan'ın yalnızca inceliğini ve gençliğini sevmiş

olmasından korkuyordu. Kendini bitkin de hissediyordu, yirmili yaşlarının sonunda, isteği dışında yaşamının bir başka bölümüne geçmiş gibiydi. Genellikle uzanıp yatmak istiyordu. Bacaklarının solgun cildinin altından damarları görünüyordu; her akşam lan'dan ağrıyan ayak bileklerini ovmasını istiyordu. Ama cildi pürüzsüz, uzun saçları pırlı pırlı. Etleri sarkmıyordu. Gergindi, sonuna kadar gerilmişti; ve sağlıklıydı.

Merdiveni indiklerinde Marina soluk soluğa kalmıştı, ama dışarı çıktıkları için ikisi de memnundu.

lan Paris'te dolaşmaktan hoşlanıyordu; galerilerin sıralandığı sokaklar, küçük objelerle dolu dükkânlar, duyularına önem veren insanların kenti. Sakin görünüyordu, Londra'nın, yeniden moda olan kalitesiz telaşı, taşkınlığı ve fiyatlarıyla karşılaştırınca ince bir zevke boğulmuş gibiydi burası. Londra'daki ajansların duvarlarında, yeni sanatçıların, oyun yazarlarının, şarkı sözü yazarlarının, oyuncuların, dansçıların, mimarların tamtımlarıyla dolu dergiler ve afişler dizilmiş olurdu; insanın gözüne sokarcasına, kinik, rahatsız edici ve kavgacı özellikleriyle İngilizlerin yeni tarzıydı bu. Orada lokantalar her gün açık olurdu, aşçıbaşları da ünlü. Gece yansı Soho'da ve Covent Garden'da kalabalıkları yararak ilerleyebilirdiniz ancak, tıpkı karnavaldaymış gibi. Bir sevgilisi olup da yerleşik düzene geçene kadar lan bunlarla hiç ilgilenmemişti.

lan yürürken karşıdan iyi giyimli, orta yaşlı bir adamın geldiğini gördü, kızı yaşında bir genç kızı elinden tutmuştu. Konuşup gülüşüyorlardı; lan kızın okula geç kalmış olduğunu, babasının da onu okula götürmekte olduğunu tahmin etti; bu adam için dünyada daha önemli bir şey yoktu. İlgili, yüreklendirici, cömert, her zaman mevcut; lan böyle bir baba olmak isterdi. Çocuklar kendilerine kulak verilmesine gereksinim duyarlardı, bunu biliyordu. Ama lan'ın bu düşüncelerini değiştirmesi gerekecekti; şimdi, bir başka kuşakta, kendi kendisinin babası olamazdı. Bir mesafe olurdu. Kızının, "Babam çekip gitti. Zaten hiçbir zaman burada olmamıştı," dediğini duyar gibi | oldu. Elinden geleni yapacaktı, ama bu aynı şey değildi; istemeden başansız olmuştu.

lan döndü ve Marina'nın kendisine yetişmesini bekledi. Marina, sık sık yaptığı gibi başını önüne eğmişti, başında ponponlu bir gri

yün şapka vardı. Uzun siyah giysisinin üzerine bileklerine kadar uzanan kürk yakalı bir manto almış, ayaklarına lastik ayakkabılar geçirmişti. Marina yanına gelince lan onun koluna girdi.

Marina'nın cüssesine alışmıştı. Bir çocukları olacağını günlerce unuttur gibi olmuştu, ama sonra, durup dururken, bunun insanı nasıl da etkileyebileceğini düşününce dehşete kapılmaya başlamıştı, birbirlerinden kaçamayacakları gerçeği de vardı bunun yanında. Başlangıçta kürtajdan söz etmişlerdi; ama ikisi de umudun böyle kaba bir biçimde yok edilmesinin yükünü taşıyamazdı. Birbirlerini seviyorlardı, ama birlikte yaşayabilirler miydi? İşte bu düşünce, lan'ın hayatını cehenneme çeviriyordu. Eğer bu işte başarılı olamazsa yalnızca yuvasını bir hiç uğruna yıkmış olmakla kalmayacak, elindeki her şeyi yitirecekti, kendisi dışındaki her şey.

Marina'nın neleri üstlenmek zorunda kaldığını düşündü: Her şeyin ne kadar korkunç olduğunu söyleyip homurdanan, hortlakların saldırısına uğramış gibi uykusunda inleyip bağırان lan'ı üstlenmişti; lan'ın korkularını ve kuşkuarını; apansız sevinçlerini; budalalıklarını, bilgeliklerini, bilirbilmezliğini; kendisini ne kadar güldürdüğünü ve ne kadar öfkelenebildiğini. Başkalarının ne çok şeyini üstleniyorduk! Karşımızdaki insanın gözümüze iışmesi âşık olmak sayılabilirdi-yorsa, tutkumuzun hedefi kimdi peki? Marina ile lan uzun ve yakın bir bakışı yaşıyorlardı.

Her gün gittikleri kafede Marina masaya otururken lan gidip kahvaltı ısmarladı. Fransızca konuşmaya çalışmamasına Marina kızmamış diye alçak sesle İngilizce konuşuyordu. Fransızcayı yirmi beş yıl önce öğrenmişti, şimdi konuşmak için çabalaması ve beceriksizliği gurur kırıcıydı.

Kafeye giren Parislileri, kahvelerini kafalarına dikip çörekleri miderlerine indirmelerini, işlerine koşmalarını seyretti lan. Marina ellerini karnının altına dayamış oturuyordu. Bebek uyanık olmalıydı, çünkü oğlan -bebeğin erkek olacağını öğrenmişlerdi- karnını tekmeliyordu. Kimi zaman -kanımın derisi öylesine incelmış ve gerilmişti ki- çatlayacak gibi oluyordu Marina, sanki oğlan tekmelele tekmelele dışarı çıkacaktı. Başka korkuları yanında -bebek kör ya da otistik olabilirdi- karnında yeni yeni sancılar, titremeler ve zonklamalar da oluyordu. Bunlar sıradan korkulardı; lan bütün bunları bir başka ka-

dınla birlikte bir kez daha yaşamıştı, ama bunu Marina'ya anımsatmak istemiyordu. Yerine otururken, "Bugün her günkünden daha güzel görünüyorsun," dedi. "Gözlerin epeydir bu kadar parlak olmamıştı."

"Hayret," dedi Marina.

"Neden?"

"Çok güç geçiyor."

"Biraz öyle," dedi lan. "Ama kolaylaşacak."

"Öyle mi?"

Elbette ki yeni bir çocuk sahibi olmak karışık duygular doğuruyordu lan'ın içinde. Hastaneden kızlarıyla birlikte döndükten sonra Jane'le evlerinde oturmalarını hatırladı. İşinden bir hafta izin almış ve Jane'le kendisinin son beş yıldır birbirleriyle ne kadar az zaman geçirmiş olduklarının farkına varmıştı. Bir zamanlar aynı korkuları taşımışlardı; bu aşktı, bir süre için. Birbirlerinden hoşlanmamaya başlanmak için uzak durmaya çalıştıklarını şimdi anlıyordu. lan, Jane'in sözcüklerini kullanmak istemiyor, Jane de onun görüşlerini benimsemek istemiyordu. Kızları, özellikle de hiddetlendiğinde, onların geçimsizliklerini, aralarındaki kapatılmaz uçurumu söyleyen, anımsatan biri olmuştu ve öyle de kaldı. Kızını, yanında Jane olmadan görmek için sabırsızlanıyordu lan.

"Bugün neden böyle huzursuzsun?" dedi Marina, kahvelerini içlerken. "Gözlerini uzaklara dikip bakıyorsun. Sonra da karatavuk gibi kafam sağa sola savuruyorsun. Acaba ne tür bir solucan gördün? Oysa bir şey yok, öyle değil mi?"

"Yok. Yalnızca... Bugün öğleden sonra Anthony ile konuşmalıyım... ve ne söyleyeceğime karar veremedim."

"Ya da ne yapacağına."

"Haklısın."

"Geri dönmek istemiyor musun?"

"Bilmiyorum." Hiç konuşmadan çöreklerine yağ sürdüler. "Burada her şey biraz anlamsız görünmeye başladı. Anthony değişmiş," dedi lan.

"Ne anlamda?"

"Bu konuya devam etmemi istemiyorsun, öyle değil mi?"

"Ama sohbetlerimizden zevk alıyorum ben," dedi Marina. "Sesini duymak hoşuma gidiyor... Her sözcüğüne kulak vermesem de."

Ian ona şirketi kendilerinin, keyif olsun diye çalıştırmış olduklarını anlattı. Mesai saatleri dışında çalışmak ya da salt para için proje kabul etmek istememişlerdi. Son beş yılda üç tane konulu film yapmışlardı, bunlardan biri başarılı olmuş, yatırdıkları parayı geri almışlardı. Televizyon için birkaç belgesel çekmişlerdi. Ama son zamanlarda, Ian'la bu konuyu tam olarak görüşmeden, Anthony pahalı bir Amerikan komedi projesini üstlenmişti, Londra'da çekilecek olan filmi huysuz ve yeteneksiz biri yönetecekti.

Anthony filmcilikte ve televizyonda yeni arkadaşlar edinmişti. Manchester United'ın kendi sahasındaki maçlarını seyretmeye uçakla gidiyor ve yöneticinin locasında oturuyordu. New Labor'm akşam yemeklerine katılıyordu; Ian onun Parti'ye para yardımında bulunduğunu tahmin ediyordu. Bahçesinin bir ucundaki ırmakta alabalık üreten yeni arkadaşıyla böbürleniyordu Anthony, ancak Ian onun, tabağında önüne pişirilmiş olarak gelmedikçe alabalığı tanıyacağından kuşkuluydu.

Son yirmi yıldır Ian mesleğindeki insanların çoğuyla tanışmıştı. Tipik bir evlattı, dinlemekten, beğenmekten zevk alıyordu; akıl hocaları vardı. Bu arkadaşlarından çoğu, ki çoğunluğu basit ailelerden geliyordu, şimdi on dokuzuncu yüzyılın büyük sanayicileri gibi göz alıcı bir lüks içinde yaşıyorlardı. Gazete editörleri, film yönetmenleri, yayınevlerinin yönetim kurulu başkanları, televizyon şirketlerinin patronları, kıdemli gazeteciler ve profesörlerdi bunlar. Boş vakitlerinde, ki bolca boş vakitleri vardı, çeşitli tiyatro, film ve sanat etkinliklerinin yönetim kurullarına başkanlık ediyorlardı. Erkeklerin ellili yaşlarının başları, akıllarına geleni yaptıkları, meraklarını geliştirmekle, zamanlarını kendi isteklerine adamakla geçirdikleri bir dönemdi.

Ian'ı şaşırtan, kendisinden on yaş büyük olan bu kuşağın huysuz, muhalif, başına buyruk kişiler oluşuydu. Nasıl olduysa Thatcher onlara iktidar kazandırmıştı. Thatcher'ın peşinden gidenler sağa yönelmişler ve kendilerini merkezde bulmuşlardı. Solcu politikalarının sonucunda, toplumsal hoşgörü ve uyum eksikliği oluşmuştu. Bunun dışında puro içiyorlar, hafta sonlarında kent dışındaki evlerine şoförleri tarafından arabayla götürülüyorlardı; manzaraya karşı dostlarıyla otururken o yörenin kadınları mutfakta çalışıyorlar, kendileriye şö-

valyelikleri konusunda söyleniyorlardı. Kendilerini gazetelerde gündüklerinde yeniyetmeler gibi zevk alıyorlardı bundan. Vali olmak istiyorlardı.

"Entelektüel cesaretlerini yitirmişler," dedi Ian.

"Sen bazen bütün bunları geleceğimiz olarak görüyorsun," dedi Marina.

"Yeni şeyler bulunması gerektiğinin farkındayım," dedi Ian. "Ama bunların ne olduğunu bilmiyorum."

Ian Marina'ya baktı. Karısının sözünü açmaya hazır hissediyordu kendini.

"Eninde sonunda Londra'ya dönmemiz gerekecek," dedi. "Herhalde pek yakında ve... her şeyle yüz yüze geleceğiz. Bunu hem yapmak istiyorum hem de yapmak istemiyorum."

"Nereye gideceğiz?" dedi Marina. "Benim hiçbir şeyim yok, senin paran karının evinde, üstelik işsizsin."

"Eh..."

Marina'nın kendisine güvendiğine ve her şeye karşın ne yaptığını bildiğine düşündüğüne emindi Ian. Şimdi onun sevimli yüzüne, çöregini didikleyen uzun parmaklarına bakarken Marina'nın iç gururunu düşündü. Marina'nın muhteşem olduğunu düşünüyorsa bunun nedeni onun dediğim dedik olması değil, sakın olmasıydı. Asla hursuzluk çıkarmazdı; yaptığı hiçbir şeyde gereksiz bir yan yoktu.

Gelecekte ve kendilerine ortak bir yaşam kurmak için yapabilecekleri şeylerden söz etmeyi bırakmışlardı; sanki birer çocuk olmuşlardı ve kendilerine bunun anlatılmasını bekliyorlardı. Paris'te, içlerinden geldiği gibi boş boş dolaşıyorlar, ellerindeki kent rehberlerine bakıyorlar, galerileri, müzeleri ve parkları geziyorlar, akşamları da restoranlara gidiyorlardı.

Eğer Marina'yı sevecekse, Jane'le böyle bir şey yapamayacak bir adam olmaktan kurtulup Marina'yla yapabilecek bir adama dönüşmeliydi. Ve çok hızlı olmalıydı bu dönüşüm. Marina'yı kaybetmeden olmalıydı. Eğer bu kadınla geçinemezse hiçbir kadınla geçinemeyecek demektir, o zaman işi bitmişti.

"Gidelim mi?" dedi Marina.

Ian onun ceketini giymesine yardım etti. Seine'in üzerindeki tahta köprüden karşıya geçerken banklardan birine oturup Pont Neuf ü

seyrederek manzaranın tadım çıkardılar. Karısından söz açmak için en uygun zamanın gelmiş olduğunu düşündü lan; ama vazgeçip Marina'nın koluna girdi, yollarına devam ettiler.

Musee d'Orsay'ın önündeki meraklıların oluşturduğu kuyruğun kısa sürede ilerleyeceğini biliyorlardı. İnsanların güzel şeyler görmek için duydukları bu açlık lan'ı şaşırtmıştı.

İçeride Marina dolaşırken lan kendini, Rodin'in Cehennem'in Kapıları heykelinin yanı başındaki Balzac'ın beyaz mermer heykelinin önünde buldu. Delikanlılığından beri pek çok kez görmüştü bu heykeli, ama şimdi birden gülmesi geldi. Balzac kendine bakmayan, saç baş darmadağın bir olmalıydı, paraya tutkundu mutlaka, yoksa Rodin'in yaptığı gibi gözlerini ölümsüzlüğe dikmemişti. Lan'ın hatırlayabildiği kadarıyla Balzac hızlı yaşamış, pek mutlu olmamıştı; tutkusu biraz gülünçtü; ya da belki dar görüşlü ve düşüncesizdi. Ama yine de boş durmamış, deneyimini güçlü ve duygulu bir şeye çevirmiş bir adamdı o.

Rodin'in Balzac'ı güçlü bir adam olarak canlandırdığı su götürmezdi, lan gürültüsünün ve enerjisinin kendi ürkek annesini ne kadar korkutmuş olduğunu düşündü; lan'a durmadan "sakinleş" derdi. lan'ın hayatta olması bile dehşete düşürüyor gibiydi kadını. Marina'nın yanındayken de lan kendi öfkesinden ürkerdi, kendi gücünden, bir erkek olmanın doğurabileceğine inandığı zarardan ve bu yüzden Marina'nın aşkını geri çekebileceğinden. Saldırgan erkekler yirminci yüzyılda ne kadar çok kötülüğe neden olmuşlardı! Kendisi de karısına zarar vermemiş miydi? Yine de, şimdi Rodin'in gözünden Balzac'a bakarken şöyle düşündü: Hadım edilmiş bir melek olmaksızın canavar olmak daha iyi. Yirminci yüzyılın trajedisi faşizm ve komünizm idiyse, her ikisinin de mağlup edilmiş olması bir zaferdi. İnsanlığımızı suçluluk hissetmeden kaybederiz, ama dozu fazlaysa telafisi olanaksızdır!

Müzeden çıkarken ne kadar hızlı yürüdüğünü fark etti ve ne kadar çevik ve şevkli olduğunu. Rodin ile Balzac kendisine iyi gelmişlerdi.

Restorana girerlerken Marina burasının pahalı bir yer olduğunu işaret etti, ama lan onu içeri itip, "Boş ver, gel yiyip içelim şimdi!" dedi.

Marina ona soran gözlerle baktıysa da lan, Rodin'in heykelini bir muska gibi ya da çocukluğunda bastırılmış kalan bir coşkun anısı gibi aklında tutarak konuşmak istiyordu. Dünyayı zorlayabilir ve dünya hayatta kalabilirdi. Herhalde gençken fazla Beckett okumuştur. Joyce okumuş olsaydı daha iyi olurdu kendisi için.

"Bunu duymak istemediğini biliyorum ama," dedi, "karım..."

"Evet? Konu ne?"

Marina'yı huzursuz etmişti bile.

"Hastanede. Hapla birlikte alkol almış... ve bayılmış. Sanırım bunu ben ona bebekten söz ettikten sonra yapmış. Bizim bebeğimizden. Anlarsın."

"Öldü mü?"

"Ölmesi kurtuluş gibi görünebilirdi belki. Ama hayır. Hayır. Çok korkunç bir şey bu yaptığı, herkese karşı, özellikle de kızıma karşı. Ben de çok şaşırdım, çünkü benden hoşlandığını sanmıyordum. O anda kafası karışmış olmalı. Sonsuza kadar bana yapışıp kalamayacağını anlamak zorunda. Bu konuyu uzatmak istemiyorum. Sadece senin bilmeni istedim."

Marina bir süre konuşmadı.

"Ona acıyorum," dedi sonra. Ağlamaya başladı. "Hiç bitmeyeceğini sandığın bir aşkı kaybetmek ve bu darbenin altından kalkmak zorunda olmak. Ne korkunç, korkunç, korkunç!"

"Evet, ama..."

"Aynı şeyi bana yapmayacağına nasıl emin olabilirim?"

"Anlamadım?"

"Onu terk ettiğin gibi beni de terk etmeyeceğini nereden bileceğim?"

"Ben böyle bir şeyi... alışkanlık haline mi getireceğim?"

"Bir kez yaptın. Belki birkaç kez. Nereden bileyim?"

lan hakaret etmemek için kendini güç tuttu. Ağzını açsaydı korkunç şeyler söyleyebilirdi ve birbirlerini anlamazlardı. Ama Marina ile konuşmaya devam etmek zorundaydı.

"Sürekli olarak," diye sözünü sürdürdü Marina, "benden bıkıp karına dönmenden korkuyorum."

"Asla böyle bir şey yapmam, asla. Neden yapayım?"

"Birbirinizi tanıyorsunuz siz."

"Belli bir yaştan sonra," dedi lan, "her şey sonsuzluk burcuna girer, herhalde en iyi davranış yolu da budur. Artık tereddütlerle yitirecek zamanım yok benim."

"Ama sen zayıfsın," dedi Marina. "Kendin mücadele etmiyorsun. İnsanların seni yönetmesine izin veriyorsun."

"Kimin?"

"Benim. Anthony'nin. Karının. Sen karından hep korkardın."

"Haklısın," dedi lan. "İçimden hep başkalarının gösterecekleri iyiliğe sırtımı dayamak geliyor."

"Salt böyle yaparak hayatta kalamazsın." Ian'a bakmıyordu Marina. "Senin zayıflığın insanların aklını karıştırıyor."

"Ben bir hayal ürünü değilim, herkes gibi zayıf yanlan -ayrıca da güçlü yanlan- olan sefil bir insanım. Ama seninle olmak istiyorum ben. Bundan eminim." Hesabı ödedi. "Çıkıp biraz yürümek istiyorum," dedi. "Anthony'ye ne söyleyeceğim üzerinde biraz düşünmek ihtiyacıdayım. Sonra evde görüşürüz."

Marina onun elini tuttu. "Aklının ve zekânın ve... düşüncelerinin ziyan olması çok yazık olur. Haydi öp beni."

Ian dışarı çıktı, Marina'yı not defteriyle baş başa bıraktı. Soğuk havada amaçsızca dolaştı. Çok geçmeden Anthony ile buluşacağı kafeye vardı, buluşmalarına daha bir saat vardı; bira ve kahve içip oturdu.

Bir kadınla birlikte olmanın zorluklarını Anthony'nin anlayacağını düşünüyordu. Ama bir iş ortağı olarak Anthony'nin sabırlı olacağından pek emin değildi. Ian pervasızca davranmıştı; hatta çılgınca. Şimdi Anthony'nin ona pek ihtiyacı yoktu. Ian kendi karısını hayatından nasıl çıkarıp attıysa, şimdi Anthony de ona aynı şeyi yapabilirdi.

Kafede otururken Anthony'nin, şoförünün kullandığı Mercedes'le geldiğini gördü. Anthony arabasını gönderdikten sonra saçlarını düzeltti, üzerindeki tozları silkeledi. Yanında genç bir kadın vardı, ona birtakım talimatlar veriyordu. Herhalde yeni asistanıydı. Kız kaldırımında bir aşağı bir yukarı yürüyerek telefonla konuşurken Anthony kafeden içeri girdi.

Üzerinde iyi kesimli koyu renk bir takım elbise vardı; saçları boyalıydı. Uzun boylu ve zayıftı; pek bir şey içmedi. Kafasının karışık olması ve kadınlarla nasıl geçineceğini bilememesi dışında pek bir

kusuru yoktu. Ian onu birkaç kadınla tanıştırmayı denemişti. Anthony bir kez ecstasy hapi (hapi lan vermişti, ona da postacı) kullandıktan sonra uyuşturucuya başlamışlardı - çoğunlukla da ecstasy almışlardı, yanında da kokain, havalarını bulmak için; sonra da Ca-nabis, sakinleşmeleri için; bu iş bir yıl sürmüştü, ta ki ilk gece duydukları zevki bir daha asla tadamayacaklarını anlayana kadar; lan şimdi sakinleştiriciden başka bir şey kullanmıyordu.

"Nerede o?" diye sordu Anthony, çevresine bakınarak. "Nasıl görünüyor?"

"Evde. Harika görünüyor. Şu var ki... ona Jane'den söz ettim."

Anthony oturup bir omlet ısmarladı. "Lanet olası şantajcı bir baş belası," diye homurdandı.

"Ona nasıl söyleyeceğim diye korkmaktan deli oluyordum," dedi lan. "Jane'in nasıl olduğunu bana söyleyebilir misin?"

Anthony'den bu olayla ilgilenmesini istemişti. Anthony nasıl öğreneceğini bilirdi.

"Bedensel olarak bir rahatsızlığı yok," dedi Anthony. "Elbette çok üzgün ve morali bozuk, ama atlatacaktır. Bugün hastaneden çıkıyor."

"Ne dersin? Gidip göreyim mi onu?"

"Bilmiyorum."

"Şu sıra fazlasıyla aklım başında. Sakinleştiricilerim nerede?"

"Şarlatana hapların kendim için olduğunu söyledim. Vermek istemedi. Yeterince sakin olduğumu söyledi."

"Demek getirmedi?"

"Hayır,"

"Ah, Anthony."

Anthony çantasını açıp içinden çıkardığı küçük bilgisayara masanın üzerinde yer açtı. "Dinle," dedi. İş vardı. Ian'ın son günlerdeki uyuşukluğu Anthony'ye uygun değildi. "İşime... işimize yarayacak bir yönetmen konusunda senin tavsiyene ihtiyacım var. Galiba onu tanıyorsun."

Ian düşüncesini söylerken Anthony bilgisayara geçirdi, lan onun pek de düzgün yazmadığını fark etti; Anthony'nin parmakları tuşlara göre fazlasıyla tombuldu. Ian bu aleti hiçbir zaman anlayamayacağını biliyordu, tıpkı annesinin, videolarla ve bilgisayarlarla uğraşma-

yacak kadar yaşlandığına karar vermiş olması gibi. Ian yine de, sanmak istediğim kadar budala mıyım acaba, diye düşündü. Fikirleri pek de kötü değildi.

Ian ile Anthony çabucak konu değiştirip Ian'ın hoşlandığı futbola geçtiler. Ian İngiliz gazetelerini takip edememişti; sonuçları öğrenmek istiyordu. Anthony, Manchester United ile Chelsea'nın maçını izlemek için Stamford Bridge'e gittiğini anlattı.

"Galiba beni kıskandırmak istiyorsun," dedi Ian.

"Gelecek sefer sen de gelsene."

"Doğrusu Londra'yı özleyorum."

Uykusu kaçtığımda Ian bir taksiye binip Londra'da dolaştığını hayal etmekten hoşlanırdı. Yolu West End'den ve Trafalgar Meydanı'ndan geçirdi, Mall'den aşağı iner, Buckingham Sarayı'nın önünden geçirdi, sağ tarafında bir yeraltı mağarası gibi aydınlatılmış olan Green Park olurdu; Hyde Park Corner'ın tehlikelerini atlatıp Minema'dan (gizemli bir İspanyol filmi oynardı orada) ve Harvey Nichols'un vitrininin önünden geçirdi. İşin aslını bilmeseydi, Londra'nın liberal ve özel bir yer olduğunu düşünebilir insan! Ian bu kısa sürgün döneminin getirdiği yoksunluklardan usanmaya başlamıştı.

Marina uyuyor mu yoksa Paris'te geziniyor mu diye merak etti. Birden aklına onun Paris'ten ayrılıp Londra'ya dönmüş olabileceği geldi. Acaba bu düşüncem, duyduğum tedirginliğe bir son vermek için kapıldığım bir dilek mi, diye düşündü. İçinden eve koşup Marina'yı avutmak geldi.

"Amerikan projesi nasıl?" diye sordu Ian.

"Yazın çekilecek."

"Sahi mi?"

"Elbette. Sana söylemiştim, parayı bulmak güç olmadı."

Anthony'nin kendisini hor gördüğünü hissediyordu ama aynı zamanda ona karşı teklifsizdi de.

"Benim hoşlandığım filmleri neden çekmediğini hiç bilmiyorum," dedi.

"Boşanıyordun. Sonra da ortadan kayboldun. Şimdi neden yapmıyorsun onları? Geliştirecek para var."

"Marina ile benim oturacak yerimiz yok."

Anthony, hâlâ kaldırımında bir aşağı bir yukarı dolaşmakta olan

asistanını camdan işaret etti.

"O sana bir ev bulur. Londra'ya dönersen seni yarın bir otele yerleştiririm, evin de pazartesi günü hazır olur... Tamam mı?" Ian yanıt vermedi. "Ayrılmakla doğruyu yaptın," dedi Anthony, "hem Jane'den hem de Londra'dan ayrılmakla."

"Jane hep benim yeteri kadar gayret göstermediğimi söylerdi. Bazen, aklımın başka yerde olduğu... doğrudur aslında. Ama Jane'le altı yıl yaşadım ben."

"Biriyle birlikte olup olmayacağına karar vermek için yeterince uzun bir süre olduğu kesin. Sen yaptın bunu. Bitti. Özgürsün," dedi Anthony.

Anthony'nin bu olayı böyle dürüst bir çerçeveye oturtma biçiminden hoşlanıyordu Ian.

"Bunca zamanı o kadar mutsuz geçirdiğim için içim pişmanlık dolu," dedi.

Anthony içini çekti. "Sonsuza kadar o mutsuzluğa tutunamazsın."

"Hayır," dedi Ian. "Romantik aşka da inanıyorum artık. Böyle düşündüğüm için de kendimi budala gibi hissediyorum. Karşıdaki-ni yüceltmenin nesi yanlış? Mastürbasyon yerine Rembrandt, ne dersin?"

"Neden hem yüceltip hem de düzüşmeyesin?" dedi Anthony. "Picasso'ya baksana." Masanın üzerinden Ian'a doğru eğildi. "Marina ile nasıl gidiyor?"

"Hayatımın işkencesi. Soğuk hindi, psikoz ve ölüm - hepsi birden. Ben de kendimi anlamaya çalışıyorum ve elimden ne gelebileceğini. Şimdi kafam o kadar karışık değil. Pes etmek istemiyorum."

"Neden pes edesin? Sana nasıl hayran olduğunu görmek için ona bir bakman yeterli. Böyle apaçık belli olan şeyleri insanın görememesi ne tuhaf. Ian, şirkette pek çok şey oluyor. Geri dönmene çok sevinirim. Hemen. Pazartesi diyelim istersen." Anthony ona bakıyordu. "Ne düşünüyorsun?"

"Gerçekten bilmek istiyor musun?"

"Evet."

Ian bu konudan Marina'ya hiç söz etmediğinin farkına vardı. Onun görüşünü pek sormazdı zaten. Her şeyi tek başına yapmaya

ERKEKLERİN HİKÂYELERİ

alışmıştı. Belki onun yardımını isteyebilse, belki ona başvurmayı öğrenebilse Marina da kendini daha çok her şeyin içinde hissederd. Belki de aşk, sorunların değış tokuşuydu.

"Marina'nın görüşünü alırım."

"İyi," dedi Anthony.

Ian konuşmayı sürdürmek istiyordu ama Anthony bir randevusuna geç kalmıştı. Daha sonra da sevgilisiyle buluşacaktı. Ian gitmek üzere ayağa kalktı.

"Şu sıralar biraz para sıkıntısı çekiyorum."

"Tamam."

Anthony çek defterini çıkartıp bir çek yazdı. Sonra da Ian'a biraz nakit para verdi. Dışarı çıkınca Anthony Ian'ı asistanı olan kızla tanıştırdı, Ian kızın Anthony hakkında ne bildiğini merak etti. Anthony kıza, Ian'ın pazartesi günü işine döneceğini söyledi. Anthony ile genç kadın arabaya bindiklerinde Ian onlara kaldırımdan el salladı.

Geri yürürken Ian evde olmak istediğini düşündü, beğendiği bir evde, sevdiği kadın ve çocuklarla birlikte. Günlük, sıradan şeylere vermek istiyordu kendini. Belki de artık elinin altındaydı bu şeyler. Bunları elde edince başka şeyler düşünebilirdi ve yararlı olabilirdi.

Anahtarı kilide soktu, binaya girdi, merdivenleri koşarak çıktı. Zile üst üste bastı. Hava soğuktu ama o terliyordu. Bir daha çaldı zili. Cebinde anahtarlarını aradı. Sonunda kapıyı açıp koridorda ilerledi. Oda karanlıktı. Işığı yaktı. Marina yatağın üzerine uzanmıştı. Doğrulup oturdu.

ÇEVİREN: İLKNUR ÖZDEMİR

TRUMAN CAPOTE | Benim Anlatışım

BİLİYORUM, çok kötü şeyler söylüyorlar benim için; ister benden yana çıkm, ister onlardan, orası kendi bileceğiniz iş. Ben sadece Eunice ile Olivia-Ann'a karşı söyleyeceklerimi yazıyorum; iki sağlam gözü olan herkes kimin akıllı, kimin deli olduğunu kolayca görür sanırım. Benim istediğim ABD halkının olan biteni bilmesi, o kadar.

Olan biten: Pazar günü, 12 Ağustos, bu yıl, Eunice babasının İç Savaş'tan kalma kılıcıyla beni öldürmeye kalktı, Olivia-Ann da otuz santimlik bir domuz bıçağıyla önüne gelen her şeyi kesti, doğradı. Buna gelene kadar daha neler neler var.

Talihsizliğim altı ay önce Marge'la evlendiğim zaman başladı. Yaptığım ilk yanlış hareket de budur zaten. Mobile'de, dört günlük bir arkadaşlıktan sonra evlenmiştik. İkimiz de on altı yaşındaydık; Marge, amcamın kızı Georgia'ya konuk gelmişti. Şimdi düşünüyorum da, öyle bir kızı nasıl beğenmişim, sevmişim, aklım almıyor. Güzel değil, vücut yok, üstelik de kafasız mı kafasız. Ama Marge sarışındır, doğuştan sarışın, herhalde buna, sarışınlığına kapılmış olacağım. Evet, evlenmemizin üstünden üç ay geçti geçmedi, bir de baktım, Marge üfrölüverdi; gebe; yaptığım ikinci yanlış hareket. Sonra bağırıp çağırmaya, eve, annemin yanına gideceğim diye direktmeye başladı - ama annesi yoktu, yalnız bu iki halası vardı, Eunice ile Olivia-Ann. Sonunda beni *Cash and Carry*'deki güzelim işimden çıkarıp buraya, Admiral's Mill'e, bu kötü, pis yere getirdi.

L-N istasyonunda trenden indiğimiz gün bardaktan boşanırcası-na yağmur yağıyordu; bizi karşılamaya çıkan oldu mu sanıyorsunuz? Üstelik kırk bir sent verip bir de telgraf çekmiştim. Düşünün: Karım gebe, yağmur altında tam on kilometre yol yürümek zorundayız.

Marge'in canı çıktı, çünkü sırtım ağrıdığı için ben pek az şey taşıyabiliyordum. Bu evi ilk gördüğüm zaman çok beğenmiştim doğrusu; saklayacak değilim. Kocaman, san bir ev, önünde sıra sıra sütunlar, bahçeyi çevreleyen, kırmızı beyazlı japongülleri, bütün bunlar göz alıcı şeylerdi.

Eunice ile Olivia-Ann geldiğimizi görmüş, bizi karşılamak için hole çıkmışlardı. Ah, bir kerecik olsun görebilseydiniz onları. İnanın şakkadak düşüp öldürdünüz! Eunice şöyle koskocaman, yaşlı, şişman bir şey, yalnız poposu yüz kilo gelir. Hava yağmurlu da olsa, açık da olsa, evin içinde hep eski moda bir gecelik dolaşır, adımı kimono takmış onun, ama pis bir fanile gecelikten başka bir şey değil. Sonra tütün çiğner, öte yandan kibarlığa da pek düşkün olduğu için ağzındaki tütünleri kimseye göstermeden tükürmeye çalışır. İkide bir okumuşluğundan, bilgeliğinden söz açar, beni küçük düşürmek, üzmeğe isteğiyle yapar bunu, ama ben hiç aldırmam, çünkü onun her sözcüğü teker teker hecelemeden çocuk dergilerini bile okuyamadığımı pek iyi bilirim. Yalnız şunu da söylemeli: Çıkarma toplama yapmakta, para saymakta kimse yaşnamaz Eunice'le; Washington'un D.C. bölgesindeki işyerlerinde çalışmış bir insanın başka türlü olması da beklenemez zaten. Çok parası yoktur demek istemiyorum bu sözle! Kendisi yok der, ama var, biliyorum, iyice biliyorum, çünkü bir gün yan verandadaki çiçek saksılarının birinde bin dolara yakın para buldum, oraya saklamış. Bir sentine bile dokunmadım, ama Eunice yüz dolar çalmış olduğumu söylüyor; yalan, hem de kuyruklu yalan. Admiral's Mill'de herkes Eunice'in ağzından çıkan sözleri tepeden gelen birer emir gibi karşılar, çünkü herkes ona borçludur; Eunice tutup Charlie Carson'un (gözleri kör, doksanlık, yatalak bir adam, 1896'dan beri yerinden kıpırdamıyor) kendisini sırtüstü yere yıkıp bilmem ne halt ettiğini söylese, bütün kasabalılar İncil'e el basıp Eunice'in doğru söylediğine yemin ederler.

Olivia-Ann daha da kötü; bu bir gerçek! Yalnız, Eunice kadar sinirli değil; anadan doğma aptal çünkü, tavan arama kapatılıp üstüne kilit vurulacak yarım akıllılardan. Soluk renkli, sıska mı sıska, üstelik bıyıklı bir kadın. Çoğu zaman bir kenara oturup elindeki otuz santimlik domuz bıçağıyla sopa yontar, ya da birine bir hınzırlık eder, Mrs. Harry Steller Smith'e yaptığı gibi. Bunu kimseye söylemeyece-

ğime söz vermiştim, ama insanın hayatı tehlikeye girince sözün filan bir değeri kalmıyor.

Mrs. Harry Steller Smith, Eunice'in kanaryasıydı; adı, kocakarı ilaçları satan Pensacola'lı bir kadından geliyordu; Eunice her hastalığı geçiren bir ilaç alırdı ondan. Bir gün oturma odasında bir gürültü duydum, kapıyı açıp baktım, ne göreyim istersiniz. Olivia-Ann eline koca bir tavan süpürgesi almış, Mrs. Harry Steller Smith'i pencereden dışarı kışkırtıyor, kafesin kapısı ise ardına kadar açık. O anda içeri girmemiş olsaydım, bu işi onun yaptığını kimse bilmeyecekti. Eunice'e söyleyeceğimden korkarak iyice açıldı bana, zavallı bir hayvanı böyle kafese tıkmak hoş bir şey değilmiş, üstelik Mrs. Harry Steller Smith'in ötüşü de sinirine dokunuyormuş. Sonunda ben onun haline acıdım, o da bana iki dolar verdi; ikimiz bir olup Eunice'e söyleyecek bir yalan uydurduk. Parayı kabul etmezdim ama, baktım, almazsam içi rahat etmeyecek, üzülecek, eh, ne yapayım, ister istemez aldım.

Bu eve geldiğim gün Eunice'in söylediği ilk sözcükler şunlar olmuştu: "Demek bununla evlenmek için kaçtın bizden, ha, Marge?"

Marge şöyle dedi: "Çok yakışıklı, hem de güzel, değil mi, Eunice Hala?"

Eunice beni tepeden tırnağa bir süzdü: "Söyle, arkasını dönsün."

Ben arkam dönük dururken, Eunice, "Yazık," dedi, "süprüntünün en kötüsünü seçmişsin. Buna erkek bile denmez."

Hayatımda kimse beni bu kadar aşağılamamıştı! Doğrusu pek sağlam yapılı, etli canlı bir insan sayılmazdım, ama daha iyice büyümüş, gelişmiş değildim ki.

"Neden denmesin! Elbette erkek," dedi Marge.

Olivia-Ann'ın ağzı bir karış açıktı, neredeyse sinek kaçacaktı içine; birden canlanıp atıldı: "Ablamın söylediğini duydun. Erkek bile denmez buna. Şu süprüntüye bak, erkeğim diye dolaşıyor! Ne erkeği! Dişi bu, dişi!"

Marge şöyle dedi: "Unutuyorsunuz, Olivia-Ann Hala, bu benim kocam, doğacak çocuğumun babası."

Eunice çirkin bir ses çıkardı, sonra, "İyi," dedi, "iyi ya, ben senin yerinde olsam, böyle bir kocayla hiç de övünmezdim."

Ne hoş bir karşılama, değil mi? Hem de *Cash and Carry'deki* gü-

zelim işimi bırakmış gelmişim!

Ama o akşam olanların yanında bunun sözü bile edilmez. Bluebell sofrayı topladıktan sonra, Marge sesini elinden geldiğince tatlılaştırarak, otomobili alıp Phoenix City'ye sinemaya gidip gidemeyeceğimizi sordu.

"Sen aklını kaçırmış olmalısın," dedi Eunice; sanki sırtındaki kimonoyu istemiştik.

"Sen aklım kaçırmış olmalısın," dedi Olivia-Ann.

"Saat altı," dedi Eunice, "hem sen benim bu erkek bozmasına, bu süprüntüye, yepyeni gibi elden düşürdüğüm 34 model Chevrolet'mi kullanıracakımı sanıyorsan, iyice aklını kaçırmış olmalısın."

Bu gibi sözler Marge'ı hemen ağlatır.

"Üzülme, şekerim," dedim, "aldırma, ben zamanında ne Cadillac'lar kullandım."

"Hıh," dedi Eunice.

"Elbette," dedim.

"Değil otomobil kullanmak," dedi Eunice, "bir sabanın ucundan tuttuysa bu süprüntü, ben oturup tam bir düzine, neft yağında kızartılmış fare yerim."

"Kocam için böyle sözler söylemenize göz yumamam," dedi Marge. "Çok ayıp ediyorsunuz! Biliyorum, bütün bunlar yabancı bir yerde, yabancı bir adamla evlendim diye."

"Sana uygun zaten, tam sana göre," dedi Eunice.

"Böyle şeyler söyleyerek aklımızı çeceğini sanma, ikişer tane gözümüz var bizim," dedi Olivia-Ann; sesi tıpkı çiftleşmeye hazırlanan eşeklerin anırtısına benziyordu.

"Biz öyle kolay kolay kandırılacaklardan değiliz," dedi Eunice.

"Ben sadece şunu anlamanızı istiyorum," dedi Marge, "bu adamla, ölünceye kadar ayrılmamak üzere evlendim, tam üç buçuk ay önce. Kime isterseniz sorun. Sonra, Eunice Hala, karşınızdaki özgür bir insan, bir beyaz, üstelik daha on altı yaşında. Sonra George Far Sylvester babası için bu gibi sözler söylenmesinden hiç de hoşlanmaz sanırım."

George Far Sylvester doğacak çocuğumuzun adıydı. Yaman bir ad, değil mi? Ama şu anda hiçbirine ilgi duymuyorum, hiçbirini yok gözümde.

"Bir kızın başka bir kızdan çocuğu olur mu?" dedi Olivia-Ann; açıkça hakaret ediyordu bana, erkeklik gururumla oynuyordu. "Her gün yeni yeni şeyler görüyor insan hayatta."

"Ah, sus artık," dedi Eunice. "Sinemadan da Phoenix City'ye gitmekten de umudunuzu kesin, boşuna çene yormayalım." Marge hıçkırdı: "Oh-h-h, ama Judy Garland oynuyor." "Üzülme şekerim," dedim, "aldırma, ben o filmi on yıl önce gördüm, Mobile'de."

"Yalanın daniskası denir buna," diye bağırdı Olivia-Ann. "Ah, sen ne ahlaksızsın, sen. Judy film çevirmeye başlayalı on yıl olmadı daha." Olivia-Ann elli iki yıllık hayatı boyunca (kendisi kaç yaşında olduğunu kimseye söylemez, ben Montgomery'deki nüfus memurluğundan mektupla edindim bu bilgiyi), bir tek film görmüş değildir, ama tam sekiz sinema dergisine abone. Postanede çalışan Mrs. Delancey'nin dediğine göre, *Sears and Roebuck* firmasından postayla yaptığı alışveriş bir yana bırakılırsa, Olivia-Ann'a sinema dergilerinden başka hiçbir şey gelmezmiş. Gary Cooper'ın hayranıdır; hayranlık ama ne hayranlık, hastalık gibi; yalnız bu artistin fotoğraflarıyla dolu bir sandığı, iki de bavulu var odasında.

Masadan kalktık; Eunice yuvarlana yuvarlana pencereye gidip bahçedeki tespihağacına baktı: "Kuşlar tünemeye başlamış - yatma zamanımız geldi demektir. Sen odana çık, Marge, bu centilmenin yatağı arka verandada."

Eunice'in ne demek istediğini anlayabilmem için tam bir dakika düşünmem gerekti.

Sonra şöyle sordum: "Yani beni karımla bir odada yatılmayacak mısınız şimdi?"

Bunun üzerine ikisi birden haykırmaya başladılar.

Derken Marge'ın sinirleri bozuldu, bastı çılgılığı: "Susun, susun, susun! Daha fazlasına dayanmam artık. Haydi, benim küçük sevgilim - haydi, git, nerede derlerse orada yat. Yarın bir şeyler düşünürüz..."

"Anlaşılan," dedi Eunice, "hiç akıl kalmamış bu kızcağızda, iyice oynatmış."

"Zavallı yavrucak," dedi Olivia-Ann; kolunu Marge'ın beline doladı, sonra kızı kapıya doğru götürdü; "zavallı yavrucak, böylesine

genç, böylesine günahsız. Haydi, gidelim de, başını göğsüme dayayıp doya doya bir ağla."

Mayıs, haziran, temmuz aylarını, ağustosun da aşağı yukarı ilk yarısını, arka verandada, açıkta geçirdim, ne bir cibinlik, ne bir şey. Marge dersiniz - bir kerecik bile ağzını açıp da beni odasına istediğini söylemedi! Alabama'nın bu yanları bataklık; bir sokuştaki mandayı öldürecek sivrisinekler var; ya böcekler, kanatlı hamam böcekleri; ya koca koca tarla fareleri, hani içlerinden birini tutup bir marşandizin önüne bağlasanız, çektiği gibi götürür; buradan ta Timbuctoo'ya kadar. Ah, o küçük, doğmamış George olmasaydı arada, ben çoktan kaçmış gitmişim bu evden. İlk geceden bugüne dek şöyle beş saniye yalnız kalamadım Marge'la. Birinden biri hemen koşar yanımıza; geçen hafta az kaldı saçlarını başlarını yolacaklardı; Marge odasına kapanıp kapıyı kilitlemiş, beni de ortalarda görememişler, çılgın gibi saldırdılar sağa sola. Oysa ben aşağıda pamuk balyalarını hazırlayan zencileri seyrediyordum, ama inadına sesimi çıkarmadım, Eunice kilitli odada Marge'la ikimizin bir işler becerdiğimizi sanıp sinirinden çatlasın patlasın diye. O günden sonra gözcüler kadrosuna Blue-bell'i de kattılar.

Üstelik bu üç buçuk ayı beş parasız geçildim; şu anda sigara alacak param bile yok cebimde.

Eunice işe girmemi istediği için her gün başımın etini yedi, söylendi durdu, bir gün olsun bırakmadı arkamı. "Bu süprüntü neden gidip kendisine şöyle doğru dürüst bir iş bulmuyor?" Siz de dikkat etmişsinizdir herhalde, bana hiç doğrudan doğruya söz söylemez, yüksek huzurlarında yalnız bile olsam, o gene yanımda üçüncü bir insan varmış da onunla konuşuyormuş gibi davranır. "Erkeğin kıyısından geçmişse, gidip karısının ekmeğini kazanmaya baksın, sırtını bana dayayıp yan gelmeye utanmıyor, bir de onu besliyorum." Sırası gelmişken şunu da söyleyeyim bari: Tam üç ay on üç gündür haşlama patatesle, yemek artıklarıyla yaşıyorum; iki kere Dr. A. N. Car-ter'a gittim. İskorpit hastalığına yakalanmış olup olmadığımı, o da kestiremedi bir türlü.

Çalışmama gelince, sorarım size, benim gibi yetenekli bir adam, *Cash and Carry*'de çalışmış, başarı göstermiş bir adam, Admiral's

!

Mili gibi bir yerde ne iş tutabilir? Tek, bir tek dükkân var burada, onun da sahibi Mr. Tubberville adında, tembel mi tembel, malını satmaya bile üşenen bir herif. Morning Star Baptist Kilisesi'nin papazlığı da boş değil aksi gibi, iğrenç, moruk bir papazları var, adı Shell; geçenlerde Eunice ona uğrayıp benim ne zaman öleceğimi sordu. Kulaklarımla duydum verdiği cevabı, ömrümün çoğunu yaşamışım, öyle dedi.

Ama beni en fazla üzen şey, Eunice'in Marge'ı kandırması. Kızı bayağı düşman etti bana, hem de sözcüklerle anlatılamayacak bir düşmanlık. Öyle ki yanına gittiğim zaman beni itelemeye filan başladı, ama şöyle bir-iki tokat yiyince, aklı başına geldi. Karım bana saygısızlık, terbiyesizlik edecek de, ben hiç sesimi çıkarmayıp öylece duracağım, olacak şey mi!

Düşmanlar dört bir yanı çevirmiş: Bluebell, Olivia-Ann, Eunice, Marge, sonra bütün Admiral's Mill halkı (342 kişi). Dost: hiç yok. İşte dün, 19 Ağustos, Pazar günü, beni öldürmeye kalktıklarında durum böyleydi.

Her yanı boğucu bir sessizlik sarmıştı, hava son derece sıcaktı. Kavga tam saat ikide başladı. Bunu iyice biliyorum, çünkü Eunice'in bir guguklu saati var, her ötüşünde aklımı başımdan alıyor. Oturma odasındaki piyanoda bir şarkı bestelemekteydim, kimseye bir zararım dokunmuyordu; bu piyanoyu Olivia-Ann için satın almış Eunice, bir de öğretmen tutmuşlar, her hafta ta Georgia'dan, Columbus'dan gelirmiş adam. Benimle arkadaşlık etmenin kendisi için tehlikeli olacağını hissettiği güne kadar, postanedeki Mrs. Delancey ile pek iyiydi aramız; onun anlattığına göre, bu Georgia'lı piyano öğretmeni, derse geldiği günlerden birinde, sanki arkasından Adolf Hitler kovalıyormuş gibi, bir fırlamış bu evden dışarı, atlamış Ford'una, kaçmış gitmiş, gidiş o gidiş, bir daha hiç görünmemiş Admiral's Mill'de. Dedğim gibi, oturma odasında, kimseye bir zarar vermeden, kendi kendime serinlemeye çalışıyordum; birden Olivia-Ann daldı içeri; saçlarına bigudiler sarmıştı; bağırmağa başladı: "Kes şu gürültüyü! Bir dakika rahat bırakmaz mısın sen insanı? Hem kalk benim piyanomun başından. Senin piyanon değil ya, benim piyanom, şu anda kalkmazsan, eylül ayının ilk pazartesi günü kendini yargıcın karşısında bulursun."

Ne olacak, kıskanıyor işte, anadan doğma müzisyenim diye, bire-birinden güzel şarkılar uyduruyorum diye, kıskanıyor beni, çekemiyor.

"Bak, ne hale sokmuşsun fildişi tuşlarımı, Mr. Sylvester," diyerek piyanoya doğru atıldı, "hepsi gevşemiş, yerlerinden oynamış, güm güm vuruyorsun sersem gibi, beğendin mi yaptığımı şimdi!"

Ben bu eve geldiğim zaman piyano çoktan kılığını bulmuştu, o da bunu pek iyi bilirdi ya, neyse.

Şöyle dedim: "Bakıyorum da sizden hiçbir şey gizlenmiyor, Miss Olivia-Ann, ama hani benim de, kendime göre, bildiğim bazı şeyler var da, tuhaf değil mi, bana onları hatırlatıyorsunuz. Belki de o benim bildiğim şeyleri başkaları pek merak ediyorlardır, öğrenmek isterler. Ne oldu acaba Mrs. Harry Steller Smith, nereye gitti dersiniz?"

Mrs. Harry Steller Smith'i hatırladınız mı?

Bir an durdu, boş kafese baktı. "Bana söz vermiştiniz," dedi; sonra birden mosmor oldu yüzü.

"Belki vermişimdir, belki de vermemişimdir," dedim, "Eunice'i öyle aldatmakla çok kötü bir iş yapmıştınız, aramızda sıkı bir dostluk var diye sustum ben şimdiye kadar, dostluğumuz sona ererse, belki de bundan sonra susmam."

Evet, efendim, gürültüsüz patırtısız, güzel güzel çıkıp gitti. Ben de piyano çalmayı bırakıp odanın ortasındaki kanepeye uzandım; korkunç bir şeydir o kanep; Eunice onun takımını 1912'de, Atlanta'da, tam iki bin dolara almış, hem de peşin para - kendisi öyle der. Yarı kara, yarı zeytin yeşili pelüşle kaplıdır bu takım; ıslak tavuk tüyü kokar. Odanın köşelerinden birinde kocaman bir masa durur; üstünde de Miss E ile O-A'nın sevgili anneleri ile sevgili babalarını gösteren iki fotoğraf vardır. Baba yakışıklı bir adam doğrusu, ama, aramızda kalsın, bana ailesine zenci kanı karışmış gibi geliyor. İç Sa-vaş'ta yüzbaşıymış, bunu hiçbir zaman unutmayacağım, çünkü kaputunun yanında sallanan kılıç hayatımda önemli bir rol oynadı. Anne tıpkı Olivia-Ann gibi yarım akıllı bir kadın, fotoğrafından öyle anlaşılıyor, ama kızından çok daha hoş.

Tam uykuya dalacağım sırada Eunice'in sesini duydum; "Nerede? Nerede?" diye haykırıyordu. Sonra birden onu kapının önünde

gördüm, ellerini koca kalçalarına dayamış, gözlerini bana dikmişti; yardımcıları arkasına toplanmışlardı: Bluebell, Olivia-Ann, bir de Marge.

Birkaç saniye Eunice kocaman, çıplak ayağını hızlı hızlı, kızgın kızgın yere vurdu; üstünde Niagara Çağlayam'nm fotoğrafı olan bir kartpostalla şişman yüzünü yelpazeledi.

"Nereye saklamış parayı?" dedi. "Kendisine güvenmemden, evimin içinde serbestçe dolaşmasına göz yummamdan yararlanıp aşırıldığı yüz dolarımı nereye saklamış?"

"Bu kadarı da çok fazla artık," dedim; ama sıcaktan bunalmıştım, bitkindim, yerimden kıpırdayacak halim yoktu.

"Fazla mı, eksik mi sonra görürüz onu," dedi, konuşurken gözleri yuvalarından fırlayacaktı nerdeyse. "Benim cenaze paramdı o, paramı isterim. Sen bunun ölülerin cebinden para çalacak kadar düşük bir insan olduğunu anlayamamış mıydın?"

"Belki de o çalmamıştır," dedi Marge.

"Sen hiç karışma bu işe, küçüğüm," dedi Olivia-Ann.

"O çaldı paramı, yüzde yüz eminim," dedi Eunice. "Görmüyor musun gözlerini - nasıl kara kara, suçlu suçlu bakıyor!"

Esneyerek şöyle dedim: "Yasaların söylediğine göre, bir insan başka bir inşam haksız yere suçlarsa, kendi suçlu düşer, hem de kodese tıklır bu yüzden."

"Tanrı bilir hırsızlara vereceği cezayı," dedi Eunice.

"Ah, abla," dedi Olivia-Ann, "Tanrıya bırakmayalım onu cezalandırmayı."

Bunun üzerine Eunice benim üstüme doğru yürüdü; kirli, fanile geceliğinin eteği yerde sürünüyordu. Olivia-Ann hemen onun arkasına takılmıştı; Bluebell sanki bir yerine bir şey olmuş gibi keskin bir çığlık attı, hani belki ta Eufala'dan bile duymuşlardır o çığlığı; Marge ellerini kenetlemiş, inliyor, tuhaf sesler çıkarıyordu.

"Oh-h-h," diye hıçkırdı, "ne olur, geri ver şu parayı, küçük sevgilim."

"Et tu Brute?" dedim; William Shakespeare'dendir bu söz.

"Haine bakın şunun," dedi Eunice. "Bütün gün böyle aylak aylak yatıyor, hiç yormak istemiyor kendini."

"Acımacak şey," diye gıgıtladı Olivia-Ann.

"Sanki şu zavallı kızcağız değil de bu doğuracak." Eunice'di konu-
nuşan.

Bluebell yüz paralık aklıyla atıldı: "Yalan mı?"

"Kendi hallerine bakmadan bana söz söylüyorlar," dedim.

"Evimde üç ay yan gelip oturduktan sonra, bu süprüntü bir de ba-
na hakaret mi ediyor?" dedi Eunice.

Kolumdaki sigara külüne bir fiske vurdum, sonra ağır ağır şunları
söyledim: "Dr. A. N. Carter'ın dediğine göre bende iskorpit varmış,
çok tehlikeli bir hastalık, en küçük bir heyecanlanma bile yasak -
yoksa ağzımdan köpükler saçarak dört bir yana saldırır, önüme geleni
ısıtırmışım."

Bunun üzerine Bluebell şöyle dedi: "Neden gitmiyor geldiği
çöplüğe, Mobile'e, Miss Eunice? Canım çıkıyor ona hizmet etmekten,
bıktım artık."

Kömür karası zenci iyice tepemi artırmıştı, bir an gözlerim karar-
dı. Sonra hiç heyecanlanmadan yerimden kalktım, gidip askılıktaki
şemsiyeyi aldım, alır almaz da dönüp Bluebell'in kafasına indiriver-
dim, bir daha, bir daha, şemsiye iki parça oldu.

"Benim ipek şemsiyem, japon şemsiyem," diye haykırdı Olivia-
Ann.

ü

Marge çılgılığı bastı: "Bluebell'i öldürdün, zavallı Bluebell'i öl-
dürdün!"

Eunice, Olivia-Ann'ı kapıya doğru itti: "Aklını kaçırdı, şekerim!
Koş! Koş, Mr. Tubberville'i çağır!"

"Ben hiç sevmem Mr. Tubberville'i," diye kestirip attı Olivia-
Ann. "Gidip kendi domuz bıçağını getireceğim." Tam kapıdan çık-
acağı sırada bir kaleci gibi atılıp sarıldım beline, yere yuvarlandık, ço-
cuk oyuncağı değil bu, ölüm var işin ucunda. Ama sırtım hâlâ ağrıyor.

"Öldürecek onu!" diye bir haykırdı Eunice, bütün ev zangır zan-
gır sarsıldı. "Hepimizi öldürecek! Ben söyledim sana bunu, Marge.
Çabuk, kızım, çabuk babamın kılıcını getir!"

İşte böyle, Marge koşup kılıcı getirdi, Eunice'e verdi. Bir de ka-
dınların kocalarına bağlılığından söz açarlar! Bu yetmezmiş gibi,
Olivia-Ann karnıma bir diz atmaz mı, gözlerimde şimşekler çaktı,
kollarım gevşedi. Az sonra Olivia-Ann'ın bahçede bağıra bağıra ila-
hiler söylediğini duyduk.

*Gözlerim görkemli gelişini
gördü Tanrı'nın; Gazap
üzümlerinin yığıldığı
bağbozumunu çiğneyerek...*

Bu sırada Eunice babasının kılıcını savura savura odanın içinde
dört dönüyordu; ben nasıl olmuşsa olmuş piyanonun tepesine tırman-
mıştım. Derken Eunice bana doğru gelip piyanonun iskemlesine çıktı,
o titrek, her yanı ayrı oynayan iskemle onun gibi bir canavarı nasıl
çekti, bir türlü akıl erdiremedim.

"İn oradan aşağı, pis korkak, ikiye bölüvereceğim şimdi," diyerek
kılıcı savurdu; bu söylediklerimi her zaman kanıtlayabilirim, tam bir
santim derinliğinde yaram var, kılıç yarası.

O arada Bluebell kendine gelmiş, usulca kapıdan çıkarak ön bah-
çeye, Olivia-Ann'ın yanına koşmuştu; ilahileri birlikte okumaya baş-
ladılar. Anlaşılan, beni öldürmek için ayin yapıyorlardı, hani Marge
düşüp bayılmasaydı, öldüreceklerdi de.

Marge'm bana yaptığı tek iyilik de bu oldu zaten.

Sonrasını pek iyi hatırlayamıyorum; bir ara kapıda Olivia-Ann'ı
gördüm, elinde otuz santimlik domuz bıçağı vardı, arkasında bir yığın
insan, komşular duruyordu. Birden yerde yatan Marge'ı gördüler;
herkes onun başına toplandı; derken kızı kaldırıp dışarı çıkardılar,
odasına, yatağına götürdüler galiba. Her neyse, onlar dışarı çıkar çık-
maz kapıyı kapatıp arkasına eşyaları yığdım.

Bütün pelüş koltukları, kocaman maun masayı -yalnız o bir-iki
ton gelir- askılığı, daha bir sürü şeyi yığdım üst üste. Pencereleeri sür-
meledim, perdeleri kapattım. Bu işleri yaparken koca bir Sweet Love
kutusu geçti elime, beş dolarlık kutulardan; ağzına kadar da dolu,
çeşit çeşit şeker; şu anda, çikolatadan yapıma, içi kremalı bir kiraz
çiğnemekteyim. Arada bir gelip kapıyı yumrukluyor, haykırıyor, söy-
leniyorlar. Ah, evet, bambaşka bir şarkı söylemeye başladılar şimdi.
Bana gelince - zaman zaman piyanonun başına geçip neşeli şarkılar
çalıyorum, kendilerinden korktuğumu sanmasınlar diye.

CHARLES BUKOWSKI | Buluşma

RAMPART durağında otobüsten inip Coronado'ya yürüdüm, sonra yokuşu tırmanıp evimin ön kapısının önünde durdum. Kollanmı ısıtan güneşin altında öylece durdum bir süre. Sonra anahtarı bulup kapıyı açtım ve üst kata çıkmaya başladım.

"Kim o?" diye sordu Madge.

Cevap vermedim. Ağır ağır çıkmayı sürdürdüm. Çok solgun ve güçsüzdüm.

"Kim o? Kim var orada?"

"Telaşlanma benim Madge."

Merdivenin üst basamağında durdum. Yeşil, ipekten yapılmış eski bir elbise giymiş, kanepeye oturmuştu. Elinde bir bardak şarap, buzlu, öyle severdi.

"Canım!" diye üstüme atıldı. Sevinmiş görünüyordu, öptü beni.

"•Oh Harry gerçekten sen misin?"

"Belki. Dayanabilirsem. Yatak odasında kimse var mı?"

"Saçmalama! İçki ister misin?"

"İçemezsin dediler. Haşlanmış tavuk, rafadan yumurta yemem gerek. Liste verdiler."

"Orospu çocukları. Otur. Banyo yapmak ister misin? Bir şeyler ye."

"Hayır, dur biraz oturayım."

Koltuğa çöktüm.

"Ne kadar para kaldı?" diye sordum.

"On beş dolar."

"Çabuk harcamışsın."

"Şey-"

BULUŞMA

"Kira durumu nedir?"

"İki hafta. İş bulamadım Harry."

"Biliyorum. Arabayı göremedim. Araba nerde?"

"Kötü haber. Birine ödünç verdim, önünü çarpmışlar. Sen dönmeyi yaptırtmayı düşünmüştüm. Köşedeki tamircide."

"Araba çalışıyor mu?"

"Evet, önünü düzeltsinler istedim."

"Önü çarpık olsun. Radyatöre ve farlara bir şey olmamışsa öyle kullanırsın."

"Allahşkına Harry! Doğru olanı yapmaya çalışıyordum!"

"Şimdi dönerim."

"Harry, nereye gidiyorsun?"

"Arabaya bakacağım."

"Yarın bakarsın. İyi görünmüyorsun Harry. Otur konuşalım."

"Şimdi dönerim. Beni bilirsin. Yarım kalan işlerden hoşlanmam."

"Of Harry!"

Merdivenlerden inmeye başladım. Sonra tekrar yukarı çıktım.

"On beş doları ver."

"Of Harry. Off!"

"İkimizden biri bu gemiyi batmaktan kurtarmalı. Bu sen olmaya çağına göre!"

"Yemin ederim Harry. Her sabah yataktan kalkıp iş aramaya gittim. Hiçbir şey yok."

"On beş doları ver."

Madge çantasını alıp karıştırmaya başladı.

"Bu akşam için bir şişe şarap alacak kadar para bırak bana, bu şişe bitmek üzere. Senin dönüşünü kutlamak istiyorum."

"Biliyorum Madge."

Çantasından bir onluk dört birlik çıkarıp uzattı. Çantayı elinden kapıp ters yüz ettim. İçinde ne varsa yatağa saçıldı. Bozuk paralar, küçük bir şişe porto, bir birlik bir de beşlik. Beşliğe uzandı ama ondan hızlı davrandım. Doğrulup yüzünü tokatladım.

"Orospu çocuğu! Hiç değişmemişsin. Pis herifin birisin hâlâ."

"O yüzden ölmedim ya."

"Bir daha bana vurursan giderim."

"Sana vurmaktan hoşlanmadığımı bilirsin güzelim." "Bana vurmak kolay, gidip bir erkeğe vursana, vuramazsın değil mi?"

"Ne ilgisi var şimdi?"

Beşliği alıp aşağı indim.

Tamirci köşede ydi. Ben içeri girerken Japon bir herif arabaya yeni takılmış ön kafese yaldız boya sürüyordu. Basma dikildim.

"Tanrım, gerçek bir Rembrandt olmuş bu," dedim.

"Araba sizin mi bayım?"

"Evet. Borcum ne?"

"Yetmiş beş dolar."

"Ne?"

"Yetmiş beş dolar. Bir bayan getirdi arabayı buraya."

"Orospunun biri getirdi onu buraya. Bana bak, arabanın kendi yetmiş beş dolar etmezdi, hâlâ etmez. Bu kafesi hurdacıdan beş dolara kaptın."

"Bakın bayım, bayan dedi ki-"

"Kim?"

"Şey, kadın dedi ki-"

"Ben ondan sorumlu değilim. Hastaneden yeni çıktım. Sana ara da sırada ödeyebilirim, ancak henüz bir işim yok ve arabaya ihtiyacım var. Şimdi hemen ihtiyacım var. İş bulursam sana ödeme yapabilirim. Bulamazsam yapamam. Bana güvenmiyorsan araba sende kalsın. Gidip ruhsatını getiririm. Nerde oturduğumu biliyorsun. İster sen ruhsatı getireyim."

"Şimdi ne verebilirsin?"

"Beş dolar."

"Çok az."

"Söyledim ya! Hastaneden yeni çıktım. İş bulunca öderim, ya kabul edersin ya da arabayı sana bırakırım."

"Peki," dedi. "Sana güveniyorum. Beşliği ver."

"Bu beşliği ne kadar zor kazandığımı bir busen."

"Nasıl?"

"Boşver."

O beşliği aldı ben de arabayı. Çalıştı. Yarım depo benzin bile

vardı. Yağını, suyunu dert etmedim. Tekrar araba kullanmak nasıl olacak diyerek biraz turladım. İyi bir duyguydu. Sonra içki satan dükkânın önüne çektim.

"Harry!" dedi pis önlüklü yaşlı adam.

"Oh, Harry!" dedi karısı.

"Nerelerdeydin?" diye sordu pis önlüklü yaşlı adam.

"Arizona. Toprak işleri ile ilgili."

"Gördün mü Sol," dedi kadın, "zeki biri olduğunu söylemiştim sana. Kafası çalışan adam belli olur."

"Tamam," dedim, "iki altılık Miller şişe bira istiyorum, hesaba yazın."

"Bir dakika," dedi yaşlı adam.

"Problem ne? Hesabımı her zaman ödemedim mi? Canımı sık-mayın."

"Senden şikâyetçi değiliz Harry. Senin kadın. 13,75'lik alışveriş yaptı."

"13,75 mi? Lafi bile edilmez. Ben daha önce hesabı yirmi sekiz dolara çıkarıp sonra kapatmadım mı?"

"Evet Harry, ama-"

"Ama ne? Alışverişimi başka yerden mi yapayım? Bu hesabı ta-kayım mı? Allanın cezası iki altılık için değer mi?"

"Peki Harry, tamam," dedi yaşlı adam.

"İyi, poşete koy. Bir paket Pall Mall iki de Dutch Masters."

"Tamam Harry, tamam..."

Sonra tekrar basamakları çıkıyordum. Üst kata vardım.

"Oh Harry, bira almışsın! İçme Harry. Ölmeni istemiyorum yav-rum!"

"Biliyorum Madge, istemezsin. Ama bu doktorlar bir boktan anlamazlar. Şimdi bana bir bira aç. Yorgunum. Çok koşturdum. Allanın cezası hastaneden çıkalı daha iki saat oldu."

Madge bir şişe bira ve bir bardak şarap ile döndü. Topukluları ayağındaydı ve bacak bacak üstüne atınca donu göründü. Sıkı hatundu. Yüzünü hesaba katmazsan.

"Arabayı aldın mı?"

"Evet."

"O ufak tefek Japon iyi bir çocuk değil mi?"

"İyi olmak zorundaydı."

"Ne demek istiyorsun? Arabayı tamir etmemiş mi?"

"Tamam, tamam, iyi çocuk. Buraya getirdin mi onu?"

"Harry, mesele çıkarma. Ben o Japonlarla düzüşmem!"

Ayağa kalktı. Karnı hâlâ düzdü. Kalçaları, bacakları, kıcı tam sevdiğim gibiydi. Ne kancık! Yarım şişe birayı başıma diktim, ona doğru yürüdüm.

"Senin için çıldırdığımı biliyorsun Madge, bebeğim. Senin için katil olurum, biliyorsun değil mi?"

İyice yaklaşmıştım ona. Hafifçe tebessüm etti. Bira şişesini fırlatıp ayağa kalktım, elindeki şarap bardağını aldığım gibi bir dikişte içtim. Haftalardır ilk kez kendimi iyi hissediyordum. Birbirimize yaklaştık. Kırmızı, vahşi dudaklarını yaladı. Sonra iki elimle sertçe ittim onu. Kanepeye yığıldı.

"Seni orospu! Goldbarth'da 13,75'lik bir hesap açtın, değil mi?"

"Bilmiyorum."

Elbisesi kalçalarına çıkmıştı.

"Seni orospu!"

"Bana orospu deme!"

"13,75!"

"Benim bir şeyden haberim yok!"

Üstüne çıktım, yüzünü yakalayıp dudaklarından öpmeye başladım. Göğüslerini, kalçalarını, bacaklarını okşadım. Ağlıyordu.

"Bana... orospu... deme... deme, deme... Seni sevdiğimi biliyorsun Harry!"

Sonra ayağa fırlayıp halının ortasında durdum.

"Seni parçalayacağım yavrum!"

Madge güldü.

Onu kaldırıp doğru yatak odasına taşıdım, yatağa fırlattım.

"Harry, hastaneden daha yeni çıktın!"

"İyi ya! İki haftalık sperm birikimimi sana nakledeceğim demektir."

"Ağzını bozma!"

"Siktir!"

Yatağa sıçradım, elbiselerimi sıyırmıştım.

Elbisesini yukarı kaldırdım, bir yandan onu öpüp okşayarak. Etli kadındı.

Kilotunu çıkardım sonra. Eskiden olduğu gibi, içerdeydim.

Sekiz, on kere, ağır, yumuşak vurdum. Sonra "O pis Japonla düzüştüğümü düşünmüyorsun değil mi?" diye sordu.

"Sen pis olan her şeyi düzersin diye düşünüyorum."

Kendini geriye çekip beni dışarı attı.

"Ağzına sıçayım!" diye bağırđım.

"Seni seviyorum, Harry, seni sevdiğimi biliyorsun; böyle konuştuğun zaman beni üzüyorsun!"

"Tamam, yavrum, pis bir Japonu düzmeyeceğini biliyorum. Şaka ediyordum."

Madge bacaklarını açtı, tekrar içeri girdim.

"Oh! Erkeğim, çok uzun zaman oldu!"

"Emin misin?"

"Ne demek bu? Yine mesele mi çıkarmaya çalışıyorsun!"

"Hayır, hayır! Seni seviyorum güzelim."

Dudaklarından öptüm, alttan çalışmayı sürdürüyordum.

"Harry," dedi.

"Madge," dedim.

Haklıydı.

Çok uzun zaman olmuştu.

İhtiyara 13,75 artı iki altılık artı sigara artı puro borcum vardı.

Los Angeles hastanesine 225 dolar ve o pis Japona da 70 dolar ayrıca ufak tefek gaz, elektrik, su faturaları ve birbirimize kenetlendik ve duvarlar üstümüze kapandı.

Oradaydık.

PAUL BOWLES | Laçen'le Hıdır'ın Öyküsü

İKİ ARKADAŞ, Laçen'le Hıdır, Merkala'daki plajda yürüyorlardı. Kayaların yanında bir kız duruyordu; rüzgâr *djellaba'sım** savuruyordu. Laçen'le Hıdır onu görünce durdular. Öylece kalıp kızı seyrettiler. Laçen, "Tanıyor musun bunu?" dedi. "Hayır. Onu hiç görmedim." Laçen, "Hadi yanına gidelim," dedi. Belki kızın yanında bir adam vardır diye gözleriyle plajı taradılar ama kimseyi göremediler. Laçen, "Bir yosma," dedi. Kızın yanına iyice yaklaştıklarında, çok genç olduğunu gördüler. Laçen güldü. "Kolay iş," dedi. Hıdır, "Yanında ne kadar para var?" diye sordu. Laçen, "Ona para ödeyeceğimi mi sanıyorsun?" diye bağırdı.

Hıdır, Laçen'in kızı dövmek niyetinde olduğunu anladı. ("Bir yosmaya parasını ödemezsen onu dövmek gerekir.") Hıdır bu fikirden hiç hoşlanmadı, çünkü bunu daha önce de birlikte yapmışlardı; sonrasında başları hep derde girmişti. Kızın ablası ya da ailesinden başka biri polise gidip şikâyetle bulunuyor, sonunda herkes hapsi boyluyordu. Hapiste kapalı kalmak Hıdır'ı çok sinirli yapıyordu. Bundan kaçınmaya çalışıyordu; çoğu zaman da başarıyordu bunu. Laçen'le Hıdır arasındaki fark, Laçen'in içki içmekten, Hıdır'ınsa keyif içmekten hoşlanmasıydı. Keyif tiryakileri kafalarının sakın kalmasını isterlerdi; oysa içkiciler böyle değildi. Her şeyi kırıp dökmek isterdi onlar.

Laçen kasıklarını ovuşturdu, yere tükürdü. Hıdır onun, biraz sonra kızla oynayacağı oyunun provasını yaptığını, kızı ne zaman, nerede yere yatacağını planlamakta olduğunu anladı. Endişelenmeye

* Başlıklı üstlük; başlıklı pelerin, (ç.n.)

LAÇEN'LE HİDİR'İN ÖYKÜSÜ

başladı. Kız başını öbür yana çevirdi. *Djellaba'sımm* eteğini eliyle tutup bastırarak rüzgârda savrulmasını engellemeye çalışıyordu. Laçen, "Sen bekle burda," dedi. Kızın yanına gitti; Hıdır, konuşurken kızın dudaklarının oynadığını gördü çünkü kızın peçesi yoktu. Kızın bütün dişleri altındandı. Hıdır altın dişli kadınlardan nefret ederdi, çünkü on dört yaşındayken Zehra adında, kendisine hiç önem vermeyen altın dişli bir yosmaya tutulmuştu. Kendi kendine, "Kız Laçen'in olsun," dedi. Üstelik, mesele çıktığı zaman onların yanında bulunmak istemiyordu. Laçen ıslıkla kendisini çağırıncaya kadar hareketsiz bekledi. Sonra onların bulunduğu yere gitti. Laçen, "Hazır mısın?" diye sordu. Kızı kolundan kavrayıp kayaların yanından yürümeye başladı. Hıdır, Laçen'e, "Geç oldu. Benim gitmem gerek," dedi. Laçen şaşırıyordu ama bir şey söylemedi. Hıdır, Laçen'e bakıp onu uyarmaya çalışarak, "Başka zaman," dedi. Kız, sanki Hıdır'ı utandırarak onun da gelmesini sağlayabilirmiş gibi hınçla güldü.

Hıdır, gitmemeye karar verdiği için memnundu. Mendoub'un incir bahçesinin oradan geçerken kendisine bir köpek havladı. Köpeğe taş attı; taş köpeğe isabet etti.

Ertesi sabah Laçen, Hıdır'ın odasına geldi. Gözleri içtiği şaraptan kan çanağına dönmüştü. Yere oturdu, köşesi düğümlemiş bir mendil çıkardı. Düğümü açtı, kucağına bir altın yüzük düştü. Yüzüğü alarak Hıdır'a uzattı. "Senin için. Ucuza aldım." Hıdır, Laçen'in bu yüzüğü gerçekten almasını istediğini anladı; yüzüğü parmağına taktı, "Allah sana uzun ömürler versin," dedi. Laçen eliyle çenesini kaşıyarak esnedi. Sonra, "Bana baktığını gördüm; yürüyerek taş ocağına geldiğimizde oranın en uygun yer olacağını düşündüm. Ama sonra polisin bizi alıp Bou Haç Haç'a götürdüğü geceyi anımsadım; bana bakışını anımsadım. Dönüp geldim, kızı orada bıraktım. Süprüntü!"

"Demek hapse girmedin, bu yüzden de sarhoş oldun?" dedi Hıdır; sonra güldü.

Laçen, "Bak bu doğru," dedi. "İşte sana yüzüğü bunun için verdim."

Hıdır bu yüzüğün en azından elli dirhem edeceğini biliyordu; çok parasız kalırsa yüzüğü satabilirdi. Bunu yaparsa Laçen'le olan arkadaşlığı da sona ererdi ama başka ne çare var ki!

Bazen Laçen eline bir şişe şarap alıp akşamları onu ziyarete ge-

ERKEKLERİN HİKÂYESİ

İdris keyif çubuğunu tütürürken o da şarabını içerdi; saat on ikide program bitinceye kadar radyo dinlerlerdi. Sonra, çok geç bir saatte Dradeb sokaklarından geçerek Laçen'in bir arkadaşının gece bekçiliği yaptığı garaja giderlerdi. Dolunay olduğu zamanlarda, ortalık sokak lambalarının verdiği aydınlıktan daha parlak bir ışığa bürünürdü. Ay olmayınca sokaklarda da kimsecikler olmazdı; birkaç akşamcı kahvesinde insanlar birbirlerine hırsızların eskiden yaptıklarını, şimdi hırsızların sayısının nasıl da artmış olduğunu anlatırlardı. Bunun nedeni, hiçbir yerde hemen hemen hiç kimsenin iş bulamaması, köylülerin vergilerini verebilmek için ineklerini, koyunlarını satmak, sonra da kente göç etmek zorunda kalmasıydı. Laçen'le Hıdır, yapılacak bir iş çıktığı zaman, arada sırada çalışıyorlardı. Biraz paraları vardı; her zaman karınlarını doyuruyorlardı; sonra Laçen, kendisine bazen bir şişe İspanyol şarabı alacak parayı bile çıkarabiliyordu. Hıdır'ın keyfi daha büyük bir sorun yaratıyordu; çünkü polis keyife karşı çıkardığı yasayı ne zaman uygulamaya kalkacak olsa, keyif bulmak zorlaşıyor, fiyatı yükseliyordu. Sonra polis keyif yerine silahların ve asilerin peşine düştüğü için piyasada keyif bollaşınca, yükselmiş olan fiyat inmiyordu. Hıdır içtiği keyfi azaltmıyordu; ama artık odasında kendi basma içiyordu. Kahvede içmeye kalkarsan, her zaman keyfini evde unutmuş, seninkinden içmek isteyen biri çıkıyordu. Hıdır, Cafe Nacah'taki arkadaşlarına keyif içmeyi bnaştığını söylemişti; kendisine bir çubuk uzatıldığı zaman da hep reddediyordu.

Akşam, erken saatte odasına döndüğünde pencereyi açtı; kentin uyuklu sesleri içeriye doluyordu; yaz olduğu için insanların sesleri sokakları doldurmuştu; Hıdır satın almış olduğu iskemleye oturdu, ayaklarını kaldırıp pencerenin pervazına dayadı. Böyle oturunca keyfini içerken gökyüzünü seyredebiliyordu. Laçen gelirdi, konuşurlardı. Arada sırada birlikte Emsallah'a, orada mezbananın yanında, iki kız kardeşin yarım akıllı anneleriyle birlikte oturduğu *barraca'ya** giderlerdi. Anneyi sarhoş edip içerideki odaya yatırıyorlardı. Sonra da kızları sarhoş eder, hiç para vermeden geceyi onlarla geçirirlerdi. Konyak pahalıydı ama gene de yosmalara ödeyecekleri para kadar pahalıya oturmuyordu onlara.

* Baraka; oluklu sacdan yapılmış gecekodu, (ç.n.)

LAÇEN'LE HİDİR'İN ÖYKÜSÜ

Yaz ortasında, Sidi Kacem gelince, hava birden çok ısındı. İnsanlar evlerinin çatılarına çarşaflardan çadırlar kurarak yemeklerini orada pişirip orada yatmaya başladılar. Geceleyin Hıdır bütün çatıları görebiliyordu; her çatıda rüzgârda şişerek sallanan çarşaflardan oluşmuş bir kubbe vardı; çarşafın arasından tenekenin içinde yanan ateşin kırmızı ışığı görünüyordu. Gündüzleri, beyaz çarşafların oluşturduğu bu denizin üzerinde parlayan ışık Hıdır'ın gözlerini kamaştırıyordu; odasında dolaşırken, pencerenin önünden geçtiğinde artık dışarıya bakmamayı öğrenmişti. Daha pahalı bir odada, ışığı kesecek güneşlik perdeleri olan bir odada oturmayı isterdi. Dışarıda, gökyüzünü dolduran parlak ışıktan korunmanın hiçbir yolu yoktu; Hıdır alacakaranlığı özlemle bekliyordu. Gün batmadan keyif içmek âdeti değildi. Keyif içmeyi gündüzleri hiç sevmiyordu; her şeyden çok da havanın sıcak, ışığın parlak olduğu yaz günlerinde içmeyi hiç sevmiyordu. Yeni gelen her gün bir öncekinden daha sıcak olmaya başlayınca, kendisine birkaç gün yetecek keyif ve yiyecek almaya, hava serinleyinceye kadar odasına kapanmaya karar verdi. O hafta iki gün limanda çalışmıştı, biraz parası vardı. Yiyecekleri masanın üstüne koyup kapıyı kilitledi. Sonra anahtarı kilitten çıkardı, masanın çekmecesine attı. Pazar sepetinin içindeki paketlerin, konserve kutularının arasında gazeteye sarılmış kocaman bir keyif destesi duruyordu. Gazeteyi açtı, bir dal çekip kokladı. Ondaki sonraki iki saat boyunca yere oturdu; yaprakları dallardan kopardı, ekmek tahtasının üstünde kıydı, karıştırdı, harmanladı, sonra gene kıydı; bunu tekrar tekrar yaptı. Bir keresinde, güneş tam üstüne vurunca, sıcağından kurtulmak için yerini değiştirmek zorunda kaldı. Güneş indiğinde kendisine üç-dört gün yetecek kadar keyif hazırlamıştı. Yerden kalktı, kucağında kesesi ve çubuğuyla iskemlesine oturdu, içmeye koyuldu; bu arada radyoda, o saatte hep olduğu gibi Soussi bakkallar için Çlöh müziği çalınıyordu. Kahvelerde insanlar çoğu zaman yerlerinden kalkıp radyoyu kapatıyorlardı bu müzük çaldığı zaman. Oysa hep aynı aksak tempoyu sürdüren *naqous** nedeniyle keyif tiryakileri severlerdi bu müziği.

Müzik uzun süre çaldı; Hıdır, Tiznit'teki pazarı ve kerpiç duva-

* Vurmalı müzik yapmakta kullanılan yuvarlak madeni nesne (çoğu zaman bir fren kasnağı), (ç.n.)

rından dışarıya ağaç gövdeleri taştan camiyi düşündü. Gözlerini yere indirdi. Odanın içinde hâlâ gün ışığı vardı. Gözleri fal taşı gibi açıldı. Döşemenin üzerinde küçük bir kuş sessizce yürüyordu. Hıdır yerinden fırladı. Keyif çubuğu yere düştü ama lülesi kırılmadı. Kuş daha kıpırdamaya vakit bulamadan Hıdır avucunu üstüne kapadı. İki avucuyla birlikte kavradığı zaman bile kuş hiç hareket etmedi. Hıdır kuşa baktı, onun şimdiye dek gördüğü en küçük kuş olduğunu düşündü. Başı griydi, kanatları siyahbeyazdı. Kuş kendisine bakıyordu, hiç de korkmuş gibi görünmüyordu. Hıdır kuşu kucağına koyarak iskemleye oturdu. Ellerini üstünden kaldırdıktan sonra bile kuş öylece, hareketsiz durdu. "Bir yavru kuş bu, uçmayı bilmiyor," diye düşündü Hıdır. Art arda birkaç çubuk dolusu keyif içti. Kuş yerinden hiç kıpırdamadı. Güneş batmıştı, akşam ışığında evler yavaş yavaş mavileşiyordu. Başparmağıyla kuşun başını okşadı. Sonra küçük parmağına takılı olan yüzüğü çıkarıp kuşun başındaki yumuşacık tüylerin üzerinden geçirdi. Kuş buna hiç tepki göstermedi. "Kuşların sultanına altından bir yaka," dedi Hıdır. Biraz daha keyif içip gökyüzünü seyretti. Sonra karnı acıkmaya başladı; kuşun da biraz ekmek kırantısı yemek isteyebileceği geçti aklından. Çubuğunu masanın üstüne bıraktı, yüzüğü kuşun başından çıkarmaya çalıştı. Yüzüğü dışarıya doğru çekti; kuş kanatlarını çırpı, direndi. Hıdır bir an için yüzüğü bıraktı, o anda kuş kucağından dosdoğru gökyüzüne uçuverdi. Hıdır sıçrayıp ayağa kalktı, kuşu seyre koyuldu. Uçup bütününü gözden kaybolunca gülümsedi. "Piç kurusu!" dedi fısıldayarak.

Yemeğini hazırlayıp yedi. Bundan sonra iskemlesine oturup çubuğunu içti, kuşu düşündü. Laçen geldiğinde olanları ona anlattı. "O süre boyunca hep bir şey çalma fırsatını yakalamak için bekliyormuş!" dedi. Laçen biraz içkiliydi, bunlara kızdı. "Demek yüzüğümü çaldı!" diye bağırdı. "Ah," dedi Hıdır. "Senin yüzüğün mü? Onu bana verdiğini sanıyordum."

Laçen ona, "Ben daha delirmedim," dedi. Hâlâ kızgın bir durumda çıkıp gitti; bir haftadan uzun bir süre hiç uğramadı. Laçen'in odaya girdiği sabah Hıdır onun gene yüzükten söz açacağından emindi; bir gün önce bir arkadaşından satın almış olduğu bir çift ayakkabıyı hemen ona doğru uzattı. "Bunlar ayağına oluyor mu bak bakalım?" diye sordu. Laçen iskemleye oturdu, ayakkabıları ayağına geçirdi,

baktı ki tam oluyor. Hıdır ona, "Altılarını değiştirmek gerek ama üstleri yeni gibi," dedi. Laçen de "Üstleri iyi," dedi. Deriyi yokladı; başparmağıyla öbür parmakları arasında sıkıştırıp ezerek baktı. Hıdır, "Al senin olsun," dedi. Laçen buna sevinmişti; o gün yüzükle ilgili hiçbir şey söylemedi. Ayakkabıları odasına getirdiğinde dikkatle inceledi; pençe yaptırmak için gerekecek parayı gözden çıkarmaya karar verdi.

Ertesi gün bir İspanyol ayakkabıcıya gitti; adam ayakkabıları on beş dirheme onarmayı kabul etti. "On," dedi Laçen. Uzun bir pazarlıktan sonra ayakkabıcı fiyatı on üçe indirdi; Laçen de ayakkabıları orada bırakarak bir hafta sonra gelip alacağını söyledi. Aynı gün öğleden sonra Sidi Bouknadel'den geçerken bir kız gördü. İki saat ya da daha uzun bir süre konuştular; duvarın yanında birbirlerine çok yakın durmamaya dikkat ediyor, konuştuklarını kimse anlamasın diye bakışlarını yere indirmiş, öyle duruyorlardı. Kız Meknes'liydi; Laçen bu yüzden onu daha önce görmemişti. Kız o mahallede oturan teyzesini ziyarete gelmişti; kısa bir süre sonra kız kardeşi de Meknes'ten oraya gelecekti. Bu kız Laçen'e, o yıl gördüğü en iyi şey gibi göründü; gene de kızın burnundan ve ağzından emin olamazdı çünkü peçesi her şeyi örtüyordu. Kızı ertesi gün aynı yerde kendisiyle buluşmaya ikna etti. Bu kez Hafa boyunca uzun uzun yürüdüler; Laçen kı-zm bu işe gönlü olduğunu anladı. Ama kız teyzesinin evinin nerede olduğunu Laçen'e bir türlü söylemiyordu.

Laçen kızı odasına ancak iki gün sonra getirebildi. Beklediği gibi çok güzel çıktı. O gece çok mutlu oldu Laçen, ama sabahleyin kız gidince, onun yanından hiç ayrılmak istemediğini anladı. Teyzesinin evinin nasıl bir yer olduğunu, bütün bir gününü nasıl geçireceğini bilmek istiyordu. Böylece Laçen için kötü bir süreç başlamış oldu. Yalnızca onunla birlikteyken, onu yatağa soktuğu zaman, bir yanında kız, bir yanında, yastığının yanı başında, kolayca ulaşabileceği bir yerde de konyak şişesi varken mutlu oluyordu. Her gün, kız gittikten sonra, yeniden ona dönmeden önce kızın buluşabileceği bütün erkekleri aklından geçirerek öylece yatıyordu. Bundan söz ettiği zaman kız güldü, bütün vaktini teyzesi ve artık Meknes'ten gelmiş olan kız kardeşiyle geçirdiğini söyledi. Gene de Laçen bu konuda endişelenmekten kurtaramıyordu kendini.

' Ancak iki hafta geçtikten sonra anımsayabildi gidip ayakkabılarını almayı. Ayakkabıcıya giderken yolda bu sorununu nasıl çözebileceğini düşünüyordu. Hıdır'ın kendisine yardım edebileceği geçti aklından. Kızla Hıdır'ı bir araya getirip baş başa bırakabilirse, Hıdır olanları daha sonra ona anlatırdı. Kız, Hıdır'ın kendisini yatağa atmasına izin verirse, o zaman kesinlikle bir yosmaydı; o zaman ona bir yosma gibi davranmak gerekirdi. Laçen de onu önce iyice bir döver, sonra da banşırdı; çünkü kız bütünüyle bir yana atılamayacak kadar iyiydi. Ama gerçekten kendisine mi ait, yoksa başkalarıyla da yatıp kalkıyor mu, Laçen'in bunu bilmesi gerekti.

Ayakkabıcı ayakkabılarını eline verdiği zaman yepyeni olduklarını görüp sevindi. On üç dirhemi ödeyip ayakkabıları evine götürdü. O gece, kahveye gitmek üzere dışarıya çıkarken giymeye çalıştığında, ayağına olmadıklarını gördü. Çok dar geliyordu ayakkabılar, yeni tabanları dikerken ayakkabıcı kalıbı daraltmıştı. Eski ayakkabılarını giydi, dışarıya çıkıp kapıyı ardından çarparak kapattı. O gece kızla kavga etti. Kızın ağlamasını durdurabilmek için şafak sökünce-ye dek uğraştı. Güneş doğduğunda kız hâlâ uyuyordu; Laçen kollarını başının altında kavuşturmuş tavanı seyrediyor, ayakkabıların kendisine on üç dirheme patladığını, şimdi bütün gününü onları satmaya çalışarak geçireceğini düşünüyordu. Kızı erkenden başından savdı; elinde ayakkabılarla Bou Araqia'ya girdi. Ayakkabılara kimse sekiz dirhemden fazla vermiyordu. Öğleden sonra Joteya'ya gidip bir asmanın gölgesine oturdu, satıcılarla alıcıların gelmesini bekledi. Dağlı bir adam sonunda on dirhem teklif etti, Laçen de ayakkabıları ona sattı. Parayı cebine yerleştirirken, "Boşu boşuna üç dirhem kaybettim," dedi. Kızmıştı, ama ayakkabıcıyı suçlamak yerine, kabahatin Hıdır'da olduğunu düşünüyordu.

O gün öğleden sonra Hıdır'la görüştü; ona, akşam yemeğinden sonra yanında bir arkadaşıyla odasına geleceğini söyledi. Sonra eve dönüp konyak içti. Kız geldiğinde şişeyi bitirmişti; sarhoş olmuştu, kendini hiç olmadığı kadar mutlu hissediyordu. Kız peçesini çıkarmaya başlayınca, "Çıkarma," dedi. "Dışarı çıkıyoruz." Kız hiçbir şey söylemedi. Arka sokaklardan dolaşarak Hıdır'ın odasına vardılar.

Hıdır iskemlesine oturmuş radyo dinliyordu. Bir kızın geleceğini hiç ummamıştı; kızın peçesini çıkardığını görünce kalbi başım ağ-

ntacak kadar hızlı çarpmaya başladı. Kıza iskemlesini verdi ama dönüp bir daha hiç bakmadı; yatağın üstüne oturup yalnızca Laçen'le konuşmaya başladı; Laçen de kıza hiç ilgi göstermiyordu. Biraz sonra yerinden kalktı. "Sigara almak için dışarıya gidiyorum," dedi. "Hemen dönerim." Kapıyı arkasından kapadı; Hıdır hemen koşup kapıyı kilitledi. Kıza gülümsedi, sonra kızın yanına, masaya oturdu, yüzüne baktı. Arada, bir çubuk keyif içiyordu. Laçen'in neden bu kadar geciktiğini merak ediyordu. Sonunda kıza, "Geri dönmeyecek, biliyor musun?" dedi. Kız güldü, omuzlarını silkti. Hıdır yerinden fırladı, kızı elinden tutup yatağa götürdü.

Sabahleyin giyinirken kız ona Otel Sevilla'da kaldığını söyledi. Medina'nın tam ortasında bir Müslüman oteliydi bu. Hıdır kızı oraya götürüp bıraktı. Kız ona, "Bu gece gelecek misin?" diye sordu. Hıdır kaşlarını çatı. Laçen'i düşünüyordu. "Gece yarısından sonra beni bekleme," dedi. Eve dönerken Cafe Nacah'a uğradı. Laçen oradaydı. Gözleri kan çanağı gibiydi; bütün gece uyumamışa benziyordu. Hıdır, onun kendisini beklemekte olduğu duygusuna kapıldı çünkü o kahveye girer girmez Laçen hemen yerinden kalkıp *qahouaji*' nin* parasını ödemişti. Dradeb anacaddesi boyunca bir tek söz etmeden yürüdüler; Merkala plajına kıvrılan yola gediklerinde, gene hiç konuşmadan o tarafa yöneldiler.

Sular çekilmişti. Islak kumların üstünde yürüdüler; ayaklarını küçük dalgalar yalıyordu. Laçen bir sigara içti, suya taşlar attı. Sonunda konuştu: "Nasıldı?"

Hıdır omuz silkti, sesini olabildiğince titreşimsiz tutmaya çalışıyordu. "Bir gece için fena değildi," dedi. Laçen, dikkatsiz davranarak, "İki gece için de," demek üzereydi. Ama sonra Hıdır'ın o geceden söz etmek istemediğini anladı; demek ki Hıdır için çok önemliydi bu. Yüzüne baktığı zaman Hıdır'ın kızı kendine almak istediğini kesinlikle anladı. Kızı çoktan kaybettiğinden emindi artık, ama bunu ta başından niçin düşünemediğini bilemiyordu. Kızı Hıdır'a götürmek isteyişinin gerçek nedenini anımsayamıyordu şimdi.

"Sırf sana iyilik etmek için mi getirdiğimi sanıyorsun onu?" diye bağırdı. "Yok *sidil*** Senin gerçekten dost olup olmadığını anla-

* Kahveci, (ç.n.) ** Efendim, (ç.n.)

ERKEKLERİN HİKÂYELERİ

mak için bıraktım onu seninle. Şimdi görüyorum işte ne biçim arkadaş olduğunu! Akrepsin sen!" Hıdır'ı giysilerinden yakalayıp suratının ortasına yumruğunu indirdi. Hıdır arkaya doğru sarsılarak birkaç adım attı, dövüşmeye hazırlandı. Laçen'in gerçeği anladığını, artık söylenecek hiçbir şeyin kalmadığını, dövüşmekten başka çare olmadığını anlıyordu. İkisi de kanlar içinde, soluk soluğa kaldıklarında, Hıdır yıldırım çakması kadar kısa bir anda Laçen'in yüzünü gördü; başının dönmekte olduğunu, gözlerinin iyi görmediğini anladı. Geri çekildi, başını eğdi, bütün gücüyle Laçen'e doğru koştu; Laçen denmesini kaybetti, kumlara yığıldı. Sonra Hıdır ayakkabısının topuğuy-la onun başına çabucak bir tekme indirdi. Onu orada yatar durumda öylece bırakarak evine döndü.

Kısa süre sonra Laçen yanı başında, kumların üzerinde kırılan dalgaların sesini duydu. "Onu öldürmeliyim," diye düşündü. "Yüzüğümü sattı. Şimdi gidip öldürmeliyim onu." Ama bunu yapmak yerine, giysilerini çıkardı, denize girdi; yıkanmayı bitirince bütün gün kumlara yatıp güneşlendi, uyudu. Akşam olunca gitti, iyice sarhoş oldu.

Saat on birde Hıdır, Otel Sevilla'ya gitti. Kız, ön kapıya yakın bir yerde, hasır koltuğa oturmuş onu bekliyordu. Hıdır'ın yüzündeki yaralara dikkatli dikkatli baktı. Hıdır, peçesinin altından onun gülümsemediğini gördü.

"Dövüştünüz mü?" Hıdır başıyla evet işareti yaptı. "O nasıl?" Hıdır omuzlarını silkti. Bu kızın gülmesine neden oldu. "Hep sarhoştun zaten," dedi. Hıdır onun koluna girdi, birlikte caddeye çıktılar.

ÇEVİREN: YURDANUR SALMAN

JORGE LUIS BORGES | Araya Giren

...kadınların aşkına değip geçerken...

2 Samuel 1:26

BU HİKÂYEYİ ilk olarak Nilsenler'in küçüğü Eduardo'nun 1890'larda Moron havalisinde bir yerlerde uykusunda ölen ağabeyi Cristiân'ın ölüsü başında beklerken anlattığını söylerler (Bence uzak bir olasılık). Gerçekte, hikâyeyi o bir türlü sabaha ermek bilmeyen, hayal meyal gecenin bir saatinde, iki yudum *mate* arasında biri bir başkasından duymuş, sonra da Santiago Dabove'ye anlatmış olmalı; ben de ondan dinledim. Aynı hikâyeyi yıllar sonra, olayın geçtiği Turdera'da bir kere daha duydum. Hikâyenin ikinci ve daha ayrıntılı biçimi, küçük çeşitlemeler ve çelişmeler dışında, Santiago'nun anlattığına çok uyuyordu. Hikâyeyi aktarmamın nedeni şu: Bence hikâye, geçen yüzyılın sonlarında Buenos Aires'in kenar mahallelerinde yaşayan o yumruğuna tükürmüş kabadayılardan kişilik özelliklerini yansıtan kısa, ama trajik bir belge niteliği taşıyor. Olduğu gibi anlatacağımı umut ediyorum, ama daha başlamadan görüyorum ki, gene yazarlığım tutacak, kimi yerlerini vurgulamaktan ya da belli ayrıntılar eklemekten kendimi alamayacağım.

Oturdukları yer olan Turdera'da Nilsenler denirdi onlara. Oranın rahibi bana, kendisinden önceki rahibin bu insanların evinde koyu renk ciltli, kara matbaa harfleriyle dizilmiş, okunmaktan lime lime olmuş bir İncil gördüğünü -çok şaşmış buna- söylemişti. İncil'in arka iç kapak sayfasında elyazısıyla yazılmış ad ve tarihler olduğu da ilişmiş gözüne. Evdeki tek kitapmış bu İncil; Nilsenler'in bir gün her şeyin yitip gittiği gibi yitip gidecek olan gelişigüzel aile tarihçesi... Çoktan yıkılan o eski, dört bir yöne doğru başını almış genişleyen ev,

sıvasız tuğladandı. Kemerli girişten bakıldığında kırmızı taşlarla döşenmiş bir avlu, onun ilerisindeyse ikinci, toprak bir avlu görünürdü. Şurasını belirtmek gerek, pek az kişi evden içeri adımını atabilmişti. Nilsenler pek kimseyle görüşmezlerdi. Hemen hemen hiç eşyası olmayan odalarında ranzalarda yatarlardı. Paralarını atlara, kenarları gümüş işlemeli koşum takımlarına, kısa kabızlı kamalara, bir de kesenin ağzını iyice açtıktan sonra sarhoş kavgaları çıkardıkları cumartesi gecesi eğlencileri için giyinip kuşanmaya harcarlardı. Her ikisinin de uzun boylu olduklarını biliyorum, kızıl saçlıydılar. Büyük olasılıkla adını bile duymadıkları Danimarka ve İrlanda'nın kanı dolaşırdı bu iki Arjantinli kardeşin damarlarında. Mahallelerinde bu "Kızıl-kafalar"dan korkulurdu; kardeşlerden hiç değilse birinin kavgada adam öldürdüğüne kesin gözüyle bakılıyordu. Küçük kardeşin Juan Iberra'yla bayağı sıkı bir dövüş yaptığı söylenir ki, bu da bu işlerden anlayanlara bakılırsa az şey değildir. Hayvan tüccarı, arabacı, at hırsızı, ara sıra da profesyonel kumarbazdı bu iki kardeş. İçki içip kumar oynadıklarında har vurup harman savurmaları dışında cimrilik-leriyle ünlüydüler. Kimlerden olduklarını, nereden geldiklerini bilen yok. Bir yük arabaları, bir de öküz için boyundurukları vardı.

Dış görünüşleri Costa Brava'nın adını kötüye çıkaran öteki kabadayılardan farklıydı. Bu ve bilmediğimiz daha bir sürü başka şey, aralarındaki sıkı bağı anlamamıza yardımcı oluyor. Kardeşlerden biriyle arayı bozmak iki düşmanı birden göze almak demektir.

Nilsenler kadınlarla düşüp kalkmayı severlerdi, ama o zamana kadar, kadın kaçamaklarını karanlık köşelerde ya da kerhanelerde sürdürmüşlerdi. Bu yüzden Cristian, Juliana Burgos'u eve getirdiğinde bu olay uzun süre dillerden düşmedi. Doğruya doğru, böylece bir hizmetçi kazanmış oluyordu, ama parasını ona dünyanın en çirkin taklit mücevherlerini almaya ve eğlencilerde onunla gösteriş yapmaya harcadığı da bir gerçektir. O zamanlar ucuz kiralık evlerde düzenlenen, hiç kimsenin manidar ayak figürleri yapmasına kesinlikle göz yumulmayan ve gene o zamanlar, çiftlerin birbirlerinden en az on-on iki santim uzak durarak dans ettiği kıyırık eğlencilerdi bunlar. Juliana, esmer, gözleri hafifçe çekik bir kızdı; bir bakmanız yeterdi, hemen gülümseyiverirdi. Hoyratlığın ve ilgisizliğin kadınları yıpratmıştı bu yoksul mahalle için hiç de fena sayılmazdı Juliana gibi bir kız.

Önceleri, Eduardo da onlarla birlikte şuraya buraya gitti. Daha sonra bir aralık Kuzey'e, Arrecifes'e bir iş yolculuğu mu ne yaptı, oradan gelirken de yanmda bir kız getirdi. Ama kızı bir-iki gün sonra sepetledi. Suratı asıldı; köşedeki meyhanede yalnız başına içki içmeye başladı, kimselerle konuşmaz oldu. Cristiân'm kadınına yakmıştı abayı. Olup bitenleri belki de ondan önce fark eden mahalleli, ellerini ovuşturup için için sevinerek iki kardeşin birbirlerine düşmesini beklemeye koyuldular.

Bir gece geç saatte köşedeki meyhaneden eve dönen Eduardo, Cristiân'm iri doru atının evin önündeki direğe bağlı olduğunu gördü. İçeride avluda, ağabeyi pazarlık elbiselerini giymiş, onu bekliyordu. Kadın girip çıkıyor, *mate* getirip götürüyordu. Cristiân, Eduardo'ya, "Fariaslar'a gidiyorum, bu gece orada büyük eğlence var. Juliana burada seninle kalacak; istersen onu kullanabilirsin," dedi.

Sesinin tonu yarı buyurgan, yarı dostçaydı. Eduardo ağabeyine gözlerini dikip bir süre hiç kıpırdamadan durdu, ne yapacağını şaşır-mıştı. Cristiân ayağa kalktı, "Allahaismarladık," dedi -yalnızca erkek kardeşine; eşyadan başka bir şey olmayan Juliana'ya değil- atına bindi ve hiç istifini bozmadan yola koyuldu.

O gecedен sonra Juliana'yı paylaştılar. Costa Bravalılara bile "bu kadarı olmaz" dedirten bu garip ortaklığın ayrıntıları neydi, bunu kimse bilemeyecek. Bu düzen haftalarca sürdü, ama daha fazla süremezdi. İki kardeş kendi aralarında, seslenmek için bile olsa kadının adını ağızlarına almıyorlardı. Buna karşın sürekli tartışma nedenleri arıyor ve buluyorlardı. Birkaç parça derinin satışı yüzünden tartıştılar, ama aslında başka bir şey için tartışıyorlardı. Cristiân sesini gitgide yükseltirken Eduardo sustu. Farkında olmadan birbirlerini kolluyorlardı. Kabadayı kısmı arasında, erkek, hiç kimseye -kendine bile- kadının, şehyet ve sahiplenmenin ötesinde bir önemi olduğunu itiraf edemez, oysa iki kardeş âşık olmuşlardı. Bu onları utandırıyor ne de olsa.

Bir gün öğleden sonra Eduardo, Lomas'taki alanda Juan Iberra'ya rastladı. Iberra onu eline geçirdiği dilberden dolayı kutladı. İşte, Eduardo galiba o zaman dersini vermiş onun. Hiç kimsenin -*kendi* yüzüne karşı- Cristiân'la alay etmesine göz yumamazdı.

Kadm her iki erkeğin isteklerini de bir hayvanın yumuşakbaşlı-

ERKEKLERİN HİKÂYELERİ

lığıyla yerine getiriyordu; ama kardeşlerden birini, büyük olasılıkla küçüğünü yeğlediğini de pek gizleyemiyordu. Ne de olsa, kendisini paylaşmayı reddetmemekle birlikte paylaşma önerisini ilk getiren o değildi.

Günün birinde, Juliana'ya birinci avluya iki iskemle çıkarmasını, sonra da bir süre ortalarda görünmemesini söylediler, konuşacak önemli şeyleri vardı. Juliana, erkeklerin konuşmasının uzun süreceğini düşünerek şöyle bir kestirmek üzere uzandı, ama çok geçmeden gelip onu uyandırdılar. Bir çuvala, cam boncuklu tespih ve anasından yadigâr kalan haç da dahil olmak üzere bütün eşyalanını doldurmasını söylediler. Hiçbir açıklamada bulunmadan onu öküz arabasına bindirdiler ve uzun, yorucu, sessiz bir yolculuğa çıktılar. Yağmur yağmıştı; yollar çamurluydu. Moron'a yaklaştıkları sırada şafak söküyordu. Onu oranın kerhanesini işleten kadına sattılar. Önceden anlaşılmışlardı zaten; Cristiân parayı alıp cebine koydu, sonra da kardeşiyle paylaştı.

Turdera'ya geri döndüklerinde, o zamana kadar bu korkunç aşkın ağmda (aynı zamanda yerleşik bir düzendi de bu) tutsak olan Nilsenler, erkekler arasında kendi erkekçe yaşamlarını yeniden sürdürmeye başladılar, cumartesi gecelerinin içki âlemlerine döndüler. Belki de zaman zaman kurtulduklarını sandıkları oluyordu, ama sık sık -her biri kendi başına- anlaşılmaz ya da çok anlaşılır bir biçimde ortadan kayboluyorlardı. Yıl sonuna doğru, küçük kardeş kentte işi çıktığını söyleyerek gitti. Bunun üzerine Cristiân hemen Moron'a yollandı; Eduardo'nun alacalı kısırağının kerhanenin önündeki direğe bağlı olduğunu gördü, İçeriye girdi Cristiân; evet, işte kardeşi buradaydı, sırasını bekliyordu. Cristiân'ın, kardeşine, "Böyle giderse atları çok yaracağız. Onu elimizin altında tutalım daha iyi," dediği söylenir.

Kerhanenin sahibiyle konuştu, kemerinin cebinden bir avuç para çıkarıp verdi ve iki kardeş kızı alıp götürdüler. Juliana, Cristiân'ın atına binmişti. Eduardo onları birlikte görmeye dayanamadığı için atını mahmuzladı.

Yukarıda anlattığım yaşama döndüler yeniden. Buldukları çözüm başarısızlıkla sonuçlanmıştı, birbirlerini aldatıyorlardı çünkü. Neredeyse Kabil'in gölgesi karışacaktı işe ya, Nilsenler'in arasındaki sevgi bağı çok büyüktü -birlikte ne sıkıntıları, ne tehlikeleri göğüs-

ARAYA GİREN

lemislerdi kimbilir!- kızgınlıklarını başkalarından çıkarıyorlardı. Yabancılarından, köpeklerden, aralarına ikilik sokan Juliana'dan.

O yıl mart ayı sona ererken sıcaklar henüz hafiflemiş değildi. Bir pazar günü (pazarları erken yatılır) Eduardo köşedeki meyhaneden dönerken, Cristiân'ın öküzleri boyunduruğa aldığını gördü. Cristiân, "Hadi gel. Pardo'nun oraya birkaç parça deri götürmemiz gerek. Arabaya yükledim derileri, gece serinliğinden yararlanmış oluruz," dedi.

Pardo'nun dükkânı Güney'de, içerilerde bir yerdeydi yanılmıyorsa; önce eski kağıt yolundan gittiler, sonra başka bir yola saptılar. Gece çökmüş, manzara yayılmış, genişlemişti sanki.

Boyları oldukça yüksek bir saz öbeğinin çevresinden dolaştılar; Cristiân daha yeni yaktığı sigarayı yere fırlattı ve sakın bir sesle, "Haydi işe koyulalım kardeşim," dedi. "Birazdan akbabalar doluşur buraya. Bugün öğleden sonra öldürdüm onu. Bütün incik boncuğuy-la şuracığa bırakıverelim. Artık bize zararı dokunamaz."

Ağlamamak için kendilerini zor tutarak kucaklaştılar. Aralarında bir bağ daha vardı artık - acımasızca kurban ettikleri kadın ve onu unutmak için duydukları ortak istek.

ÇEVİREN: FATİH ÖZGÜVEN

1.

Benzin göstergesinin ibresi birdenbire sıfıra doğru gitti ve spor arabanın genç sürücüsü arabanın amma da benzin yediğini söyledi. "İnşallah geçen seferki gibi benzinimiz tükenmez," diye belirtti genç kız (aşağı yukarı yirmi iki yaşındaydı) ve sürücüye bunun daha önce nerelerde başlarına geldiğini anımsattı. Genç adam bundan kaygı duymadığı karşılığını verdi, çünkü onunla birlikte başına gelen her şey onun için bir serüvenin çekiciliğine sahipti. Genç kız bu görüşte değildi: Bir anayolda ne zaman benzinleri tükense, hep kendisi için ve yalnızca da kendisi için bir serüven oluyordu, çünkü genç adam gizleniyor ve genç kadın da dişiliğin verdiği çekiciliği kötü yolda kullanmak zorunda kalıyordu; el sallayarak bir arabayı durduruyor, kendini en yakın benzin istasyonuna götürüyor, soma bir başka arabayı durduruyor ve bir kutu benzinle dönüyordu. Genç adam onu arabalarına alan sürücülerin çok antipatik olmuş olmaları gerektiğini, çünkü görevinden bir angaryaymış gibi söz ettiğini belirtti. Genç kız (beceriksiz bir cilveyle) sürücülerin bazen çok sempatik olduklarını, ama yanında benzin kutusu olduğundan ve hiçbir şey yapmaya girişmeden onlardan ayrılmak zorunda bulunduğu bundan hiç yararlanmadığı karşılığını verdi. "Domuz," dedi genç adam. Kız, eğer bir domuz varsa, bunun kendisi değil, o olduğu yanıtını verdi. Arabasında tek başına olduğunda yollarda Allah bilir kaç kadın durdurmuştu onu! Genç adam arabayı sürerken, kolunu kızın omzuna attı ve onu alnından nazikçe öptü. Kızın kendisini sevdiğini ve kıskandığını biliyordu. Kıskançlık pek hoş bir karakter özelliği değildir, ama aşırıya kaçılmazsa (ve yanında alçakgönüllülük de olursa), bü-

tün sakıncalarına karşın, dokunaklı bir yanı vardır kıskançlığın. En azından böyle düşünüyordu genç adam. Yalnızca yirmi sekiz yaşında olduğu için, kendini yaşlı biri olarak görüyor ve bir erkeğin kadınlar üzerine bilebileceği her şeyi bildiğini düşünüyordu. Yanında oturan genç kızda değer verdiği şey, gerçekte, şimdiye değin kadınlarda en ender olarak bulunduğu şey, yani saflıktı.

Genç adam yolun sağında beş yüz metre ötede bir benzin istasyonu olduğunu gösteren levhayı fark ettiğinde, ibre sıfıra gelmişti bile. Kız gönlünün ne kadar rahatladığını henüz söylememişti ki, genç adam sola sinyal verdi ve arabayı benzin pompalarının bulunduğu toprak sekiye doğru sürdü. Ancak pompaların önünde büyük bir petrol tankeri duruyor ve geniş çaplı bir hortumla pompaları dolduruyor-du. "Beklememiz gerekecek," dedi genç adam ve arabadan indi. "Çok vakit alır mı?" diye bağırdı benzinci çırağına. "Bir-iki dakika," diye karşılık verdi benzinci. "Biliriz biz bu bir-iki dakikaları," dedi genç adam. Dönüp yeniden arabada oturmak istiyordu, ama genç kızın öteki kapıdan inmiş olduğunu fark etti. "Şöyle bir tur atacağım," dedi kız. "Nereye gidiyorsun?" diye sordu genç adam, onu kasten güç duruma düşürmek için. Onu tanıyalı bir yıl olmuştu, ama genç kız önünde hâlâ kızarırdı ve onun bu utangaç halinden pek hoşlanıyordu; öncelikle, bu utangaç halleri onu daha önce tanıdığı kadınlardan ayırdığı için, ikinci olarak da, kızın utangaçlığını bile kendisi için değerli kılan evrensel gelip geçicilik yasasından haberi olduğu için.

2.

Genç kız ona bir ağaç kümesi önünde durmasını rica etmek zorunda kalmaktan (birkaç saat boyunca durmadan araba sürüyordu) nefret ediyordu. Adam, yapmacıklı bir şaşkınlıkla, niçin durması gerektiğini sorduğunda, hep kızıyordu. Utangaçlığının gülünç ve modası geçmiş olduğunu biliyordu genç kız. İşinde birçok kez utangaçlığı yüzünden onunla alay ettiklerini ve onu kasten kırdıklarını gözlemlemişti. Yüzünün kızaracağı düşüncesine kapılır kapılmaz yüzü hemen kızarıveriyordu. Arkadaşlık ettiği kadınların çoğunun başardığı gibi, kendini gövdesinde kaygı tasa duymadan rahat hissetmeyi ar-

zu ediyordu. Hatta kendince, özgür bir kendini inandırma yöntemi bulgulamıştı: Her insanın doğuştan tıpkı büyük bir binadaki yüzlerce odadan kendine ayrılmış olan bir tanesini alması gibi milyonlarca mevcut gövdeden birisini aldığıni yineliyordu kendi kendine. Demek oluyor ki gövde rastlantısal ve kişisel olmayan bir şeydi; ödünç alınan hazır giysi gibi bir şeydi. Bunu kendine bin bir biçimde durmadan yineleyip duruyor, ama böyle hissetmeyi bir türlü başaramıyor-du. Şu ruh ve gövde ikiliği ona yabancıydı. Gövdesiyle o denli çok bir aradaydı ki onu kaygı duymadan hissedemiyordu.

Aynı kaygıyı, bir yıldır tanıdığı ve birlikte mutlu olduğu genç adamın yanında bile duyuyordu; hiç kuşkusuz bu mutluluk, adamın onun ruhunu gövdesinden hiç ayırmamasından ve kendisinin de onunla gövde ve ruh bir bütün olarak yaşamasından ileri geliyordu. Mutluluk ikiliğin olmamasındaydı, ancak mutlulukla kuşku arasında öyle pek çok uzaklık yoktur, ve genç kız kuşkuyla doluydu. Sözgeçlimi, aklına çoğu kez daha çekici kadınların olduğu (bunlar kaygı duymuyorlardı) ve bu tür kadınlardan birini tanıyan ve tanıdığım da gizleyemeyen genç adamın günün birinde bunlardan biri için kendisini terk edeceği geliyordu. (Elbette, genç adam, bu tür kadınlardan yaşadığı yıllar boyunca yeterince tanıdığını belirtiyor ama genç kız onun sandığından daha da genç olduğunu biliyordu.) Onun tümüyle kendisinin olmasını istiyor ve kendisini bütün varlığıyla ona vermek istiyordu, ama ona her şeyi vermeye ne kadar çok çabalarsa, pek derin olmayan, yüzeysel bir aşkın ya da flört etmenin gerektirdiği şeyleri genç adamdan esirgediği duygusuna da o kadar çok kapılıyordu. Kendisini ciddiliği hafiflikle birleştirememekle kınıyordu.

Ama şimdi kaygılanmıyor ve böyle düşünceleri aklına hiç getirmiyordu. Kendini iyi hissediyordu. Tatillerinin ilk günüydü (bütün bir yıl boyunca düşleyip durduğu on beş günlük tatil), gök maviydi (bütün yıl kaygıyla göğün gerçekten mavi olup olmayacağını merak etmişti) ve genç adam onunla birlikteydi. Adamın, "Nereye gidiyorsunuz?" demesi üzerine, yüzü kızardı ve tek bir sözcük söylemeden arabayı terk etti. Anayolun kenarında tam bir yalıtılmışlık içinde bulunan benzin istasyonunun çevresini dolaştı; yüz metre kadar ötede (daha sonraları gidecekleri doğrultuda) bir koru vardı. Bu yöne doğru atıldı ve kendini bir huzur duygusuna bırakmış olarak, bir çalının

ardında gözden kayboldu. (Sevilen kişinin varlığının verdiği sevinci bile, bütünlüğü içinde, duymak için yalnız olmak gerekir.)

Derken korudan çıktı ve yeniden yolda yürümeye başladı; bulunduğu yerden benzin istasyonu görünüyordu; koca petrol tankeri gitmişti bile. Spor araba benzin pompasının kırmızı şeridine doğru ilerledi. Genç kız yol boyunca yürüyor ve zaman zaman da arabanın gelip gelmediğini görmek için arkasına bakıyordu. Sonunda arabayı fark etti; durdu ve meçhul bir arabaya el sallayan bir otostopçu gibi elini salladı. Spor araba fren yaptı ve tam kızın yanında durdu. Genç adam cama doğru eğildi, camı aşağı indirdi, gülümsedi ve "Nereye gidiyorsunuz, küçükhanım?" diye sordu. "Siz Bystrica'ya mı gidiyorsunuz?" diye sordu kız da cilveli bir gülümsemeyle. "Lütfen binin," dedi adam, kapıyı açarak. Genç kız bindi ve araba yola koyuldu.

3.

Genç adam kızın keyifli olduğunu görmekten her zaman hoşnuttuk duyuyordu; bu pek sık olmuyordu; kızın oldukça ağır işi (hoş olmayan bir ortam ve ücret almadan yaptığı, saatler süren fazla mesailer) ve üstelik evde hasta bir annesi vardı. Çoğu kez yorulduğu için, sinirleri sağlam değildi, güven duygusu eksikti ve kendini kolaylıkla korkuya ve iç sıkıntısına kaptırıyordu. Bu nedenle genç adam onun her neşe belirtisini bir ağabeyin sevecen ilgisiyle karşılıyordu. Ona gülümsedi ve "Bugün talihliyim. Beş yıldır araba kullanıyorum, ama böylesine güzel bir otostopçuyu hiç arabaya almadım," dedi.

Genç kız arkadaşından gelen en küçük iltifatı minnet duygusuyla karşılıyordu; bu duygunun sıcaklığını biraz olsun muhafaza etmek için, "Yalan söylemeyi iyi biliyorsunuz," dedi.

"Yalancıya benziyor muyum ben?"

"Kadınlara yalan söylemekten hoşlanır görünüyorsunuz," dedi ve farkında olmadan sözlerine eski kaygısından bir şeyler karıştı, çünkü arkadaşının kadınlara yalan söylemekten hoşlandığına gerçekten inanıyordu.

Kızın kıskançlık nöbetleri çoğu kez canını sıkıyordu, ama bu kez sözlerini kolayca duymazdan geldi, çünkü bu söz ona değil meçhul

bir sürücüye yönelmişti. Beylik bir soru sormakla yetindi:

"Canınızı mı sıkıyor bu?"

"Kız arkadaşınız olsaydım canımı sıkardı," dedi. Sözleri genç adam için incelikli ve öğretici bir mesaj içeriyordu; ancak sözünün sonu yalnızca meçhul sürücüye yönelmişti: "Canımı sıkıyor, çünkü sizi tanımıyorum."

"Bir kadın yabancı biri hakkında bir şeyi, kendi erkek arkadaşı hakkındaki bir şeyden her zaman daha kolayca bağışlar." Bu da genç adamın kıza verdiği incelikli ve öğretici mesajı. "Birbirimize yabancı olduğumuza göre iyi anlaşabileceğiz demektir."

Genç kız bu sözdeki örtülü didaktik nüansı anlamamış gibi yaptı ve sözünü yalnızca meçhul sürücüye yönelmeye karar verdi.

"Birbirimizden birkaç dakika sonra ayrılacağımıza göre, neye yarar bu?"

"Neye yaramayacakmış?" diye sordu genç adam.

"Bystrica'da ineceğimi pekâlâ biliyorsunuz."

"Peki ya sizinle birlikte inersen?"

Bu söz üzerine genç kız gözlerini genç adama doğru kaldırdı ve onun en yürek parçalayıcı kıskançlık saatlerinde kafasında canlandırdığı gibi olduğunu fark etti. Adamın kendisine (meçhul otostopçuya) karşı takındığı ve kendisini o denli çekici kılan gönül okşayıcı tavırdan ürküntüye kapılmıştı. Bu nedenle meydan okuyan bir kışkırtıcılıkla karşılık verdi:

"Beni ne yapacağınızı çok merak ediyorum?"

"Bu kadar güzel bir kadınla ne yapacağımı çok düşünmem gerekmez," dedi adam çapkınca ve bu kez de sözünü otostopçudan çok genç kıza yöneltir gibiydi.

Bu gönül okşayıcı sözler onun için genç adamı suçüstü yakalamış olmak gibi, ağzından hileyle bir itiraf koparmak gibiydi, kendini ani ve yoğun bir nefret duygusuna kaptırdı ve:

"Kendinizden biraz fazla emin değil misiniz siz?" dedi.

Adam genç kıza inceliyordu: Genç kızın inatçı yüzü büzülmüştü; onun için garip bir acıma duydu ve onun her zamanki bildik yüz ifadesini (çocuksu ve saf dediği yüz ifadesini) yeniden bulmasını diledi. Ona doğru eğildi, kolunu omzuna attı ve oyuna bir son vermek istediğinden yavaşça adını söyledi.

Ama genç kız kendini adamın kolundan kurtardı ve:

"Biraz fazla ileriye gidiyorsunuz!" dedi.

"Afedersiniz küçükhanım," dedi adam, terslenmiş bir halde. Sonra, tek sözcük söylemeden gözlerini önündeki yola dikti.

4.

Genç kız kendini bu kıskançlıktan ona kaptırdığı kadar çabuk kurtardı. Bütün olup bitenlerin bir oyundan başka bir şey olmadığını bilecek kadar sağduyu sahibiydi; hatta arkadaşını bir kıskançlık nöbeti yüzünden terslediği için kendini biraz gülünç bile buluyordu. Arkadaşının bunun farkına varmasını istemiyordu. Bereket versin ki, eylemlerinin anlamını eylem olup bittikten sonra değiştirebilmek gibisinden mucizevi bir yeteneğe sahipti ve bu yeteneği kullanarak genç adamı kızgınlıktan değil de, gelgeç, yani tatillerinin ilk gününe böylesine uyan bir oyunu sürdürebilmek için terslemiş olduğu hükümüne vardı.

Böylelikle, yeniden, az önce fazla atak sürücüye terslemiş olan, ama bunu sırf ele geçirilmeyi geciktirmek ve onu daha heyecanlı kılmak için yapan otostopçu kimliğine büründü. Genç adama doğru hafifçe döndü ve gönül alıcı bir sesle, "Sizi kırmak istememiştım, beyefendi," dedi. "Bağışlayın, bundan sonra size dokunmayacağım," diye sürdürdü sözünü.

Kendisini anlamadığı ve onu arzuladığı anda kendisi olmaya karşı çıktığı için genç kıza kızıyordu adam. Kız rolünü sürdürmekte ısrar ettiği için de, adam öfkesini genç kızın temsil ettiği otostopçudan çıkardı; birdenbire kendi rolünün gerektirdiği kişiliğe büründü: Genç kızın hoşuna gitmek için dolambaçlı bir biçimde söylediği çapkınca sözlerden vazgeçti ve kadınlarla ilişkilerinde, irade gücü, si-nizm, kendine güven gibi erkekliğin en kaba yanlarını vurgulayan sert erkeği oynamaya başladı.

Bu rol, genç kız için duyduğu sevecen ilgiyle tümüyle çelişiyordu. Şu bir gerçek ki, onu tanımadan önce, kadınlara karşı incelikten çok kabaca davranmıştı, ama o zaman bile katı ve şeytani fikirli bir adam olmamıştı, çünkü ne bir irade gücü ne de acımasızlık göster-

misti. Bununla birlikte, bu tip bir adama benzemiyorsa da, eskiden, bu tip bir insana benzemeyi çok arzu etmişti. Bu kuşkusuz oldukça naif bir arzuydu, ama elden ne gelirdi: Çocukça arzular yetişkin zihninin bütün tuzaklarından kaçarlardı ve kimi zaman yaşlılığın geç dönemlerine değin sürerler. Bu çocukça arzu da kendisine sunulan rolde cisimleşme fırsatını yakalamıştı.

Genç adamın alaycı mesafeliği kıza çok iyi uyuyordu; bu mesafelilik onu kendisinden kurtarıyordu. Çünkü kız, her şeyden önce, kıskançlığın ta kendisiydi. Genç adam yalnızca kapalı çehresini göstermek üzere baştan çıkarıcılık yeteneklerini sergilemeyi bıraktığı an, kızın kıskançlığı yatıştı. Kendini unutabilir ve rolüne verebilirdi.

Rolü? Rolü neydi onun? Kötü edebiyattan çıkarılmış bir rol. Arabayı durdurmuştu, ama şuraya ya da buraya gitmek için değil, direk-siyonda oturan adamı baştan çıkarmak için durdurmuştu; çekiciliklerinden yararlanmayı ustalıklı bilen adı bir otostopçudan başkası değildi. Genç kız, bu gülünç roman kahramanının kimliğine kendisini de şaşırtan ve büyüleyen bir kolaylıkla bürünüyordu.

Böylelikle birbirlerinin yarandaydılar: bir sürücü ve bir otostopçu; yani birbirlerini tanımayan iki kişi.

5.

Genç adamın hayatta bulamadığına en çok yerindiği şey, tasasızlıktı. Hayat yolu acımasız bir kesinlikle çizilmişti: İş günde sekiz saatini almakla kalmıyor, toplantıların ve ev çalışmasının neden olduğu zorunlu sıkıntı da günün geri kalan saatlerine sızıyordu; hatta bu sıkıntı, çok sayıda meslektaşının bakışları altında, hiçbir zaman gizli kalmayan ve birçok vesileyle de dedikoduların ve tartışmaların hedefi olan özel hayatına ayırdığı sınırlı zamana da sızıyordu. İki haftalık tatil bile hiçbir kurtuluş ya da serüven duygusu sağlamıyordu; sıkı sıkıya planlar yapmanın gri gölgesi buraya da düşmüştü; tatil yerlerinin azlığından ötürü, Tatra'staki bir odayı altı ay önceden tutmak zorunda kalmış ve bunun için de, her yerde var olan ruhu bütün yapıp ettiklerini izlemekten bir an bile geri kalmayan çalıştığı firmanın sendika komitesinden bir tavsiye mektubu alması gerekmişti.

Sonunda bütün bunları kabullenmişti, ama kimi zamanlar gözlerinin önüne, bütün bakışlar altında takip edildiği ve hiçbir zaman uzaklaşmadığı bir yolun korkunç görüntüsü geliyordu. Şu anda bu görüntü yeniden belirdi ve garip bir fikir çağrışmayla, düşsel yol onun için arabasını sürdüğü gerçek yolla karıştı; bu garip ve kısa çağrışım onu aniden çılgınca bir davranışa sürükledi:

"Nereye gittiğinizi söylemişsiniz?"

"Bystrica'ya."

"Peki, orada ne yapacaksınız?"

"Randevum var."

"Kiminle?"

"Bir beyle."

Spor araba büyük bir kavşağa yaklaşıyordu. Genç adam işaret levhasını okuyabilmek için yavaşladı; sonra sağa saptı.

"Peki randevunuza gitmezseniz ne olur?"

"Bu sizin hatanız olur ve benimle ilgilenmeniz gerekir."

"Nove Zamky yoluna saptığımı görmediniz mi?"

"Doğru mu bu? Aklınızı mı kaçırdınız siz!"

"Korkacak bir şey yok! Sizinle ilgileneneğim," dedi genç adam.

Oyun birdenbire yeni bir nitelik kazandı. Araba yalnızca düşsel hedeften -Bystrica'dan- değil, sabahleyin gitmek üzere yola çıktığı gerçek hedeften de uzaklaşıyordu; yani Tatra'stan ve ayırılmış olan odadan. Böylece kurmaca yaşantı gerçek yaşantının sınırlarını aşıyordu. Genç adam hem kendinden hem de hâlâ hiç sapmamış olduğu o acımasız düz yoldan uzaklaşıyordu.

"Ama bana Tatra's'a gittiğinizi söylemişsiniz," dedi kız şaşırarak.

"Gitmek istediğim yere giderim ben, küçükhamm. Özgür bir insanım ve istediğimi ve hoşuma gideni yaparım."

6.

Nove Zamky'ye vardıklarında gece olmaya başlıyordu.

Genç adam daha önce burada hiç bulunmamıştı ve kentin yollarını öğrenmesi biraz vaktini aldı. Yoldan gelip geçenlere otelin neredede olduğunu sormak için birkaç kez durdu. Sokaklar kazılmıştı ve

birçok kez yanlış sokaklara saptıktan ve yollarını yitirdikten sonra - kendilerine soru yöneltilen yoldan geçenlere inanılacak olursa- aslında oldukça yakın olan otele sonunda varmaları bir çeyrek saatlerini aldı. Otelin çekici hiçbir yanı yoktu, ama kentteki tek oteldi ve genç adam da araba sürmekten bıkip usanmıştı. Kıza, "Beni burada bekleyiniz," dedi ve arabadan dışarı çıktı.

Arabadan bir kez çılanca, yemden kendisi oldu. Birdenbire, hiç mi hiç aklına getirmedeği bir yerde kendini bulmak canını sıkıyordu; bunu yapmaya onu hiç kimse zorlamadığı ve doğrusunu söylemek gerekirse bunu kendisi de istemediği için can sıkıntısı daha da artıyordu. Yaptığı çılginca davranış için kendisini kınıyordu, ama bir süre sonra artık kaygılanmamaya karar verdi: Tatras'taki oda ertesi güne kadar bekleyebilirdi ve tatillerinin ilk gününü biraz alışılmadık bu-seyle kutlamada da hiçbir kötülük yoktu.

Dumanlı, kalabalık ve gürültülü yemek salonunu geçti ve danışma masasını sordu. Ona, merdivenin yanındaki, holün sonunu gösterdiler; burada anahtarlarla kaplı bir levhanın altında solgun sarı saçlı bir kadın oturuyordu. Güç bela son boş odanın anahtarını elde edebildi.

Genç kız da, bir kez yalnız kalınca, rolünden sıyrıldı. Ama o bu yol değişikliğine kızmış değildi. Arkadaşma öylesine bağlıydı ki, onun yaptığı hiçbir şeyden kuşkulananmıyor ve yaşamının her anını ona güvenle veriyordu. Derken, genç adamın yolculukları sırasında karşılaştığı başka genç kadınların onu, şimdi kendisinin yaptığı gibi, bu arabada beklemiş olduklarını aklından geçirdi. Gariptir ki, bu düşünce onu üzmüyordu; gülümsüyordu; bu kez, bu yabancının kendisi olması, güzel bir şey gibi görünüyordu ona. O kadar kışkırdığı, şu sorumsuz ve uygunsuz yabancı kadınlardan birisiydi kendisi şimdi. Böylelikle onları yenilgiye uğrattığına, silahlarını eline geçirme fırsatı bulduğuna ve onun da erkek arkadaşma, ona vermeyi henüz başardığı şeyleri, yani hafifliği, tasasızlığı, töretanmazlığı verdiğine inanıyordu. Bütün kadınların yerine yalnızca kendisinin geçebileceğini ve böylelikle de sevdiğinin bütün dikkatini (yalnızca kendisinin) üstüne çekip onu tümüyle kendine saklayabileceğini düşününce ilginç bir tatmin duyuyordu.

Genç adam arabanın kapışım açtı ve genç kızı otelin yemek sa-

lonuna götürdü. Gürültü patırtının, kirin pasın ve sigara dumanlarının ortasında, bir köşede, boş olan tek masayı fark etti.

7.

"Bakalım şimdi benimle nasıl ilgileneceksiniz?" diye sordu genç kız, kışkırtıcı bir ses tonuyla.

"Bir aperitif alır mıydınız?"

Genç kız alkole pek düşkün değildi; ara sıra biraz şarap içiyor ve porto şarabını çok seviyordu. Ama bu kez mahsus, "Votka," dedi.

"Mükemmel," dedi genç adam, "umarım sarhoş falan olmazsınız."

"Peki ya olursam?" dedi genç kız.

Genç adam karşılık vermedi ve garsonu çağırdı, iki votka ve iki biftek sipariş etti. Birkaç dakika sonra, garson iki bardak getirdi ve bardakları önlerine koydu.

Genç adam bardağını kaldırdı ve, "Şerefimize!" dedi.

"Daha esprili bir kutlama bulamaz mıydınız?"

Genç kızın oyununda, onu kızdırmaya başlayan bir şeyler vardı; şimdi yüz yüze otururlarken, onu bir yabancıya dönüştüren şeyin yalnızca sözleri olmadığını, onun bütün kişiliğinin davranışlarına ve mimiklerine vancaya değiştiğini anladı. Çok iyi tanıdığı ve bir çeşit tiksinti duyduğu şu tür kadınlara, yerinilesi bir tıpatıplıkla benziyordu genç kadın.

Bu nedenle (bardağı ileriye uzattığı elinde hâlâ tutarak) kutlama sözünü değiştirdi.

"Pekâlâ, size içmiyorum," dedi, "ama hayvanların en iyi niteliklerini insanların en kötü nitelikleriyle birleştiren sizin türünüze içiyorum."

"Benim türümden söz ettiğinizde, bütün kadınlardan mı söz etmek istiyorsunuz?" diye sordu genç kız.

"Hayır, yalnızca size benzeyenlerden."

"Ancak, bir kadını bir hayvana benzetmek bana pek de esprili bir şey gelmiyor."

"Pekâlâ," diye karşılık verdi genç adam, bardağım hâlâ ilerde tu-

tarak, "o zaman sizin benzerlerinize değil, sizin ruhunuza içeceğim; kabul mü? Kafanızdan karnınıza indiğinde yanıp tutuşan ve karnınızdan kafanıza tekrar çıktığında sönen ruhunuza."

Genç kız bardağını kaldırdı.

"Kabul, karnıma inen ruhuma."

"Küçük bir düzeltme daha yapmak istiyorum," dedi genç adam, "daha çok ruhunuzun indiği karnınıza içelim."

"Karnıma," dedi genç kız ve karnı (onu adıyla andıklarında) bu çağrıya adeta karşılık verdi; genç kız karnının her bir santimini hissediyordu.

Derken garson bifttek getirdi. İkinci bir votka ve soda sipariş ettiler (bu kez genç kızın göğüslerine içtiler) ve konuşmaları bu garip ve ciddilikten uzak minvalde sürüp gitti. Genç adam arkadaşının hafifmeşrep bir kadın gibi davranmayı bu kadar iyi başarmasına gitgide daha çok kızıyordu; bunu böylesine iyi yapabildiğine göre, diyordu kendi kendine, gerçekte kendisi de onlardan biri. Aslında, içine sızmış olan, bir yerlerden çıkıp gelmiş bir başkasının ruhu değildi; genç kızın böylelikle cisimleştirdiği kişi, kendisiydi; ya da en azından varlığının kilit altında tutageldiği ama bu oyun bahanesinin kafesinden çıkardığı parçasıydı. Kuşkusuz bu oyunu oynarken kendini yadsıdığına inanıyordu; ama aslında olan bunun tam tersi değil miydi? Onu kendisi kılan, onu kurtaran bu oyun değil miydi? Hayır, onun karşısında oturan, arkadaşının gövdesini taşıyan bir başka kadın değildi; arkadaşının ta kendisiydi, oydu tamı tamına. Ona gitgide artan bir tiksintiyle bakıyordu.

Ama bu yalnızca tiksinti değildi. Genç kız erkek arkadaşına zihnen ne kadar yabancı olursa, genç adam fiziksel olarak onu o kadar çok arzuluyordu. Kızın ruhunun yabancılığı dikkatleri onun kadın gövdesine çekiyordu. Dahası, bu yabancılık gövdesini, sanki bu gövde şimdiye kadar onun için yalnızca acıma, sevecenlik, ilgi, sevgi ve heyecan sisi içinde var olmuş gibi; sanki bu sis içinde yitip gitmiş gibi (evet, sanki gövdesi yitip gitmiş gibi!) yeniden bir gövde kılıyordu. Genç adam hayatında ilk kez kız arkadaşının gövdesini gördüğüne inanıyordu.

Sodalı üçüncü votkadan sonra, genç kız kalktı ve cilveli bir gülümsemeye, "Afedersirüz," dedi.

"Nereye gittiğinizi sorabilir miyim, küçükhanım?" "İzin verirsiniz, işeyeceğim," dedi ve masaların arasından geçerek restoranın dibindeki kadife perdeye doğru yöneldi.

8.

Genç kız adamı ağzından çıkan bu sözcükle -elbette oldukça zarsız ama genç adamın şimdiye değin ondan hiç iştmediği bu sözcükle- afallatmış olmaktan memnundu. Oynadığı kadının kişiliğini hiçbir şey bu sözcüğün üzerine cilveyle konulan vurgu kadar dile getirmiyordu; evet, memnundu, keyfi yerindeydi; oyun onu büyütüyordu; ona şimdiye değin hiç duymadığı yepyeni heyecanlar veriyordu; sözgelimi, sorumsuz bir tasasızlık duygusu.

Atacağı her adımda tedirginlik hissedene o, birdenbire tümüyle rahatlamış duyuyordu kendini. Kendini aniden dalmış bulduğu bu başkasının hayatı, edep duygusundan uzak, yaşamöyküsel özellikleri olmayan, geçmişsiz ve geleceksiz, bağlanmasız bir hayattı; görülmedik biçimde özgür bir hayattı. Otostopçu olunca, her şeyi yapabiliirdi; her şeye izin vardı onun için; her şeyi söyleyebilir, her şeyi yapabilir, her şeyi duyabilirdi.

Salonu geçerken bütün masalardan kendisini gözledikleri dikkatini çekti; bu da tanımadığı yeni bir heyecandı: Gövdesinin ona verdiği edep dışı zevkti bu. Şu ana değin, göğüslerinden utanan ve onların gövdesinde bir çıkıntı yaptıklarını ve görülebilir olduklarını düşününce hoş olmayan bir terbiyesizlik duygusuna kapılan on dört yaşında bir yeniyetme olma kimliğinden kendini hiçbir zaman tümüyle kurtaramamıştı. Güzel olmaktan ve biçimli bir vücuda sahip olmaktan gururlandığı halde, bu gurur edep duygusuyla hemen bastırılıyordu: Kadın güzelliğinin her şeyden önce cinsel kışkırtma gücüyle harekete geçtiğini çok iyi hissediyordu ve bu da onun için hoş olmayan bir şeydi. Gövdesinin yalnızca sevdiği adama hitap etmesini diliyordu: Erkekler sokakta göğüslerine baktığında, ona bu bakışlar yalnızca kendisine ve sevdiğine ait olan en gizli yakınlık duygusunu biraz lekeliyormuş gibi geliyordu. Ama şimdi, otostopçuydu, yazgısı olmayan kadındı; kendini aşkının sevecen zincirlerinden kurtarmış ve

gövdesinin bilincine yoğun biçimde varmaya başlıyordu. Onu gözleyen bakışlar kendisine ne kadar yabancı olurlarsa, bu gövde de o kadar kışkırtıya kapılıyordu.

Son masanın yanından geçiyordu ki, hiç kuşkusuz insan sarraflılığıyla gösteriş yapmak isteyen sarhoş bir adam, ona Fransızca olarak: "Küçükhanım, kaç?" diye seslendi.

Genç kadın bu sözün ne anlama geldiğini anladı. Göğüslerini ileriye doğru çıkardı ve kalçalarını bir o yana, bir bu yana sallayarak bu am yoğun biçimde yaşadı ve sonra da perdenin ardında kayboldu.

9.

Garip bir oyundu bu. Gariplik de, sözgelimi, genç adamın meçhul sürücü rolünü çok iyi oynamasına karşın, bir an olsun kız arkadaşında otostopçuyu görmekten kendini alamamasından ileri geliyordu. Gerçekte dayanılmaz olan da buydu. Kız arkadaşını bir adamı baştan çıkarmakla meşgulken görüyor ve bu sahneye katılmanın; kendisini aldatırken (ve ileride aldatacağı zaman) neye benzeceğini, neler söyleyeceğini yakından görmenin hüzünlü ayrıcalığını yaşıyordu. Kız arkadaşının sadakatsizliğine kendisi de bir bahane olmanın çelişkili onurunu duyuyordu.

İşin kötüsü, genç adam onu sevmekten çok ona tapıyordu. Kendine hep genç kızın sadakat ve saflık sınırları içinde bir gerçekliği olduğunu ve bu sınırların ötesinde hiç var olmadığını söyleyip durmuştu, bu sınırların ötesinde o, suyun kaynama noktasında su olmaktan çıkması gibi, kendisi olmaktan çıkardı. Onun bu korkunç sınırı bu kadar doğal bir zarafetle aşışını görürken, öfkesinin kabardığını hissediyordu.

Genç kız tuvaletten döndü ve "Adamın biri bana, 'Küçükhanım, kaç?' dedi," diyerek yakındı.

"Bunda şaşılacak bir yan yok! Bir fahişeye benziyorsunuz."

"Bana vız geldiğini biliyor musunuz bunun?"

"O zaman gidin o adamlar!"

"Ama burada sizinle olduğuma göre."

"Onun yanma daha sonra gidebilirsiniz. Gidin de anlaşıp onunla."

"Hoşuma gitmiyor o."

"Ama bir gecede birkaç adama sahip olmak sizi hiç rahatsız etmez ki."

"Niçin etsin? Eğer yakışıklı adamlarsa onlar."

"Onlara art arda mı, yoksa hepsine bir arada mı sahip olmayı yeğlersiniz?"

"Her ikisini de yeğlerim."

Konuşma gitgide kabalaşıyordu; kız buna biraz şaşırılmıştı, ama karşı çıkmıyordu. İnsan oyunda bile özgür değildir, oyuncu için oyun bir tuzaktır. Eğer yalnızca bir oyun söz konusu olsaydı ve onlar da birbirleri için iki yabancı kişi olsaydılar, otostopçu çoktan kendini hakarete uğramış hisseder ve çekip giderdi; ama bir oyundan kaçmanın çaresi yoktur. Bir takım, maçın sonundan önce sahadan kaçamaz, satranç tahtasındaki taşlar tahtanın karelerinden dışarı çıkamazlar; oyun sahasının sınırları saptanmıştır. Genç kız, sırf bir oyun söz konusu olduğu için, her şeyi kabul etmek durumunda olduğunu biliyordu. Oyun ne kadar öteye götürülürse, oyunun o kadar oyun olacağını ve kendisinin de bu oyunu uslu uslu oynamak zorunda kalacağını biliyordu. Akli yardıma çağırıp şaşkma dönmüş ruhunu oyuna mesafe koymak ve onu ciddiye almamakla uyarmak da hiçbir işe yaramıyordu. Bu bir oyun olduğu için, ruhu korkuya kapılmıyor, kendini savunmuyor ve kendini bir uyuşturucuya bırakır gibi oyuna bırakıyordu.

Genç adam garsonu çağırды ve parayı ödedi. Sonra, kalktı ve "Gidelim," dedi.

"Nereye gideceğiz?" diye sordu kız, anlamamış gibi yaparak.

"Soru sormayı bırak da gel!"

"Benimle nasıl konuşuyorsun böyle!"

"Bir fahişeye böyle konuşurum."

10.

İyi aydınlatılmamış merdiveni çıktılar; sahanlıkta, biraz çakırke-yif bir grup adam tuvaletin önünde bekliyordu. Genç adam kolunu uzatıp kızı arkadan kavradı, öyle ki eliyle kızın bir göğsünü avcunun içine aldı. Tuvaletin yanındaki adamlar bunu fark ettiler ve açık saçık sözler fısıldaşmaya başladılar. Genç kız kendini arkadaşının kolundan kurtarmak istedi, ama genç adam ona, "Sakin ol!" diye bağırdı. Adamlar bu durum karşısında hep birlikte bir şamata kopardılar ve genç kıza ağza alınmayacak birkaç laf attılar. Genç adamla kız birinci kata vardılar. Adam odanın kapısını açtı ve ışığı yaktı.

İçinde bir masa, bir sandalye ve bir de lavabo bulunan iki yataklı küçük bir odaydı. Genç adam kapının sürgüsünü itti ve genç kıza doğru döndü. Genç kız adamın karşısında, gözlerinde küstahça bir şehvanilik parıltısıyla, meydan okuyan bir tavırla duruyordu. Genç adam ona bakıyor ve bu şehvet düşkünün yüz ifadesinin ardında, sevecenlikle sevdiği o bildik yüz çizgilerini keşfetmeye çabalıyordu. Bu aynı objektiften iki görüntüye bakmak gibiydi, birinin arasından öbürünün görüldüğü üst üste konulmuş iki görüntü. Üst üste konulmuş bu iki görüntü ona arkadaşında her şeyin bulunabileceğini, ruhunun korkunç derecede amorf olduğunu, bu ruhta sadakatsizlik kadar sadakatin, masumluk kadar ihanetin, iffetlilik kadar hoppalığın yer alabileceğini söylüyordu. Bu vahşi karışım ona bir çöp yığnında bulunabilecek alacalı renkler kadar iğrenç geliyordu. İki görüntü hâlâ birbirinin içinde görünmeyi sürdürüyor ve genç adam arkadaşı ile öteki kadınlar arasındaki farkın tümüyle yüzeysel bir fark olduğunu, ve arkadaşının, gönlünün ta derinliklerinde, bütün düşünceleri, bütün duyguları, olası bütün kötü yanlarıyla öteki kadınlara benzediğini anlıyordu. Bu ise gizli kuşkularını ve kıskançlık nöbetlerini doğruluyordu. Kimi dış çizgilerin onun kişiliğini dışa vurur gibi bir izlenim yaratması, ona bakan başka bir kimsenin, yani kendisinin kapıldığı bir yanılsamadan başka bir şey değildi. Sevdiği kadın arzularının, soyut düşüncelerinin, beslediği güvenin yalnızca bir ürünümüş gibi geliyordu ona; oysa, şimdi önünde duran gerçek kadın, insanı umutsuzluğa sürükleyecek kadar başka, insanı umutsuzluğa sürükleyecek

kadar yabancı ve çokbiçimliydi. Ondan nefret ediyordu.

"Ne bekliyorsun? Soyunsana!" dedi.

Genç kız cilveyle başını eğdi ve "Gerekli mi bu?" diye karşılık verdi.

Bu sözü söyleyişindeki ton kulağına çok bildik geldi, sanki başka bir kadın bu sözü ona yıllar önce söylemişti, ama artık kim olduğunu anımsamıyordu. Onu aşağılamak istiyordu. Otostopçuyu değil, onu, arkadaşım. Oyun sonunda hayatla karışıyordu. Otostopçuyu aşağılamayı oynamak, artık arkadaşını bir aşağılama bahanesinden başka bir şey değildi. Bunun bir oyun olduğunu unutmuştu. Önünde duran kadından nefret ediyordu. Gözlerini ona dikmişti, derken, cüzdanından elli kronluk bir banknot çıkardı ve onu kıza uzattı.

"Yeter mi?"

Genç kız elli kronu aldı ve "Pek cömert değilsiniz," dedi.

"Daha fazlasına değmezsin," diye karşılık verdi genç adam.

Kız kendini genç adama yasladı:

"Bana karşı iyi davranmıyorsun. Daha kibar olman gerek. Biraz çaba harcasana!"

Genç kız kollarını adamın omuzlarına attı ve dudaklarını onun dudaklarına götürdü. Ama genç adam parmaklarını ağzına koydu ve onu yavaşça itti.

"Ben yalnızca sevdiğim kadınları operim."

"Peki beni sevmiyor musun?"

"Hayır."

"Kimi seviyorsun?"

"Seni ilgilendirir mi bu? Soyun!"

11.

Daha önce hiç böyle soyunmamıştı. Utangaçlık, panik duygusu, baş dönmesi, genç adamın önünde soyunduğunda duyduğu (ve karanlıkta gizleyemediği) her şey kayboluvermişti. Onun önünde kendinden emin, küstah, ışıklara bürünmüş bir halde duruyordu ve o zamanı değin bilmediği yavaş, kışkırtıcı bir soyunmanın jestlerini böyle birdenbire keşfetmiş olmasına şaşırılmıştı. Gözlerini adamın gözle-

rinden ayırmadan, giysilerini tutkulu bir tavırla bir bir çıkarıyor ve bu soyunma eyleminin her bir aşamasının tadını çıkarıyordu.

Ama sonra, genç adamın önünde birdenbire çıırılçılak kaldığına, kafasından bu oyunun daha fazla sürdürülmeyeceği; üstündeki giysileri çıkarmakla maskesini de çıkarmış olduğu ve çıplak kaldığı düşüncesi geçti; bu da artık kendisi olduğu ve genç adamın şimdi ona doğru bir adım atıp, bir el hareketi, her şeyi silecek ve kendisinden sonra yalnızca en mahrem sevişme anları gelecek bir el hareketi yapması gerektiği anlamına geliyordu. Böylelikle onun önünde çıplaktı ve oyun oynamayı bırakmıştı; kendini utanmış hissediyordu ve yüzünde şimdi gerçekten kendisine ait olan gülümseme, utangaç ve şaşkın gülümseme belirdi.

Ancak genç adam kımıldamadan duruyordu, oyunu ortadan kaldırmak için hiçbir jest yapmıyordu. Genç kızın bu denli bildik olan gülümsemesini görmüyor; önünde yalnızca nefret ettiği arkadaşının güzel yabancı gövdesini görüyordu. Nefret şehvet duygularını her türlü duygusallık kılıfından arıttıyordu. Genç kız ona yaklaşmak istedi, ama adam ona, "Olduğun yerde kal, seni iyice görmek istiyorum," dedi.

Genç adam şimdi yalnızca tek bir şeyi, ona bir fahişeymişçesine davranmayı arzuluyordu. Ama şimdiye değin hiçbir fahişeyle ilişkisi olmamıştı ve fahişeler üzerine edindiği bilgileri de okuduğu kitaplardan ve surdan burdan elde etmişti. Bu nedenle gözünün önüne gelen ilk görüntü, bir piyanonun parlak kapağı üzerinde dans ederi, siyah iç çamaşırılı çıplak bir kadın oldu. Otel odasında hiç piyano yoktu, yalnızca duvara dayalı ve üstü örtülü küçük bir masa vardı. Genç adam arkadaşına oraya çıkmasını emretti. Genç kız yalvarır gibi bir hareket yaptı, ama adam ona, "Sana para ödedik," dedi.

Genç kız arkadaşının bakışlarında okuduğu sarsılmaz karar önünde, oyunu sürdürmeye çabaladı, ama artık bunu yapamıyor ve nasıl yapacağını da bilmiyordu. Yaşlı gözlerle masanın üstüne çıktı. Masa ancak bir metreye bir metre boyutlanıyordu ve topaldı; bu masanın üstünde ayakta dururken dengesini yitirmekten korkuyordu.

Ama genç adam bu çıplak gövdeyi önünde dikilir görmekten memnundu ve kızın utangaç güvensizliği adamı daha da buyurgan kılıyordu. Başka adamların da bu gövdeyi görmüş olduklarını ve gö-

receklerini aklından geçirdiği için, kızın gövdesini tüm pozisyonlarda ve tüm açılardan görmek istiyordu. Kaba ve şehvet düşkünüydü. Genç kıza daha önce ağzından çıktığını hiç işitmediği sözler söylüyordu. Genç kız direnmek, oyundan kaçmak istiyordu. Onu ilk adıyla çağırdı, ama genç adam kendisiyle böyle senli benli konuşmaya hakkı olmadığını söyleyerek kızı susturdu. Genç kız sonunda çılgına dönmüş bir halde ve gözlerinde yaşlar boyun eğdi. Öne doğru eğildi ve adamın arzusuna göre çömeldi, asker selamı verdi, sonra bir twist numarası yapmak üzere kalçalarını bir o yana, bir bu yana salladı; ama yaptığı ani bir hareketle masa örtüsünü yere kaydırıp ve az daha düşüyordu. Adam genç kıızı yakaladı ve yatağa sürükledi.

Onunla cinsel ilişkide bulundu. Genç kız bu talihsiz oyunun sonunda bitmiş olduğunu, yeniden önceki gibi olacaklarını ve birbirlerini gerçekten seveceklerini düşününce sevindi. Dudaklarını adamın kine bastırmak istedi, ama genç adam onu itti ve yalnızca sevdiği kadınları öptüğünü yineledi. Genç kız hıçkırarak hıçkırarak ağlamaya başladı. Ama adam ağlamasına bile izin vermedi, çünkü adamın gitgide artan öfkeli tutkusu, kızın sonunda ruhunun iniltilerini boğan gövdesini yavaş yavaş ele geçiriyordu. Kısa bir süre sonra yatağın üzerinde, birbiriyle mükemmelen birleşmiş, şehvetten kıvranan ve birbirine yabancı iki gövde vardı. Şimdi olup bitenler, dünyada her şeyden çok korktuğu, her zaman kaygı duyarak kaçınmaya çalıştığı şeydi; duygu ve sevgi olmadan sevişmek. Genç kız yasak sınırı aştığını ve bu sınırın ötesinde bundan böyle en küçük karşı koyma duygusuna kapılmadan ve tam bir ruh birlikteliğiyle ilerlediğini biliyordu. Yalnızca zihninin uzak bir köşesinde, şimdiye değin böylesine bir zevki, bu seferki kadar yoğun bir zevki duymadığını düşününce bir çeşit dehşet duygusuna kapılıyordu.

12.

Derken her şey bitti. Genç adam kendini kızdan uzaklaştırdı ve yatağın üzerinde asılı duran uzun kordonu çekerek ışığı söndürdü. Kızın yüzünü görmek istemiyordu. Oyunun sona ermiş olduğunu biliyordu ama her zamanki ilişkilerinin dünyasma geri dönmeyi hiç mi

hiç arzu etmiyordu. Bu dönüşten korkuyordu. Kızın gövdesiyle her türlü temastan kaçınarak, onun yanında karanlıkta yatıyordu.

Bir süre sonra boğuk hıçkırık sesleri işitti; genç kızın eli, çekingen çekingen, çocukça bir tavırla kendi eline dokundu. Kız elini geri çekti, tekrar dokundu ve sonra yalvarıp yakaran, hıçkırıklara boğulan ve onu ilk adıyla çağırarak, "Ben benim, ben benim..." diyen buses işitildi.

Genç adam susuyor, kımıldamıyor ve arkadaşının iddiasındaki bilinmeyenin yine bir bilinmeyenle tanımlandığı hüznü dayanaksızlığı gayet iyi anlıyordu.

Hıçkırıklar yerini uzun bir ağlamaya bıraktı; genç kız gene uzun zaman bu, "Ben benim, ben benim, ben benim..." diyen heyecan verici totolojiyi yineleyip durdu.

Derken adam genç kızı avutabilmek için yardıma acıma duygusunu çağırdı (bu duyguyu uzaktan çağırması gerekmişti, çünkü elinin altında, yakınlarda hiçbir yerde yoktu). Önlerinde hâlâ on üç günlük bir tatil vardı.

ÇEVİREN: SERDAR RİFAT KIRKOĞLU

BERNHARD SCHLINK ı Benzin İstasyonundaki Kadın

1

Bu rüyayı bir zamanlar gerçekten görmüş müydü, yoksa baştan beri sadece hayalinde mi canlandırmıştı, artık bilmiyordu. Onu hangi resmin, hangi hikâyenin ya da hangi filmin yarattığını da bilmiyordu. On beş, on altı yaşlarındayken olmuş olmalıydı; o zamandan beri rüya ona eşlik ediyordu. Eskiden okuldaki bir ders ya da anne babasıyla geçirdiği bir tatil günü sıkıcı geldiğinde, sonraları iş görüşmelerinde ya da tren yolculuklarında kendisini yorgun hissettiği anlarda, dosyalarını bir kenara koyup başını arkaya yaslar ve gözlerini kapatarak onu hayalinde canlandırırdu.

Rüyasını birkaç kez bir-iki arkadaşına ve birbirlerini sevip ayrıldıktan yıllar sonra yabancı bir kentte karşılaştığı, günü birlikte dolaşarak ve gevezelik ederek geçirdiği bir kadına anlatmıştı. Rüyasının gizli kalmasını istediğinden değildi bu. Onu daha sık anlatması için bir sebep yoktu. Ayrıca rüyanın ona niçin eşlik ettiğini de bilmiyordu; kendisiyle ilgili bir şeyi açığa vurduğunu biliyor, ama bunun ne olduğunu bilmiyor ve rüyayı başka birinin görebileceği düşüncesi canını sıkıyordu.

2

Rüyada, bir otomobille uçsuz bucaksız, ıssız bir düzlükte yol alıyor. Yol düz; kimi zaman bir çukurlukta ya da bir tepenin ardında kayboluyor, ama o, yolu ufuktaki dağlara dek gözüyle izleyebiliyor. Güneş tam tepede duruyor ve kızgın hava asfaltın üzerinde dalgalanıyor.

Uzun süredir karşı yönden hiçbir araç gelmiyor ve onun da önüne sollayacağı bir araç çıkmıyor. Karayolu tabelalarına ve haritaya göre bir sonraki yerleşme 60 mil ileride, dağlarda herhangi bir yerde ya da dağların ötesinde, sağında solunda, görebildiği mesafe dahilinde hiç ev yok. Ama sonra, yolun sol tarafında bir benzin istasyonu beliriyor. Büyük, kumlu bir alan, ortada iki benzin pompası, onların arkasında üstü kapalı verandasıyla iki katlı ahşap bir ev. Fren yapıyor, benzinciye doğru kıvrılıyor ve benzin pompasının önünde duruyor. Arabasının arkasından yükselen toz bulutu yeniden dağılıyor.

Bekliyor. Tam inip evin kapısını çalmak istediği anda kapı açılıyor ve dışarı bir kadm çıkıyor. Rüya hayalinde canlandırmaya başladığında kadın henüz bir kız ve yıllar içinde, otuzu ile kırkı arasında yaşlanması duruncaya dek, genç bir kadm oluyor. Kendisi kırkını ve ellisini geçtiği halde, o aynı genç kadm olarak kalıyor. Çoğu zaman kot pantolon ve kareli bir gömlek, kimi zaman da ayak bileklerine dek inen, ağarmış kot mavisini ya da rengi atmış mavi çiçek desenli, dalgalanan bir elbise giyiyor. Orta boylu, güçlü kuvvetli, ama şişman olmayan, yüzü ve kolları çillerle kaplı, kumral saçlı, çakır gözlü ve geniş ağızlı bir kadın. Kararlı adımlarla geliyor ve kararlı hareketlerle sol eliyle benzin tabancasını kavıyor, sağ eliyle pompanın kolunu çeviriyor ve depoyu dolduruyor.

Sonra rüya bir sıçrama yapıyor. Onun kadını, kadının onu nasıl selamladığını, nasıl baktıklarını, birbirleriyle ne konuştuklarını, kadının onu kahve ya da bira içmek için davet edip etmediğini ya da ona kalıp kalamayacağını sorup sormadığını, nasıl olup da kadının onunla yatak odasına çıktığını, bütün bunları hiçbir zaman hayalinde canlandırmadı. Onu ve kendisini, seviştikten sonra dağınık yatakta yatarken görüyor, hepsi de açık yeşile çalan maviye boyalı duvarları, yeri, dolabı ve komodini görüyor, demir yatağı ve bir jaluzinin yine yeşile çalan mavi renkteki ahşap şeritleri arasından güneşin duvarlara, yere, mobilyalara, çarşafa ve ikisinin bedenine yansıttığı aydınlık şeritleri görüyor. Bu sadece bir resim, hareketli ve sözlü bir sahne değil, sadece renk, ışık, gölge, çarşafın beyazı ve bedenlerinin biçimi. Rüya kaldığı yerden ancak akşam devam ediyor.

Arabasını evin kenarına, kadının açık kasalı kamyonetinin yanına park etmiş. Evin arkasında da üstü kapalı bir veranda, domates ve

kavun yetişen birkaç sebze tarhı ve kadının kumdan korunmak için inşa ettiği ve içinde çilek, böğürtlen türü meyveler yetiştirdiği bir sera var. Seranın arkasında, öbek öbek çalılıkları ve onlarca ya da yüzlerce yıldır kışın taşıdığı suyla taşlı zemini üç-dört metre aşındırmış kuru bir dere yatağıyla çöl uzanıyor. Kadm bunu ona, suyu derin bir kuyudan çıkan tulumcaya götürdüğünde göstermiş. Şimdi verandada oturuyor ve havanın kararmasını seyrediyor. Kadının mutfakta iş yaptığını duyuyor. Eğer bir araba gelirse yerinden kalkacak, evin içinden geçecek ve benzin pompasını kullanacak. Kadın mutfakta lambayı yaksa da, açık kapıdan verandanın zeminine ışık düşse de ayağa kalkacak; evin holündeki, iki benzin pompası arasında duran ve alanı aydınlatan lambanın düğmesini açacak. Lambanın bütün gece yanıp yanmayacağını ve yatak odasını aydınlatıp aydınlatmayacağını soruyor kendisine, bu gece ve ertesi gece ve gelecek tüm geceler boyunca.

3

Bize eşlik eden rüyalar çoğu zaman sürdürdüğümüz hayatın zıddıdır. Maceraperest biri evine dönmenin, kökleşmiş biri ise yola koyulmanın, uzak ülkelerin ve büyük eylemlerin rüyasını görür.

Bu rüyanın sahibi sakın bir hayat sürüyordu. Sıradan, sıkıcı bir hayat değildi; İngilizce ve Fransızca biliyor, yurt içinde ve dışında başarılarla koşuyor, karşı çıkılmasına rağmen inançlarına sadık kalıyor, zor durumların ve çatışmaların üstesinden geliyordu ve ellilerinin sonundayken hayat dolu, başarılı ve dünyaya ayak uydurmuş biriydi. İster işte, ister evde, ister tatilde olsun, hep biraz gergindi. Yapılması gerekeni telaşla ya da baştan savma yaptığından değildi bu. Görevine konsantre olmasının ve düşüncede çözüm ile gerçekte çözümün asla aynı anda gerçekleşmemesinden kaynaklanan sabırsızlığının bir sonucu olarak, birini dinlerken, cevap verirken ve çalışırken sükûnetinin altında bir gerilim titreşiyordu. Gerilimi bazen azap verici bir şey, ama bazen de bir enerji, canlandırıcı bir kuvvet olarak hissediyordu.

Cazip biriydi. İnsanlarla ve nesnelerle uğraştığında, sevimli bir

biçimde dalgın ve sakar olabiliyordu. İnsanlara ve nesnelere dalgın ve sakar davranmasının doğru olmadığını bildiğinden, bir gülümsemeyle af diliyordu. Bu, yüzüne yakışıyordu; ağzının çevresinde kırılğan, gözlerinin çevresinde mahzun bir şeyi ortaya çıkarıyor ve af dediğinde bir düzelme vaadi olmayıp bir beceriksizlik itirafı olduğundan, gülümsemesi sıkılğan ve kendisine yönelik bir alayla dolu oluyordu. Karısı, cazibesinin ne ölçüde doğal olduğunu, dalgın ve sakar tarzıyla cilveleşip cilveleşmediğini, gülümsemesinin sahte olup olmadığını, kırılğanlık ve mahzunluğunun diğerinde onu avutma arzusu uyandırdığını bilip bilmediğini kendisine sorup duruyordu. Ama cevabını bulup çıkaramıyordu. Gerçek şuydu ki o bunun farkında değilmiş gibi görünürken, cazibesi ona doktorların, polislerin, sekreterlerin ve tezgâhtarların, çocukların ve köpeklerin sempatisini kazandırıyordu.

Cazibesi artık karısını etkilemiyordu. Karısı, uzun süre insanın elinin altında olan bir şey nasıl yıpranırsa, onun cazibesinin de öyle yıprandığını düşünüyordu. Ama günün birinde onun cazibesinden bıktığını fark etti. Bıkmak. Kocasıyla Roma'da tatildaydı, onunla Navona Meydanı'nda oturuyor ve kocası, bazen onun da başını okşadığı, aynı sevecen ve dalgın hareketlerle, sürtünen, sevilme isteyen bir köpeğin başını okşuyor ve bu arada karısını okşarken takındığı, el hareketlerine eşlik eden o sevecen-utangaç gülümsemenin aynısını takınıyordu. Onun cazibesi, sadece bir kendisini sakınma ve yoksun bırakma yöntemiydi. Kocasının, taciz edildiğini bildirme yoluyla bu.

Kocasma bundan dolayı sitem etmiş olsaydı, bu sitemi anlamayacaktı. Evlilikleri alışkanlıklarla ve kurallarla doluydu ve başarılı olmasının nedeni tam da buydu. Bütün iyi evlilikler alışkanlık ve kurallardan beslenmez mi?

Karısı doktordu. Üç çocukları küçükken de hep çalışmış, büyüdüklerinde, kendisini araştırmalara vererek profesör olmuştu. Onun ya da kocasının işi asla aralarına girmemişti; bütün zaman darlığına rağmen, kutsal zamanlar, çocuklara ayırdıkları zamanlar ve birbirlerine ayırdıkları zamanlar olarak paylaştırmışlardı günlerini. Her yıl yaptıkları iki haftalık tatile de, çocukları her zaman emanet ettikleri dadiya bırakıp birlikte çıkıyorlardı. Bütün bunlar, zaman kavramıyla disiplin altına alınmış, kurallara bağlanmış bir ilişki gerektiriyor ve

kendiliğindenliğe fazla yer bırakmıyordu; bunu görüyorlardı, ama arkadaşları arasında, kendiliğindenliğin birbirlerine daha çok değil, daha az zaman ayırmaları sonucunda ortaya çıktığını da görüyorlardı. Hayır, onlar hayatlarını, alışkanlık ve kuralları içinde büsbütün makul ve tatmin edici biçimde düzenlemişlerdi.

Sadece sevişme alışkanlıkları ortadan kalkmıştı. Ne zaman ve niçin, bilmiyordu. Uyandığı, yatakta yanında karısının şişmiş yüzünü gördüğü, terinin keskin kokusunu kokladığı, ıslıklı nefesini içtiği ve bunları itici bulduğu sabahı hatırladı. Kapıldığı dehşeti de anımsıyordu. Eskiden onun şişmiş yüzünü şirin, terinin keskin kokusunu heyecan verici ve nefesinin ıslığını eğlendirici bulurken, birdenbire bütün bunlar nasıl itici gelebilirdi? Kimi kez ıslığa, karısını uyandırırken çaldığı bir melodinin *cantus firmus'u** olarak katlanırdı. Sevişmeleri o sabah değil, ama onu izleyen herhangi bir zamanda bitmişti. İkisi de diğerinin atacağı bir ilk adıma yanaşmaktan haz duyacağı halde, böyle bir adım ikisinden de gelmedi. Azıcık haz, ancak ikinci adıma yetecek kadar, ama birincisine yetmeyen azıcık haz.

Bununla birlikte aynı odada yatmaya devam ettiler. Kadın kendi çalışma odasında, erkek de boş duran çocuk odalarından birinde yatabilirdi. Ama birlikte soyunma, uykuya dalma, uyanma ve kalkma alışkanlıklarından dolayı, böyle bir kopuşa ikisi de hazır değildi. Erkekten daha sert, temkinli, atik, ama aynı zamanda biraz çekingen bir yanı olan kadın da değildi. Artakalan alışkanlıkları da yitirmek istemiyordu. Ortak yaşamlarını yitirmek istemiyordu.

Yine de günün birinde bitmişti. Günün birinde evliliklerinin gülmüş yıldönümünü, konuk listesini, konukların kalacağı yerleri, lokantada yiyecekleri yemeği, vapurla yapacakları geziyi planlıyorlardı. Birbirlerine baktılar ve yaptıklarının doğru olmadığını anladılar. Kutlanacak bir şeyleri yoktu. On beş yıllık evliliği, belki yirmi yıllığını da kutlayabilirlerdi. Ama bilmedikleri herhangi bir tarihte aşkları yok olmuş, buharlaşmıştı ve yaşamı birlikte sürdürmek bir yalan olmasa da, kutlamak bir yalan olurdu.

4

İnsan birine ikinci kez âşık olabilir mi? ikincisinde onu, fazlasıyla yakından tanımıyor mudur? Âşık olmak, ötekini henüz tanımamayı, ötekinde, insanın kendi arzularının izini düşürecek beyaz alanların olmasını gerektirmez mi? Yoksa izdüşümün gücü, gerektiğinde, ide- alindeki imgelerin izini ötekinin sadece beyaz alanlarına değil, tersine onun bitmiş renkli haritasına da yansıtacak kadar kuvvetli midir? Yoksa izdüşümsüz aşk var mıdır?

Adam bu soruları soruyordu kendisine, ama bunlar onu şaşırt- maktan çok eğlendiriyordu. Sonraki haftalarda basma gelenler, ister izdüşüm olsun ister deneyim, güzeldi ve o da bundan zevk almıştı. Karısıyla sohbetten, bir film ya da konser için randevulaşmaktan ve yeniden başladıkları akşam yürüyüşlerinden zevk alıyordu. İlkbahardı. Bazen karısını enstitüden alıyor, onun kendisine doğru gelişini seyretmekten hoşlandığından, onu doğrudan girişte değil, elli metre ileride, sokağın köşesinde bekliyordu. Karısı geniş adımlarla yürüyor, kocasının gözlerini dikerek gelişini izlemesinden sıkıldığı için acele ediyor, sol eliyle tuttuğu saçlarını utangaç bir tavırla kulağının arkasına atıyor ve ürkek, tuhaf bir tebessümle gülüyordu. Adam, bir zamanlar âşık olduğu genç kızın utangaçlığını yeniden fark ediyordu. Duruşu ve yürüyüşü de değişmemişti ve eskiden olduğu gibi, her adımda kazağının altında memeleri hopluyordu. Bunu yıllar boyunca niye görmediğini sordu kendisine. Neler kaçırmıştı! Gözlerindeki perdenin tekrar kalkmış olması ne kadar iyiydi! Soma onun bu kadar güzel kalmış olması. Onun kendi karısı olması.

Hâlâ sevişmiyorlardı. En başta vücutları birbirine yabancılaş- mıştı. Ama birbirlerine yeniden alışırken de, uyandıkları, yürüyüşe çıktıkları, yemekte karşı karşıya ya da sinemada yan yana oturdukları anlarda da ilişkileri sevecen dokunuşların ötesine geçemiyordu. Erkek, önceleri sevişmenin de sırası geleceğini ve bunun mutlaka gü- zel olacağını düşünüyordu. Sonra buna gerçekten sıra gelip gelmeye- ceğini, gerçekten güzel olup olmayacağını ve aslında ikisinin de hâlâ bunu isteyip istemediğini sordu kendisine. Yoksa artık yapamaz mıydı? Evliliğin kötü gittiği yıllarda başka kadınlarla, bir keresinde

bir çevirmenle, bir keresinde de bir meslektaşıyla, her ikisi de bol al- kolden sonra ve ertesi sabah tamamen yabancılık ve utanç duyduğu iki gece ve arada bir, genellikle yolculukları sırasında, otellerde keyifsiz mastürbasyon anları yaşamıştı. Sevmek, arzulama ve sevişme arasındaki doğal ilişkiyi unutmuş muydu? İktidarını mı kaybetmişti? Cinsel gücünü kendisine kanıtlamak için mastürbasyon yapmaya kalktığında başaramadı.

Yoksa karısının ve onun yapması gereken, kendilerine biraz za- man mı tanımaktı? Acele etmeleri için bir nedenleri olmadığını ve bir ay sonra, bir hafta sonra ya da bir gün sonra sevişebilecekleri gibi, bunun bir yıl sonra da olabileceğini söylüyordu kendisine. Ama his- settikleri başkaydı. Sevişme sorununu çözmek istiyordu ve bunun düşüncede çözümü ile gerçekte çözümü aynı anda gerçekleşmediğin- den bu konuda da sabırsızdı. Aslında yaşlandıkça sabırsızlığı artıyor- du. Önünde çözülmemiş olarak duran şey, kolayca çözebileceğini bilse bile rahatsız ediyordu onu. Önünde duran her şey, gelecek hafta ve gelecek yaz, yeni bir araba alımı ve çocukların Paskalya ziyareti, biraz çözülmemişlik ve huzursuzluk barındırıyordu içinde. Amerika yolculuğu bile.

Karısının fikriydi bu. İkinci bir balayı; yaşadıkları şey ikinci bir evlilik değil miydi? Gençlik yıllarında Kanada'yı, Quebec'ten Vanco- uver'a ve daha da ileriye Seattle'a kadar trenle geçmeyi, sonra arabayla Los Angeles ve San Diego'ya kadar kıydan aşağı inmeyi düş- lemişlerdi. Önceleri yolculuk onlara pahalı gelmiş, sonraları haftalar sürecektir böyle bir tatili çok uzun bulmuşlar ve uzun tren ve araba yol- culuğunun çocuklar için sıkıcı olacağını düşünmüşlerdi. Ama şimdi baş başa yola çıkabilirler, dört ya da beş ya da altı hafta tatil yapabi- lirlerdi ve keseleri her türlü yataklı vagona ve her türlü lüks otomobile uygundu; eski düşü gerçekleştirmenin zamanı gelmemiş miydi?

Mayıs ayında yola çıktılar. Quebec'te nisan havası vardı; yağmur kısa aralıklarla yağıyor, arada bulutlar hızla dağılıyor ve ıslak damlar güneşte ısıldıyordu. Tren Ontario Ovası'nda yeryüzü ile gökyüzünün buluştuğu yere kadar uzanan yeşil tarlalardan, yeşil ve mavi bir dünyadan geçiyordu. Kayalık Dağlar'daki bir kar fırtınasında, tren bir kar yığımına saplandı ve kar temizleme aracı gelene kadar bir gece geçti.

O gece seviştiler. Trenin hareketi ve salimini, tıpkı sıcak bir günün ya da ılık bir banyonun etkisi gibi, bedenlerini hazır hale getirmişti. Yol ortasında durduklarında kalorifer ısısı düşüyor, vagonun çevresinde fırtına uğulduyor ve zemin ile pencereden kompartımana soğuk sızıyordu. Birlikte yatağa sokuldular, bir sıcaklık kozasına bürününceye kadar güldüler, titrediler, sarıldılar ve öylece kaldılar. Arzu erkeğin üstüne apansız çullandı ve arzusunun geçeceği korkusuyla aceleci davrandı ve sevişmeleri bittiğinde mutluydu. Karısı gecenin ortasında onu uyandırdı; sevişmeleri sakın bir soluma gibiydi. Sabahleyin, yaklaşan kar temizleme aracını selamlayan lokomotifin düdüğüyle uyandı. Pencereden karlara ve gökyüzüne, mavi ve beyaz bir dünyaya baktı. Mutluydu.

Birkaç gün Seattle'da kaldılar. Konaklama ücretine kahvaltının da dahil olduğu ev, Kraliçe Anne Tepesi'nin kente ve körfeze bakan yamacında yer alıyordu. Çok katlı binaların arasından, gündüzleri rengârenk, akşamları yanan farlarıyla dip dibe dizilen araçların oluşturduğu yoğun trafiğin seyrek de olsa hızlandığı, çok şeritli bir otoyol görüyorlardı. Bir yanıyla yukarıya, öbür yanıyla aşağıya akan bir ırmak gibi diye düşündü. Kimi zaman bir polis arabasının ya da ambulansın, öteki arabaları kenara iten sirenlerinin sesi odalarına kadar geliyordu ve uyuyamadığı ilk gece, tepesinde yanıp sönen kırmızı ve mavi ışıklarıyla kendisine yol açan aracı görmek için, her seferinde kalkmış ve pencereden bakmıştı. Kimi zaman bir geminin limana girerken ya da limandan çıkarken çaldığı düdüğün sesi de duyuluyordu odalarından. Bunlar, rüzgârdan şişmiş rengârenk yelkenleriyle irili ufaklı yelkenlilerin sardığı, çeşitli renklerde konteynerlerle dolu

yük gemileriydi. Sürekli güçlü bir rüzgâr esiyordu.

Uyku tutmayınca, uyumakta olan karısını seyre daldı. Onun yaşını, kırışıklarını, gıdısının, kulaklarının ve gözlerinin altından sarkan derileri gördü. Şişmiş yüz, keskin koku ve ıslıklı nefes ona artık itici gelmiyordu. Trendeki son sabah, karısını eskiden olduğu gibi ılık çalarak uyandırmış, mutlulukla yüzünü ellerinin arasına almış, avuçlarında hissetmiş ve seviştikten sonra da, yorganın altındaki aşk ve ter kokusunu mutlulukla koklamıştı. Karısını tekrar böyle uyandırabilmesi, aşk yaşamlarının alışkanlıklarını unutmamış olması ve bunlardan keyif alması, karısının da hiçbir şeyi unutmamış olması ne güzeldi! Dünyalarının yeniden aydınlanması!

Sevgilerinin, birbirleri için hissettiklerinden daha fazlasını içeren bir dünya yaratmış olduğunu kavradı. Birbirleri için hissettiklerini yitirdiklerinde de, o dünya orada duruyordu. Renkleri siyahbeyaza kaçmıştı, ama rengi kaçan dünya, onların dünyası olarak kalmıştı. O dünyanın düzeni içinde ve onun sayesinde yaşamışlardı. Ve şimdi o dünya yeniden renklenmişti.

Planlar yapıyorlardı. Bu da karısının fikriydi. Evde değişiklik yapsalar mıydı? Çocukların gittikçe seyrekleşen ziyaretleri ve günün birinde başlayacak olan torun ziyaretleri için, üç çocuk odası yerine bir oda yetmez miydi? Kocası, kitaplarını okuyabileceği ve yıllar önce planladığı, malzeme de topladığı kitabını yazabileceği büyük bir odası olmasını istememiş miydi hep? Artık iddialı birer oyuncu olacak halleri olmasa da, birlikte tenis öğrenseler miydi? Kocasının sözünü etmiş olduğu, altı ay Brüksel'de çalışma teklifi ne durumdaydı, hâlâ geçerli miydi? İşinden izin alsa da birlikte altı aylığına Brüksel'e taşınırsalar mıydı? Adam karısının aklına gelen fikirlere ve coşkusuna seviniyordu. O da fikirlerini söylüyordu. Ama aslında hayatlarında hiçbir şeyin değişmesini arzu etmiyor, ancak bunu söylemek istemiyordu.

Çözülmemiş olan karşısında duyduğu ve anlamının ne olduğunu, nereden geldiğini, yaşlandıkça neden büyüdüğünü bilmediği o korkusundan söz etmek istemiyordu. Değişimleri reddetmesinde yatıyordu bu; çözülmemiş olan şeyin yükünün, her değişimle birlikte ağırlaştığını hissediyordu. Ama neden? Değişimlerin zaman almasından, zamanın da sürekli artan bir hızla akıp gitmesinden ve elinden

kaçmasından mı? Zaman niçin sürekli artan bir hızla akıp gidiyor? Şu anda yaşamakta olan zaman, bitmeye yaklaşması nedeniyle birinci yarısından daha hızlı geçmesi gibi, insanın ömrü azaldığından, yaş arttıkça zaman daha mı hızla akıp gider? Yoksa bu hedeflere mi bağlıdır? İnsan sabırsızlıkla en sonunda başarılı olmayı, saygı görmeyi, zengin olmayı beklediği için midir ki gençlik yıllarında zaman ona fazla uzun gelirve sonraki yıllarda, beklenecek hiçbir şey kalmadığı için delice bir hızla akar gider? Yoksa, bir yoldan ne kadar sık geçilirse o kadar hızlı geçilmesi gibi, insan bütün günlerin seyrini zaten bildiği için midir ki ilerleyen yaşla birlikte günler daha hızlı geçer? Ama öyleyse, aslında değişimleri istemiş olmalıydı. Ya da kalan ömrü değişimlerle yitirilmeyecek kadar azalmış mıydı? Ama o kadar da yaşlı değildi ki!

Karısı, itirazlarının gerisinde genel bir ret olduğunu fark etmedi. Ama özellikle anlamsız bir itirazı özellikle inatla sürdürünce, karısı sinirli bir gülüşle, aslında ne istediğini sordu. Son yıllardaki gibi yaşamaya devam etmeyi mi?

6

Büyük bir araba, klimalı, CD çalarlı ve her türlü elektronik zııvalığı olan bir spor araba kiraladılar. Bir kısmını severek dinledikleri, diğerlerini gelişigüzel seçtikleri bir yığın CD satın aldılar. Pasifik'i ilk kez gördükleri buruna ulaştıklarında, karısı Schubert'in bir senfonisini koydu. Ona kalsa, üniversitede öğrencilik yıllarının müziğini çalan Amerikan radyosunu dinlemeye devam ederdi. Karısıyla birlikte yağmurda inip ayakta dikilmek yerine, arabada oturmayı tercih ederdi. Fakat senfoni yağmura, gri gökyüzüne ve yuvarlanan kurşuni dalgalara uyuyordu ve karısının içine daldığı bu sahneyi bozmaya hakkı olmadığı duygusuna kapıldı. Arabayı karısı kullanmış ve kumsala giden küçük yolu bulmuştu. Bagajda mavi bir muşamba örtü olduğu aklına gelmiş, kocasını ve kendisini bununla sarmalamıştı. Kumsalda duruyor, denizi kokluyor, Schubert'i, martıları ve örtünün üstüne düşen yağmuru dinliyor ve batıda, yağmur bulutlarının gerisinde, batmaya yüz tutmuş güneşin ışııyla aydınlanan bir parça gökyüzü

görüyorlardı. Hava serin olmasma rağmen nemli ve ağırdı.

Bir süre sonra muşambanın altında kalmaya daha fazla dayanamadı, bir an yağmurda kararsızca durdu, kumda yürüyerek denize gitti ve suya girdi. Su soğuk, ıslanan ayakkabılar ağırdı, ıslak pantolon bacaklarına ve karnına yapıştıyordu; vücudun sudaki hafifliğinden eser yoktu, yine de o kendisini hafif hissediyor, elleriyle suya vuruyor ve kendisini dalgalara bırakıyordu. İçinden geldiği gibi davranmasının karısında yarattığı hayranlık, akşam yatağa girdiklerinde hâlâ sürüyordu. O ise, daha çok ürkmüş ve utanmıştı.

Her gün aşağı yukarı 100 mil güneye indikleri bir yolculuk ritmi yakaladılar. Sabahları tembellik ederek geçiriyor, sık sık duruyor, ulusal parkları ve bağlık alanları geziyor ve saatlerce kumsalda yürüyorlardı. Akşamları karşılarına ne çıkarsa razı oluyorlardı, kâh otolda büyük odalı, kokusundan dezenfekte edildiği anlaşılan, televizyonun insan boyunda bir yere vidalanmış olduğu salaş bir motele, kâh gecelemeye kahvaltının da dahil olduğu mahalle içinde bir eve. Akşamları ikisi de erkenden halsiz düşüyordu. Her defasında bir kitapla ya da bir şişe şarapla erkenden yatağa girmeleri, adamın gözlerinin kendiliğinden kapanmaya yüz tutması ve başucu lambasını söndürmesi bitkinliklerini doğruluyordu. Ancak bir akşam gece yarışma doğru uyandığında, karısının hâlâ kitap okumakta olduğunu gördü.

Adam bazen bir yerde beklerken, karısının ona doğru gelişini seyredebileceği sahneler yaratıyordu. Gittikleri bir lokantanın önünde arabadan iniyor, arabayı park eden karısını lokantanın girişinde bekliyordu. Ya da kumsalda önden koşuyor, dönüyor ve onun yolunu gözlüyordu. Karısının endamını ve yürüyüşünü görmek her zaman güzeldi, ama bu onu hüznlendiriyordu.

7

Oregon'da kıyı ve yol sis içindeydi. Sabahları havanın öğle vakti daha iyi olacağını umut ediyor, akşamları ise umutlarını ertesi güne bırakıyorlardı. Ama sis gene yolu kaplamış, ormanları ve çiftlikleri bürümüş oluyordu. Eğer harita, içinden geçtikleri, çoğu kez birkaç ev-

den oluşan yerleşmeleri göstermemiş olsaydı, onları rahatlıkla gözden kaçırabilirlerdi. Bazen bir-iki saat boyunca, tek bir eve rastlamadıkları, karşı yönden kimsenin gelmediği ya da önlerine sollanacak bir aracın çıkmadığı ormanlardan geçiyorlardı. Bir keresinde indiler ve çalışan motorun gürültüsü, yolun iki yanındaki sık ağaçların arasma dağıldı, yitip gelmedi, orada kaldı ve sisin içinde boğuldu. Motoru susturdular ve hiçbir şey duyulmaz oldu, ne fundalıktan bir çıtırtı, ne bir kuş, ne bir araba, ne de deniz.

Son yerleşmeyi epeyce geride bıraktıklarında ve bir sonraki yerleşmeye 30 mil kaldığında, tabelanın biri bir benzin istasyonunu haber verdi. İşte, istasyon oradaydı, çakıl kaplı büyük bir alan, iki benzin pompası, bir lamba ve alanın arkasında belli belirsiz bir ev. Adam frene bastı, benzinciye doğru kıvrıldı ve benzin pompasının önünde durdu. Beklediler. Adam evin kapısını çalmak için arabadan indiğinde kapı açıldı ve dışarı bir kadın çıktı. Alanı geçerek geldi, selam verdi, benzin tabancasına el attı, pompa kolunu çevirdi ve depoyu doldurmaya başladı. Arabanın yanında duruyor, sağ elinde benzin tabancasını tutuyordu ve sol elini kalçasına dayamıştı. Kadın, adamın gözlerini kendisinden ayırmadığını gördü.

"Benzin tabancası bozuk, onun için bırakamıyorum. Ama camları hemen temizlerim."

"Burası ıssız değil mi?"

Kadın ona şaşarak ve dikkatle baktı. Artık genç değildi ve dikkati, fazla sık ilişkiye girmiş ve fazla sık hayal kırıklığına uğratılmış bir kadının dikkatiydi.

"Son yerleşme 20 mil geride kaldı ve bir sonraki 30 mil ileride; bu durumda... Demek istiyorum ki kendinizi burada yalnız hissetmiyor musunuz? Burada tek başınıza mı yaşıyorsunuz?"

Kadın onun bakışındaki ciddiyeti, dikkati ve şefkati görerek gülümsedi. Bakışından büyülenmemek için alayla gülümsedi. O da bu gülüşe neşeyle ve bir sonra söyleyeceği sözün mahcubiyetiyle gülerek karşılık verdi.

"Güzel bir kadınsınız."

Yüzündeki çillerden pek anlaşılmasa da kadın biraz kızardı ve gülümsemesi dondu. Birden ciddileşti. Güzel mi? Her ne kadar erkeklerin hâlâ hoşuna gitse de, onlarda hâlâ arzu ve gurur uyandırırsa

da ve onları hâlâ ürkütebilse de, güzelliği geçmişti ve o bunu biliyordu. Kadın onun yüzüne dikkatle baktı.

"Evet, burası ıssız, ama ben buna alıştım. Ayrıca..." Durakladı, gözleri aşağıya, benzin tabancasına gitti, yeniden başını kaldırdı ve onun yüzüne baktı, artık yüzü iyice kızarmıştı, dimdik duruyordu ve inatçı bir ifadeyle özlemini açığa vurdu. "Ayrıca hep yalnız kalacak değilim."

Bir an öylece, dimdik, yüzü kızarmış halde onunla göz göze kaldı. Sonra depo doldu, kadın depoyu kilitledi, arabadan geri gekildi ve benzin tabancasını yerine astı. Eğildi, kovadan bir sünger aldı, silcekleri yukarı kaldırdı ve camı temizlemeye başladı. Adam onun, kucağındaki haritayı inceleyen, ona selam vermek ve gülümsemek için kısaca başını kaldıran ve tekrar haritasına dalan karısını nasıl merakla süzdüğünü gördü.

Kadın camları temizlerken yanında aylak aylak durmak hoş değildi. Ama aynı zamanda ona bakmak, onu seyretmek hoşuna gitmişti. Kadın ne kareli gömlek ve kot pantolon, ne de ağarmış mavi renkli bir elbise giymişti, üzerinde petrol şirketinin ambleminin renginde koyu mavi bir tulum, tulumun içinde de beyaz bir tişört vardı. Güçlü kuvvetliydi, ama hareketleri yumuşaktı. Hareketlerinde, vücudunun gücünden ve yumuşaklığından aldığı zevki yansıtan bir zarafet vardı. Tulumun askısı omzundan kayıyor, parmağıyla tekrar yukarı itiyor ve bu onu mahrem bir hareket gibi etkiliyordu.

Camların temizliği bitip de kadına parayı verdiğinde ve kadın paranın üstünü getirmek için eve yürüdüğünde, o da kadınla birlikte yürüdü. Gıcırdayan çakılların üstünde birlikte atılan birkaç adımdan sonra kadın elini onun koluna götürdü.

"Benimle gelmenize gerek yok, paranın üstünü getiririm."

8

Böylece alanın ortasında, arabası ile kadının evinin arasında kalakaldı. Kadın içeri girdi, kapı kapandı.

Karar vermek için ne kadar zamanım var, diye düşündü. Bir dakika? İki dakika? Paranın üstünü ne kadar zamanda hazır edecek? Ne

kadar düzenli biri? Kâğıt ve bozuk paralan özenle yerleştirdiği ve bir gözünden birkaç bozukluk, diğer gözünden birkaç kâğıt para alacağı bir kasası mı var? Acele mi ediyor, yoksa bir dakika, sonra bir dakika daha uzarsa sevineceğimi biliyor mu?

Yere baktı ve çakılların sisten ıslanmış olduğunu gördü. Ayakkabısının burnuyla bir taşı ters çevirdi; taşın altının da ıslak olup olmadığını bilmek istiyordu. Islaktı. Yanında çalışanlara, düşünme ile karar vermenin ayrı şeyler olduğunu, düşünmenin ne doğru bir karar, ne de herhangi bir karar doğurmasının şart olmadığını, karar vermenin, insanın elini kolunu bağlayacak kadar karmaşık olabileceğini ve zor durumlara sokabileceğini öğretmişti. Her zaman, düşünmek zaman ister, karar vermek ise cesaret derdi ve şu anda eksikliğini duyduğu şeyin düşünecek zaman değil, aksine karar verme cesareti olduğunu biliyordu. İnsanın verdiği kararlar gibi, vermediği kararlarını, hayatın bir yerlere kaydettiğini de biliyordu. Burada kalmaya karar vermezse, yola devam etmeye karar vermemiş bile olsa, yola devam edecekti. Burada kalmak; ona ne demeliyim? Ona, burada kalıp kalamayacağımı mı sormalıyım? O ne cevap vermeli? Canı evet demek istese bile, sorunun ona yükleyeceği sorumluluğu reddetmesi gerektiği için, hayır demek zorunda kalmayacak mı? O, kapıdan tekrar dışarı çıkarken, ben çantam ve bavulumla burada durmalıydım ve araba çekip gitmiş olmalıydı. Ama ya beni istemezse? Ya da beni şimdi ister de sonra istemezse? Ya da ben daha sonra artık kalmak istemezsem? Hayır, böyle bir şey olmaz. Eğer birbirimizi şimdi istersek, da-ima isteriz.

Arabaya gitti. Karısına, yanıldıklarını, gönülden isteseler bile artık evliliklerini yoluna sokamayacaklarını söylemek istiyordu. Son haftalarda sevincinin içinde hep bir hüznü olduğunu ve yaşamını bu hüznüyle sürdürmek istemediğini. Kadını tanımadığı, kadın da onu tanımadığı halde, bu kadın için her şeyi göze almasının delilik olduğunu. Mantıklı ve mahzun olmaktansa, deli olmayı tercih ettiğini.

Arabaya varmasına birkaç adım kalmışken, karısı başını kaldırdı. Onun gelişini izledi, sürücü koltuğuna uzanarak camı aşağı indirdi ve bir şeyler söyledi. Ama o ne dediğini anlamadı. Karısı haritada büyük kumulları bulduğunu tekrarlardı. Kahvaltı ederken, büyük kumulların bir zamanlar görmüş oldukları fotoğraflarını hatırlamışlar,

onları haritada aramışlar ve bulamamışlardı. Karısı şimdi bulmuştu onları. Fazla uzakta değillerdi ve akşama oraya varmış olurlardı. Karısının yüzü ıslı ısıldı.

Karısının küçük şeylerden duyduğu sevinç; bununla ne kadar sık hayrete düşürmüş ve mutlu etmişti onu. Ve sevincini yansıtan sokulganlığı! Karşısındakilerin iyi olduğu, iyi olan şeye sevinecekleri ve iyilikle tepki verecekleri beklentisiyle dolu, çocukça bir sokulganlıktı bu. Karısını yıllardır böyle görmemişti, sokulganlığı ancak son haftalarda geri gelmişti.

Karısının sevincini gördü. Karısı ona hayranlıkla bakıyor, bakışlarıyla onu kuşatıyordu. Acaba tamam mıydı? Acaba gidebilirler miydi?

Kafasını salladı, koşmak istiyormuşçasına hızla yürüdü, arabaya bindi ve motoru çalıştırdı. Arkasına bakmadan benzin istasyonundan uzaklaştı.

Karısı, kumulları haritada nasıl bulduğunu, sabah neden bulamadıklarını anlatıyordu. Akşam ne zaman varacaklarını ve nerede kalabileceklerini. Ertesi gün ne kadar yol almaları gerektiğini. Kumulların ne kadar yüksek olduğunu.

Bir süre sonra bir şeylerin yolunda gitmediğini fark etti. Kocası arabayı yavaş sürüyor, dikkatle sise bakıyor, söylediklerine arada bir onaylayıcı ya' da yüreklendirici bir homurtuyla eşlik ediyordu; konuşmaması sorun değildi, ama kilitlenmiş ağzı ve kasılmış yanakları bir sorun olduğunu gösteriyordu. Karısı, "Bir şey mi var?" diye sordu. Motorda ya da tekerleklerde? Sisli havada ve yolda? Bunlardan başka bir şey mi? Önce sakın sakın, cevap alamayınca endişeyle sordu. Kendisini iyi hissetmiyor muydu? Ağrısı mı vardı? Arabayı sağa, çimenlerin üstüne çekerek durduğunda, karısı, kalbinde ya da kan dolaşımında bir sorun olduğundan emindi. Kaskatı kesilmiş halde, elleri direksiyonda, bakışları dosdoğru karşıya dikili, öylece oturuyordu.

"Bırak beni," dedi ve "Sadece bir dakikaya ihtiyacım var," diye devam etmek istedi, ama konuşması, ağzım kapatmasına, yanaklarını kasma ve gözyaşlarını tutmasma neden olan gerginliği çözmüştü. Onlarca yıldır hiç ağlamamıştı. Hıçkırığı boğmak istiyordu, ama boğma iniltiye, inilti feryada dönüştü. Kollarıyla, özür dilediğini, gösteren; gafil avlandığını ve ağlamak istemediğini, ama başka türlü yapamadığını açıklayan hareketler yaptı. Ama ardından, gözyaşları özür dileme ve açıklama ihtiyacı alıp götürdü ve orada öylece, elleri kucığında, başı önünde ve gövdesi sarsılarak oturdu, hüngür hüngür ağladı. Karısı onu kollarına aldı, ama o kendisini onun kollarına bırakmadı, nasıl oturuyorsa öylece oturdu. Ağlaması bitmek bilmeyince, karısı bir sonraki kasabada bir otel ve belki de bir doktor aramaya karar verdi. Onu kaldırmak ve yan koltuğa itmek istiyordu, ama o yan koltuğa kendiliğinden geçti.

Karısı direksiyonda yola koyuldular. O ağlamaya devam ediyordu. Rüyası için, hayatın ona yaptığı teklifler için, bu teklifleri reddettiği ve onlardan kaçtığı için, hayatındaki geri getirilemez ve telafi edilemez şeyler için ağlıyordu. Hiçbir şey geri gelmez, hiçbir şeyi telafi edemezdi. İstediklerini daha ısrarla istemediği ve çoğu zaman neyi istediğini bilmediği için ağlıyordu. Evliliğinde zor ve kötü olan kadar, güzel olan şeyler için de ağlıyordu. Birbirlerinde yarattıkları hayal kırıklıkları ve son haftalarda paylaşmış oldukları umutlar ve beklentiler için ağlıyordu. Güzel olan ve mutlu eden her şeyde nasıl geçicilikten başka bir şey görmüyorsa, aklına gelen hiçbir şeyin üzüntüsüz, acısız bir yanı yoktu. Aşk, iyi gittiği dönemde evlilik, çocuklarla geçen güzel yıllar, meslekten alınan keyif, kitaplardan ve müzikten duyulan coşku, bütün bunlar geçip gitmişti. Anıları, gözünün önüne peş peşe resimler getiriyor, ama o bir resme doğru dürüst bakmadan, resmin üstüne bir damga vuruluyor ve damgada kalın harflerle ve kaim bir çerçeve içinde şu yazı yer alıyordu: "Geçti."

Geçti? Öyle basit bir şekilde, onun haberi olmadan ve o işin içinde olmadan geçmemişti. Sevgileriyle yarattıkları dünyayı bizzat o paramparça ediyordu. Bundan sonra dünya olmayacaktı, renklisi yerine siyahbeyaz bir resim de değil, hiç resim olmayacaktı.

Gözünde yaş kalmamıştı. Tükenmişti ve içi bomboştu. Sanki ge-
çip gitmiş olan evliliği, sanki kaybettiği karısı uğruna ağlamış oldu-

ğunun bilincine vardı.

Karısı karşıdan ona baktı ve gülümsedi. "Ee?"

Yerin adını, nüfusunu ve deniz seviyesinden yüksekliğini gösteren bir tabelayı geçtiler. Birkaç yüz kişinin yaşadığı küçük bir yer, diye düşündü. Denizden yüksekliği sadece birkaç metre; sisten görülmese de deniz yalanda olmalı.

"Durur musun lütfen?"

Karısı kenara yanaştı ve durdu. Şimdi, diye düşündü, şimdi. "Ben burada ineyeğim. Seninle devam etmiyorum. Davranışımın çok tuhaf olduğunu biliyorum. Daha da iyi bilmem gerekirdi. Ama daha da iyi nasıl bilebilirdim, bunu da bilmiyorum. Yıkıntılar içinde doğrulmaya çalışıyoruz. Ben seninle yıkıntılar içinde doğrulmak istemiyorum. Sadece bir kere daha denemek istiyorum."

"Neyi? Neyi denemek istiyorsun?"

"Hayatı, aşkı, yeni bir başlangıcı, her şeyi işte." Karısının yadırgayan, incinmiş bakışları karşısında, söyledikleri kendisine bile çocukça geliyordu. Karısı ona ne yapacağını, burada ne yapacağını, neyle geçineceğini, evdeki hayatının ne olacağını sorsaydı hiçbir cevap veremeyecekti.

"Hadi kumullara gidelim. Canın istediği zaman çekip gidebilirsin. Seni tutamam. Eğer çok derin bir kuyuya düşmediysen, bırak konuşalım. Belki haklısın ve aramızda olanla ya da artık olmayanla henüz gerçekten yüzleşmedik. Öyleyse yüzleşelim." Karısı elini onun dizine koydu. "Tamam mı?"

Haklıydı. Hiç olmazsa kumulların yakınındaki kasabaya gidip her şeyi konuşamazlar mıydı? En azından karısına, onu burada bırakarak yola devam etmesini, sadece tek başına kalacağı birkaç güne ihtiyacı olduğunu ve en geç uçak kalkana kadar geleceğini söyleyemez miydi? Ayrıca karısına rüyasını ve benzin istasyonundaki kadını anlatması gerekmez miydi? Bu dürüstçe olmaz mıydı?

"Ancak şimdi çekip gidebilirim. Lütfen bagajı açar mısın?"

Karısı kafasını iki yana salladı.

Arabadan indi, öteki tarafa geçti, karısının oturduğu sürücü koltuğunun kapısını açtı ve kapı ile koltuk arasındaki küçük kolu çekti. Bagaj kapağı açıldı. Bavulunu ve çantasını çıkarıp yere koydu. Sonra bagaj kapağını kapattı ve kapıya yaklaştı. Kapı hâlâ açıktı. Karısı

ona baktı. Kapıyı hafifçe ve sakın bir şekilde kapattı, ama karısının yüzüne çarpıyormuş gibi geldi. Karısı ona bakmaya devam etti. Bavulunu ve çantasını aldı; yürümeye hazırdı. Bir adım attı ve ikinci adımı atıp atamayacağını bilemedi ve ikinci adımı attığında bir adım daha, sonra bir adım daha atıp atamayacağını bilemedi. Durursa arkasına dönmek, arabaya yürümek ve binmek zorunda kalırdı. Karısı gazlayıp gitmezse yürümeye devam edemezdi. Git, diye rica etti, git. Sonra karısı motoru çalıştırdı ve hareket etti. Ancak arabanın sesi duyulmaz olduğunda arkasına döndü. O anda zaten sis de arabayı yutmuştu.

Bir motel buldu ve bir aylığına ucuz bir kira için pazarlık etti. Büyük bir tezgâhı, resopal masaları, plastik oturma yerleri ve müzik dolabı olan bir lokanta buldu. Çok içki içti, zaman zaman aşırı neşelendi, zaman zaman da, kendisine bir gün için yeterince ağlamış olduğunu söylemeye yeniden ağlamaya başlayacak gibi oldu. Burası kasabanın tek lokantasıydı ve bütün akşam bir kulağı kırışte bir arabanın gelmesini, birinin inmesini ve çakılların üzerindeki yürüyüşünden gelenin karısı olduğunu anlamayı bekledi. İçi özlem ve korkuyla dolu olarak bekledi bunu.

Ertesi sabah denize yürüdü. Kumsalda yine sis vardı, gökyüzü ve deniz kurşuni, hava sıcak, nemli ve bunaltıcıydı. Sanki önünde daha çok zaman varmış duygusuna kapıldı.

KAZUO ISHIGURO | Bir Aile Yemeği

FUGU, Japonya'nın Pasifik kıyılarında avlanan bir balıktır. Annem bu balıktan yiyerek öldüğünden beri Fugu'nun benim için özel bir önemi var. Zehir, balığın cinsel salgı bezlerinde, kolayca zedelenebilen iki ince kesenin içinde bulunur. Balık temizlenirken bu iki kesenin dikkatle çıkarılması gerekir, çünkü en ufak bir dikkatsizlik sonucu zehir balığın damarlarına sızar... Ne yazık ki bu işlemin başarıyla yapıp yapılmadığını söyleyebilmek kolay değildir. Bu işin kanıtı yemeğin sonunda ortaya çıkar. Annemin başına geldiği gibi.

Fugu zehirlenmesi çok acı verir; çoğunlukla ölümcüldür. Balık akşam yemeğinde yenmişse, acı uykusunda yakalar insanı. Kurban birkaç saat acıyla kıvranıp durur ve sabah olurken ölür. Bu balık Japonya'da savaştan sonra çok sevilir oldu. Sıkı kurallar uygulamaya konulana dek, bu tehlikeli kese çıkarma işlemini insanların kendi mutfaklarında yapıp komşularını ziyafete çağırmaları moda olmuştu.

Annem öldüğünde Kaliforniya'da yaşıyordum. O sıralar anne ve babamla ilişkilerim biraz gergindi; bu nedenle iki yıl sonra Tokyo'ya dönünceye kadar annemin ölümüne ilişkin ayrıntıları öğrenemedim. Annem hiç fugu yemezdi, fakat hatırını kıramadığı eski bir okul arkadaşının çağrısı üzerine bir seferliğine bozmuştu kuralını. Havaalanından eve giderken babam yolda anlattı bu ayrıntıları. Eve vardığımızda güneşli bir sonbahar günü sona eriyordu.

"Uçakta yemek yedin mi?" diye sordu babam. Çay odasında yerde oturuyorduk.

"Hafif bir yemek verdiler," dedim.

"Aç olmalısın. Kikuko gelir gelmez yemeğe otururuz."

Babam geniş, keskin hatlı çenesi ve çatık siyah kaslarıyla görü-

nüsü heybetli bir adamdı. Şimdi geçmişe dönüp düşündüğümde onu Çu-En-Lay'a çok benzettiğimi anımsıyorum. Babam böyle bir benzetmeden hoşlanmazdı herhalde, çünkü ailedeki saf samuray kanından gurur duyardı. Karşılıklı konuşma ortamındaki genel görünüşü, insanın rahat bir biçimde konuşmasına cesaret veren türden değildi. Yorumladığı her şeyi konuşmaya nokta koyar havada söyleme huyu işi daha da zorlaştırırdı. Karşısında otururken o anda bir çocukluk anısı canlandı belleğimde: "Yaşlı bir kadın gibi dırır ettiğim" için birkaç kez kafama vurmuştu. Konuşmamız havaalanından bu yana kaçınılmaz biçimde uzun suskunluklarla bölünüyordu. Bir süredir ikimiz de konuşmuyorduk.

"Şirketin başına gelenlere üzüldüm," dedim. Düşünceli biçimde başını salladı.

"Aslında şirketin öyküsü orada bitmedi," dedi, "şirket battıktan sonra Watanabe intihar etti. Onursuz yaşamak istemedi."

"Anlıyorum."

"On yedi yıldır ortaklık. İlke ve onur sahibi bir insandı. Çok saygı duyardım ona."

"İş dünyasına geri dönecek misin?"

"Emekliliğimi yaşıyorum. Yeni girişimlere atılamayacak kadar yaşlıyım. Bugünlerde iş yaşamı çok farklı. Yabancılarla iş yapmak, onların yolunu izlemek... Bu noktaya nasıl geldik, anlamıyorum. Watanabe de anlamamıştı." İç çekti. "İyi adamdı, ilke sahibi bir insandı."

Çay odası bahçeye bakıyordu. Çocukken hayaletli olduğuna inandığım eski kuyuyu oturduğum yerden, yeşillik katmanları arasından görebiliyordum. Güneş iyice alçalmış ve bahçenin büyük bir bölümünü gölgede bırakmıştı.

"Her neyse, eve dönmeye karar vermene sevindim," dedi babam, "umarım kısa bir ziyaret olmaz bu."

"Ne yapacağımı tam olarak bilemiyorum."

"Öncelikle geçmişi unutmaya hazır olduğumu bilmeni isterim. Annen de hep geri gelmeni istemişti. Davranışın huzursuz etmişti onu."

"İyi dileklerin için teşekkürler; dediğim gibi, ne yapacağımdan henüz emin değilim."

"Düşündükçe aslında kötü niyetle hareket etmediğin kanısına

vardım," diye sürdürdü babam konuşmasını. "Bazı etkileşimler seni yolundan saptırdı; birçok gencin başına geldiği gibi."

"Önerdiğin üzere bunları unutsak daha iyi."

"Nasıl istersen. Biraz daha çay?"

Tam o sırada bir kız sesi yankılandı evin içinde.

"Sonunda Kikuko geldi," dedi babam ayağa kalkarak.

Aramızda yaş farkı olmasına karşın, kız kardeşim ve ben her zaman birbirimize yakın olmuştuk. Beni yeniden görmek onu çok heyecanlandırmışa benziyordu, çünkü sinirsel bir kıkırdama atağına kapıldı bir süre. Fakat babam onu Osaka ve üniversite yaşamına ilişkin soru yağmuruna tuttuğunda biraz yatıştı. Kısa ve biçimci yanıtlar verdi sorulara. Sonra bana dönüp birkaç soru sordu, fakat sorularının istenmeyen konulara yol açacağından korkarak sakınır gibi bir hali vardı. Az sonra karşılıklı konuşmalar Kikuko'nun gelişinden önceki dakikalara oranla daha da azaldı. Babam ayağa kalkarak, "Yemekle meşgul olmam gerekiyor," dedi, "bu işler bana kaldı, bağışlayın. Kikuko ilgilenir sizinle."

Babam odadan çıkınca kız kardeşim görünür biçimde gevşedi. Birkaç dakika sonra Osaka'daki arkadaşlarından ve üniversitedeki derslerinden söz ederek dilediği gibi konuşuyordu. Sonra birden bahçede yürümemizi önererek verandaya doğru yürüdü. Orada, bir kenarda bırakılmış saman örgülü sandalları ayaklarımıza geçirip bahçeye çıktık. Güneş batmak üzereydi.

"Yarım saattir sigara için kıvranıp duruyorum," dedi bir sigara yakarak.

"Neden içmedin öyleyse?"

Eve doğru bir el hareketi yaparken yaramazca sırıttı.

"Evet, anlıyorum," dedim.

"Biliyor musun, bir erkek arkadaşım var artık."

"Öyle mi?"

"Fakat ne yapacağım konusunda duraksıyorum. Henüz kararımı vermedim."

"Anlaşılr bir durum bu."

"Amerika'ya gitmek için planlar yapıyor. Ben üniversiteyi bitirince beni de götürmek istiyor."

"Anlıyorum. Peki sen gitmek istiyor musun?"

"Gidersek birilerine takılacağız, yani otostop yapacağız." Başparmağını salladı Kikuko. "Bunun tehlikeli olduğunu söylüyorlar, ama ben Osaka'da yaptım, bir şey olmadı."

"Senin duraksamanın nedeni ne?"

"Osaka'da çok arkadaşım var. Orada yaşamaktan hoşlanıyorum. Bunların tümünü arkamda bırakıp gidebilir miyim, henüz bilmiyorum. Erkek arkadaşım Suichi'ye gelince, evet, hoşlanıyorum ondan, ama zamanımın çoğunu onunla geçirmeyi istediğimden emin değilim. Anlıyor musun?"

"Hem de çok iyi."

Tekrar sırttı, sonra önümden yürüyüp kuyuya varıncaya kadar ilerledi. Ben arkasından yetiştiğimde dönüp, "Bu kuyunun hayaletli olduğunu söylerdin, anımsıyor musun?" dedi.

"Evet, anımsıyorum."

İkimiz de kenarından kuyunun içine baktık.

"Annem o gece gördüğün şeyin sebze pazarındaki yaşlı kadın olduğunu söylerdi bana," dedi Kikuko, "fakat ben ona hiç inanmadım ve hiçbir zaman tek başıma gelmedim buraya."

"Annem bana da aynı şeyi söylerdi. Hatta o yaşlı kadının o geceki hayaletin kendisi olduğunu kabullendiğini de söylemişti bana. Sözüm ona kestirmeden gitmek için bizim bahçeyi seçmiş. Bu duvarları aşarken epey zorlanmıştı herhalde."

Kıkırdayarak güldü Kikuko, sonra kuyuya sırtını dönüp bakışlarını bahçede dolaştırdı.

"Annem seni hiç suçlamadı; biliyor musun?" dedi değişik bir ses tonuyla. Yanıt vermedim. "Seni iyi yetiştiremedikleri için kendilerini, yani kendisini ve babamı kusurlu bulduğunu söylerdi bana hep. Beni büyütürken daha dikkatli olduklarını, bu nedenle de benim çok iyi bir evlat olduğumu da anlatırdı." O yaramaz sırtıması gene geri gelmişti yüzüne. "Zavallı annem," dedi.

"Evet, zavallı annemiz."

"Kaliforniya'ya dönecek misin?"

"Bilmiyorum; düşünmem gerek."

"Kız arkadaşına ne oldu? Vicky'ye?"

"İlişkimiz hepten noktalandı," dedim. "Kaliforniya'da pek bir şey kalmadı benim için."

"Sence benim oraya gitmem gerekir mi?"

"Bilmem; neden olmasın? Orayı seversin herhalde." Eve doğru baktım. "Az sonra içeri girsek iyi olur," dedim, "babamın yardıma ihtiyacı olabilir."

Fakat kardeşim bir kez daha kuyunun içine bakıyordu. "Hayalet falan göremiyorum," dedi yankılanan sesiyle.

"Şirketin batması babamı sarstı mı?"

"Bilmiyorum. Kapalı kutudur babam, belli etmez." Sonra birden doğruldu ve bana dönüp, "Yaşlı Watanabe'nin ne yaptığından söz etti mi sana?" dedi.

"Onun intihar ettiğini söyledi."

"Hepsi bu değil, ailesini de götürdü yanında; karısını ve iki küçük kızını."

"Sahi mi?"

"Hepsi uyukdayken havagazım açmış, sonra da bir et bıçağı saplamış karnına."

"Evet, babam az önce Watanabe'nin ilke sahibi bir adam olduğunu söylüyordu."

"Hastalıklı bir düşünce," dedi kardeşim kuyuya arkasını dönerek.

"Dikkat et! Kuyuya düşeceksin."

"Hayalet falan yok bunun içinde; hep yalan söyledin bana."

"Hayaletin kuyuda olduğunu söylemedim ki!"

"Nerede öyleyse?"

İkimiz de ağaçlara ve çalılara baktık. Bahçeye karanlık çökmek üzereydi. Birkaç metre ilerdeki küçük bir açıklığı gösterdim.

"İşte, tam orada görmüştüm."

"Neye benziyordu?"

"İyi seçemedim, karanlıktı."

"Fakat bir şey görmüş olmalısın."

"Yaşlı bir kadındı; orada durmuş bana bakıyordu."

İpnotize olmuş gibi o yere bakıyorduk.

"Beyaz bir kimono giymişti," dedim, "saçının bir kısmı dağılmış, uçuyordu."

Kikuko dirseğiyle koluma vurdu. "Sus artık! Gene beni korkutmaya çalışıyorsun." Yere attığı sigarasına bastı; izmaritin üzerine çamların iğne yapraklarını ittirdi ayağıyla. O yaramaz sırtıması

tekrar takınarak, "Yemek hazır mı, bakalım," dedi.

Babam mutfaktaydı; bize şöyle bir bakıp yaptığı işi sürdürdü.

"Babamız tek basma yaşamaya başladığından bu yana iyi bir aşçı oldu," dedi Kikuko gülerek. Babam döndü ve soğuk bakışlarla süzdü onu.

"Hiç de gururlandığım bir beceri değil bu," dedi, "gel de yardım et."

Kardeşim bir an hareketsiz kaldı, sonra ilerleyip bir çekmeceye asılı duran bir önlüğü aldı.

"Sadece şu sebzeler pişecek, öbürleri tamam," dedi babam. Sonra birkaç saniye bana baktı. Elindeki çubukları tezgâha bırakarak, "Umarım evi gezmek istersin," dedi arkasından. "Görmeyeli epey oldu."

Mutfaktan çıkarken dönüp Kikuko'ya baktım, fakat arkası dönüktü.

"İyi bir kız o," dedi babam yavaşça.

Odadan odaya babamı izledim. Evin ne kadar büyük olduğunu unutmuştum. Kayar kapılar açılıyor, odalar ortaya çıkıyordu, boş odalar.

"Bu ev tek başına yaşayan biri için çok büyük," dedi babam, "odaların çoğunu kullanmıyorum artık."

Derken babam bir odaya daha girdi. Gazete ve kitaplarla doluydu burası. Duvarlarda tablolar, vazolarda çiçekler vardı. Odanın bir köşesinde, alçak bir masanın üzerindeki bir şey dikkatimi çekti; yaklaştığımda bunun çocukların yaptığı türden plastik bir savaş gemisi modeli olduğunu gördüm. Bir gazetenin üzerinde duruyordu. Çevresinde sağa sola açılmış irili ufaklı gri plastik parçaları vardı.

Babam güldü; masanın yanına gelip gemiyi eline aldı. "Şirketin batmasından bu yana çok boş zamanım oluyor," dedi, tekrar güldü; bu kez biraz tuhaftı gülüşü. Bir an hoş bir durgunluk kapladı yüzünü. "Daha çok boş zaman."

"Bu garip geliyor bana," dedim, "sen her zaman çok meşgul biriydin."

"Belki de gereğinden fazla meşgul biriydim," dedi gülümseyerek bana bakarken, "belki de daha dikkatli bir baba olmam gerekirdi."

Güldüm. Babam düşünceli bir tavırla bir süre daha gemi modeline bakmayı sürdürdü, sonra başını kaldırarak, "Sana söylemeyi dü-

şünmemiştim, ama sanırım söylesem daha iyi olacak," dedi. "Annenin ölümünün kaza olmadığına inanıyorum. Onun üzüldüğü çok şey vardı; bazı hayal kırıklıkları da."

İkimiz de plastik gemi modeline bakıyorduk.

Sonunda, "Herhalde," dedim, "annem sonsuza dek burada yaşayacağını beklemiyordu."

"Anlamadığın belli. Bazı ana babaların nasıl düşündüğünü anlamıyorsun. Olay sadece çocuklarından ayrı kalmaya katlanmak zorunda kalmaları değildir; bu zorunlu ise, kendilerinin anlamadığı şeyler yüzünden ayrı kalmayı tercih ederler."

Savaş gemisini elinde evirdi, çevirdi. "Buradaki şu küçük gambotlar daha iyi yapıştırılabilirdi, değil mi, ne dersin?"

"Belki, bence iyi görünüyor."

"Savaş sırasında bir süre buna benzer bir gemideydim. Oysa benim *gözüm* hep hava kuvvetlerindeydi. *Şöyle* düşündüm: Düşman gemimizi vurduğunda yapabileceğin tek şey suda çırpınıp kurtarılmayı beklemektir, fakat uçakta her zaman iş bitiren bir silah vardır." Gemiye masaya koydu. "Savaş yanlısı olduğunu sanmıyorum."

"Hayır, savaş bir şey ifade etmiyor bana."

Odaya göz atarken, "Yemek hazır olmalı," dedi, "açsındır herhalde."

Yemek, mutfakın yanındaki loş bir odada bekliyordu bizi. Tek ışık kaynağı masanın üzerinde asılı büyük bir lambaydı; odanın diğer köşeleri gölgede kalmıştı. Yemeğe başlamadan önce baş eğerek birbirimizi selamladık.

Çok az konuşuluyordu. Yemeğe ilişkin nazik bir yorum yaptığımda kardeşim kıkırdadı. Daha önceki sinirsel hali geri gelmiş gibiydi. Babam birkaç dakika konuşmadı; sonunda, "Ülkeye dönünce kendini bir garip hissetmiş olmalısın," dedi.

"Evet, biraz."

"Belki de Amerika'dan ayrıldığın için şimdiden pişmansın."

"Biraz, fazla değil. Arkamda pek bir şey bırakmadım; sadece birkaç boş oda."

"Anlıyorum."

Babamın yüzüne baktım. Loş ışıkta taş gibi ve ürkütücü görünüyordu. Sessizlik içinde yemeyi sürdürdük.

Bu arada gözüm duvarda asılı bir fotoğrafa takıldı. Babamın omzunun üzerinden karanlığa bakıyordum.

"Şu fotoğraftaki kim? Beyaz kimonolu olan?"

Babam elindeki çubukları masaya bıraktı. Önce fotoğrafa, sonra bana baktı. "Annen," dedi, "anneni tanıyamadın mı?"

"Annem mi? Karanlıkta iyi göremedim."

Birkaç saniye sessizlik oldu. Sonra Kikuko ayağa kalktı, fotoğrafı duvardan alarak elime verdi.

"Çok yaşlı görünüyor," dedim.

"Ölümünden kısa bir süre önce çekilmişti," dedi babam.

"Karanlıktı, iyi seçemedim."

Babam elini uzattı. Fotoğrafı ona verdim; dikkatle baktı, sonra Kikuko'ya verdi. O da boyun eğresine bir kez daha ayağa kalkarak fotoğrafı duvardaki yerine geri koydu.

Masanın ortasında kapağı henüz açılmamış büyücek bir kap duruyordu. Babam eğilip kapağını kaldırdı. Bir buhar bulutu çıktı ve kıvrılarak lambaya doğru yükseldi. Babam kabı bana doğru iterek, "Aç olmalısın," dedi; yüzünün bir yanı gölgede kalıyordu.

"Teşekkür ederim," diyerek çubuklarımla uzandım. Buhar elimi yaktı. "Nedir bu?"

"Balık."

"Çok güzel kokuyor."

Çorbanın içinde şerit biçiminde kesilmiş balık dilimleri vardı; neredeyse top olacak gibi kıvrım kıvrımdılar. Birini alıp kâseme koydum.

"Daha alsana, çok var."

Biraz daha alıp kabı babama doğru ittim. Birkaç parça alıp kâseme koyarken izledim onu. Sonra ikimiz de Kikuko'nun kendi kâseme balık koymasını izledik.

Babam hafifçe başını eğdi. "Aç olmalısın," dedi gene. Balıktan bir parça alıp yemeye başladı. Ben de bir parça seçip ağzıma götürdüm. Yumuşak ve hoş bir et dokusu duyumsadım dilimde.

"Çok güzel," dedim, "ne balığı bu?"

"Sadece balık."

"Çok lezzetli."

Üçümüz de sessizlik içinde yemeyi sürdürdük. Birkaç dakika geçti.

"Biraz daha?"

"Yeterince var mı?"

"Hepimize yeter." Babam kabın kapağını kaldırdı. Buhar bir kez daha yükseldi. Eğilip kâselerimize biraz daha aldık balıktan.

"Bu son parça," dedi babam, "sen al."

"Teşekkür ederim."

Yemeği bitirdiğimizde babam doygun bir tavırla kollarını açarak gerindi. "Kikuko," dedi, "çay yapsana."

Kardeşim ona baktı; hiçbir şey demeden odadan çıktı.

Babam ayağa kalktı. "Burası sıcak oldu; yan odaya geçelim."

Ben de ayağa kalkıp çay odasına geçerken onu izledim.

Büyük, kayar kapılar açık bırakıldığından bahçeden hafif bir esinti geliyordu. Bir süre sessizce oturduk.

"Baba," dedim sonunda.

"Evet?"

"Kikuko bana Bay Watanabe'nin kendisiyle birlikte ailesinin de canına kıyıldığını söyledi."

Babam başını eğerek gözlerini indirdi. Birkaç dakika düşünceye dalmış gibi durdu. Sonra, "Watanabe işine çok bağlıydı," dedi, "şirketin batması çok sarstı onu. Sanırım bu olay onun düşünme yetisini zayıflattı."

"Yaptığı hata mıydı sence?"

"Kuşkusuz hataydı. Sen aksini mi düşünüyorsun?"

"Hayır, elbette hayır."

"İnsanın işi dışında başka şeyler de vardır."

"Evet, öyle."

Tekrar sessizlik çöktü. Bahçeden çekirgelerin sesi geliyordu. Karanlığa doğru baktım. Kuyu artık görünmüyordu.

"Şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?" diye sordu babam. "Bir süre ülkede kalacak mısın?"

"Doğruyu söylemek gerekirse o kadar uzun vadeli düşünmedim."

"Kalmak istersen, yani bu evde demek istiyorum, kapılar sana açık. Tabii yaşlı bir adamla birlikte oturmaya aldırmasan."

ERKEKLERİN HİKAYELERİ

"Teşekkür ederim. Düşünmem gerek."

Bir kez daha dışardaki karanlığa baktım.

"Fakat hiç kuşkusuz bu ev artık çok kasvetli," dedi babam, "çok geçmeden Amerika'ya dönersin herhalde."

"Belki; henüz bilmiyorum."

"Kuşkusuz dönersin."

Babam bir süre ellerinin üzerini inceledi, sonra başını kaldırıp iç çekti. "Kikuko baharda okulunu bitiriyor," dedi, "belki o da eve döner. İyi bir kız o."

"Belki de."

"İşler yoluna girer o zaman."

"Evet, eminim girer."

Bir kez daha sessizlik çöktü. Kikuko'nun çaylarımızı getirmesini bekliyorduk.

ÇEVİREN: HALUK ERDEMOL

ERNEST HEMINGWAY | Aydınlık ve Temiz Bir Yer

SAAT epey geçti; kahvede, elektrik ışığının altındaki ağacın yapraklarının gölgesinde oturan yaşlı adamdan başka kimse kalmamıştı. Sokak gündüzleri tozlu olur, ama akşamın çiyi tozları yatıştırırdı. Yaşlı adam sağır olmasına rağmen gecelerin sessizliğini gündüzün gürültüsünden ayırt edebildiği için, geç saatlere kadar orada oturmaktan hoşlanırdı. Kahvenin iki garsonu adamın hafif çakırkeyif olduğunu ve aslında iyi bir müşteri olduğu halde çok sarhoş olduğunda para vermeden çıkıp gittiğini bildikleri için onu gözetlemekteydiler.

Biri diğerine, "Geçen hafta intihara kalkıştı," dedi.

"Neden?"

"Umutsuzluğa düşmüş."

"Neden ama?"

"Nedeni yok."

"Nedeni olmadığını nereden biliyorsun?"

"Parası çok da ondan."

Kapının yanındaki bir masanın başına oturmuşlar, rüzgârın hafifçe salladığı ağacın yapraklarının gölgesinde oturan yaşlı adamın dışında boş masaların doldurduğu terası seyrediyorlardı. Sokaktan bir kızla bir asker geçti. Sokak lambasının ışığı bir an askerin yakasındaki pirinç numaranın üstünde parladı. Kız acele adımlarla askerin yanında yürüyordu. Başını açıktı.

"Devriyelere yakalanacak."

"İstedğini elde ettikten sonra varım yakalansın, ne fark eder ki?"

"Aklı varsa hemen bir yere girer. Devriyeler geceli beş dakika oldu. Mutlaka enselenir yoksa."

Gölgede oturan yaşlı adam kadehiyle tabağa vurdu. Garsonlar-

dan genci adamın yanına seğırtti.

"Buyrun?"

Yaşlı adam garsona baktı. "Bir brendi daha."

"Sarhoş olacaksınız," dedi garson. Yaşlı adam garsona baktı. Garson çekildi.

Arkadaşına, "Bütün gece oturacak galiba," dedi. "Benim de uy-kum geldi doğrusu. Saat üçten önce yatağa girmek kısmet olmuyor. Keşke geçen hafta öldürseydi kendini."

Garson içerden brendi şişesiyle yeni bir kadeh alıp yaşlı adamın yanına gitti, kadehi doldurdu.

"Geçen hafta öldürecektin kendini," dedi sağır adama. Yaşlı adam parmağı ile işaret ederek, "Biraz daha," dedi. Garson bardağı taşana kadar doldurdu. "Teşekkür ederim," dedi yaşlı adam. Garson şişeyi içeri götürdü. Sonra arkadaşının yanına dönüp oturdu.

"Kafayı bulmuş," dedi.

"Her gece sarhoş zaten."

"Kendini neden öldürmek istediğini biliyor musun?"

"Nereden bileyim?"

"Nasıl yapmış?"

"Kendini asmış."

"İpi kim kesmiş?"

"Yeğeni."

"Neden kesmiş?"

"Ruhunun selameti için."

"Kaç parası var adamın?"

"Çok."

"Sekseninde falan olmalı."

"Öyle sanırım."

"Artık evine gitse. Saat üçten önce yatağa girdiğim olmuyor. Bu saatte de yatılır mı yani?"

"Hoşlandığı için böyle geç saatlere kadar oturuyor."

"Yalnız da ondan. Ben yalnız değilim ama. Yatakta beni bekleyen bir karım var."

"Onun da zamanında bir karısı vardı."

"Kadın artık onun işine yaramaz."

"Belli olmaz. Karısı olsaydı daha iyi olurdu."

"Yeğeni bakıyor adama."

"Biliyorum. İpi onun kestiğim söyledin ya."

"Bu kadar yaşlanmak istemezdim. Berbat bir şey yaşlılık."

"Her zaman değil. Bu temiz bir adam. Bak, içerken içkisini dök-müyor. Hem de sarhoş olduğu halde. Bak."

"Bakmak istemiyorum. Evine gitse artık. Çalışan insanları şu ka-darcık düşündüğü yok."

Yaşlı adam başını kaldırıp meydana baktı, sonra garsonlara dön-dü.

Bardağını göstererek, "Bir brendi daha," dedi. Acelesi olan gar-son, adamın yanına gitti.

Akılsız insanların sarhoşlara ya da yabancılara karşı sergiledikleri bir tavırla, "Bitti," dedi. "Bu akşam tamam. Şimdi kapatacağız."

"Bir tane daha," dedi yaşlı adam.

"Olmaz. Bitti." Garson elindeki bezle masanın kenarını silerek başını salladı.

Yaşlı adam kalktı, önündeki tabakları saydı, cebinden meşin bir cüzdan çıkardı, içtiklerinin parasını ödedi. Yanm peseta da bahşiş bıraktı.

Garson, adamın sokakta yürümesine baktı. Sendeleyerek ama dimdik yürüyen çok yaşlı bir adam.

Acelesi olmayan garson, "Neden biraz daha oturmasına engel ol-dun?" diye sordu. Kepenkleri indiriyorlardı. "Saat daha iki buçuk bile değil."

"Gidip yatmak istiyorum."

"Bir saat ne fark eder ki?"

"Benim için çok önemli."

"Bir saat sadece bir saattir."

"Sen de yaşlıymışsın gibi konuşuyorsun. Bir şişe alıp evinde iç-sin."

"Ama bu aynı şey değil ki."

Karısı olan garson, "Doğru, aynı şey değil," dedi. Adamın hak-kını yemek istemiyordu. Yalnızca acelesi vardı kendisinin.

"Ya sen? Her zamanki saatinden önce evine gitmeye korkmuyor musun?"

"Bana hakaret mi ediyorsun?"

"Ne münasebet, sadece şaka ettim."

Acelesi olan garson, "Hayır," dedi. "Güvenim var."

Yaşlıca garson, "Gençsin, güveniyorsun ve bir de işin var," dedi. "Her şeyin var senin."

"Ya senin neyin eksik ki?"

"İşten başka her şeyim."

"Bende olan her şey var sende de."

"Hayır. Benim hiç güvenim olmamıştı. Genç de değilim artık."

Yaşlı garson, "Ben de o geç saatlere kadar kahvede oturmak isteyenlerden biriyim," dedi. "O, yatmak istemeyenlerden biri. Geceleyin ışığa ihtiyacı olanlardan biri."

"Ben eve gidip yatmak istiyorum."

"İkimiz farklı insanlarız," dedi yaşlı garson. Giyinmişti. "Güzel şeyler olsa da bu yalnızca bir gençlik ve güven sorunu değil. Her akşam kepenkleri istemeye istemeye indiriyorum. Belki bir ihtiyacı olan çıkar gelir diye düşünüyorum."

"Sabaha kadar açık olan barlar var ya!"

"Anlamıyorsun. Burası temiz ve hoş bir yer. İyi aydınlatılmış bir yer. Işığı çok güzel, sonra yaprakların gölgesi de var."

"İyi geceler," dedi genç garson.

"İyi geceler." Yaşlı garson ışığı söndürüp kendi kendine konuşmaya devam etti. Işık çok önemli, ama mekânın da temiz ve hoş olması gerek. Müziğe gerek yok. Müzik kesinlikle olmamalı. İnsan bir bar tezgâhı önünde bütün kişiliğiyle ayakta duramaz. Oysa bu saatlerde yalnızca oraları açık. Neden korkuyordu? Aslında bu korku değildi. Çok iyi bildiği bir hiçlikti bu. İnsan da bir hiçti. Gereken yalnızca buydu: ışık, biraz da temizlik ve düzen. Bazılan bunun içinde yaşarlar ve bunu hissetmezlerdi. Ama kendisi her şeyin nada y pues nada y pues nada y pues olduğunu biliyordu. Hiçlikle olan hiçimiz, senin adın hiç olsun, hiçin hiç yapılacak hiç krallığında. Bugün günlük hiçimizi ver ve bize hiçlerimizi bağışla, bizim bize karşı hiç işleyenlerin hiçlerini bağışladığımız gibi. Bizi hiçliğe terk etme, fakat bizi hiçten kurtar. Hiçbir şey olmayan hiçbir şey, adın kutlu olsun. Yaşlı garson parıl parıl bir buharlı kahve makinesi gördüğü bir barın önünde gülümseyerek durdu.

Barmen, "Ne istemiştiniz?" diye sordu.

"Nada. Hiç."

Barmen, "Otro loco mas," diyerek sırtını döndü. "Bir kaçık daha."

Garson, "Bir fincan kahve," dedi.

Barmen kahveyi verdi.

Garson, "Işık çok parlak ve güzel, ama barın üstü parlatılmamış," dedi.

Barmen adamın yüzüne baktı ama yanıt vermedi. Konuşmak için çok geçti.

"Bir fincan daha ister misiniz?" diye sordu.

"Teşekkür ederim, istemem," diyen garson dışarı çıktı. Barlardan nefret ederdi. Temiz ve iyi aydınlatılmış bir kahve bambaşka bir şeydi. Artık daha fazla düşünmeden evine, odasına gidecekti. Yatağına yatacak ve ancak gün ışıırken dalabilecekti. Kendi kendine, belki de uykusuzluk hastalığıdır, dedi. Herhalde bunu çeken çok insan vardır.

